Jules Verne

Doamna Branican

ErcPress

Partea I

Capitolul I
Nava Franklin

Există două posibilităţi de a nu ne mai revedea niciodată prietenii de care ne separăm, din cauza unei lungi călătorii: pec ei rămaşi este posibil să nu-i mai găsim la întoarcere; iar cei care pleacă s-ar putea să nu mai revină. Dar marinarii care se pregăteau să se îmbarce la bordul navei Franklin, în dimineaţa zilei de 15 martie 1875, nu se gândeau deloc la această eventualitate.

În acea zi, nava Franklin, comandată de căpitanul John Branican, se pregătea să părăsească portul din San Diego (California) pentru o călătorie în mările septentrionale ale Oceanului Pacific.

Nava Franklin este un bastiment deosebit, cu un deplasament de nouă sute de tone, prevăzut cu trei catarge, pe care flutură brigantine, focuri şi săgeţi, o terţarolă, şi un papagal pe catargul de la prora. Cu puntea superioară mult ridicată la prora, pentru a despica valurile sub un unghi fin, cu partea de sub apă, a cocăi, uşor înfundată, cu ansamblul catargelor puţin înclinat şi de un paralelism perfect, cu greementul din fire galvanizate, superior în comparaţie cu aspectul ruguros al barelor metalice, el reprezenta unul dintre acele clipere modeme şi elegante, folosite pe larg în America de Nord pentru comerţ şi care se întrec în viteză cu cele mai bune steamere ale flotei sale comerciale.

Franklin era atât de bine construit şi comandat cu atâta fermitate, încât niciun om din echipaj n-ar fi acceptat să se îmbarce pe un alt bastiment, chiar dacă i s-ar fi promis un salariu mai mare. Toţi plecau cu această dublă convingere în suflet, bazată pe faptul că navigau cu o navă bună şi cu un căpitan la fel de bun.

Franklin era pe cale să întreprindă prima sa călătorie de cursă lungă pentru firma lui William H Andrew, din San Diego. Nava urma să navigheze spre Calcutta, via Singapore, cu o încărcătură de mărfuri fabricate în America, şi să preia o altă încărcătură cu produse din India, destinaţia fiind unul dintre porturile litoralului califomian.

Căpitanul John Branican avea douăzeci şi opt de ani. Având o fizionomie atrăgătoare, dar hotărâtă, cu trăsături reliefând o rară energie, el mai era înzestrat cu un curaj moral, superior celui fizic, acel curaj specific „orelor două noaptea”, cum spunea Napoleon, mai exact cel care face faţă neprevăzutului şi îl avem în orice moment. Avea un cap frumos, cu păr aspru, ochii animaţi de o privire vie şi deschisă, ţâşnind ca un pumnal din pupilele negre. Oricine şi-ar fi imaginat cu greu la un om de vârsta lui o constituţie mai viguroasă, braţe mai puternice. Acest fapt se simţea din vigoarea pumnilor lui, care arătau un temperament sangvin şi o forţă aparte a muşchilor săi. Aspectul asupra căruia merită să insistăm este acela că sufletul lui, sălăşluind în acest corp de fier, era cel al unui om generos şi bun, gata să-şi sacrifice viaţa pentru aproapele său. John Branican avea temperamentul acelor salvatori al căror sânge rece permite îndeplinirea, fără ezitare, a actelor de eroism. Şi îşi dovedise această însuşire nu cu mult timp în urmă. Într-o zi, în mijlocul gheţii sparte dintr-un golf, în alta, la bordul unei şalupe inundate de apă, el salvase mai mulţi copii, el însuşi fiind un copil. Mai târziu, nu şi-a dezminţit instinctul de devotament, care i-a marcat adolescenţa.

De câţiva ani, John Branican îşi pierduse tatăl şi mama, apoi s-a căsătorit cu Dolly Starter, orfană, aparţinând uneia dintre cele mai înstărite familii din San Diego. Dota tinerei, foarte modestă, era pe măsura situaţiei, nu mai puţin modestă, a tânărului marinar, un simplu locotenent la bordul unei nave comerciale. Dar putem spune că Dolly putea deveni într-o zi moştenitoarea unui unchi foarte bogat, Edward Starter, care trăia în mediul rural din zona cea mai sălbatică şi mai retrasă a statului Tennessee. Până atunci însă, ei continuau să-şi ducă traiul modest în doi, şi chiar în trei, deoarece micuţul Walter, alintat Wat, veni pe lume în primul an de căsătorie. Astfel, John Branican – şi, desigur, soţia lui îl aproba – nu avea de gând să renunţe la meseria lui de marinar. Mai târziu va vedea ce va face după ce va intra în posesia averii de pe urma moştenirii, sau se va îmbogăţi lucrând pentru firma Andrew. În plus, cariera tânărului va fi rapidă. Aşa cum vom vedea, el va parcurge repede etapele profesionale, păstrându-şi, în acelaşi timp, verticalitatea. Era căpitan de cursă lungă la o vârstă la care majoritatea colegilor lui ajunseseră doar la gradul de secund sau

de locotenent la bordul navelor de comerţ. Dacă aptitudinile respective justificau această precocitate, înaintarea lui pe plan profesional putea fi explicată, de asemenea, de anumite împrejurări care îl situaseră, pe bună dreptate, în centrul atenţiei.

Într-adevăr, John Branican era popular la San Diego, precum şi în diversele porturi ale litoralului califomian. Actele lui de devotament l-au făcut cunoscut, la modul surprinzător, atât marinarilor, cât şi comercianţilor şi armatorilor Uniunii.

Cu câţiva ani înainte, o goeletă peruviană, Sonora, eşuase la intrarea în Coronado Beach şi echipajul ar fi pierit dacă nu s-ar fi reuşit stabilirea unei comunicaţii între bastiment şi cei de pe uscat. Dar încercarea de a lega goeleta cu un cablu în mijlocul valurilor furioase însemna să fie riscată însăşi viaţa celui care ar fi purtat cablul. Însă John Branican nu a ezitat niciun moment. El se aruncă în mijlocul talazurilor care se loveau cu violenţă de ţărm, se izbeau de recifuri, apoi reveneau spre plaja bătută de un resac violent.

În faţa pericolelor pe care voia să le înfrunte, fără să-i pese de viaţa lui, ceilalţi încercară să-l reţină. El se împotrivi şi se aruncă în valuri, înotând spre goeletă, reuşi să ajungă la ea şi, graţie lui, oamenii de pe Sonora fură salvaţi.

Un an mai târziu, în timpul unei furtuni dezlănţuite la cinci mile în larg, în vestul Pacificului, John Branican avu din nou ocazia să arate tot ce se putea aştepta de la el. Era locotenent la bordul navei Washington, al cărei căpitan tocmai fusese luat de un talaz, împreună cu jumătate din echipaj. Rămas la bordul navei avariate cu şase marinari, răniţi în majoritate, el luă comanda bastimentului, care nu mai putea cârmi, reuşi să-i păstreze direcţia, să ridice terţarola şi să-l ducă înapoi în portul San Diego. De precizat că nava greu manevrabilă, având în cală o încărcătură valorând peste cinci sute de mii de dolari, aparţinea firmei Andrew.

Cu ce urale fu întâmpinat tânărul marinar, când nava ancoră în portul din San Diego! Evenimentele pe mare îl făcuseră căpitan, însă o singură voce din întreaga populaţie îi confirmă acest grad.

Firma Andrew îi oferi comanda navei Franklin, construită de curând. Locotenentul acceptă, deoarece se simţea capabil să comande, şi şi-a recrutat singur echipajul, atât de mare era

încrederea în el. Iată în ce condiţii Franklin urma să întreprindă prima sa călătorie sub ordinele lui John Branican.

Plecarea aceasta reprezenta un eveniment marcant pentru oraş. Firma Andrew era considerată, pe bună dreptate, drept una dintre cele mai serioase din San Diego. Iar William Andrew era calificat să o conducă, avându-se în vedere Abilitatea lui în stabilirea de relaţii şi reputaţia lui solidă. Acest demn armator nu numai că era stimat, dar şi iubit. Iar decizia lui în privinţa numirii în funcţia de căpitan a lui Branican fu aplaudată unanim.

Nu trebuie deci să ne mirăm dacă, în acea dimineaţă de 15 martie, numeroşi spectatori – altfel spus, mulţimea de prieteni cunoscuţi sau necunoscuţi ai tânărului căpitan – se îngrămădeau pe cheiurile din zona Pacific Coast Steamship, în scopul de a saluta cu un ultim „Ura!” trecerea lui.

Echipajul navei Franklin era compus din doisprezece oameni, inclusiv maistrul de echipaj, toţi nişte marinari de treabă şi cu experienţă, recrutaţi din portul San Diego, fericiţi să servească sub ordinele lui John Branican. Secundul navei era un excelent ofiţer, pe numele său Harry Felton. Deşi mai tânăr cu cinci sau şase ani decât căpitanul lui, el nu era deloc ofensat de a servi sub comanda lui Branican, nici invidios pe faptul că îi era superior în grad. În opinia lui Felton, John Branican merita această funcţie. Amândoi navigaseră înainte împreună şi se apreciau mutual. De altfel, hotărârea lui William Andrew era luată. Harry Felton şi camarazii lui îi erau devotaţi trup şi suflet. Majoritatea mai fuseseră îmbarcaţi pe unele dintre navele armatorului. Erau ca o familie compusă din ofiţeri şi din marinari – familie numeroasă, nutrind afecţiune pentru şefii ei, care constituia personalul său maritim şi creştea odată cu prosperitatea firmei.

Se poate spune chiar că echipajul abia aştepta să înceapă o nouă campanie. Taţi, mame, părinţi se aflau pe chei pentru a-şi lua rămas bun de la cei dragi, îmbarcaţi la bord, însă aveau în inimi acea formă de salut adresată oamenilor pe care speră să-i revadă nu peste mult timp: „La revedere şi pe curând, nu-i aşa?” De fapt, era vorba despre o călătorie de şase luni, o simplă navigaţie, în anotimpul frumos al verii, între California şi India, un voiaj dus-întors San Diego-Calcutta, şi nu despre una dintre acele expediţii lungi, comerciale sau de explorare, care poartă o navă mulţi ani pe mările cele mai primejdioase dintre cele două

emisfere. Aceşti marinari văzuseră multe la viaţa lor şi participaseră la numeroase asemenea călătorii, iar familiile lor asistaseră la tot atâtea ceremoniale emoţionante cu ocazia plecărilor.

În acest timp, pregătirile efectuate în vederea ieşirii în larg erau aproape încheiate. Ancorat în mijlocul portului, Franklin urma să se strecoare printre alte bastimente, al căror număr atestă importanţa navigaţiei şi traficul intens în Golful San Diego. Din locul unde se afla, nava cu trei catarge nu avea nevoie de ajutorul unui „tug”, mai exact un remorcher, pentru a ieşi din şenal spre larg, ci doar de a-i fi desfăşurate pânzele, fără să i se schimbe murele. Astfel, sub adierea brizei, ea putea ieşi rapid din golf. Căpitanul John Branican era mulţumit de o vreme atât de bună, cu un vânt favorabil, bătând la suprafaţa acestei mări ce scânteia în largul Insulelor Coronado, sub razele soarelui.

În acel moment – ora zece dimineaţa – întreg echipajul se găsea la bord. Niciunul dintre marinari nu mai putea coborî pe uscat şi se poate spune că, pentru ei, călătoria începuse. Câteva bărci din port, acostate lângă scara din frânghie de la tribord, aşteptau persoanele care doriseră să-şi îmbrăţişeze pentru ultima oară părinţii sau prietenii. Aceste ambarcaţii urmau să îi ducă înapoi pe chei, imediat ce Franklin avea să-şi înalţe focurile. Deşi fluxurile sunt de mică intensitate în bazinul Pacificului, căpitanul consideră că era mai optim să înceapă navigarea odată cu refluxul, care nu va întârzia să-şi facă apariţia.

Printre vizitatori, merită să fie citaţi în mod deosebit directorul firmei comerciale, William Andrew, şi doamna Branican, urmată de doica ce îl ţinea pe micul Wat. Ei erau însoţiţi de Len Burker şi de soţia lui, Jane Burker, verişoară de origine germană a lui Dolly. Neavând familie, secundul Harry Felton nu trebuia să-şi ia rămas-bun de la nimeni. Urările de bine ale lui William Andrew îi fură de ajuns şi nu cerea mai mult, dar fu bucuros de faptul că soţia căpitanului John dori să-i ureze şi ea călătorie plăcută, şi chiar se aştepta s-o facă.

Harry Felton se afla în acel moment pe puntea din faţă, unde şase oameni începeau să manevreze cabestanul pentru ridicarea ancorei. Se auzeau clar sunetele metalice produse de troliu şi lanţul urcând încet prin nara de bordaj.

Stindardul, cu iniţialele firmei Andrew, flutura în vârful catargului mare, în vreme ce pavilionul american, unduind sub adierea brizei în cornul brigantinei, îşi etala pânza pe care se distingeau stelele federale. Velele desfăşurate erau gata să fie întinse, imediat ce bastimentul ar fi căpătat puţină viteză împins sub vântul trincilor şi al focurilor.

Aflat în faţa rufului, observând cu atenţie manevrele de plecare, John Branican primea ultimele recomandări din partea lui William Andrew, referitoare la conosament, altfel spus declaraţia conţinând starea mărfurilor din cala navei Franklin. Apoi, armatorul îl înmână tânărului căpitan, adăugând:

— În cazul în care împejurările te vor obliga să-ţi modifici itinerarul, John, acţionează cum este mai bine pentru interesele noastre, şi trimite veşti din primul loc unde vei ajunge. Probabil că Franklin va face escală pe una dintre insulele Arhipelagului Fiiipine. Fără îndoială, intenţia ta nu este de a trece prin strâmtoarea Torres, nu-i aşa?

— Da, domnule Andrew, răspunse căpitanul John, nu am de gând să mă aventurez cu Franklin în aceste periculoase mări din nordul Australiei. Itinerarul meu trebuie să fie Insulele Hawai, Mariane, Mindanao din Fiiipine, Insulele Celebes, strâmtoarea Makassar, în scopul de a ajunge în Singapore prin Marea Java. Pentru a mă îndrepta din acest punct spre Calcutta, ruta aceasta mi se pare cea mai indicată. Nu cred deci că itinerarul în cauză ar putea fi modificat de vânturile pe care le voi întâmpina în vestul Pacificului. Dacă totuşi aveţi vreun ordin important să-mi telegrafiaţi, trimiteţi-mi-l, vă rog, fie la Mindanao, unde, probabil, voi acosta, fie la Singapore, unde voi face, sigur, escală.

— Desigur, John. Înştiinţează-mă, la rândul tău, imediat ce vei putea despre cursul mărfurilor la Calcutta. Este posibil ca variaţiile acestea la bursa de mărfuri să mă oblige să-mi schimb opţiunile cu privire la încărcătura navei Franklin la înapoiere.

— O voi face, domnule Andrew, îl asigură John Branican.

în acel moment, Harry Felton se apropie de ei şi spuse:

— Ancora a fost ridicată, căpitane.

— Şi fluxul?

— Începe să se facă simţit...

— Aşteptaţi puţin.

Pe urmă, adresându-se lui William Andrew, căpitanul John

repetă, plin de recunoştinţă:

— Încă o dată, domnule Andrew, vă mulţumesc că mi-aţi încredinţat comanda navei Franklin. Sper că mă voi ridica la înălţimea încrederii dumneavoastră...

— Nu mă îndoiesc de asta, John, răspunse William Andrew, şi cred că sunt pe mâini bune afacerile firmei mele!

Armatorul strânse cu putere mâna tânărului căpitan şi se îndreptă spre partea din spate a rufului.

Urmată de doică şi de copil, doamna Branican se alătură soţului ei împreună cu domnul şi doamna Burker. Clipa separării se apropia.

Căpitanul John Branican nu mai trebuia decât să-şi ia rămas-bun de la soţie şi de la familie.

După cum ştim, Dolly era doar în al doilea an de căsătorie, iar bebeluşul avea abia nouă luni. Deşi această separare îi provoca o supărare profundă, ea nu voia să se vadă asta şi îşi ascunse, printr-un zâmbet discret, neliniştea. În schimb, verişoara ei, Jane, o fire mai slabă, puţin energică, nu-şi putea disimula emoţia. Ea o iubea mult pe Dolly, în apropierea căreia găsise întotdeauna o alinare la mâhnirea pe care i-o provoca firea autoritară şi violentă a soţului ei. Dar dacă Dolly îşi ascundea neliniştile, Jane nu îşi dădea seama că ea şi le exprima făţiş, direct. Fără îndoială, căpitanul John urma să se înapoieze din călătorie după şase luni; dar, în sfârşit, era o separare – prima de când se căsătoriseră – şi, dacă ea era destul de puternică pentru a-şi reţine lacrimile, putem spune că Jane plângea pentru ea. Cât despre Len Burker, un om în privirile căruia nu sclipise niciodată o scânteie de emoţie tandră, cu ochii inexpresivi şi goi, cu mâinile în buzunare, privind scena despărţirii cufundat în nu se ştie ce gânduri, el se plimba încolo şi-ncoace. Evident, nu împărtăşea ideile vizitatorilor ale căror sentimente de afecţiune îi aduseseră pe chei, lângă o navă gata de a-şi ridica pânzele.

Căpitanul John luă cele două mâini ale soţiei sale, o apropie de el şi îi spuse cu o voce cuprinsă de emoţie:

— Dragă Dolly, voi pleca... Absenţa mea nu va fi lungă... în câteva luni, ne vom revedea... Vom fi iar împreună, Dolly a mea... Nu te teme!... Pe nava mea, cu echipajul meu, de ce ne-ar fi frică de pericolele mării?... Fii puternică aşa cum trebuie să fie o soţie de marinar... Atunci când voi reveni din călătorie, micuţul Wat va avea cincisprezece luni... Va fi deja un băiat

mare… Va vorbi, iar primul cuvânt pe care-l voi auzi la întoarcere…

— Va fi numele tău, John!… răspunse Dolly. Numele tău va fi primul cuvânt pe care îl voi învăţa să-l rostească!… Vom vorbi despre tine, în fiecare zi!… Dragă John, scrie-mi oricând vei avea timp!… Cu ce nerăbdare îţi voi aştepta scrisorile!… Şi spune-mi, odată ajuns acolo, tot ce ai făcut, tot ce ai de gând să faci… Să-mi simt amintirea amestecată cu toate gândurile tale…

— Da, dragă Dolly, îţi voi scrie… Te voi ţine la curent cu desfăşurarea călătoriei… Scrisorile mele vor fi întocmai jurnalului de bord, în care voi adăuga şi toată afecţiunea mea pentru tine, pentru Wat!

— Ah! John, sunt geloasă pe marea aceasta, care te duce atât de departe!… Cât îi invidiez pe cei ce se iubesc şi pe care nu-i desparte nimic în viaţă!… Dar nu… Mă simt vinovată gândindu-mă la asta…

— Draga mea, te rog, spune-mi că pentru copilul nostru plec… cât şi pentru tine… pentru a vă asigura amândurora bunăstare şi fericire!… Dacă speranţele noastre în privinţa averii pe care o putem dobândi se vor împlini într-o zi, atunci nu ne vom mai separa!

În acel moment, Len Burker şi Jane se apropiară. Căpitanul John se întoarse spre ei:

— Dragul meu Len, spuse el, îţi las în grijă soţia şi copilul!… Ţi-o încredinţez ca şi cum aţi fi singurii ei părinţi pe care îi are în San Diego!

— Contează pe noi, John, răspunse Len Burker, încercând să-şi atenueze asprimea vocii. Jane şi cu mine suntem aici… Vom avea grijă de Dolly…

— Şi îi vom fi aproape, adăugă doamna Burker. Ştii bine cât te iubesc, draga mea Dolly!… zise ea adresându-se soţiei lui John. Ne vom vedea adesea… Voi veni în fiecare zi să petrecem câteva ore împreună… Vom vorbi despre John…

— Da, Jane, adăugă doamna Branican, şi mă voi gândi mereu la el!

Harry Felton întrerupse din nou această Conversaţie:

— Căpitane, spuse el, este timpul…

— Bine, Harry, răspunse John Branican, înălţaţi focul şi brigantina.

Secundul se îndepărtă pentru a îndeplini ordinele, ce anunţau

o plecare iminentă.
— Domnule Andrew, spuse tânărul căpitan adresându-se armatorului, barca vă va duce înapoi pe chei împreună cu soţia şi cu părinţii ei… Când veţi dori…
— Imediat, John, răspunse William Andrew, şi, încă o dată, drum bun!
— Da!… Drum bun!… repetară ceilalţi vizitatori, care începură să coboare în ambarcaţiile acostate la tribordul navei Franklin.
— Adio, Len!… Adio, Jane! spuse John strângându-le mâna la amândoi.
— Adio!… Adio!… răspunse Burker.
— Şi tu, draga mea Dolly, du-te!… Trebuie să pleci!… adăugă John. Franklin va ieşi în larg.
Şi, într-adevăr, brigantina şi focul generară puţin ruliu navei, în timp ce marinarii cântau:

Iată o fată,
Una drăguţă!
Una care pleacă, o să fie bine,
Alte două vin, este şi mai bine!
Iată deci două fete,
Drăguţe amândouă!
Două care pleacă, o să fie bine,
Alte trei vin, este şi mai bine…
Şi aşa mai departe.

În acest timp, căpitanul John îşi conduse soţia la trăsură şi, în momentul în care ea punea piciorul pe scară, el se simţi, de asemenea, incapabil să-i vorbească şi se mărgini doar să-i strângă cu putere braţul.
Atunci, bebeluşul, pe care Dolly tocmai îl luase de la doică, îşi întinse braţele spre tatăl lui, îşi agită mânuţele, surâzând, şi gânguri câteva frânturi de cuvinte:
— Ta… ta!… Ta… ta!…
— Dragul meu John, strigă Dolly, ai auzit deci primele lui cuvinte înainte de a te despărţi de el!
Cu toată stăpânirea lui de sine, căpitanul nu-şi putu reţine o lacrimă în colţul ochilor, care se prelinse pe obrazul micuţului Wat.
— Dolly!… şopti el, adio!… adio!…

Apoi strigă cu voce puternică, pentru a pune capăt acestei scene înduioşătoare:

— Îndreptaţi-vă spre ţărm!

O clipă după aceea, barca se dezlipi de coca navei şi ajunse lângă chei, unde pasagerii debarcară imediat.

Căpitanul John supraveghea îndeaproape manevrele de plecare. Ancora fusese ridicată. Eliberat de ultima piedică, Franklin primea deja adierea brizei în pânze, care se scuturau cu putere. Focul mare tocmai fusese înălţat, iar brigantina făcu nava să cârmească în direcţia vântului, imediat ce fu desfăşurată la rândul ei. Această manevră trebuia să permită navei să facă un mic ocol, pentru a evita câteva bastimente ancorate la intrarea în golf.

La un nou ordin al căpitanului Branican, pânza mare şi mizena fură înălţate cu o îndemânare demnă de braţele unui echipaj priceput. Apoi, Franklin, cârmind cu un sfert spre babord, se îndreptă spre larg, fără să fie nevoită să-şi schimbe murele.

În zona de pe chei, ocupată de numeroşi spectatori, puteau fi admirate aceste manevre diferite. Ce putea fi mai graţios decât acest bastiment cu o formă atât de elegantă, înclinat de vânt sub rafalele lui capricioase! în timpul evoluţiei lui, el se apropie de extremitatea cheiului, unde se aflau William Andrew, Dolly, Len şi Jane Burker, la mai puţin de o jumătate de ancablură.

Tânărul căpitan aruncă deci o ultimă privire spre soţia, părinţii ei, spre prieteni şi le spuse un ultim adio, cu o voce ce se auzea clar. Toţi răspunseră acestui glas, cât şi mâinii care se întindea în direcţia lor.

— Adio!… Adio! zise el.

— Ura! strigă mulţimea spectatorilor, în timp ce erau fluturate nenumărate batiste.

Căpitanul Branican era iubit de toată lumea! Nu era el, oare, unul dintre copiii cu care oraşul se mândrea cel mai mult? Da! Toţi vor fi aici, pe chei, la întoarcerea lui, când va apărea la intrarea în golf.

Aflat deja în faţa şenalului îngust, Franklin trebui să evite o navă lung curier, ce tocmai se pregătea să intre în port. Cele două nave se salutară prin sunete ce sfâşiară aerul cu zgomotul lor ascuţit, şuierător, ambele având în vârful catargului pavilioane în culorile Statelor Unite ale Americii.

Pe chei, doamna Branican, nemişcată, privea nava Franklin

estompându-se puţin câte puţin sub voalul unei brize uşoare dinspre nord-est. Voia să o urmărească astfel cu privirea, până când catargele ei vor fi dispărând dincolo de promontoriul Island.

Dar Franklin se mai zări câteva minute bune în timp ce ocolea Insulele Coronado, situate în afara golfului. O clipă, îşi arătă, în dreptul unei scobituri a falezei, pavilionul care flutura în vârful catargului mare… Apoi dispăru…

— Adio, dragul meu John… adio!… şopti Dolly.

De ce, oare, un inexplicabil presentiment o împiedică să adauge: „La revedere!”

Capitolul II
Situaţie de familie

Trebuie menţionate câteva detalii distincte referitoare la doamna Branican, pe care împrejurările acestei povestiri le impun a fi evidenţiate.

La acea vreme, Dolly avea douăzeci şi unu de ani. Ea era de origine americană. Dar, coborând în timp de-a lungul arborelui ei genealogic, constatăm oarece înrudiri cu rasa spaniolă sau mai degrabă mexicană, din care se trag principalele familii ale acestei ţări. Mama ei, într-adevăr, se născuse la San Diego, iar oraşul în cauză era deja întemeiat în perioada în care California de Sud aparţinea încă Mexicului. Descoperit în urmă cu aproximativ trei secole şi jumătate de navigatorul spaniol Juan Rodriguez Cabrillo, numit iniţial San Miguel, vastul golf căpătă o nouă denumire în 1602. Apoi, în 1846, această provincie îşi schimbă drapelul în trei culori cu liniile orizontale şi cu stelele Confederaţiei, când intră definitiv în componenţa Statelor Unite.

Cu o înălţime medie, o faţă animată de doi ochi mari, profunzi şi negri, un ten deschis, un păr lung de culoare brun foarte închis, cu mâinile şi picioarele puternice, aşa cum nu se prea observă, de obicei, la genul spaniol, un mers sigur, dar graţios, cu o fizionomie ce denota deopotrivă un caracter dârz şi o bunătate sufletească, aşa era doamna Branican. Una dintre acele femei care nu merita o privire indiferentă şi, pe bună dreptate, Dolly trecea, înainte de a se căsători, drept una dintre tinerele fete din San Diego – unde frumuseţea nu constituie o

raritate – care atrăgea toată atenţia. Ea lăsa să se întrevadă o fire serioasă, meditativă, mult bun-simţ, o minte deschisă, calităţi morale, pe care, cu siguranţă, căsătoria nu putea decât să le dezvolte în structura ei.

Da! Indiferent de împrejurări, oricât de grave ar fi putut fi, Dolly, devenită doamna Branican, va şti să-şi facă datoria. Privind deschis prin fereastra vieţii, şi nu printr-o prismă înşelătoare, ea era înzestrată cu un suflet la fel de deschis, cu o voinţă puternică. Dragostea pe care i-o purta soţul ei o făcea mai hotărâtă în îndeplinirea sarcinii sale. Dacă ar fi fost cazul – nu este o frază banală, ce se aplică doamnei Branican – ea şi-ar fi dat chiar viaţa pentru John, la fel cum el şi-ar fi jertfit viaţa pentru ea, şi la fel cum amândoi şi-ar fi dat-o pentru copilul lor. Îl adorau pe micuţul care tocmai gângurise cuvântul „tata”, în clipa în care tânărul căpitan se despărţea de mama lui şi de el. Asemănarea dintre micul Wat şi tatăl lui era deja uimitoare – cel puţin prin trăsături, deoarece avea tenul deschis ca al lui Dolly. Cu o constituţie viguroasă, copilul nu avea de ce să se teamă în privinţa maladiilor copilăriei. De altfel, el va fi îngrijit cu multă atenţie şi afecţiune!… Ah! câte visuri de viitor zămislise deja imaginaţia paternă şi maternă pentru acest copil, aflat la primii paşi în viaţă!

Desigur, doamna Branican ar fi fost cea mai fericită dintre femei, dacă situaţia lui John i-ar fi permis să renunţe la meseria de marinar, unul dintre inconvenientele ei cele mai grele fiind faptul că îi ţinea încă departe unul de altul, în anumite perioade. Dar, în momentul în care tocmai i se încredinţase lui John comanda navei Franklin, cum ar fi putut ea să se gândească la faptul de a-l reţine? Şi apoi, nu trebuia să aibă în vedere necesităţile gospodăriei, întreţinerea unei familii care nu se rezuma doar la acest unic copil? Zestrea lui Dolly abia asigura minimul necesar pentru nevoile zilnice. Evident, John Branican se baza pe averea pe care unchiul o va lăsa nepoatei lui şi ar fi trebuit un concurs de împrejurări nemaipomenite pentru ca averea în cauză să le scape, deoarece Edward Starter, aproape sexagenar, nu avea alţi moştenitori decât pe Dolly. Într-adevăr, verişoara ei, Jane Burker, aparţinând liniei materne a familiei, nu avea niciun grad de rudenie cu unchiul lui Dolly! Aceasta avea deci să fie bogată… dar va trebui să treacă zece, poate douăzeci de ani înainte ca ea să intre în posesia moştenirii. De aici

obligaţia lui John de a munci în prezent şi de a nu se îngrijora prea mult în privinţa viitorului, deoarece prezentul era ceva sigur, în vreme ce viitorul, atât de nesigur. Astfel, el era hotărât să continue să navigheze pentru firma Andrew, cu atât mai mult cu cât îi era acordat o parte din profitul obţinut de pe urma operaţiunilor speciale ale navei Franklin. Or, cum marinarul din el era dublat de un comerciant priceput în domeniul comerţului, totul lăsa să se întrevadă că John avea să dobândească prin munca sa o creştere uşoară a bunăstării, până la intrarea în posesia moştenirii unchiului Starter.

Câteva precizări şi despre acest american, de un „americanism” absolut original.

Era fratele tatălui lui Dolly şi, ca urmare, unchiul propriu-zis al tinerei fete, devenită ulterior doamna Branican. Acest frate, mai mare cu cinci sau şase ani, o crescuse, pentru a spune astfel, deoarece amândoi erau orfani. Încă de tânăr, Starter nutrise pentru ea deopotrivă o vie afecţiune şi recunoştinţă. Favorizat de împejurări deosebite, el urmase drumul averii, în timp ce fratele lui mai mare rătăcea pe drumuri piezişe, ce rareori duceau spre un capăt. Fiind nevoit să călătorească departe pentru a încerca speculaţii fericite, cumpărând şi defrişând vaste terenuri în statul Tennessee, el nu a ţinut legătura cu fratele său, ale cărui afaceri îl reţineau în statul New York. Când acesta din urmă a rămas văduv, el s-a stabilit în San Diego, oraşul natal al soţiei, unde muri, când Dolly şi John Branican hotărâseră deja să-şi unească destinele pe viaţă. Căsătoria a fost oficiată după zăgazul impus de doliu, iar tânărul însurăţel nu a beneficiat decât de foarte modesta avere lăsată de fratele mai mare, Starter.

La puţin timp după aceea, sosi la San Diego o scrisoare, adresată lui Dolly Branican de către Starter cel tânăr. Era prima pe care o scria nepoatei sale; şi ultima, de asemenea.

în principal, scrisoarea reda, într-o formă nu mai puţin concisă decât practică, următoarele:

Deşi Starter cel tânăr fusese foarte departe de ea, şi cu toate că nu o văzuse niciodată, el n-a uitat că avea o nepoată, fiica fratelui său.

El nu a reuşit s-o vadă niciodată, din cauză că Starter cel mare şi Starter cel tânăr nu s-au întâlnit deloc de când Starter mai în vârstă se însurase, iar Starter mezinul locuia în apropiere

de Nashville, în zona cea mai îndepărtată a statului Tennessee, în vreme ce ea îşi avea reşedinţa la San Diego. Or, între Tennessee şi California, există câteva sute de mile, pe care Starter cel tânăr nu prea dorea să le străbată. Deci, dacă Starter mai mic considera prea obositoare călătoria pentru a-şi vedea nepoata, o estima la fel şi pentru ea, dacă ar fi vrut să vină să-l vadă, şi o ruga, aşadar, să nu se deranjeze în acest sens.

În realitate, acest personaj era un adevărat urs – nu neapărat unul dintre acei grizzly din America de Nord, prevăzut cu gheare şi cu blană, ci unul dintre acei urşi omeneşti, care preferă să trăiască în afara relaţiilor sociale.

De altfel, acest fapt nu o îngrijora pe Dolly. Ea era nepoata unui urs, de acord! Dar acest urs avea o inimă de unchi. El nu uita ceea ce îi datora lui Starter cel mare, iar fiica fratelui său va fi unica moştenitoare a averii lui.

Starter mezinul adăugă că averea aceasta abia aştepta să fie însuşită. Ea se ridica atunci la cinci mii de dolari şi urma să crească, deoarece afacerile cu defrişarea terenurilor prosperau în statul Tennessee. Cum averea în speţă era axată pe terenuri şi pe animale de fermă, ea putea fi uşor de realizat; profiturile aveau un preţ avantajos şi cumpărătorii nu vor lipsi.

Dacă toate acestea erau zise la modul pozitiv şi oarecum brutal, specific americanilor de viţă veche, ceea ce era spus era spus. Averea lui Starter mezinul va merge întreagă la doamna Branican sau la copiii lui, în cazul în care ar exista ruşte urmaşi ai lui Starter. Iar în eventualitatea unui deces al doamnei Branican, fără descendenţi direcţi sau alţii, averea va reveni Statului, care va fi foarte bucuros să accepte bunurile lui Starter mezinul, încă două lucruri de menţionat:

Starter mezinul era celibatar. El va rămâne celibatar. „Prostia pe care o facem prea des între douăzeci şi treizeci de ani nu o voi face la şaizeci”, frază textuală din scrisoarea lui. Nimic nu putea deturna această avere de la cursul pe care voinţa lui categorică înţelegea să i-o imprime, ea urmând să se arunce în menajul Branican la fel de sigur cum Mississippi se aruncă în Golful Mexic.

Starter mezinul va face tot posibilul – cu eforturi supraomeneşti – pentru a-şi îmbogăţi nepoata cât mai târziu posibil. El îşi va propune să moară cel puţin centenar şi nu trebuie să fim nemulţumiţi de această obstinaţie a lui de a-şi

prelungi existenţa până la ultimele limite ale posibilului.

În sfârşit, Starter mezinul o rugă pe doamna Branican – chiar îi ordonă – să nu răspundă scrisorii. De altfel, nu prea existau legături de comunicaţie între oraşele şi regiunea forestieră, unde locuia în zona cea mai îndepărtată a statului Tennessee. Cât despre el, nu va mai scrie, exceptând cazul în care va fi anunţată moartea lui, deşi, oricum, acele rânduri nu vor fi scrise de mâna lui.

Aceasta era unica scrisoare primită de doamna Branican. Că Dolly urma să fie moştenitoarea, legatara universală a unchiului ei, Starter, asta nu mai reprezenta o îndoială. Ea va intra într-o zi în posesia acestei averi de cinci mii de dolari, care va creşte, probabil, foarte mult în timp, graţie muncii depuse de acest abil defrişator de păduri. Dar, cum tânărul Starter îşi manifesta extrem de clar intenţia de a depăşi o sută de ani – şi cunoaştem cât sunt de tenace aceşti americani din nord – John Branican procedase înţelept când nu renunţase la meseria de marinar. Prin inteligenţa, curajul şi voinţa lui, este probabil că el va oferi soţiei şi copilului său o anumită bunăstare, cu mult înainte ca unchiul să consimtă a pleca de pe această lume.

Aceasta era deci situaţia tinerei familii, în momentul în care Franklin ridica pânzele pentru a se îndrepta spre ţinuturile de ţărm occidentale ale Pacificului. Fiind deci stabilite faptele ce se vor derula în această istorisire, ar trebui să acordăm atenţie în continuare „părinţilor” lui Dolly Branican din San Diego, domnul şi doamna Burker.

Len Burker, american de origine, în vârstă atunci de treizeci şi unu de ani, se instalase doar de câţiva ani în capitala Californiei de Sud. Acest yancheu din Noua Anglie, cu o fizionomie sobră, cu trăsături aspre, cu o constituţie robustă, era foarte hotărât, foarte activ şi, de asemenea, foarte stăpân pe sine, nelăsând să se vadă nimic din ceea ce gândea, nespunând nimic despre ceea ce făcea. Avea o fire care semăna cu nişte case închise ermetic şi ale căror uşi nu se deschideau pentru nimeni. Şi totuşi, la San Diego, nu s-au auzit vorbe supărătoare pe seama acestui om atât de puţin comunicativ, care a devenit, prin căsătoria cu Jane, vărul lui John Branican. Nu trebuie deci să ne mirăm că soţul lui Dolly, neavând altă familie decât pe cea a lui Burker, le-a încredinţat lor pe soţie şi pe copil. Dar, în realitate, el o dădea pe Dolly mai ales în grija lui Jane, ştiind că cele două

verişoare nutreau o afecţiune profundă una faţă de alta.

Şi ar fi fost cu totul altfel dacă John ar fi ştiut cine era, de fapt, Len Burker, dacă ar fi cunoscut perfidia ce se ascundea în spatele măştii impenetrabile a fizionomiei lui, cu ce lipsă de jenă trata convenienţele sociale, respectul de sine şi drepturile semenului. Înşelată de trăsăturile lui destul de seducătoare, de un fel de fascinaţie dominatoare, pe care o avea asupra ei, Jane se căsătorise cu el în urmă cu cinci ani la Boston, unde ea locuia cu mama sa, ce muri la puţin timp după mariajul lor, ale cărui consecinţe urma să fie atât de regretabile. Zestrea lui Jane şi moştenirea maternă ar fi trebuit să asigure existenţa proaspăt căsătoriţilor, dacă Len Burker ar fi fost omul care să urmeze căile obişnuite şi nu drumurile lăturalnice. Dar nu a fost aşa. După ce a tocat în parte averea soţiei sale, Len Burker, destul de rău văzut în privinţa încrederii de care dădea dovadă în Boston, se hotărî să părăsească oraşul. În cealaltă parte a Americii, avea convingerea că reputaţia lui îndoielnică nu îl va urma, această provincie aproape nouă oferindu-i şanse pe care nu le mai putea găsi în Noua Anglie.

Cunoscându-şi soţul, Jane fu de acord cu acest proiect de plecare, fericită să părăsească oraşul Boston, unde situaţia lui Len Burker lăsa loc unor comentarii nu tocmai plăcute, fericită să-şi regăsească părintele care-i mai rămăsese. Prin urmare, Jane şi Len se stabiliră în San Diego, unde Dolly şi Jane se întâlniră şi fură foarte bucuroase de revedere. De altfel, de trei ani de când locuia în oraş, Len Burker nu dăduse încă motive de suspiciuni, deoarece era foarte abil în a-şi disimula afacerile necurate.

Acestea fură împrejurările ce conduseră la reîntâlnirea celor două verişoare, în perioada în care Dolly nii devenise încă doamna Branican.

Cele două femei legară o prietenie strânsă. Deşi se părea că Jane o domină pe Dolly, lucrurile erau invers. Dolly era puternică, Jane era slabă, iar aceasta din urmă deveni curând sprijinul pentru verişoara ei mai mare. Când John şi Dolly se hotărâseră să-şi unească destinele, Jane se arătă foarte fericită de această căsătorie, care promitea să nu fie niciodată ca a ei! Şi ce consolări ar fi putut găsi în intimitatea noii familii, dacă s-ar fi decis să-i încredinţeze secretul greutăţilor ei.

În acest timp, situaţia lui Len Burker devenea din ce în ce mai

gravă. Afacerile lui se aflau în pericol. Puţinul care mai rămăsese din averea soţiei, după ce părăsise oraşul Boston, era aproape risipit. Acest om, un jucător sau mai degrabă un speculator neînfrânat, era unul dintre aceia care vor să mizeze totul pe hazard şi să aştepte tot de la el. Un asemenea temperament, refractar la sfaturile raţiunii, nu putea decât să aducă rezultate deplorabile.

De la sosirea lui la San Diego, Len Burker îşi deschisese o agenţie pe strada Fleet – unul dintre acele birouri unde orice idee, bună sau rea, devine punctul de plecare al unei afaceri. Foarte îndemânatic în a profita de riscurile unei combinaţii, fără niciun scrupul în privinţa mijloacelor pe care le folosea, priceput în a schimba subtilităţile în argumente, predispus oricând să privească bunurile altora drept ale lui, el nu întârzie să se lanseze în douăzeci de speculaţii care se năruiră treptat, nu însă fără să iasă puţin jumulit de pe urma lor. În perioada în care debutează această istorisire, Len Burker trăia din expediente, iar menajul lui resimţea lipsa de bani. Totuşi, ţinându-şi în mare secret afacerile, el se bucura în continuare de o oarecare încredere şi o folosea pentru a face noi înşelăciuni şi noi combinaţii.

Oricum, situaţia aceasta nu putea conduce decât la o catastrofă. Nu era departe ora când vor apărea primele reclamaţii. Yancheul acesta aventuros, ajuns în vestul Americii, nu avea, probabil, altă şansă decât să părăsească San Diego, aşa cum făcuse şi în cazul oraşului Boston. Şi totuşi, în mijlocul acestui oraş cu o înfloritoare activitate comercială, care progresa din an în an, un om inteligent şi integru ar fi găsit sute de ocazii să reuşească. Dar trebuia să aibă ceea ce Len Burker nu avea: justeţea sentimentelor, a ideilor, onestitatea inteligenţei.

Este important să insistăm asupra acestui aspect: nici John Branican, nici William Andrew, nimeni nu bănuia ce se ascunde dedesubtul afacerilor lui Len Burker. În mediul industrial şi comercial, nu se ştia că aventurierul acesta – şi, slavă cerului, îşi merita pe deplin un asemenea calificativ! — se îndrepta spre un dezastru iminent. Şi chiar şi atunci când se va produce catastrofa, probabil cei din jur nu vor vedea în el decât un om puţin favorizat de soartă şi nu unul dintre acele personaje imorale, pentru care toate mijloacele sunt bune pentru a se

îmbogăţi. Astfel, cu toate că nu resimţea pentru el o simpatie profundă, John Branican nu se arătase câtuşi de puţin neîncrezător în privinţa lui Len. În absenţa sa, John avea certitudinea că se află în siguranţă şi conta pe grija familiei Burke pentru soţia sa. Dacă s-ar fi ivit o împrejurare în care Dolly ar fi fost nevoită să recurgă la ei, ea nu ar fi făcut-o în van. Casa lor îi era deschisă şi acolo ea va găsi nu numai o prietenă, ci şi o soră.

De altfel, referitor la acest subiect, sentimentele lui Jane Burker nu puteau fi puse la îndoială. Afecţiunea pe care o nutrea pentru verişoara ei era necondiţionată, liberă de restricţii. Departe de a blama prietenia sinceră, ce unea cele două femei, Len Burker o încurajase, desigur, într-o viziune confuză asupra viitorului şi a avantajelor pe care i le-ar fi adus această legătură. El ştia, în fond, că Jane nu va spune niciodată nimic din ceea ce nu trebuia să spună, că va păstra o atitudine rezervată în privinţa situaţiei ei personale, a ceea ce ştia despre dubioasele afaceri în care se băgase, a dificultăţilor cu care menajul ei începuse să se confrunte. Despre toate acestea, Jane nu va spune nimic şi va tăcea; nu-i va scăpa nici cel mai mic reproş. Repetăm, dominată în întregime de soţul ei, ea îi resimţea influenţa absolută, deşi îl cunoştea ca pe un om fără conştiinţă, care-şi pierduse orice urmă de integritate morală, capabil de actele cele mai de neiertat. Şi, după atâtea deziluzii, cum ar mai fi putut ea să simtă pentru el chiar şi cea mai infimă stimă? Cert este că Jane se temea de el, intrase în mâinile sale ca un copil şi îl va urma la cel mai mic semn al lui, în cazul în care siguranţa o va obliga să plece în cine ştie ce parte a lumii. În sfârşit, ea nu a dorit să-şi dezvăluie problemele prin care trecea şi suferinţele pe care le îndura, din respect pentru propria persoană, chiar şi verişoarei ei, Dolly, care le bănuia, poate, însă nu i se făcuse niciodată confidenţe în acest sens.

Ajunşi la prezentul povestirii noastre, situaţia lui John şi a lui Dolly Branican, pe de-o parte, şi cea a lui Len şi Jane Burke, pe de altă parte, sunt detaliate suficient pentru a se putea relata în continuare faptele, cu claritate. În ce măsură aceste situaţii vor fi modificate de evenimentele neaşteptate, care aveau să se producă, atât de curând şi de brusc? Nimeni nu ar fi putut să prevadă.

Capitolul III
Prospect House

De treizeci de ani, California de Sud – aproape un sfert din statul California – număra doar treizeci şi cinci de mii de locuitori. La vremea povestirii noastre, populaţia ei ajunsese la o sută cincizeci de mii. În acea perioadă, teritoriile acestei provincii, aflate la marginea vestului Americii, erau necultivate şi puteau fi folosite doar la creşterea vitelor. Cine ar fi putut ghici ce viitor era rezervat unei regiuni atât de abandonate, când legăturile de comunicaţie se reduceau, pe uscat, la câteva drumuri străbătute de căruţe; iar pe mare, la o singură linie de pacheboturi, care făceau escală pe coastă.

Şi totuşi, din anul 1769, începuse să prindă contur un orăşel la câteva mile în interior, în nordul Golfului San Diego. Astfel că oraşul actual îşi poate reclama în cărţile de istorie privilegiul de a figura drept cea mai veche aşezare din ţinutul californian.

Atunci când noul continent, unit de vechea Europă prin simple posesiuni coloniale, pe care Regatul Unit se încăpăţâna să le păstreze cu orice preţ, generă un violent cutremur, aceste posesiuni dispărură. Uniunea statelor din nordul Americii se fondă sub drapelul independenţei. Anglia nu păstră aici decât nişte limburi, Dominionul şi Columbia, a cărei revenire în cadrul confederaţiei ar putea avea loc într-un timp nu prea îndepărtat, fără îndoială. Cât despre mişcarea separatistă, ea s-a propagat în rândul populaţiei din centru, care nu avea decât un singur gând, un unic ţel: să se elibereze de lanţuri, oricare ar fi fost acestea.

Pe atunci, California nu se afla sub jugul anglo-saxon. Ea aparţinea mexicanilor, şi va aparţine până în 1846. În acel an, după ce s-a eliberat pentru a intra în republica federală, municipalitatea din San Diego, creată cu unsprezece ani înainte, deveni ceea ce trebuia să fie dintotdeauna: americană.

Golful San Diego este magnific. Poate fi comparat cu Golful Napoli, dar comparaţia ar fi, probabil, mai exactă cu cel al Golfului Vigo sau Rio de Janeiro. Cu o lungime de douăsprezece mile şi o lăţime de două, oferă un spaţiu suficient ancorării unei flote comerciale, cât şi manevrelor unei escadre, deoarece el este considerat un port militar. Având o formă aproape ovală,

deschis la vest de un şenal îngust, cuprins între promontoriile Island şi Loma sau Coronado, golful este adăpostit din toate părţile. Vânturile din larg îl respectă, hula Pacificului abia îi tremură suprafaţa apei, bastimentele ies de aici uşor sau pot să-şi arunce ancora fără probleme, adâncimea fiind de minim douăzeci şi trei de picioare. Este singurul port sigur şi practicabil, favorabil escalelor, pe care litoralul de vest îl oferă la sud de San Francisco şi la nord de San Quentin.

Cu atâtea avantaje naturale, era evident ca vechiul oraş să fie clădit pe falezele acestui golf. Mai multe barăci fuseseră construite pentru instalarea unui detaşament de cavalerie, pe terenurile din jur, acoperite de o vegetaţie mică. Graţie iniţiativei domnului Horton, a cărui intervenţie s-a dovedit, de altfel, o afacere excelentă, în acest loc a fost înălţată o anexă, aceasta devenind ulterior oraşul care este etajat pe colinele din nordul golfului. Dezvoltarea oraşului avu loc în ritmul accelerat atât de obişnuit americanilor. Un milion de dolari investiţi în terenuri, ca nişte seminţe, au făcut să răsară, printr-o altfel de germinaţie, casele private, edificiile publice, birourile şi vilele, în 1885, San Diego număra deja cincisprezece mii de locuitori – la vremea povestirii noastre, treizeci şi cinci de mii. Primul tronson de cale ferată datează din 1881. În prezent, Atlantic and Pacific road, Southern California road, Southern Pacific road fac legătura terestră cu continentul, în vreme ce Pacific Coast Steamship asigură raporturi maritime frecvente cu San Francisco.

Este un oraş plăcut şi confortabil, foarte aerisit, cu un mediu curat, sub un climat al cărui elogiu nu mai trebuie făcut. În împrejurimi, zonele rurale sunt de o fertilitate incomparabilă. Viţa-de-vie, măslinii, portocalii, lămâile cresc alături de arborii, fructele şi legumele ţinuturilor din nord. Am putea spune că Normandia a fuzionat cu Provence.

Cât despre oraşul propriu-zis San Diego, el este clădit cu această uşurinţă pitorească, această libertate de orientare, această fantezie aparte, atât de profitabilă igienei, când nu există inconvenientul îngustimii terenurilor. Peste tot putem vedea pieţe, scuaruri, străzi largi, zone umbroase, mai exact sănătate în legătură directă cu un cub de aer, atât de generos oferit acestei populaţii fericite.

Şi apoi, dacă progresul, sub toate formele lui, nu s-ar găsi într-

un oraş modern, mai ales când acest oraş este american, unde să-l căutăm? Lumină cu gaz, telegraf, telefon, locuitorii nu trebuie decât să facă un semn pentru a fi luminaţi, pentru a face schimb de telegrame sau pentru a vorbi, graţie unui fir, de la un cartier la altul. Există chiar catarge, dacă putem face această comparaţie marină, înalte de o sută cincizeci de picioare, ce-şi varsă lumina electrică pe străzile oraşului. Chiar dacă, în San Diego, laptele nu este distribuit încă de General Milk Company, şi nu funcţionează încă trotuarele mobile, ce se deplasează cu o viteză de patru leghe pe oră, acestea vor putea fi văzute, cu siguranţă, într-un răgaz de timp… nu prea îndepărtat.

La aceste avantaje mai adăugăm instituţiile diverse, unde este elaborată mişcarea vitală marilor aglomerări urbane, o vamă în cadrul căreia importanţa tranzacţiilor creşte zilnic, două bănci, o Cameră de Comerţ, o societate de emigrare, birouri vaste, numeroase agenţii, unde se derulează afaceri pe scară largă cu lemn şi făină, biserici afectate unor culte diverse, trei pieţe de legume şi fructe, un teatru, un gimnaziu, trei şcoli mari, Russ County, Court House şi Maronie and old fellows, destinate copiilor săraci, în sfârşit, numeroase stabilimente de învăţământ, unde pot fi obţinute diplome universitare – şi din toate acestea putem vedea viitorul unui oraş încă tânăr, grijuliu, până la încăpăţânare, în privinţa intereselor lui morale şi materiale, în sânul căruia se acumulează atâţia factori de prosperitate. Îi lipsesc, oare, ziarele? Nu! Aici apar trei gazete cotidiane, printre altele Herald, iar aceste publicaţii tipăresc fiecare o ediţie săptămânală. Turiştii se pot teme că nu găsesc cazare în condiţii de confort optime? Nu! Fără a lua în calcul hotelurile modeste, la dispoziţia turiştilor se află trei magnifice stabilimente, Horton House, Florence Hotel şi Gerlad Hotel, cu sute lor de camere, iar pe malul opus al golfului, dominând plajele promontoriului Coronado, într-o zonă admirabilă, în mijlocul vilelor încântătoare, se înalţă un nou hotel, ale cărui costuri s-au ridicat la nu mai puţin de cinci milioane de dolari.

San Diego este un oraş foarte animat, un furnicar activ, dar ordonat în acest hăţiş al afacerilor, ca majoritatea oraşelor din America. Dacă viaţa este exprimată prin mişcare, putem spune că vedem aici sensul cel mai reliefant al cuvântului. Timpul pare prea scurt pentru încheierea tranzacţiilor comerciale, atât de alert este ritmul lor. Dar dacă lucrurile se petrec astfel pentru

oamenii al căror instinct şi ale căror obişnuinţe îi târăsc în acest vârtej, nu se poate afirma la fel despre cei a căror existenţă se desfăşoară într-un interminabil timp liber. Când mişcarea se opreşte, orele se scurg, evident, prea încet!

Exact asta simţi doamna Branican, după plecarea navei Franklin. De la căsătoria ei, se implicase puţin în munca lui John. Chiar şi atunci când nu naviga, legăturile lui cu firma Andrew îi ofereau căpitanului John numeroase ocupaţii. Între altele, luase parte la nişte operaţiuni de comerţ, respectiv supravegherea construcţiei unei nave cu trei catarge, a cărei comandă urma să o preia. Cu ce zel, am putea spune chiar cu ce dragoste examina toate detaliile! Se străduia să fie foarte atent şi să-l mulţumească pe proprietar, care înfiinţase firma în cadrul căreia John va lucra toată viaţa. Ba chiar mai mult, deoarece nava nu reprezenta doar firma, nu numai un mijloc de a face avere, ci un ansamblu din lemn şi din fier, de care urma să depindă existenţa atâtor oameni. De altfel – nu este aşa? — este ca un fragment desprins din solul natal, în care revine pentru a-l părăsi apoi iar, şi al cărui destin, din nefericre, nu e întotdeauna să-şi încheie cariera maritimă în portul în care s-a născut!

Deseori, Dolly îl însoţea pe căpitanul John pe şantier. Această coastă care se înălţa pe chila înclinată, aceste curbe ce confereau aspectul osaturii unui gigantic mamifer marin, aceste bordaje ce tocmai erau îmbinate, această cocă prevăzută cu forme complexe, această punte pe care se distingeau largi panouri destinate încărcării sau descărcării mărfii, aceste catarge, culcate, aşteptând să fie înălţate, amenajările interioare, cabina echipajului, duneta şi cabinele ei, toate acestea nu o interesau, oare? însemnau viaţa lui John şi a camarazilor lui, pe care Franklin trebuia s-o apere împotriva hulelor din Oceanul Pacific. Astfel, nu era placă de lemn în care Dolly să nu pună, prin gândul ei, o binecuvântare, o lovitură de ciocan, în mijlocul zgomotului asurzitor de pe şantier, care să nu-i tresalte inima. John o iniţia în privinţa acestei munci de construire a unei nave, îi explica rolul fiecărei piese din lemn sau din metal, detaliile planului de execuţie. Ea iubea acestă navă, al cărei suflet avea să fie soţul ei, stăpânul după Dumnezeu!… Şi, uneori, ea se întreba de ce nu ar pleca împreună cu căpitanul, de ce nu ar lua-o cu el, de ce nu ar împărţi amândoi pericolele călătoriei, de ce Franklin nu ar aduce-o înapoi, odată

cu el, în portul San Diego? Da! Ea ar fi vrut să nu se separe de soţul ei!… Şi traiul marinarilor la bordul navei, navigând împreună timp de mai mulţi ani, nu intrase, oare, de multă vreme în obişnuinţa populaţiei din nord, pe vechiul, dar şi pe noul continent?…

Dar mai era şi Wat, bebeluşul, şi pe Dolly nu ar fi lăsat-o inima să-l încredinţeze unei doici, departe de mângâierile materne?… Nu!… Putea ea să-l ia pe mare, să-l expună unor eventuale pericole într-o călătorie atât de primejdioasă pentru o fiinţă atât de micuţă?… Nicidecum! Ea va rămâne lângă copil, pentru a-i asigura viaţa pe care 1-0 dăduse, fără să-l părăsească o clipă, înconjurându-l cu afecţiune şi cu tandreţe, astfel încât, crescând sănătos, să poată surâde la întoarcerea tatălui! De altfel, absenţa căpitanului John nu avea să dureze decât şase luni. Imediat ce va încărca marfă la Calcutta, nava Franklin va reveni în portul de bază. Şi, oricum, ideal ar fi ca soţia unui marinar să se obişnuiască, de altfel, cu aceste separări indispensabile, chiar dacă în inima ei nu se va putea împăca niciodată cu ideea despărţirilor cauzate de fiecare călătorie pe mare!

Trebuia deci să se resemneze, şi Dolly se resemnă. Dar, după plecarea lui John, imediat ce, în jurul său, mişcarea îşi încetini ritmul, ce constituia însăşi viaţa ei, existenţa i-ar fi părut goală, monotonă, dezolantă dacă nu ar fi fost absorbită de copil, dacă nu şi-ar fi concentrat toată grija şi dragostea asupra lui.

Casa lui John Branican se afla pe vârful acestor coline care îm prejmuiesc litoralul din nordul golfului. Era un fel de vilă în stil elveţian, construită în mijlocul unei mici grădini, plantate cu portocali şi cu măslini, închisă cu un simplu gard din lemn. Un parter, precedat de o galerie în partea din spate, înspre care se deschideau uşa şi ferestrele salonului şi ale bucătăriei, un etaj cu un balcon deservind faţada pe toată lungimea ei, iată configuraţia acestei locuinţe foarte simple şi foarte atrăgătoare. La parter, salonul şi bucătăria, mobilate modest; la etaj, două camere, a doamnei Branican şi a copilului; în spatele casei, o mică anexă pentru bucătărie şi servitori formau dispunerea interioară a vilei. Prospect House fusese construită în aşa fel, încât se afla cu faţa spre răsărit, oferind o panoramă asupra întregului oraş şi, traversând golful, până la stabilimentele de la promontoriul Loma. Se găsea, fără îndoială, puţin departe de cartierul de afaceri; dar acest uşor dezavantaj era compensat de

amplasamentul vilei, lângă ocean, sub adierea brizei dinspre sud, înmiresmată de aerul salin al Pacificului.

În această locuinţă aveau să se scurgă, pentru Dolly, orele lungi de absenţă a soţului ei. Doica şi o servitoare erau de ajuns pentru personalul de serviciu. Singurele persoane care o frecventau erau doamna şi domnul Burker, mai rar Len, mai des, Jane. Aşa cum promisese, William Andrew o vizita frecvent pe Dolly, dornic să-i comunice toate veştile despre Franklin, care soseau pe cale directă sau indirectă. Înainte ca scrisorile să ajungă la destinaţie, ziarele relatau despre întâlnirea unor nave, despre escalele lor în diferite porturi, despre unele întâmplări petrecute pe mare, care îi interesau pe armatori. Dolly era deci ţinută la curent. Cât despre relaţiile cu lumea exterioară şi legăturile din vecinătate, obişnuită cu traiul izolat în Prospect House, ea nu le căutase niciodată. Un singur gând îi umplea viaţa şi, chiar dacă vizitatorii s-ar fi îngrămădit pe aleea ducând spre vilă, casa i s-ar fi părut goală, deoarece John nu se afla printre ei, şi trăia cu sentimentul că va rămâne pustie până la întoarcerea lui.

Primele zile fură foarte anoste. Dolly nu a părăsit deloc Prospect House, unde Jane Burker venea zilnic să o vadă. Amândouă se ocupau de micuţul Wat şi vorbeau despre căpitanul John. De obicei, când era singură, Dolly îşi petrecea o parte din zi în balconul vilei. Privirile i se pierdeau dincolo de golf, deasupra promontoriului Island, şi chiar mai departe de Insulele Coronado… Depăşeau linia mării, unindu-se cu orizontul… Nava Franklin se afla deja dincolo de această linie… Dar Dolly era la bordul ei, în gând, aproape de soţul ei… Iar atunci când vreun bastiment, venit din larg, căuta un loc de ancorare, ea îşi spunea că, într-o zi, la fel va apărea şi Franklin, la început ca un punct minuscul în depărtate, apoi mărindu-se treptat în apropiere de uscat, cu John la bordul său…

Deşi trăia retrasă şi izolată în vila Prospect House, Dolly nu dorea ca şi micuţul Watt să aibă parte de o claustrare absolută, deoarece îşi dădea seama că are nevoie de aer, de plimbări lungi, de soare, în a doua săptămână după plecarea lui John, vremea devenise foarte frumoasă, iar briza atenua temperaturile ridicate din timpul zilei. Ca atare, doamna Branican începu să facă excursii în împrejurimi, însoţită de doică. Mergeau pe jos, când plimbările se rezumau la

împrejurimile oraşului San Diego, până la casele din Old Town, vechiul oraş. Aerul curat îi făcea bine micuţului, ai cărui obraji, mângâiaţi de razele soarelui, căpătaseră o tentă roz şi plină de prospeţime. Iar atunci când doica se oprea, el îşi agita mânuţele şi surâdea mamei, să-l ia în braţe. O dată sau de două ori, cu ocazia unor excursii mai lungi, o trăsurică – încântătoare şi elegantă – închiriată, i-a dus pe toţi trei până la colina Knob Hill, presărată cu vile, ce domină hotelul Florenţa, oferind o panoramă superbă spre vest şi până dincolo de insule. În altă zi, se alătură şi Jane Burker şi vizitară plaja Coronado Beach, de care se spărgeau talazuri furioase, cu un zgomot de tunet.

Apoi, vizitară zona numită „Lits de Mussel”, unde fluxul acoperă cu spumă rocile superbe ale litoralului. Dolly se descălţa şi intra în apele oceanului, câţiva paşi departe de plajă, şi valurile îi aduceau ca un ecou imagini ale ţinuturilor de ţărm îndepărtate, unde John naviga departe de ea, acest ocean ale cărui talazuri se spărgeau, poate, de coca navei Franklin, ajuns la mii de mile în larg. Ea rămânea acolo, nemişcată, văzând nava tânărului căpitan printre faldurile imaginaţiei sale, şoptind numele lui John!

La 30 martie, spre orele zece dimineaţa, doamna Branican era în balcon, când o zări pe Jane Burker, îndreptându-se spre Prospect House. Ea venea cu paşi grăbiţi, voioasă, şi făcea semne cu mâna, care arătau că aducea veşti bune. Dolly coborî degrabă şi ajunse la poarta vilei.

— Ce s-a întâmplat, Jane?… întrebă ea.

— Dragă Dolly, răspunse doamna Burker, am să-ţi spun ceva care te va bucura! Vin din partea lui William Andrew pentru a te anunţa că nava Boundary, care a ancorat azi-dimineaţă în Golful San Diego, a intrat în contact cu Franklin…

— Cu Franklin?…

— Da! William Andrew tocmai a fost înştiinţat de asta, atunci când m-a întâlnit pe strada Fleet; nu va putea veni aici decât după-amiază, astfel încât m-am grăbit să alerg pentru a-ţi spune…

— Şi a primit veşti de la John?…

— Da, Dolly.

— Ce fel de veşti?… Vorbeşte odată!

— În urmă cu opt zile, Franklin şi Boundary s-au intersectat pe mare şi a avut loc un schimb de mesaje între cele două nave.

— Este totul în regulă la bord?…

— Da, draga mea Dolly. Cei doi căpitani s-au aflat destul de aproape pentru a vorbi, iar ultimul cuvânt ce a fost auzit de comandantul lui Boundary a fost numele tău!

— Sărmanul John! exclamă doamna Branican, şi din colţul ochilor i se scurse o lacrimă de compasiune.

— Ce mult mă bucur, Dolly, reluă Jane Burker, de faptul că sunt prima care îţi dă această veste!

— Şi îţi mulţumesc mult! adăugă doamna Branican. Dacă ai şti cât sunt de fericită!… Ah! dacă aş afla în fiecare zi astfel de veşti… Dragul meu John!… Căpitanul navei Boundary l-a văzut… John i-a vorbit… A fost ca un alt adio pe care l-a transmis pentru mine!

— Da, dragă Dolly, şi, îţi repet, totul este în regulă la bordul lui Franklin.

— Jane, spuse doamna Branican, trebuie să-l văd pe căpitanul de pe Boundary… îmi va povesti totul amănunţit… Unde a avut loc întâlnirea?…

— Nu ştiu, răspunse Jane; dar putem afla din Jurnalul de bord, iar căpitanul de pe Boundary îţi va furniza toate informaţiile necesare.

— Ei bine, Jane, aşteaptă-mă să mă îmbrac şi vom merge împreună… într-o clipă sunt gata…

— Nu… nu astăzi, Dolly, preciză doamna Burker. Nu vom putea urca la bordul lui Boundary.

— De ce?

— Întrucât abia a sosit azi-dimineaţă şi se află în carantină.

— Pentru cât timp?

— Oh! Doar pentru douăzeci şi patru de ore… Nu este decât o formalitate, însă nu poate urca nimeni la bord.

— Şi cum a aflat William Andrew de această întâlnire?

— I-a transmis cineva, în vamă, mesajul căpitanului. Dragă Dolly, linişteşte-te!… Nu există nicio îndoială în ceea ce tocmai ţi-am dat de veste, vei avea confirmarea mâine… Nu-ţi cer decât să ai răbdare o zi.

— Ei bine, Jane, pe mâine, zise doamna Branican. Mâine dimineaţă voi fi la tine, pe la ora nouă. Mă vei însoţi la bordul lui Boundary?

— Cu cea mai mare plăcere, dragă Dolly. Te aştept mâine şi, cum carantina va fi încheiată, vom putea fi primite de căpitan…

— Căpitanul Ellis este un prieten de-al lui John?… întrebă doamna Branican.
— Chiar el, Dolly, iar Boundary aparţine firmei Andrew.
— Bine, ne-am înţeles, Jane… Voi fi la tine la ora menţionată… Dar ce lungă îmi va părea ziua aceasta!…. Rămâi cu mine la micul dejun?…
— Dacă doreşti, draga mea Dolly. Len lipseşte până diseară şi pot să-ţi ofer după-amiaza…
— Mulţumesc, dragă Jane, şi vom vorbi despre John… numai despre el… mereu!
— Şi micuţul Wat?… Cum îi merge bebeluşului nostru?… întrebă doamna Burker.
— Îi merge foarte bine!… răspunse Dolly. Este vesel ca o vrăbiuţă!… Şi ce bucuros va fi tatăl lui când îl va revedea!… Jane, vreau să-l iau cu mine mâine, împreună cu doica!… Ştii, nu-mi place să-l las singur, nici măcar pentru câteva ore!… N-aş fi liniştită dacă nu l-aş avea sub ochi… dacă n-ar fi cu mine!
— Ai dreptate, Dolly, zise doamna Burker. Este o idee bună că vrei să-l scoţi la plimbare pe micul Wat… Afară e frumos… apele golfului sunt calme… Va fi prima lui călătorie pe mare!… Deci, rămâne stabilit?…
— Da, rămâne stabilit! răspunse doamna Branican.
Jane rămase la Prospect House până la orele cinci seara. Apoi, despărţindu-se de verişoara ei, îi repetă că o aşteaptă a doua zi la ea pe la ora nouă dimineaţa, pentru a merge împreună la bordul navei Boundary.

Capitolul IV
La bordul navei Boundary

A doua zi, locatarii vilei Prospect House se treziră dis-de-dimineaţă. Era un timp superb. Adiind dinspre uscat, briza împrăştia în larg ultimele ceţuri ale nopţii. Doica îl îmbrăca pe micuţul Wat, în timp ce doamna Branican îşi făcea toaleta. Fusese stabilit, după cum ştim, că vor lua micul dejun la doamna Burker şi Dolly abia aştepta să audă veştile din gura căpitanului Ellis, ba chiar considera extrem de interesant ce avea să povestească.
Doamna Branican şi doica, ţinând copilul în braţe, părăsiră

vila, în momentul în care orologiul din San Diego suna ora opt şi jumătate. Coborâră cu pas voios străzile largi ale oraşului, străjuite de vile şi de grădini, apoi o luară pe nişte străduţe mai înguste şi foarte aproape de casele de pe marginea lor, din cartierul comercial.

Len Burker locuia pe strada Fleet, nu departe de debarcaderul aparţinând companiei Pacific Coast Steamship. În fond, făcuseră un drum destul de lung, deoarece traversaseră tot oraşul, şi era ora nouă când Jane îi deschise lui Dolly poarta casei sale.

Era o locuinţă simplă, şi chiar cu un aspect trist, cu ferestrele sale acoperite mai tot timpul de persiene. Neprimind decât oameni de afaceri, Len Burker nu prea avea relaţii cu vecinii. Şi nici nu era prea cunoscut pe strada Fleet, activităţile lui obligându-l frecvent să lipsească de dimineaţa până seara. Călătorea mult şi se ducea cel mai des la San Francisco pentru nişte operaţiuni despre care nu-i vorbea niciodată soţiei sale. În acea dimineaţă, nu era acasă când sosi doamna Branican. Jane Burker se scuză deci că soţul ei nu putea să le însoţească în vizita lor la bordul navei Boundary, adăugând că va ajunge, sigur, la masa de prânz.

— Sunt gata, draga mea Dolly, spuse ea, după ce îmbrăţişă copilul. Nu vrei să te odihneşti puţin?

— Nu sunt obosită, răspunse doamna Branican.

— N-ai nevoie de nimic?…

— Nu, Jane!… Abia aştept să fiu în prezenţa căpitanului EllisL. Să plecăm imediat, te rog!

Doamna Burker nu avea decât o bătrână pentru menajul casei, o mulatră pe care soţul ei o adusese de la New York, când el se stabilise la San Diego. Numită No, bătrâna fusese doica lui Len Burker. Fiind de multă vreme în serviciul familiei acestuia, îi era foarte devotată şi chiar îl tutuia, ca şi cum ar fi fost încă un copil. Această creatură, cu trăsături aspre şi cu o atitudine autoritară, era singura care a exercitat mereu o anumită influenţă asupra lui Len Burker, ce i-a încredinţat total conducerea casei. Şi de câte ori suferise Jane de pe urma acestei dominări din partea bătrânei, încât uneori nici nu se priveau! Dar suporta această dominare, la fel cum o suporta şi pe aceea a soţului ei. În resemnarea ei, care reprezenta, de fapt, propria slăbiciune, ea lăsa lucrurile în voia lor, iar N6 nu o consulta în nicio privinţă în problema menajului.

În momentul în care Jane era tocmai pe punctul de a pleca, mulatra îi recomandă expres să se întoarcă înainte de prânz, deoarece Len Burker nu va întârzia şi nu trebuia lăsat să aştepte. El avea, de altfel, o problemă importantă de discutat cu doamna Branican.

— Despre ce este vorba? o întrebă Dolly pe verişoara ei.

— De unde să ştiu? răspunse tot printr-o întrebare doamna Burker. Vino, Dolly, vino!

Nu era timp de pierdut. Doamna Branican şi Jane Burker, însoţite de doică şi de copil, se îndreptară spre chei, unde ajunseră în mai puţin de zece minute.

Abia ieşită din carantină, nava Boundary nu îşi ocupase încă locul destinat descărcării mărfii, de-a lungul debarcaderului rezervat firmei Andrew. Era ancorată în extremitatea golfului, la o ancablură mai jos de promontoriul Loma. Trebuia deci să fie traversat golful pentru a se ajunge la bordul navei, ce urma să fie descărcată mai târziu. Era o distanţă de aproape două mile, pe care navele de transport pasageri, steam-launches, un fel de ambarcaţii cu abur folosite în cadrul acestui serviciu, o parcurgeau de două ori pe oră.

Dolly şi Jane Burker luară loc într-una dintre aceste steam-launches, împreună cu alţi zece pasageri. Majoritatea erau prieteni sau părinţi ai membrilor echipajului de pe Boundary, care voiau să-i revadă cât mai repede pe cei dragi, odată ce accesul pe navă era liber după încheierea carantinei. Ambarcaţia fu dezlegată de odgon, se dezlipi de chei şi, sub acţiunea elicei, navigă oblic în golf, pufnind la fiecare eliberare a aburilor sub presiune.

Vremea fiind foarte senină, golful apărea pe toată întinderea lui, cu amfiteatrul caselor din San Diego, cu colina dominând oraşul vechi, cu şenalul îngust legând promontoriile Island şi Loma, cu imensul hotel Coronado, cu o arhitectură demnă de un palat, şi cu farul ce-şi proiectează departe, pe mare, fasciculele de lumină, după asfinţit.

Diverse nave erau ancorate ici şi colo, pe care steam-launchul le ocoli nu fără greutate, cât şi bărcile venind din sens contrar, sau şalupele de pescuit.

Doamna Branican era aşezată aproape de Jane pe una dintre băncile din spate. Iar alături şedea doica, ţinând copilul în braţe. Bebeluşul nu dormea şi ochii lui se bucurau de lumina zilei, pe

care briza părea să o facă şi mai strălucitoare cu adierea ei. Tresări chiar atunci când o pereche de pescăruşi trecu pe deasupra ambarcaţiei scoţând un srigăt ascuţit. Copilul radia de sănătate, cu obrajii lui îmbujoraţi şi buzele de culoare roz, încă umede de laptele supt de la doica lui, înainte de a părăsi casa familiei Burker. Mama lui îl privea cu tandreţe, aplecându-se uneori pentru a-l îmbrăţişa, iar el gângurea şi surâdea dând din mânuţe.

Curând însă atenţia lui Dolly fu atrasă de profilul navei Boundary, aflată în apropiere, al cărei contur se zărea clar în extremitatea golfului. Pe cele trei catarge ale ei, pavilioanele fluturau sub un cer însorit, iar prora era orientată spre vest, în timp ce de lanţul ancorei, întins la maxim, se spărgeau ultimele ondulaţii ale hulei.

Din nou, ca într-un sinopsis, lui Dolly îi trecu prin faţa ochilor întreaga viaţă. Ea se gândea la John, aflat pe o navă, departe, atât de asemănătoare cu cea pe care o privea Dolly, încât ai fi zis că sunt gemene! Şi nu erau ele, oare, copiii aceleiaşi firme Andrew? Nu aveau, oare, acelaşi port de bază? Nu ieşiseră, oare, de pe acelaşi şantier?

Învăluită de farmecul iluziei, cu imaginaţia străbătută de amintiri, Dolly se lăsă iar purtată de gândul că John era… la bord… că o aştepta… că îi făcea cu mâna, zărind-o… că ea i se arunca în braţe… Numele lui îi răsărea pe buze… îl chema… şi el îi răspundea pronunţându-i-l pe al ei…

Apoi, strigătul uşor al copilului o readuse la realitate… Spre Boundary se îndrepta, nu spre Franklin, aflat departe atunci, foarte departe de acolo, la mii de leghe de coasta americană!

— Va fi aici… într-o zi… în acest loc! şopti ea, privind-o pe doamna Burker.

— Da, draga mea Dolly, răspunse Jane, iar la bord ne va întâmpina atunci John!

Ea înţelegea că inima tinerei femei era cuprinsă de o vagă nelinişte, când o întreba despre viitor.

în acest timp, steam-launchul parcurse într-un sfert de oră cele două mile ce separă cheiul din San Diego de Capul Loma. Pasagerii debarcară pe debarcaderul de pe plajă, unde doamna Branican păşi împreună cu Jane, doica şi copilul şi se îndreptară spre Boundary, aflat la o distanţă puţin mai mare de o ancablură.

La capătul debarcaderului se găsea, păzită de doi marinari, o ambarcaţie trimisă de Boundary. Doamna Branican spuse cine este, iar cei doi mateloţi se puseră la dispoziţia ei pentru a o duce la bordul navei, după ce ea se asigură mai întâi că în acel moment căpitanul Ellis se afla acolo.

Din câteva mânuiri de vâslă, barca ajunse la navă şi căpitanul Ellis o recunoscu pe Dolly, în timp ce urca scara, urmată de Jane, nu înainte de a-i spune doicii să ţină bine copilul. Apoi, după ce păşiră pe punte, căpitanul le conduse pe dunetă, în vreme ce secundul începu pregătirile pentru a duce nava Boundary la cheiul din San Diego.

— Domnule Ellis, întrebă mai întâi doamna Branican, am aflat că aţi întâlnit nava Franklin…

— Da, doamnă, răspunse căpitanul, şi pot să vă mărturisesc că era în stare bună, aşa cum i-am spus şi domnului William Andrew.

— L-aţi văzut… pe John?…

— Franklin şi Boundary au trecut foarte aproape una de alta la contrabord şi am reuşit astfel să schimb câteva vorbe cu căpitanul Branican.

— Da!… l-aţi văzut!… repetă doamna Branican, ca şi cum, vorbindu-şi mai degrabă ei însăşi, ar fi încercat să vadă în privirea căpitanului o reflexie a imaginii lui Franklin.

Doamna Burker puse apoi mai multe întrebări, pe care Dolly le ascultă atentă, deşi ochii ei scrutau orizontul mării, dincolo de şenalul îngust.

— În acea zi, timpul era foarte blând, adăugă căpitanul Ellis, iar Franklin naviga cu toate pânzele sus. Căpitanul John se afla pe dunetă, cu luneta în mână. El dăduse ordin să fie cârmit Franklin cu un cart pentru a se apropia de Boundary, deoarece nu am putut să-mi modific ruta, fiind prea aproape şi neavând timp să execut manevra curentă pentru tras „în vânt”, către proră, a grandeelor de cădere a velelor pătrate.

Fără îndoială, doamna Branican nu era la curent cu termenii marinăreşti, pe care-i folosea căpitanul Ellis, şi nu le cunoştea semnificaţia exactă. Dar reţinu totuşi că cel ce-i vorbea îl văzuse pe John, că putuse schimba o clipă câteva vorbe cu el.

— Când navele au ajuns foarte aproape una de alta, reluă el, soţul dumneavoastră, doamnă Branican, mi-a făcut semn cu mâna, strigând: „Totul este în regulă, Ellis! Imediat ce vei ajunge

în San Diego, transmite-i soţiei, draga mea Dolly, că sunt bine!” Apoi, cele două bastimente s-au separat şi în curând s-au pierdut din vedere.

— Şi în ce zi aţi întâlnit nava Franklin? întrebă doamna Branican.

— Era pe 23 martie, răspunse căpitanul Ellis, ora opt şi douăzeci şi cinci dimineaţa!

Dolly ceru şi alte detalii, iar căpitanul trebui să-i indice pe hartă punctul exact, în care avusese loc întâlnirea dintre Franklin şi Boundary: 148° longitudine şi 20° latitudine, adică la 1700 de mile în largul oraşului San Diego. În cazul în care vremea continua să fie favorabilă – şi existau toate şansele să fie aşa în acel anotimp frumos, de sfârşit de primăvară – căpitanul John va efectua o navigare rapidă şi plăcută prin ţinuturile de ţărm îndepărtate ale Pacificului. În plus, încărcând marfa imediat ce avea să ajungă la Calcutta, va face o escală scurtă în capitala Indiei, reîntoarcerea în America efectuându-se astfel foarte prompt. Absenţa lui Franklin va fi deci limitată la câteva luni, conform previziunilor firmei Andrew.

În timp ce căpitanul Ellis răspundea când întrebărilor doamnei Burker, când celor ale doamnei Branican, aceasta din urmă continua să-şi imagineze că se află la bordul navei Franklini… Nu Ellis, ci John îi spunea acele lucruri… Vocea lui credea că o aude…

În acel moment, secundul urcă pe dunetă şi îl preveni pe căpitan că pregătirile urmau să se încheie. Postaţi pe teuga de la prora, marinarii nu aşteptau decât un ordin pentru a dezlega odgonul cu care era legat steam-launchul.

Atunci, căpitanul Ellis o anunţă pe doamna Branican că trebuie să revină pe uscat, cel puţin dacă nu ar fi preferat să rămână la bord, şi chiar îi făcu această invitaţie; în acest caz, putea traversa golful la bordul lui Boundary şi să debarce odată sosită la debarcader. Totul va dura cel mult două ore.

Doamna Branican ar fi acceptat bucuroasă invitaţia căpitanului, dar era aşteptată la masa de prânz. Ea înţelese că Jane, după cele ce-i spusese mulatra, ar fi foarte îngrijorată dacă nu ar ajunge la timp acasă, odată cu soţul ei. Şi îl rugă deci pe căpitanul Ellis să o conducă până la debarcader, pentru a nu rata următoarea cursă efectuată de steam-launch.

Aşteptând sosirea acestuia, ce tocmai părăsise cheiul din San

Diego, doamna Branican privi cu un viu interes manevrele navei Boundary. La ordinul şefului de echipaj, mateloţii traseră ancora, în vreme ce secundul supraveghea înălţarea focului mare, trincăi şi brigantinei. Sub această velatură va ajunge uşor în port.

Curând, ambarcaţia cu vapori acostă la debarcader. Apoi scoase câteva şuierături pentru a anunţa pasagerii, iar doi sau trei întârziaţi grăbiră pasul, alergând dinspre hotelul Coronado.

Steam-launchul nu staţiona decât cinci minute. Doamna Branican, Jane Burker şi doica se urcară şi se aşezară pe bancheta de la tribord, pe când ceilalţi pasageri, aproximativ douăzeci, se plimbau încoace şi încolo pe punte, de la pupa la prora. O ultimă şuierătură se auzi, elicea se puse în mişcare şi ambarcaţia se îndepărtă de coastă.

Era abia ora unsprezece şi jumătate şi doamna Branican putea ajunge la timp la casa de pe strada Fleet, deoarece traversarea golfului dura un sfert de oră. Pe măsură ce ambarcaţia se îndepărta, privirile lui Dolly rămăseseră aţintite asupra navei Boundary. Ancora fusese ridicată, pânzele înălţate, iar bastimentul îşi părăsi încet locul de ancorare. Odată ce va fi ancorat, de data aceasta în faţa debarcaderului din San Diego, Dolly va putea să-l viziteze pe căpitanul Ellis oricând ar fi dorit.

Steam-launchul naviga cu rapiditate. Cu cât se apropia de San Diego, casele oraşului, dispuse pe pitorescul amfiteatru etajat, se măreau văzând cu ochii. Mai era un sfert de milă până la debarcader, când, la un moment dat, unul dintre marinari, aflat în partea din faţă a ambarcaţiei, strigă:

— Atenţie!

Şi se întoarse spre omul de la cârmă, care stătea în picioare pe o mică pasarelă dinaintea coşului de fum. Auzind strigătul, doamna Branican privi în direcţia portului, unde era efectuată în acea clipă o manevră, ce atrase atenţia şi celorlalţi pasageri. Toţi se îmbulziră atunci spre pupa, pentru a vedea mai bine.

Un bric-goeletă, de dimensiuni mari, care tocmai îşi făcea loc printre navele ancorate de-a lungul cheiului, se pregătea să iasă din golf, cu partea din faţă orientată spre Capul Island. Era ajutat de un remorcher care trebuia să-l ducă dincolo de şenal şi obţinuse deja o anumită viteză.

Acest bric-goeletă se afla pe ruta de înaintare a ambarcaţiei cu vapori, şi chiar foarte aproape, încât fu nevoie de o manevră

bruscă pentru a-l ocoli prin partea lui din spate, fapt ce motivase strigătul marinarului adresat omului de la cârmă.

Pasagerii încercară un sentiment de îngrijorare, cu atât mai justificată, cu cât portul era plin de nave, ancorate ici şi colo. Astfel, dintr-un instinct natural, ei se dădură cu un pas înapoi, temându-se de o iminentă ciocnire.

Manevra era, de altfel, necesară: trebuia oprită ambarcaţia, pentru a face loc remorcherului şi bricului şi să nu pornească decât după ce trecerea va fi liberă. Câteva şalupe de pescuit îngreunau însă trecerea, în vreme ce se intersectau în faţa cheiului din San Diego.

— Atenţie! repetă marinarul din faţă.

— Da!… da! răspunse omul de la cârmă. Nu trebuie să ne temem!… Am destul loc!

Dar, stânjenit de apariţia bruscă a unui steamer mare care îl urma, remorcherul făcu o manevră la care nu se aştepta nimeni şi se îndreptă spre babordul steam-launchului. Se auziră mai multe strigăte, la care se adăugară cele ale echipajului bricului-goeletei, care încercă să faciliteze manevra remorcherului cârmind în aceeaşi direcţie.

Doar douăzeci de picioare separau în acel moment remorcherul de steam-launch.

înspăimântată, Jane s-a ridicat în picioare. Mânată de instinct, doamna Branican îl luă pe micuţul Wat din braţele doicii şi îl strânse la piept.

— La tribord!… La tribord! striga din răsputeri căpitanul remorcherului timonierului ambarcaţiei, indicându-i cu mâna direcţia de urmat.

Acesta nu-şi pierdu sângele rece şi roti violent roata cârmei, astfel încât să iasă din calea remorcherului, aflat în imposibilitatea de a stopa, bricul-goeletă fiind în plin avânt şi riscând să-l abordeze în flanc.

Prin rotirea viguroasă a roţii cârmei, steam-launchul viră brusc la tribord şi, cum era de aşteptat, pasagerii, pierzându-şi echilibrul, fură împinşi toţi în această parte. Izbucniră noi strigăte care, de data aceasta, erau pline de spaimă, întrucât pasagerii crezură că ambarcaţia se va scufunda din cauza prea marii greutăţi de la tribord.

În acel moment, doamna Branican, stând în picioare în apropiere de bastingaj şi nereuşind să-şi ţină echilibrul, fu

proiectată peste bord, împreună cu copilul. Iar bricul-goeletă trecu la câţiva centimetri de ambarcaţie, fără să o atingă, astfel încât orice risc de abordaj fu îndepărtat.

— Dolly!… Dolly! strigă Jane, pe care unul dintre pasageri o reţinu să nu cadă şi ea în apă.

Deodată, un marinar de pe steam-launch sări fără ezitare peste bastingaj, în ajutorul doamnei Branican şi a copilului. Susţinută de haine, Dolly plutea la suprafaţa apei; îşi ţinea copilul în braţe, însă odată ce hainele aveau să fie bine îmbibate, greutatea lor ar fi dus-o, cu siguranţă, la fund, cu tot cu copil. Acest lucru nu se întâmplă, deoarece marinarul ajunse la timp lângă ea.

Ambarcaţia îşi opri motoarele imediat, şi marinarului, de altfel viguros şi bun înotător, nu-i fu greu să parcurgă distanţa până la navă pentru a o aduce pe Dolly. Din nefericire, în momentul în care o apucă de talie, biata femeie îşi deschise braţele, pe când se zbătea în apă, pe jumătate sufocată, iar copilul dispăru înghiţit de valuri.

După ce Dolly fu urcată la bord şi întinsă pe punte, ea îşi pierdu cunoştinţa. Din nou, marinarul – era un om în vârstă de treizeci de ani, pe numele lui Zach Fren – se aruncă în mare, se scufundă de câteva ori, cercetând zona din preajma ambarcaţiei… Dar în zadar… Nu reuşi să dea de urma copilului, luat, cu siguranţă, de un curent submarin.

în acest timp, pasagerii îi acordau lui Dolly toate îngrijirile, în vreme ce, înnebunite de durere şi de spaimă, Jane şi doica se străduiau să o aducă în simţiri. Nemişcat, steam-launchul aştepta ca Zach să renunţe la speranţa de a-l salva pe micul Wat.

în sfârşit, Dolly îşi reveni din leşin, deschise ochii şi începu să bolborosească numele lui Wat, iar primul ei strigăt fu următorul:

— Copilul meu!

Îl văzu pe Zach urcând la bord… însă Wat nu era în braţele lui.

— Copilul meu! strigă încă o dată Dolly.

Apoi, ridicându-se, îi împinse pe cei ce o înconjurau şi alergă spre pupa. Dacă nu ar fi fost împiedicată, s-ar fi aruncat peste bord… Câţiva pasageri tebuiră s-o ţină bine pe nefericita femeie, în timp ce steam-launchul îşi reluă navigarea spre cheiul din San Diego.

Cu faţa convulsionată, cu mâinile crispate, doamna Branican

se prăbuşi pe punte şi rămase nemişcată.
După câteva minute, ambarcaţia ajungea la debarcader şi Dolly fu transportată la casa lui Jane. Len Burker tocmai sosise. La ordinul său, mulatra alergă să aducă un medic.
Acesta veni curând şi abia după mai multe încercări reuşi s-o readucă la viaţă pe doamna Branican. Ea îl privi pierdută, cu ochii mari aţintindu-l, şi îi spuse:
— Ce este?… Ce s-a întâmplat?… Ah!… ştiu!…
Apoi, surâzând:
— John al meu… Se întoarce… se întoarce!… strigă ea. Îşi va regăsi soţia şi copilul!… John! iată-l pe John al meu!…
Doamna Branican înnebunise.

Capitolul V
Trei luni se scurg…

Cum am putea descrie efectul produs la San Diego de această dublă catastrofă, moartea copilului… nebunia mamei! Se ştie cu ce simpatie înconjura populaţia familia Branican, ce interes inspira căpitanul navei Franklin. Era plecat abia de cincisprezece zile şi iată că nu mai se putea mândri cu titlul de tată… Nefericita lui soţie înnebunise!… La întoarcerea lui, în casa goală, el nu va mai regăsi nici surâsul micului Wat, nici gesturile tandre ale lui Dolly, care nu-l va mai recunoaşte!… în ziua în care Franklin va reintra în port, nu vor mai răsuna strigătele de „Ura” ale celor veniţi să-l întâmpine.
Dar nu va trebui aşteptată întoarcerea sa pentru ca John Branican să fie înştiinţat de îngrozitoarea nenorocire. William Andrew nu-l putea lăsa pe tânărul căpitan în situaţia de a nu şti ce s-a întâmplat, ori să afle din cine ştie ce zvon referitor la înspăimântătoarea catastrofă. Trebuia să fie expediată imediat o telegramă unuia dintre corespondenţii din Singapore. În acest fel, John va cunoaşte crudul adevăr înainte de a pleca spre India. Şi totuşi, William Andrew nu dori să trimită imediat telegrama. Se gândea că, probabil, Dolly nu era iremediabil pierdută! Putea, oare, ca în urma îngrijirilor să-şi revină?… De ce să fie lovit de două ori, înştiinţându-l de moartea copilului şi de nebunia soţiei lui, dacă nebunia putea fi vindecată într-un răgaz scurt şi să fie doar o pierdere temporară a facultăţilor mintale?

După ce a vorbit cu Len şi cu Jane Burker, William Andrew hotărî să mai aştepte până când medicii vor oferi un diagnostic precis în privinţa stării mintale a lui Dolly. De altfel, aceste cazuri de alienare subită, în opinia specialiştilor, se pot vindeca mai uşor decât cele cauzate de o lentă dezorganizare a vieţii intelectuale. Da!… şi era deci mai bine să se aştepte câteva zile, sau chiar câteva săptămâni.

În acest timp oraşul era cuprins de consternare. Oamenii se îngrămădeau în faţa casei de pe strada Fleet, în scopul de a afla noi veşti despre doamna Branican. Între timp, fuseseră efectuate cercetări minuţioase pentru a fi găsit trupul copilului, însă nu au dus la niciun rezultat. Într-adevăr, corpul micuţului fusese luat de un curent submarin, apoi de retragerea fluxului. Sărmanul copil nu putea avea deci parte de un mormânt la care să vină să se roage mama lui, atunci când îşi va recăpăta stările mintale.

Mai întâi, medicii au constatat că nebunia lui Dolly se manifesta printr-o formă de melancolie blândă. Nu a existat o criză nervoasă, niciunul dintre acele acte violente inconştiente, care necesită imobilizarea şi legarea de pat a persoanei care le manifestă. Nu se consideră deci necesar să fie luate măsuri de prevedere în cazul acestor excese pe care le comit uneori alienaţii, fie împotriva celor din jur, fie a lor înşişi. Dolly nu era decât un corp fără suflet, iar în conştiinţa ei nu mai rămăsese nicio amintire despre oribilul accident. Avea privirile pierdute şi ochii goi. Părea că nu mai vede şi nu mai aude nimic. Nu mai era în această lume şi trăia doar o existenţă materială.

Aşa se pe trecură lucrurile cu doamna Branican în prima lună după accident. S-a pus problema internării ei într-o clinică, unde ar fi primit un tratament adecvat. Era, de altfel, şi sfatul lui William Andrew, care a fost urmat fără ezitare de Len Burker, însă el îi modifică această hotărâre. Venind la biroul lui William Andrew, Len îi spuse:

— Suntem siguri acum, nebunia lui Dolly nu are o manifestare periculoasă, care ar necesita internarea ei, şi deoarece nu are altă familie decât pe noi, o vom supraveghea. Dolly o iubeşte mult pe soţia mea şi cine ştie dacă grija lui Jane nu va fi mai eficace decât cea a unor străini? Dacă vor apărea mai târziu nişte crize, atunci vom fi pregătiţi să luăm măsurile cuvenite. Ce credeţi, domnule Andrew?

Onorabilul armator nu răspunse decât după unele ezitări, deoarece nu-l prea agreea pe Len Burker, deşi nu cunoştea nimic despre situaţia lui atât de compromisă şi nu avea de ce să-i suspecteze cinstea. În fond, prietenia dintre Dolly şi Jane părea profundă, şi, întrucât doamna Burker era singura ei rudă, era evident să-i fie dată ei în grijă. Important era ca nefericita femeie să se afle permanent lângă cineva care să aibă grijă de ea, în starea în care se afla.

— Întrucât vreţi să vă asumaţi această sarcină, răspunse William Andrew, nu văd niciun inconvenient, domnule Burker, ca Dolly să fie lăsată în grija verişoarei ei, al cărei devotament nu poate fi pus la îndoială….

— Devotament de care va da dovadă întotdeauna, nu numai în acest caz! adăugă Len Burker.

Dar spuse aceasta pe un ton rece, neutru, în stilul său obişnuit.

— Demersul vostru este grăitor, reluă apoi William Andrew. O simplă remarcă totuşi: mă întreb dacă, în casa voastră de pe strada Fleet, în mijlocul acestui cartier comercial zgomotos, biata Dolly va fi într-un mediu favorabil pentru restabilirea ei. Are nevoie de linişte, de aer curat…

— Da, răspunse Len Burker, ne-am gândit şi noi la asta şi intenţionăm să o ducem la Prospect House şi să stăm acolo cu ea. Vila îi este familiară şi vederea obiectelor cu care e obişnuită ar putea exercita asupra ei o influenţă benefică. De altfel, acolo va fi la adăpost de unele inconveniente… Mediul rural este aproape… Jane se va plimba cu ea prin împrejurimile pe care le cunoaşte, pe care le-a vizitat cu copilul ei… Dar cred că John ar fi de acord, dacă ar fi aici, cu ceea ce propun eu!… Şi ce părere va avea la întoarcerea lui de pe mare, găsindu-şi soţia internată într-o clinică, încredinţată unor asistente?… Domnule Andrew, nu trebuie neglijat nimic ce ar putea avea influenţă asupra stării mintale a bietei noastre verişoare.

Acest răspuns era dictat, evident, de bunele lui sentimente. Dar de ce, oare, cuvintele acestui om păreau întotdeauna să inspire doar neîncredere? Oricum, propunerea lui, în împrejurarea de faţă, merita să fie acceptată, iar William Andrew nu a putut decât să-i mulţumească pentru asta, adăugând că tânărul căpitan îi va fi recunoscător.

La 27 aprilie, doamna Branican a fost transportată la Prospect

House, unde Jane şi Len Burker se instalară chiar în acea seară. Această decizie a lor a fost acceptată unanim.

Putem bănui la ce se gândea Len Burker. Chiar în ziua catastrofei, avea de gând, după cum se ştie, să poarte un dialog cu Dolly referitor la o anumită afacere. De fapt, era vorba despre o sumă de bani, pe care el dorea să i-o ceară cu împrumut. Dar, de atunci, lucrurile se schimbaseră. Era posibil ca Len Burker să devină tutorele verişoarei lui şi să preia astfel controlul financiar al casei, să găsească resurse, ilicite, fără îndoială, dar care să-i permită să câştige timp. Asta şi intuise Jane, şi, chiar dacă era bucuroasă să se consacre în întregime lui Dolly, era cuprinsă de temeri, bănuind că proiectele soţului ei vor fi înfăptuite sub masca unui sentiment de omenie.

Cei trei îşi organizară noua existenţă, la Prospect House, în aceste noi împrejurări. Dolly a fost instalată în camera din care ieşise ultima dată pentru a trăi acea teribilă întâmplare. Şi nu mai era o mamă care intra în odaia rspectivă, ci o fiinţă lipsită de raţiune. Vila atât de iubită, salonul, unde câteva fotografii păstrau amintirea soţului plecat, grădina în care amândoi trăiseră zile atât de fericite, toate nu-i aminteau nimic despre existenţa trecutului. Jane ocupa o cameră vecină cu a doamnei Branican, iar Len Burker se instală la parter, în cabinetul căpitanului John.

Începând din acea zi, Len Burker îşi reluă activităţile obişnuite, în fiecare dimineaţă, el cobora pantele oraşului vechi pentru a merge la San Diego, la biroul lui de pe strada Fleet, unde îşi derula afacerile. Dar ceea ce putem observa e faptul că el nu uita niciodată să revină în fiecare seară la Prospect House, iar în curând vizitele în afara oraşului i se răriră.

Trebuie precizat totuşi că mulatra îşi urmase stăpânul în noua locuinţă, unde a fost ceea ce fusese dântotdeauna şi peste tot, o fiinţă pe al cărei devotament se putea conta pe deplin. Doica micului Wat fusese concediată, deşi îşi oferise serviciile în continuare doamnei Branican. Cât despre servitoare, ea era păstrată temporar pentru necesităţile vilei, cărora mulatra N6 nu le putea face faţă singură.

De altfel, nimeni nu era mai potrivită ca Jane să aibă grijă de Dolly, cu atâta afecţiune şi atenţie ce se impuneau cu precădere în starea în care se afla soţia lui John. Prietenia lui Jane crescuse, dacă putem spune aşa, după moartea copilului de care ea se

simţea vinovată şi avea remuşcări, crezând că ea a fost cauza principală a acelei pierderi. Dacă ea nu ar fi venit s-o vadă pe Dolly la Prospect House, dacă nu i-ar fi sugerat ideea de a-l vizita pe căpitanul navei Boundary, copilul ar fi astăzi lângă mama lui, consolând-o cu lungile ore ale zilelor de absenţă ale lui John!… Dolly nu ar fi înnebunit!

Fără îndoială, Len Burker era preocupat de gândul ca îngrijirile lui Jane să pară suficiente celor care se interesau de situaţia doamnei Branican. Chiar şi William Andrew a trebuit să recunoască faptul că biata femeie nu se putea afla în mâini mai bune. În cursul vizitelor lui, el încerca să observe dacă starea lui Dolly prezenta unele tendinţe de ameliorare. Încă mai spera ca prima telegramă, ce urma să fie adresată căpitanului John la Singapore sau în India, să nu-l anunţe despre o dublă nenorocire, moartea copilului său… nebunia lui Dolly… Care nu însemna, oare, tot o moarte?… Ei bine, nu! Nu putea crede că Dolly, încă tânără, cu o stare de spirit atât de aparte, cu o fire energică, putea fi afectată iremediabil la nivelul stării ei mintale! Nu se ascundea, oare, o vâlvătaie mică sub cenuşă?… Nu se vor reaprinde într-o zi câteva scântei?… Şi totuşi, se scurseseră deja cinci săptămâni şi nicio urmă de luciditate nu împrăştiase tenebrele. În faţa unei nebunii calme, rezervate, letargice şi neutre, care nu genera nicio excitaţie fiziologică, medicii nu preau aveau mari speranţe şi vizitele lor se răriră. La fel, curând, William Andrew, pierzându-şi orice nădejde în vindecarea lui Dolly, începu să vină mai rar la Prospect House, simţindu-se stânjenit în faţa acelei sărmane femei, atât de indiferentă şi inconştientă la lumea din jur.

Atunci când Len Burker era obligat, dintr-un motiv sau altul, să petreacă o zi afară, mulatra avea ordin să o supravegheze îndeaproape pe doamna Branican. Fără a încerca să jeneze cu nimic îngrijirile lui Jane, ea nu o lăsa aproape niciodată singură cu Dolly şi îi raporta fidel stăpânului ei tot ceea ce remarca în evoluţia stării bolnavei. Se încăpăţâna chiar să le conducă pe cele câteva persoane care veneau la vilă să afle veşti despre doamna Branican. Era contrar recomandărilor medicilor, spunea ea… trebuia o linişte absolută… Aceste deranjamente puteau provoca unele crize… Şi chiar doamna Burker îi dădea dreptate mulatrei N6, când aceasta îi îndepărta pe vizitatori ca pe nişte inoportuni, care nu aveau ce căuta la Prospect House. În acest

fel era izolată doamna Branican.

— Sărmana Dolly, se gândea Jane, dacă starea ei se va înrăutăţi şi nebunia va căpăta accente violente, dacă va conduce la excese… va fi luată de sub grija mea… şi închisă într-o clinică specializată… Va fi pierdută pentru mine!… Nu! Să dea Dumnezeu să-mi fie lăsată în grijă pe mai departe… Cine o va îngriji cu mai multă afecţiune decât mine!

În cea de-a treia săptămână a lunii mai, Jane a vrut să o scoată pe Dolly la câteva plimbări în împrejurimile vilei, gândindu-se că verişoara ei se va simţi puţin mai bine. Len Burker nu s-a opus acestei idei, dar a ţinut să fie însoţită de No. De altfel, aşa era mai prudent, a fost explicaţia lui. Mersul pe jos, aerul curat puteau produce tulburări lui Dolly şi, probabil, i-ar fi putut încolţi în minte ideea de a fugi, iar Jane nu ar fi avut forţa să o reţină. Te poţi teme de orice în privinţa unei nebunii, care poate chiar împinge un om să se sinucidă…. Nu trebuia deci să se expună unei alte nenorociri.

Într-o zi, doamna Branican ieşi deci la braţul lui Jane. Ea se lăsa condusă ca o fiinţă pasivă, mergând unde era dusă, fără să fie preocupată de nimic, absolut indiferentă.

La începutul acestor plimbări, nu se produse niciun incident. Totuşi, mulatra nu întârzie să observe o anumită tendinţă în modificarea stării lui Dolly. La calmul ei obişnuit se adăugă o exaltare vizibilă, ce putea avea consecinţe nefaste. De mai multe ori, vederea copiilor mici pe care îi întâlnea îi provocă o criză nervoasă. Era, oare, o amintire despre ceea ce pierduse şi se agăţa de ea ca de un colac de salvare?… Wat îi revenea în gândurile ei, ca nişte frânturi de memorie?… Oricum, admiţând că putea fi vorba despre un simptom favorabil, acesta ar fi putut genera o agitaţie cerebrală, de natură să-i agraveze starea.

În altă zi, doamna Burker şi mulatra o duseră pe bolnavă pe înălţimile Knob Hill. Dolly se aşezase pe iarbă, întoarsă spre orizontul mării, dar se părea că mintea îi era golită de gânduri, la fel cum şi ochii ei erau goi.

Deodată, faţa i se lumină, corpul îi tresări, în ochi îi străfulgeră o sclipire vie, şi, cu o mână tremurătoare, ea arătă spre un punct care strălucea în larg.

— Acolo!… Acolo!… strigă Dolly.

Iar vocea ei cu tonalităţi stranii nu părea să mai aparţină unei fiinţe omeneşti.

În timp ce Jane o privea înspăimântată, mulatra clătina din cap în semn de nemulţumire. Ea se grăbi să apuce braţul lui Dolly, repetând acest îndemn:

— Vino!… Vino!…

Dar Dolly nu o auzea.

— Vino, draga mea Dolly, vino!… spuse Jane.

Şi încercă să o ridice, să o facă să-şi desprindă privirile de pe pânza care se deplasa la orizont. Dolly rămase nemişcată.

— Nu!… Nu! strigă ea, şi o respinse pe mulatră cu o forţă de care nu ar fi crezut că poate fi capabilă de a o avea.

Doamna Burker şi N6 se simţiră foarte îngrijorate. Se temeau ca Dolly să nu facă un gest necugetat, să nu coboare pantele Knob Hill şi să se arunce în mare, atrasă irezistibil de acea tulburătoare viziune, dominată de amintirea lui John. Dar, brusc, această surexcitare scăzu în intensitate. Soarele tocmai dispăruse în spatele unui nor, iar pânza nu mai apărea la suprafaţa oceanului.

Redevenită inertă, cu braţele căzute şi privirea stinsă, Dolly nu era conştientă de situaţia în care se afla. Hohotele de plâns, care îi făceau să tresalte convulsiv pieptul, se opriră, ca şi cum viaţa i se scursese undeva afară din ea. Atunci, Jane o luă de mână, iar Dolly se lăsă ridicată şi condusă, fără să opună rezistenţă, înapoi la Prospect House.

începând cu acea zi, Len Burker a decis că Dolly nu se va mai plimba în împrejurimile vilei şi Jane a trebuit să se conformeze acestei hotărâri. În aceeaşi perioadă, William Andrew se decise la rândul lui să-l înştiinţeze pe căpitanul John despre tot ceea ce se întâmplase, alienarea doamnei Branican nedând semne şi vreo speranţă de ameliorare. Însă lunga telegramă nu o trimise la Singapore, de unde Franklin, probabil, plecase deja, după ce-şi descărcase marfa, ci la Calcutta, unde John o va găsi la sosirea lui în India.

Şi totuşi, chiar dacă William Andrew nu mai avea nicio speranţă în privinţa lui Dolly, opinia medicilor lăsa să se întrevadă o modificare posibilă a stării mintale a bolnavei, în cazul în care ea putea resimţi un şoc violent, de exemplu, în ziua în care soţul ei va apărea în faţa sa. Este adevărat, această şansă era singura care mai rămăsese, şi, oricât de mică era, William Andrew nu o omise în telegrama adresată căpitanului John Branican. Astfel, după ce îl implorase să nu se lase pradă

disperării, îi ceru să predea comanda navei Franklin secundului său, Harry Felton, şi să revină la San Diego cât mai repede posibil. Acest om cumsecade şi-ar fi sacrificat interesele cele mai dragi, pentru a încerca ultima şansă de vindecare a lui Dolly, şi solicită căpitanului să-i răspundă telegrafic ce credea el de cuviinţă să facă.

Atunci când Len Burker află despre telegrama pe care William Andrew considera că este optim să o trimită lui John, el a fost de acord, dar îşi exprimă temerea că întoarcerea tânărului căpitan ar fi putut produce o schimbare în conştiinţa soţiei lui. Totuşi, Jane credea în şansa aceasta, că vederea lui John putea să o scoată pe Dolly din acea stare iraţională, iar Len Burker promise că-i va scrie în acest sens, pentru a nu întârzia să plece spre San Diego – promisiune pe care, de altfel, nu şi-o ţinu.

În săptămânile care urmară, nu se produse nicio schimbare în starea mintală a doamnei Branican. Dacă viaţa psihică interioară nu îi era tulburată în niciun fel, şi deşi sănătatea nu lăsa nimic de dorit, alterarea fizionomiei sale a început să fie vizibilă. Nu mai era acea femeie care nu împlinise încă douăzeci şi unu de ani, cu trăsăturile care între timp se accentuaseră şi cu tenul a cărui culoare atât de caldă devenise palid, ca şi cum focul sufletului se stinsese în ea. De altfel, era văzută rar, fie în grădina vilei, aşezată pe vreo bancă, fie plimbându-se alături de Jane, care o îngrijea cu devotament, zi şi noapte, fără oboseală.

La începutul lui iunie, trecuseră deja două luni şi jumătate de când Franklin părăsise portul San Diego. De la întâlnirea cu Boundary, nu se mai primiseră veşti de la nava comandată de John. La acea dată, după ce făcuse escală la Singapore, exceptând cazul în care ar fi avut loc unele accidente neaşteptate, bastimentul trebuia să fie pe cale de a ajunge la Calcutta. Nu fuseseră semnalate condiţii meteo nefavorabile în nordul Pacificului, nici în Oceanul Indian, ce ar fi putut provoca întârzieri unui velier de cursă lungă.

Totuşi, William Andrew nu a fost surprins de această lipsă de noi informaţii. El nu-şi putea explica de ce corespondentul lui nu-i semnalase trecerea navei Franklin prin apele de coastă ale oraşului Singapore. Cum să admită că Franklin nu a făcut escală acolo, deoarece căpitanul John avea ordine categorice în această privinţă. În sfârşit, se va afla în câteva zile, imediat ce Franklin va ajunge la Calcutta.

Se scurse o săptămână. La 15 iunie, din nou, nicio veste. Atunci a fost expediată o telegramă corespondentului firmei Andrew, solicitându-se un răspuns imediat referitor la John Branican şi la nava Franklin.

Răspunsul a sosit după două zile.

Nu se ştia nimic despre Franklin la Calcutta. Vaporul american cu trei catarge nici măcar nu fusese întâlnit, la acea dată, în regiunile de ţărm îndepărtate ale Golfului Bengal.

Surpriza lui William Andrew se transformă în îngrijorare, şi, cum secretul unei telegrame este imposibil de ţinut, zvonul se răspândi la San Diego, că Franklin nu ajunsese nici la Singapore, nici la Calcutta.

Familia Branican era deci lovită de o altă nenorocire, la fel ca şi familiile din San Diego, cărora le aparţinea echipajul de pe Franklin?

Len Burker nu se arătă impresionat, atunci când află aceste veşti alarmante. Totuşi, afecţiunea lui pentru căpitanul John nu fusese niciodată făţişă şi nu era omul căruia să-i pese de nenorocirea altora, chiar şi atunci când era vorba de propria familie. Oricum, din ziua în care lucrurile părură serioase şi grave în privinţa soartei navei Franklin, el afişă un aer mai sobru, mai preocupat de gânduri, mai reticent la toate relaţiile – chiar şi în privinţa afacerilor lui. Nu a mai fost văzut decât rareori pe străzile din San Diego, la biroul lui de pe strada Fleet, şi dădea impresia că prefera să rămână închis dincolo de gardul ce împrejmuia Prospect House.

Cât despre Jane, faţa ei palidă, ochii înroşiţi de lacrimi şi fizionomia ce afişa o mare supărare ilustrau că ea urma să treacă din nou prin grele încercări.

în acea perioadă, s-a produs o schimbare în cadrul personalului vilei. Fără vreun motiv aparent, Len Burker o concedie pe servitoare, păstrată în serviciu până atunci şi despre care nu i se putea reproşa nimic.

Mulatra rămase singura care se ocupa de menaj. Cu excepţia lui Jane şi a lui No, nu mai avea nimeni acces la doamna Branican. Cu sănătatea foarte afectată de aceste lovituri ale soartei, William Andrew a trebuit să-şi înceteze vizitele la Prospect House. Mai mult, în faţa pierderii aproape probabilă a navei Franklin, ce ar fi putut spune sau face? De altfel, de la sistarea plimbărilor, ştia că Dolly îşi redobândise calmul şi că

tulburările nervoase dispăruseră. Ea trăia, sau mai degrabă vegeta, într-o stare inconştientă, reprezentând specificul nebuniei ei, iar sănătatea sa nu mai solicita nicio grijă specială.

La sfârşitul lui iunie, William Andrew primi o nouă telegramă din Calcutta. Ştirile maritime nu semnalau prezenţa navei Franklin pe niciuna dintre rutele pe care le străbătuse în regiunile de ţărm îndepărtate din Fiipine, Celebes, Marea Java şi Oceanul Indian. Or, cum acest vapor părăsise de trei luni portul San Diego, se presupunea că pierise, fie în unim unei ciocniri cu altă navă, fie prin naufragiu, înainte de a ajunge la Singapore.

Capitolul VI
Sfârşitul unui an trist

Această serie de catastrofe, întâmplate familiei Branican, l-au pus pe Len Burker într-o situaţie asupra căreia merită să ne concentrăm atenţia.

După cum ştim, starea materială a doamnei Branican era modestă, iar ea era, de asemenea, unica moştenitoare a unchiului ei, bogatul Edward Starter. Retras în continuare pe domeniul său forestier vast, aflat în zona cea mai inabordabilă, ca să spunem aşa, a statului Tennessee, acest american plin de originalitate îşi interzise, practic, să ofere veşti despre el şi viaţa lui. Cum nu avea decât cincizeci şi nouă de ani, averea sa putea să se lase aşteptată multă vreme.

Probabil că şi-ar fi modificat dispoziţiile testamentare dacă ar fi aflat că doamna Branican, singura rudă directă care îi mai rămase din toată familia, fusese atinsă de alienare mintală în urma pierderii copilului ei. Dar nu ştia nimic despre dubla nenorocire; de altfel, nici nu ar fi avut cum să afle, deoarece refuzase permanent să primească sau să scrie scrisori. Este adevărat, Len Burker ar fi putut să treacă peste acest zid al izolării lui Starter, din cauza schimbărilor survenite în existenţa lui Dolly, iar Jane i-a dat să înţeleagă că era de datoria lui să-l înştiinţeze pe Edward Starter; şi totuşi, Len i-a cerut să păstreze tăcerea şi a avut grijă ca ea să-i urmeze sfatul.

Interesul lui îi dicta să se abţină, dar între interesul şi datoria lui se întindea o graniţă ce putea fi trecută oricând, iar el nu era omul care să ezite. Afacerile lui luau în fiecare zi o turnură prea îngrijorătoare pentru a sacrifica astfel această ultimă şansă de a pune mâna pe o avere deloc neglijabilă.

Într-adevăr, lucrurile se prezentau la modul cel mai simplu: dacă doamna Branican murea fără să aibă copii, verişoara ei, Jane, unica rudă ce o moştenea, ar fi beneficiat de moştenirea lăsată de soţia lui John. Or, după moartea micuţului Wat, Len Burker întrezărise, cu siguranţă, şanse sporite ca soţia lui să moştenească averea lui Edward Starter.

Şi, în realitate, evenimentele nu se derulau în favoarea lui, pentru a pune mâna pe această avere imensă? Copilul era mort, Dolly înnebunise, însă, după părerea medicilor, doar întoarcerea lui John i-ar fi putut modifica starea mintală.

Şi iată că tocmai soarta navei Franklin genera cele mai vii nelinişti. Dacă veştile aveau să lipsească timp de câteva săptămâni, dacă John Branican nu era întâlnit pe mare, dacă firma Andrew nu aflase că nava lui a făcut escală într-un port oarecare, asta însemna că nici Franklin, nici echipajul nu vor mai reveni vreodată la San Diego. Prin urmare, ar mai rămâne doar Dolly, lipsită de facultăţile mintale, între averea ce trebuia să-i revină şi Len Burker. Astfel, aflat într-o situaţie disperată, nu ar încerca orice acest om fără conştiinţă, când moartea lui Edward Starter o va pune pe Dolly în drepturile legale de a intra în posesia moştenirii lui bogate?

Dar, pentru ca doamna Branican să-l poată moşteni, trebuia ca ea să supravieţuiască unchiului. Len Burker avea deci interesul ca viaţa nefericitei femei să se prelungească până în ziua în care moştenirea lui Edward Starter îi va reveni de drept lui Dolly. Len avea astfel două posibilităţi împotriva lui: ori moartea lui Dolly, survenită prea devreme, ori întoarcerea căpitanului John, în cazul în care, după ce a naufragiat pe o insulă necunoscută, el va reuşi să se repatrieze. Dar această ultimă eventualitate era cel puţin aleatorie, iar pierderea definitivă a navei Franklin trebuia considerată deja drept certă.

Iată situaţia în care se găsea Len Burker, şi viitorul pe care-l întrevedea, şi asta în momentul în care se simţea redus la nişte expediente supreme. Într-adevăr, dacă ar fi intervenit justiţia în afacerile lui, ar fi trebuit să răspundă acuzaţiei de abuz de

încredere. O parte din fondurile care i-au fost încredinţate de nişte oameni imprudenţi, sau pe care le dobândise prin manevre nedelicate, se topise. Reclamaţiile erau iminente, deşi folosea banii unora pentru a-i mulţumi pe alţii. Exista o stare de lucruri care nu putea dura. Ruina se apropia, şi, mai mult decât ruina, respectiv dezonoarea şi arestarea lui sub inculpările cele mai grave.

Doamna Burker bănuia, fără îndoială, că situaţia soţului ei era serios ameninţată, însă nu credea că se va ajunge până la tribunal. Mai mult, legătura lor încă nu suferise acele fisuri inerente problemelor de cuplu, mai ales când ele sunt foarte sensibile. Iar atmosfera din Prospect House nu devenise tensionată.

Iată din ce motiv.

De când Dolly suferise căderea psihică manifestată prin acea alienare mintală, în absenţa soţului ei, trebuia să fie numit un tutore. Len Burker era cel mai indicat pentru această calitate, datorită înrudirii lui cu doamna Branican, şi deci îşi luase sarcina în serios şi administra averea soţiei lui John. Banii pe care îi lăsase căpitanul pentru necesităţile casei erau deci la dispoziţia lui, doar că el îi folosise în scopuri personale.

Era un amănunt nesemnificativ, de fapt, întrucât absenţa navei Franklin nu trebuia să dureze decât cinci sau şase luni, dar exista dota pe care Dolly o adusese odată cu căsătoria, şi chiar dacă nu era prea mare, câteva mii de dolari, Len Burker o folosise şi pe aceasta pentru a face faţă reclamaţiilor tot mai presante, ca să câştige timp, asta era esenţial.

Prin urmare, acest om necinstit nu întârzie să abuzeze de mandatul lui de tutore. El deturnă acţiunile care însumau averea doamnei Branican, deopotrivă pupila şi ruda sa. Graţie acestor resurse financiare ilicite, a reuşit să obţină puţin răgaz şi să se lanseze în noi afaceri, nu mai puţin echivoce. Luând-o pe drumul care duce la crimă, Len Burker îl va urma până la capăt, dacă va trebui.

De altfel, întoarcerea căpitanului John era din ce în ce mai puţin plauzibilă. Săptămânile se scurgeau, iar firma Andrew nu primise încă nicio veste de la nava Franklin, a cărei prezenţă nu fusese semnalată nicăieri de şase luni. August şi septembrie trecură astfel fără informaţii despre soarta bastimentului. Nici la Calcutta, nici la Singapore, corespondenţii nu au aflat vreun

indiciu care să le furnizeze informaţii precise despre ce se întâmplase cu vaporul american. Şi nu fără motive, era considerat pierdut definitiv, iar San Diego se afla în doliu. Cum dispăruse şi în ce condiţii? în această privinţă, opiniile erau împărţite, deşi se bazau doar pe ipoteze. Într-adevăr, de la plecarea navei Franklin, mai multe bastimente comerciale, având aceeaşi destinaţie, urmaseră o rută identică. Or, cum ele nu găsiseră nicio urmă a navei americane cu trei catarge, devenea evidentă ipoteza următoare: prinsă în unul dintre acele uragane puternice, ori într-o tornadă devastatoare, ce bântuie regiunile de ţărm îndepărtate ale Mării Celebes sau ale Mării Java, nava Franklin se scufundase şi niciun membru al echipajului nu supravieţuise dezastrului. La 15 octombrie 1875, se împlineau şapte luni de când Franklin părăsise portul San Diego şi totul lăsa să se creadă că nu va mai reveni niciodată acolo.

În acea perioadă chiar, în oraş domnea această convingere, astfel încât fuseseră deschise subscripţii pentru familiile atât de crud lovite de catastrofa în speţă. Echipajul de pe Franklin, ofiţeri şi mateloţi, aparţinea portului San Diego, şi aici se aflau soţiile, copiii, părinţii, care trebuiau ajutaţi.

Iniţiativa subscripţiilor aparţinea firmei Andrew, care contribui cu o sumă importantă. Din interes, dar şi din prudenţă, Len Burker a vrut să contribuie şi el la opera caritabilă, iar celelalte firme de comerţ din oraş, proprietarii, detailiştii îi urmară exemplul. Ca urmare, de aici rezulta că familiile echipajului dispărut au fost ajutate într-o mare măsură, uşurând puţin consecinţele sinistrului maritim.

După cum bănuim, William Andrew considera o datorie în a asigura doamnei Branican, privată de o viaţă intelectuală, cel puţin o existenţă materială. El ştia că, înainte de a pleca în cursă, căpitanul John lăsase pentru necesităţile casei şi ale traiului soţiei şi copilului o anumită sumă de bani, calculată pentru o absenţă estimată la şase-şapte luni. Dar gândindu-se că banii aveau să se termine curând, şi nedorind ca Dolly să rămână la mila „părinţilor” ei, armatorul decise să aibă o discuţie în acest sens cu Len Burker.

La 17 octombrie, după-amiază, deşi sănătatea nu îi era încă restabilită complet, William Andrew pomi spre Prospect House, şi, după ce urcă pantele spre cartierul oraşului vechi, sosi în faţa

vilei.
În exterior, nu se schimbase nimic, în afara persienelor de la ferestrele de la parter şi de la primul etaj, care erau trase. S-ar fi zis că nu locuieşte nimeni în vila învăluită de mister şi de o linişte ce sugera o locuinţă pustie.
William Andrew sună la poartă, dar nu se arătă nimeni. Se părea, de asemenea, că vizitatorul nu fusese nici zărit, nici auzit venind. Nu era, oare, nimeni în acel moment în casă?
După ce mai sună o dată, se auzi zgomotul unei uşi laterale, care se deschise. Apoi apăru mulatra şi, imediat ce-l recunoscu pe William Andrew, nu-şi putu reţine un gest de necaz, pe care el, de altfel, nu-l observă.
Ea se apropie şi, fără să aştepte ca să fie deschisă poarta, Andrew îi vorbi pe deasupra gardului:
— Doamna Branican este acasă?… întrebă el.
— A ieşit… domnule Andrew… răspunse Nâ, cu o ezitare evidentă, amestecată vizibil cu teamă.
— Unde este deci?… spuse William Andrew, care insista să intre.
— La plimbare cu doamna Burker.
— Credeam că s-a renunţat la aceste plimbări, care îi provocau stări de surexcitare şi crize!…
— Da, fără îndoială… răspunse N6. Dar de câteva zile… a început să iasă iar… Cred că doamnei Branican îi fac bine plimbările…
— Îmi pare rău că nu am fost prevenit, adăugă William Andrew. Domnul Burker este acasă?
— Nu ştiu…
— Vedeţi dacă este, şi, în caz afirmativ, spuneţi-i că doresc să-i vorbesc.
Înainte ca mulatra să răspundă – şi, probabil, ar fi fost foarte stânjenită să o facă! — uşa de la parter a fost deschisă. În pragul ei a apărut Len Burker, care traversă apoi grădina, şi, ajuns la poartă, spuse:
— Poftiţi, intraţi, domnule Andrew. În absenţa lui Jane, care a ieşit cu Dolly, permiteţi-mi să vă primesc eu.
Şi aceste vorbe nu au fost rostite pe obişnuitul ton rece al lui Len Burker, ci cu o voce uşor tulburată, puţin mieroasă.
în fond, deoarece William Andrew venise, de fapt, la Prospect House să discute cu Len Burker, el intră în curte. Apoi, fără să

accepte oferta ce i-a fost făcută, de a merge în salonul de la parter, se aşeză pe una dintre băncile din grădină.

Luând cuvântul, Len Burker confirmă ce spusese mulatra: de câteva zile, doamna Branican îşi reluase plimbările în împrejurimile Prospect House, ceea ce era foarte bine pentru sănătatea ei.

— Dolly nu se va întoarce curând? întrebă William Andrew.

— Nu cred că Jane o va aduce acasă înainte de masa de seară, răspunse Len Burker.

William Andrew păru foarte contrariat, deoarece trebuia să meargă neapărat la firma lui de comerţ la ora sosirii curierului. De altfel, Len Burker nici nu se sinchisi să-i ofere măcar prilejul de a o aştepta la vilă pe doamna Branican.

— Nu aţi constatat nicio ameliorare în privinţa stării lui Dolly?… reluă el.

— Din nefericire, nu, domnule Andrew, şi mă tem că este vorba aici de o nebunie pe care nici îngrijirile, nici timpul nu o vor putea lecui.

— Cine ştie, domnule Burker? Ceea ce nu pare posibil oamenilor este întotdeauna posibil pentru Dumnezeu!

Len Burker clătină din cap în semn că nu admitea deloc intervenţia divină în lucrurile pământeşti.

— Ceea ce este mai degrabă regretabil, continuă William Andrew, este că nu trebuie să mai contăm pe întoarcerea căpitanului John. Trebuie deci să renunţăm la modificările fericite, pe care revenirea lui le-ar putea aduce stării mintale a sărmanei Dolly. Ştiaţi, domnule Burker, că am renunţat la orice speranţă de a revedea nava Franklin?…

— Habar nu aveam, domnule Andrew, şi este o nouă şi mai mare nenorocire adăugată atâtor altele. Şi totuşi – fără ca măcar Providenţa să se amestece în asta, adăugă el pe un ton ironic destul de deplasat în acele clipe – întoarcerea căpitanului John, în opinia mea, nu ar fi deloc extraordinară…

— După ce au trecut şapte luni fără nicio veste de la Franklin, observă William Andrew, şi fără ca informaţiile primite de mine să-mi ofere vreun rezultat?…

— Dar nimic nu dovedeşte că Franklin s-a scufundat, reluă Len Burker. Sau că s-a lovit de una dintre numeroasele stânci submarine din acele regiuni de ţărm îndepărtate, pe care le-a traversat… Cine ştie dacă John şi marinarii lui nu s-au refugiat

pe o insulă pustie?… Or, dacă este aşa, aceşti oameni, dârzi şi energici, vor şti cum să plece de acolo şi să revină acasă… Nu ar putea construi o barcă sau o ambarcaţie rudimentară din fragmentele navei lor?… Semnalele lor nu ar putea fi văzute, dacă ar trece prin apropierea insulei vreun bastiment?… Evident, este nevoie de o anumită perioadă de timp pentru ca astfel de eventualităţi să aibă loc… Dar pot să afirm răspicat că nu mi-am pierdut speranţa în revenirea lui John… în câteva luni, dacă nu în câteva săptămâni… Există numeroase exemple de nave naufragiate, despre care s-a crezut că erau iremediabil pierdute… şi care au revenit în portul de unde plecaseră!

Len Burker vorbise, de data aceasta, cu o volubilitate care nu era ceva obişnuit la el. Fizionomia lui, atât de liniştită, se însufleţise subit. Ai fi zis că exprimându-se în felul acela, punând în valoare argumente mai mult sau mai puţin plauzibile, nu lui William Andrew îi răspundea, ci lui însuşi, propriilor anxietăţi, fricii pe care o resimţea permanent de a vedea, dacă nu nava Franklin semnalată în largul coastelor oraşului San Diego, atunci cel puţin o altă navă aducându-l acasă pe căpitanul John, împreună cu echipajul lui. Şi asta îi încurca socotelile în privinţa viitorului său.

— Da… răspunse apoi William Andrew, ştiu… Au existat cazuri de salvări aproape miraculoase… Tot ce mi-aţi spus, domnule Burker, mi-am spus şi eu… Dar îmi este imposibil să am chiar şi cea mai infimă speranţă! Orice ar fi – şi tocmai pentru asta am venit să vă vorbesc astăzi – doresc ca Dolly să mai rămână sub tutela dumneavoastră…

— Oh! domnule Andrew…

— Nu, domnule Burker, şi sper să fiţi de acord ca salariul căpitanului John să rămână la dispoziţia soţiei lui, atât timp cât va trăi…

— Vă mulţumesc pentru încredere, zise Len Burker. Această generozitate…

— Nu-mi fac decât datoria, preciză William Andrew. Şi bănuind că banii lăsaţi de John înainte să plece au fost cheltuiţi în mare parte…

— Într-adevăr, domnule Andrew, confirmă Len Burker. Dar Dolly nu este fără familie, e şi de datoria noastră să o ajutăm… mai ales că afecţiunea noastră…

— Da… ştiu că putem conta pe devotamentul doamnei Burker.

Totuşi, permiteţi-mi să-i vin în ajutor, într-o oarecare măsură, pentru a asigura soţiei căpitanului John, văduvei sale, vai!… sprijinul şi îngrijirile care, sunt sigur de asta, i-au fost date din partea dumneavoastră.

— Va fi aşa cum doriţi, domnule Andrew.

— V-am adus, domnule Burker, ceea ce consider a fi legitim datorat căpitanului Branican de la plecarea navei Franklin. Şi, în calitatea dumneavoastră de tutore, veţi putea încasa lunar onorariile lui de la casieria firmei mele.

— Dacă aşa doriţi… spuse Len Burker.

— Vă rog să-mi daţi o chitanţă pentru suma pe care v-am adus-o…

— Desigur, domnule Andrew.

Şi Len Burker merse în cabinet pentru a scrie chitanţa respectivă.

Când reveni în grădină, William Andrew, exprimându-şi regretul că nu a putut să o vadă pe Dolly şi să aştepte întoarcerea ei, îi mulţumi lui Len pentru devotamentul pe care soţia lui şi el îl arătau pentru sărmana nebună. Convertiră că orice infimă schimbare care se va produce în starea ei va fi adusă la cunoştinţă de Len lui William Andrew. Acesta a fost condus apoi până la poartă, s-a oprit pentru a vedea dacă Dolly, în compania lui Jane, nu se zărea revenind la Prospect House, pe urmă coborî spre San Diego. Imediat ce dispăru din vedere, Len Burker o chemă repede pe mulatră şi îi spuse:

— Jane ştie că domnul Andrew tocmai a fost aici?

— Foarte probabil, Len. L-a văzut sosind şi plecând.

— Dacă ar mai veni în vizită – deşi nu cred, cel puţin câtăva vreme – nu trebuie s-o vadă pe Jane, şi mai ales pe Dolly!… înţelegi, N6?

— Voi fi atentă la asta, Len.

— Iar dacă Jane va insista…

— Oh! când ai spus: nu vreau! replică No, nu Jane va încerca să lupte împotriva voinţei tale.

— Fie, dar trebuie să ne ferim de surprize!… Hazardul ar putea scoate în cale o întâlnire… şi… în acest moment… am risca să pierdem tot…

— Sunt eu aici, răspunse mulatra, şi nu ai de ce să te temi, Len!… Nu va intra nimeni în Prospect House atât cât… atât cât vom crede noi de cuviinţă!

Aşadar, în cele două luni care urmară, casa a rămas închisă mai mult ca niciodată. Jane şi Dolly nu se mai arătau, nici măcar în grădină. Nu au mai fost zărite nici sub verandă, nici la ferestrele primului etaj, care erau mai tot timpul închise. Cât despre mulatră, ea nu ieşea decât pentru necesităţile menajului, cât mai scurt timp posibil, şi niciodată în absenţa lui Len Burker, astfel încât Dolly să nu rămână niciodată singură cu Jane în vilă. S-a mai observat, de asemenea, că, spre sfârşitul anului, Len Burker a venit rar la biroul lui de pe strada Fleet. Au fost chiar săptămâni în care n-a apărut deloc acolo, ca şi cum, reducându-şi numărul afacerilor, se pregătea pentru un nou viitor.

În aceste împrejurări se încheie anul 1875, atât de funest familiei Branican, cu John pierdut pe mare, cu Dolly lipsită de facultăţile mintale, cu copilul lor înecat în adâncurile Golfului San Diego!

Capitolul VII
Eventualităţi diverse

În primele luni ale anului 1876 nu sosi nicio veste despre Franklin. Niciun indiciu referitor la trecerea vaporului prin mările Pacificului, Celebes sau Java. La fel şi în cazul regiunilor de ţărm îndepărtate ale Australiei septentrionale. De altfel, cum putea fi admis faptul că John s-ar fi aventurat prin faţa Strâmtorii Torres? O singură dată, în nordul Insulelor Sonde, la treizeci de mile de Batavia, a fost pescuită, de către o goeletă federală, un fragment de etravă şi adusă la San Diego, pentru a se vedea dacă aparţinea navei Franklin. Dar după o examinare amănunţită, s-a ajuns la concluzia că etrava respectivă era dintr-un lemn mai vechi decât materialele folosite de constructorii navei dispărute.

În plus, fragmentul nu s-ar fi desprins decât dacă nava s-ar fi lovit de o stâncă submarină sau dacă ar fi fost abordată pe mare. Or, în ultimul caz, secretul coliziunii nu ar fi putut fi păstrat fără să iasă ceva la iveală – cel puţin dacă cele două bastimente nu s-au scufundat după bordaj. Dar, întrucât nu fusese semnalată dispariţia unei nave, în ultimele zece luni, ideea unei coliziuni trebuia îndepărtată, precum şi eventualitatea unui naufragiu, pentru a reveni la explicaţia cea

mai simplă: şi anume că Franklin trebuie să se fi scufundat în urma uneia dintre acele tornade care izbucnesc frecvent în regiunile îndepărtate de ţărm ale Malaeziei şi căreia nu i-ar putea face faţă niciun bastiment.

Se scursese un an de la plecarea navei Franklin şi ea a fost clasată definitiv în categoria navelor pierdute sau presupus pierdute, figurând în număr foarte mare în analele sinistrelor maritime.

Iama 1875-l876 a fost foarte aspră, chiar şi în această regiune a Californiei de Sud, unde climatul este, în general, moderat. Din cauza temperaturilor extrem de scăzute, care persistau până la sfârşitul lui februarie, nimeni nu s-ar fi mirat de faptul că doamna Branican nu părăsise niciodată Prospect House, nici măcar pentru a ieşi la aer în mica grădină din faţa vilei.

Totuşi, această recluziune ar fi devenit, în cele din urmă, suspectă vecinilor din apropierea vilei, dacă s-ar fi prelungit prea mult. Lumea s-ar fi întrebat mai degrabă dacă maladia doamnei Branican nu s-a agravat şi nu ar fi presupus că Len Burker putea avea un scop anume pentru a ascunde boala verişoarei sale. Ca atare, cuvântul sechestrare nu a fost pronunţat niciodată. Cât despre William Andrew, el fusese ocupat cu treburile firmei cea mai mare parte a iernii, nerăbdător totuşi să vadă cu ochii lui în ce stare se afla Dolly, şi de aceea îşi promise că va merge la Prospect House imediat ce ea se va simţi capabilă să iasă afară.

Or, în prima săptămână a lui martie, iată că doamna Branican îşi reluă plimbările în împrejurimile vilei, în compania lui Jane şi a mulatrei. La puţin timp după aceea, în urma unei vizite făcute la Prospect House, William Andrew constată că sănătatea tinerei femei nu oferea niciun motiv de îngrijorare. Fizic, starea ei era destul de satisfăcătoare. În schimb, din punct de vedere moral, e adevărat, nu se produse nicio ameliorare: inconştienţă, lipsă de memorie, de comprehensiune, semnele aceleiaşi degenerescenţe mintale. Chiar în cursul plimbărilor, care ar fi putut să-i aducă în minte unele amintiri, în prezenţa copiilor întâlniţi pe drum, în faţa mării pe care se zăreau, in depărtare, numeroase pânze, doamna Branican nu mai resimţea acea emoţie ce o tulburase atât de profund altădată. Ea nu încerca să fugă şi putea fi lăsată singură, sub supravegherea lui Jane. Orice gest de împotrivire, orice veleitate de reacţie erau stinse şi Dolly avea un aer resemnat, dublat de cea mai completă indiferenţă.

Iar dacă William Andrew ar fi văzut-o atunci, el ar fi avut convingerea că nebunia ei era incurabilă.

în acea perioadă, situaţia lui Len Burker era din ce în ce mai compromisă. Averea doamnei Branican nu reuşise să acopere golul căscat sub picioarele lui. Această luptă pe care se încăpăţâna să o continue avea să ia sfârşit odată cu cheltuirea ultimelor resurse financiare. În câteva luni, sau, poate, câteva săptămâni el putea fi ameninţat cu urmărirea judiciară, de ale cărei consecinţe nu va putea scăpa decât părăsind San Diego.

O singură împrejurare l-ar fi putut salva; dar nu se părea că ea avea să se producă, cel puţin într-un timp util. Într-adevăr, doamna Branican trăia, iar unchiul ei, Edward Starter, era şi el bine mersi. Len Burker s-ar fi putut informa despre yancheu, retras pe domeniul său forestier din îndepărtata şi inaccesibilă zonă a statului Tennessee, nu fără infinite precauţii, ca acesta să nu afle despre demersul lui.

Robust şi viguros, în plenitudinea facultăţilor lui morale şi fizice, având abia şaizeci de ani, Edward Starter îşi ducea existenţa în aer liber, în mijlocul preriilor şi al pădurilor de pe acest imens teritoriu, împărţindu-şi activitatea în partide de vânătoare de-a lungul unui ţinut plin de vânat, sau pescuind pe numeroasele cursuri de apă, care-l udă, străbătându-l pe jos sau călare, administrându-şi singur vastele domenii. În mod hotărât, era unul dintre acei dârzi fermieri nord-americani, care mor centenari şi nu-şi poate explica nimeni de ce nu vor să se decidă a părăsi această lume.

Aşadar, nu se putea conta într-un viitor apropiat pe moştenirea lui şi se părea că unchiul avea toate şansele să supravieţuiască nepoatei. Speranţele lui Len Burker de a-l vedea mort pe Starter se năruiau, evident, şi în faţa lui se înălţa inevitabila catastrofă.

Se scurseră două luni, răstimp in care situaţia lui deveni incâ şi mai grea. Zvonuri neliniştitoare se răspândiră pe seama lui la San Diego, cât şi în afara oraşului. A fost ameninţat de mai multe ori de oamenii care nu reuşiseră să-şi obţină banii înapoi. Pentru prima dată, William Andrew află cine era, de fapt, Burker şi, foarte alarmat în privinţa intereselor doamnei Branican, se decise să-l oblige pe tutore să-i prezinte situaţia financiară. Dacă va trebui, tutela lui Dolly va fi dată unui mandatar mai demn de încredere, deşi nu i se putea reproşa nimic lui Jane,

profund devotată verişoarei sale.

Or, în acea perioadă, deja două sferturi din averea doamnei Branican erau cheltuite şi din ea mai rămăsese doar o mie cinci sute de dolari.

În mijlocul acestor reclamaţii care îl presau din toate părţile, o mie cinci sute de dolari reprezenta o picătură de apă în Golful San Diego! Oricum, chiar dacă suma nu-i ajungea pentru a face faţă obligaţiilor, era suficientă pentru a se pune la adăpost împotriva urmăririlor. Şi nu prea avea timp.

Într-adevăr, au fost depuse o serie de plângeri împotriva lui Len Burker, referitoare la escrocherie şi abuz de încredere. Curând, pe numele lui a fost emis un mandat de arestare. Dar atunci când agenţii de poliţie se prezentară la biroul lui de pe strada Fleet, constatară că el nu trecuse pe acolo din ajun.

Apoi, poliţiştii se duseră degrabă la Prospect House… Dar Len Burker părăsise vila în toiul nopţii, iar soţia lui, fie că a vrut sau nu, a fost constrânsă să-l urmeze. Doar mulatra N6 rămăsese lângă doamna Branican.

Au fost ordonate cercetări în San Diego, apoi în San Francisco şi în diverse zone ale statului California, cu scopul de a se da de urmele lui Len Burker: dar fără niciun rezultat.

Imediat ce zvonul acestei dispariţii se răspândi în oraş, împotriva nedemnului om de afaceri se ridică un protest de indignare, deficitul cauzat de el, după cum se află rapid, ridicându-se la o sumă considerabilă.

În acea zi, 17 mai, la prima oră, William Andrew constatase, după ce se duse la Prospect House, că nu mai rămăsese nimic din valorile aparţinând doamnei Branican. Dolly era fără nicio resursă. Infidelul ei tutore nu-i lăsase nici atât cât să-şi ducă zilele şi să aibă un trai minim. William Andrew alese astfel singura variantă pe care o putea lua: internarea doamnei Branican într-o clinică, unde situaţia ei era asigurată, şi concedierea lui No, care nu-i inspira nicio încredere.

Deci, dacă Len Burker sperase că mulatra va rămâne lângă Dolly şi că îl va ţine la curent cu modificările stării de sănătate ale soţiei lui John sau ale averii, ce puteau surveni în viitorul apropiat, el a fost decepţionat de aceasta. Ea părăsi chiar în acea zi Prospect House. Intuind că mulatra va încerca, fără îndoială, să-i întâlnească pe soţii Burker, poliţia o urmări câtva timp. Dar femeia aceasta, foarte neîncrezătoare şi vicleană, îşi

dădu seama, îi depistă pe agenţi şi dispăru la rândul ei, fără să se mai afle ulterior ce s-a întâmplat cu ea.

Vila Prospect House era deci abandonată, casa unde John şi Dolly trăiseră fericiţi, unde îşi făuriseră atâtea vise pentru bucuria copilului lor!

Doamna Branican a fost internată de William Andrew în clinica doctorului Brumley, care o tratase înainte. Starea ei mintală se resimţea după schimbările recente survenite în existenţa sa? Speranţe deşarte. Ea rămase la fel de indiferentă cum fusese la Prospect House. Singurul aspect demn de luat în considerare este că un fel de instinct natural părea să plutească în mijlocul naufragiului din mintea ei. Câteodată, se trezea intonând un cântec pentru bebeluşi, ca şi cum ea ar fi vrut să adoarmă un copil pe braţe. Dar numele lui Wat nu-i scăpă niciodată de pe buze.

În cursul anului 1876, nicio veste despre John Branican. Rarele persoane care încă mai credeau că echipajul navei Franklin, în frunte cu căpitanul, va fi repatriat, chiar dacă nava se scufundase sau pierise în urma unui uragan ori tornadă, au fost constrânse să renunţe la această ipoteză. Speranţa nu poate rezista infinit la acţiunea distructivă a timpului. Astfel, această şansă de a fi găsiţi naufragiaţii, care slăbea din zi în zi, se nărui atunci când anul 1877, luând sfârşit, contura clar o absenţă de peste optsprezece luni de când nu se mai ştia nimic referitor la nava dispărută.

La fel se poate spune şi despre soţii Burker. Căutările rămaseră fără rezultat şi nu se ştia în ce stat se refugiaseră, nici locul unde cei doi se ascundeau sub un nume fals.

Şi, într-adevăr, Len Burker ar fi avut de ce să se plângă de neşansa lui, că nu a reuşit să-şi menţină afacerile la biroul de pe strada Fleet. La doi ani după dispariţia lui, hazardul pe care-şi clădise planurile tocmai se realizase şi putem spune că se înecase în port!

Spre mijlocul lunii iunie 1878, William Andrew primi o scrisoare pe adresa lui Dolly Branican, informându-l despre moartea neaşteptată a lui Edward Starter. Yancheul pierise într-un accident. Un glonţ tras de unul dintre însoţitorii lui la o partidă de vânătoare a ricoşat şi l-a lovit în inimă, ucigându-l pe loc.

La deschiderea testamentului său, s-a aflat că-şi lăsase toată

averea nepoatei lui, Dolly Starter, soţia căpitanului Branican. Starea în care se afla în acea perioadă moştenitoarea lui nu schimbase dispoziţiile testamentare, deoarece Edward Starter nu ştia că ea fusese atinsă de alienare mintală, nici despre dispariţia căpitanului John.

Niciuna dintre aceste veşti nu ajunsese în această regiune îndepărtată a statului Tennessee, pe domeniul inaccesibil şi sălbatic, unde, conform voinţei lui Edward Starter, nu ajungeau nici ziare, nici scrisori.

Averea testamentarului, provenind din profiturile realizate de pe urma fermelor, animalelor domestice, cirezilor de vite, dar axată şi pe valori industriale diverse, putea fi evaluată la două milioane de dolari.

Iată moştenirea care îi revenea nepoatei lui Edward Starter în urma morţii accidentale a acestuia. Cu ce bucurie ar fi întâmpinat populaţia din San Diego această îmbogăţire a familiei Branican, dacă Dolly ar fi fost încă soţie şi mamă, în deplinătatea facultăţilor mintale, dacă John ar fi fost acolo pentru a împărţi această bogăţie cu ea! în ce scopuri caritabile ar fi folosit-o, câţi oameni nefericiţi ar fi ajutat! Dar nu! Veniturile acestei averi, pusă în rezervă, se vor acumula în profitul nimănui. Este greu de spus dacă în locul unde se refugiase, Len Burker aflase despre moartea lui Edward Starter şi de averea considerabilă pe care o lăsase.

Administrator al bunurilor lui Dolly, William Andrew se hotărî să vândă pământurile din Tennessee, fermele, pădurile şi păşunile, care ar fi fost dificil de girat la asemenea distanţă. Se prezentară numeroşi cumpărători, iar vânzările decurseră în condiţii excelente.

Sumele provenite din acestea, convertite în valori de primă mână, adăugate celor ce formau o parte importantă din moştenirea lui Edward Starter, au fost depuse la Consolidated National Bank din San Diego. Costurile internării doamnei Branican în clinica doctorului Brumley nu trebuiau să absoarbă decât o mică parte din veniturile pe care ea urma să le primească anual, iar acumularea acestora va constitui una dintre cele mai mari averi din California de Sud.

De altfel, în pofida schimbării situaţiei, nu se puse problema de a o scoate pe doamna Branican din clinica doctorului Brumley, deoarece William Andrew nu consideră necesară

externarea. Clinica îi oferea doamnei Branican tot confortul şi tratamentul adecvat, pe care le doreau prietenii ei. Aşadar, ea va rămâne aici şi, fără îndoială, va lua sfârşit traiul ei plin de privaţiuni, existenţa inutilă pe care viitorul avea toate şansele să i le rezerve!

Dar chiar dacă timpul se scurgea, amintirea încercărilor care copleşiseră familia Branican erau încă vii în memoria populaţiei din San Diego, care nutrea, ca în prima zi, aceeaşi simpatie sinceră şi profundă pentru Dolly.

Anul 1879 începu şi toţi cei care credeau că el va trece ca şi ceilalţi, fără să aducă nicio schimbare în această situaţie, se înşelau amarnic.

Într-adevăr, în timpul primelor luni din noul an, doctorul Brumley şi medicii clinicii au fost foarte uimiţi de modificările survenite în starea morală a doamnei Branican. Calmul ei deznădăjduit, indiferenţa apatică, pe care o arăta pentru toate detaliile vieţii materiale, începură să facă loc, treptat, unei agitaţii caracteristice. Nu erau deloc crize, urmate de o reacţie anume, în care nu se putea vedea o urmă de conştientizare. Nu! Dolly lăsa impresia că simţea nevoia să-şi reia viaţa intelectuală, că sufletul ei încerca să rupă legăturile ce o împiedicau să revină la realitatea lumii exterioare. Copiii care îi fură prezentaţi obţinură de la ea o privire atentă, aproape un surâs. După cum ştim, la Prospect House, în prima perioadă a fazei ei de nebunie, Dolly avusese acele tresăriri instinctuale, estompate de criză. Acum, dimpotrivă, aceste impresii tindeau să persiste. Se părea că Dolly reprezenta tipicul unei persoane ce-şi punea întrebări, încercând să regăsească în adâncurile memoriei amintiri îndepărtate.

Doamna Branican era, oare, pe cale să-şi redobândească raţiunea? Avea loc un proces de regenerare a celulelor la nivelul creierului? îşi va recăpăta plenitudinea vieţii morale?… Din păcate, în prezentul existenţei sale, când nu mai avea nici soţ, nici copil, medicii vedeau vindecarea, ba chiar acest miracol ca pe o sursă în plus de deznădejde şi de nefericire, cu urmări pe care nu le puteau estima!

Totuşi, ei întrevedeau posibilitatea vindecării şi lipsa unor sechele, contând pe prietenii doamnei Branican, care o puteau ajuta să treacă peste momentele în care va conştientiza că este singură pe lume, fără soţ şi copil. Doctorii făcuseră tot ce era

posibil pentru a reactiva în mintea, în inima doamnei Branican emoţii, sentimente şi amintiri. Luară chiar în calcul ipoteza de a o externa şi de a o duce la Prospect House, de a o reinstala în camera sa din vilă. Iar după aceea ea ar avea mai multe şanse de a conştientiza modificarea adusă existenţei sale, de a fi interesată să trăiască în noi împrejurări.

Începând cu primele zile ale primăverii – era atunci prin aprilie, reîncepură plimbările prin împrejurimi. Doamna Branican a fost dusă de mai multe ori pe plaja de la Capul Island. Ea urmărea cu privirea navele care treceau în larg şi câteodată îşi întindea mâna în direcţia orizontului. Dar ea nu mai încerca să fugă ca altădată, să scape de sub supravegherea doctorului Brumley, care o însoţea. Nu mai era înspăimântată de zgomotul valurilor tumultuoase, acoperind ţărmul cu apele lor înspumate. Ne putem, oare, imagina, că imaginaţia ei o purta în acele clipe spre ruta urmată de Franklin, părăsind portul din San Diego, în momentul în care pânzele lui dispăreau dincolo de înălţimile falezei?… Da… probabil!… Şi buzele ei vor şopti, într-o zi, distinct, numele lui John!…

Era evident că maladia doamnei Branican tocmai intrase într-o perioadă în care trebuiau studiate cu grijă diversele ei faze. Puţin câte puţin, obişnuindu-se să trăiască la vilă, ea începu să recunoască, ici şi colo, obiectele ce îi erau dragi. Memoria sa se regenera în acest mediu, care fusese atât de mult timp al ei. Un portret al soţului ei, aflat pe un perete din camera sa, începu să-i atragă atenţia. Zilnic, ea îl privea cu mai multă insistenţă şi, uneori, din colţul ochilor i se prelingea o lacrimă.

Da! Dacă nu ar fi existat certitudinea în privinţa pierderii navei Franklin, dacă John ar fi fost pe punctul de a reapărea, şi ar fi reapărut brusc, poate că Dolly şi-ar fi recăpătat minţile!… Dar nu mai trebuia să se spere în întoarcerea lui John!

De aceea, doctorul Brumley decise să provoace bietei femei un şoc psihologic uşor, care să nu aibă repercusiuni grave. El voia să acţioneze înainte ca ameliorarea observată să-şi reducă intensitatea, înainte ca bolnava să recadă în acea indiferenţă ce reprezentase o caracteristică a nebuniei ei din ultimii patru ani. Întrucât se părea că sufletul ei vibra încă la revenirea treptată şi disparată a unor amintiri, trebuia să i se adauge o vibraţie supremă, mai puternică, şi chiar cu riscul ca Dolly să aibă de suferit de pe urma acestei încercări! Da! Era mai bine decât să

fie lăsată să reintre în acel neant, comparabil cu moartea!
Ca atare, William Andrew îşi dădu acordul şi îl încurajă pe doctorul Brumley să încerce experienţa.
într-o zi, la 27 mai, amândoi o vizitară pe doamna Branican la Prospect House. Apoi, plecară toţi trei cu o trăsură pe străzile din San Diego, până la cheiul din port, şi se opriră la debarcader, unde steam-launch prelua pasagerii care voiau să se îndrepte spre promontoriul Loma.
Intenţia doctorului Brumley era nu de a reconstitui scena catastrofei, ci de a o replasa pe doamna Branican în situaţia în care se găsea atunci când a suferit acea pierdere de personalitate, însoţită de fazele unei stări în care mintea ei fusese răvăşită atât de dureros.
În acel moment, privirile lui Dolly erau cuprinse de o strălucire vie şi părea însufleţită de o agitaţie neobişnuită. Era ca şi cum în întreaga ei fiinţă se produsese o retrezire la viaţă…
Doctorul Brumley şi William Andrew o conduseră spre steamlaunch şi, imediat ce ea puse piciorul pe puntea ambarcaţiei, cei doi însoţitori rămaseră foarte surprinşi de comportamentul femeii. Din instinct, ea ocupă tocmai acel loc pe care se aşezase, înainte de accident, atunci când îşi ţinea copilul în braţe, şi anume pe bancheta aflată la tribord. Apoi privi spre capătul golfului, spre Capul Loma, ca şi cum ar fi căutat cu privirea locul unde era sau ar fi trebuit să fie ancorat Boundary.
Pasagerii ambarcaţiei o recunoscură pe doamna Branican şi, după ce William Andrew îi preveni despre ceea ce urma să aibă loc, toţi au fost cuprinşi de o emoţie profundă. Urma să fie ei, oare, martorii unei scene având ca obiectiv o renaştere… dar nu renaştere a unui corp, ci aceea a unui suflet?… O vindecare subită sau, mai exact o revenire dintr-o moarte latentă în viaţa normală, în realitate?…
Trebuie menţionat că fuseseră luate toate precauţiile pentru ca, în eventualitatea unei crize de nebunie, Dolly să nu se arunce peste bord.
Ambarcaţia făcuse deja o jumătate de milă şi Dolly încă nu-şi dezlipise privirile de pe suprafaţa golfului, ci erau îndreptate în continuare spre Capul Loma, apoi ea şi le întoarse când vru să observe manevrele unei nave comerciale, care, cu toate pânzele ridicate, apăruse la intrarea în şenal…

Faţa lui Dolly se transformă brusc… Ea se ridică, privind această navă…
Nu era Franklin şi ea nu se putea înşela. Dar, clătinând din cap, spuse:
— John!… Dragul meu John!… Şi tu vei reveni curând… şi voi fi aici pentru a te întâmpina!
Deodată, privirile ei părură să cerceteze apele golfului pe care tocmai îl recunoscuse. Scoase un strigăt sfâşietor şi, întorcându-se spre William Andrew, zise:
— Domnule Andrew… dumneavoastră… Dar el… micul meu Wat… copilul meu… bietul meu copilaş!… Acolo… acolo… îmi amintesc!… îmi amintesc!…
Şi căzu în genunchi pe puntea ambarcaţiei, cu ochii înecaţi de lacrimi.

Capitolul VIII
Situaţie dificilă

Recăpătându-şi starea conştientă şi facultăţile mintale, doamna Branican era ca şi cum ar fi fost o moartă revenită la viaţă. De vreme ce rezistase acestei amintiri, evocării scenei respective, iar acea străfulgerare a memoriei nu îi agravase starea letargică, se putea spera că revenirea nu va fi temporară, ci definitivă? Conştiinţa ei nu se va prăbuşi a doua oară, când va afla că nu se mai primiseră veşti de la nava Franklin de patru ani, că trebuia considerată dispărută fără urmă, că nu-l va mai revedea niciodată pe căpitanul John?…
Resimţindu-se puternic după această emoţie foarte intensă, Dolly a fost dusă imediat la Prospect House. Nici William Andrew, nici doctorul Brumley nu au vrut s-o părăsească şi, graţie ajutorului femeilor din serviciul ei, ea primi toate îngrijirile pe care le impunea starea sa.
Dar experienţa s-a dovedit atât de acută, încât a fost urmată de o febră mare. Mai mult, timp de câteva zile Dolly a avut o serie de deliruri, în privinţa cărora medicii se arătară foarte îngrijoraţi, deşi doamna Branican revenise acasă în deplinătatea facultăţilor mintale. Într-adevăr, atunci când va sosi momentul în care va afla adevărul, câte precauţii vor fi luate pentru a atenua impactul dureros al realităţii!

Cert este că la prima întrebare pe care o puse Dolly, şi anume de cât timp zăcuse în acea letargie, doctorul Brumley, aşteptându-se la asta, îi răspunse:

— De două luni!

— Doar… două luni! şopti ea gânditoare, având impresia că, de fapt, trecuseră două secole în mintea ei! Două luni! adăuga ea. Probabil că John nu a revenit încă, deoarece nu sunt decât trei luni de când a plecat!… Şi ştie, oare, că bietul nostru copil?…

— Domnul Andrew i-a scris… replică fără ezitare doctorul Brumley.

— Şi s-a primit vreo veste despre nava Franklin?…

se răspunse că soţul ei trebuie să fi scris din Singapore, dar că nu ajunseseră încă scrisorile. Totuşi, conform corespondenţei maritime, se presupune că Franklin va ajunge în curând în India şi sunt aşteptate în acest sens mai multe telegrame.

Apoi, după ce Dolly întrebă de ce nu se află lângă ea Jane Burker, doctorul îi preciză că domnul şi doamna Burker sunt plecaţi într-o călătorie şi că nu se ştie când vor reveni.

De fapt, sarcina cea mai grea, de a o înştiinţa pe doamna Branican despre catastrofa navei Franklin, cădea pe umerii lui William Andrew. Dar se conveni să nu i se dezvăluie această informaţie decât după ce medicii vor constata că starea de sănătate a doamnei Branican putea suporta o nouă lovitură. Ba chiar căzură de acord să i se povestească puţin câte puţin faptele şi să accepte mai uşor realitatea conform căreia nu exista niciun supravieţuitor al naufragiului.

Problema moştenirii, dobândite în urma morţii lui Edward Starter, a fost, de asemenea, tratată cu rezervă. Doamna Branican va afla destul de curând că intrase legal în posesia acestei averi, deoarece soţul ei nu o va mai putea împărţi cu ea!

În următoarele cincisprezece zile, doamna Branican nu părăsi vila şi doar William Andrew şi doctorul Brumley o vizitară. La început foarte mare, febra începu ulterior să scadă şi erau semne că avea să dispară curând. Doctorul îi recomandă bolnavei, atât din punct de vedere medical, dar şi din cauză că voia să evite a răspunde la întrebări precise din partea ei, o linişte absolută. Şi, mai ales, în faţa ei trebuia să nu fie făcută nicio aluzie la trecut, la tot ce ar fi putut să-i permită să înţeleagă faptul că se scurseseră patru ani de la moartea

copilului ei, după plecarea căpitanului John. De fapt, era indicat ca, pentru o anumită perioadă, anul 1879 să nu fie pentru Dolly decât anul 1875.

De altfel, Dolly simţea doar o dorinţă sau mai degrabă era dominată de un singur impuls de nerăbdare firească: să primească o scrisoare de la John. Conform calculelor ei, Franklin fiind pe punctul de a sosi la Calcutta, dacă nu ajunsese deja acolo, firma Andrew va fi înştiinţată curând de asta printr-o telegramă… Curierul transoceanic nu se va lăsa aşteptat… Apoi, imediat ce va fi în stare, ea îi va scrie lui John… Vai! Ce va conţine scrisoarea – prima pe care i-o va adresa soţului ei de când se căsătoriseră, deoarece ei nu fuseseră niciodată separaţi înainte de plecarea lui Franklin?… Da! Câte lucruri triste vor fi scrise în această scrisoare!

Inevitabil, Dolly se întorcea mereu în trecut, conştiinţa ei se lupta cu acel neiertător „Dacă”. Se învinuia că provocase moartea copilului ei!… Ziua nefastă de 31 martie îi revenea obsedant în minte!… Dacă l-ar fi lăsat acasă pe micul Wat, el ar fi rămas în viaţă!… De ce l-a luat cu ea în vizita pe care o făcuse la bordul navei Boundary?… De ce a refuzat invitaţia căpitanului Ellis, care i-a propus să rămână la bord până la sosirea navei la cheiul din San Diego?… îngrozitoarea nenorocire nu s-ar fi întâmplat!… Şi, de asemenea, de ce, printr-un gest necugetat, şi-a smuls copilul din braţele doicii, în momentul în care ambarcaţia evolua brusc pentru a evita un abordaj!… Ea a căzut peste bord, iar micul Wat i-a scăpat din braţe… ei, mamei lui… şi ea nu a avut instinctul de a-l strânge la piept, să nu-i dea drumul orice s-ar fi întâmplat… Şi când marinarul a adus-o la bord, micuţul Wat nu mai era în braţele ei!… Bietul copil, care nici măcar nu avea un mormânt la care ea să meargă să plângă!

Aceste imagini, extrem de viu evocate în conştiinţa ei, o făceau să-şi piardă liniştea care îi era atât de necesară. De mai multe ori, un delir violent, cauzat de ridicarea temperaturii, îi produse doctorului Brumley o îngrijorare foarte mare. Din fericire, aceste crize şi-au redus intensitatea şi au dispărut în cele din urmă. Nu mai existau temeri pentru starea mintală a doamnei Branican. Se apropia momentul în care William Andrew putea să-i dezvăluie adevărul lui Dolly.

Imediat ce intră în perioada de convalescenţă, ea obţinu permisiunea de a-şi părăsi patul. A fost instalată într-un şezlong,

în faţa ferestrei din camera sa, de unde privirile ei îmbrăţişau golful din San Diego, şi se îndreptau chiar şi mai departe de promontoriul Loma, până la orizontul mării. Acolo, pe şezlong, Dolly rămânea ore întregi.

Apoi Dolly simţi nevoia să-i scrie lui John; să-i vorbească despre copilul lor, pe care nu avea să-l mai revadă vreodată, şi îşi strecura întreaga durere în fiecare rând scris din scrisoarea pe care John nu trebuia să o primească niciodată.

William Andrew luă scrisoarea, promiţând că o va include în curierul pentru India, şi, odată făcut acest lucru, doamna Branican redeveni destul de calmă, trăind doar cu speranţa de a obţine pe cale directă sau indirectă veşti despre Franklin.

Totuşi, starea aceasta de lucruri nu putea dura. Evident, Dolly va afla, mai devreme sau mai târziu, ceea ce i se ascundea – dintr-un exces de prudenţă, probabil. Cu cât ea se gândea mai mult la faptul că va primi o scrisoare de la John şi că fiecare zi scursă o apropia de întoarcerea lui, cu atât lovitura va fi mai teribilă atunci când va afla adevărul!

Şi momentul acesta a avut loc în urma unei discuţii dintre doamna Branican şi William Andrew, la 19 iunie.

Pentru prima dată, Dolly coborâse în mica grădină a vilei Prospect House, unde William Andrew o zări stând pe o bancă, în faţa clădirii. Se aşeză şi el lângă ea şi, luându-i mâinile, le strânse afectuos.

În această a doua perioadă a convalescenţei, doamna Branican se simţea deja întărită fizic şi sufleteşte. Tenul feţei îşi recăpătase culoarea caldă de altădată, deşi ochii ei erau în continuare umeziţi de lacrimi.

— Observ că vindecarea ta face progrese rapide, dragă Dolly, spuse William Andrew. Da, îţi este mai bine.

— Într-adevăr, domnule Andrew, răspunse Dolly, dar mi se pare că am îmbătrânit mult în timpul acestor două luni!… Ce schimbată mă va găsi sărmanul John la întoarcerea lui!… Şi apoi, sunt singura care-l aşteaptă!… Nu mai sunt decât eu…

— Curaj, draga mea Dolly, curaj!… Te voi sprijini… Acum sunt eu tatăl tău… da, tatăl tău!… şi vreau să mă asculţi!

— Dragă domnule Andrew!

— În sfârşit!

— Scrisoarea pe care i-am scris-o lui John a plecat, nu e aşa? … întrebă Dolly.

— Desigur… şi trebuie să aştepţi cu răbdare răspunsul!… Uneori sunt întârzieri mari în cazul curierului dinspre India!… Iată că plângi!… Te rog, nu mai plânge!…

— Oare pot, domnule Andrew, când mă gândesc… Şi nu a fost din vina mea… eu…

— Nu, biată mamă, nu! Dumnezeu te-a lovit nemilos… dar El vrea ca orice durere să aibă un sfârşit!

— Dumnezeu!… şopti doamna Branican, Dumnezeu mi-l va aduce pe John!

— Draga mea Dolly, te-a vizitat azi doctorul? întrebă William Andrew.

— Da, iar starea sănătăţii mele i s-a părut bună!… Forţele îmi revin, iar curând voi putea ieşi…

— Nu înainte de a ţi se permite, Dolly!

— Da, domnule Andrew, vă promit că nu o să fac imprudenţe.

— Contez pe promisiunea ta.

— Nu aţi primit încă nimic referitor la Franklin, domnule Andrew?

— Nu, şi nu mă uimeşte asta!… Navele au nevoie uneori de mult timp pentru a reveni din India…

— John ar fi putut scrie din Singapore?… Nu a făcut acolo escală?

— Este posibil, Dolly!… Dar dacă a ratat curierul cu câteva ore, scrisoarea lui poate întârzia cincisprezece zile.

— Aşadar… nu sunteţi surprins de faptul că John nu a reuşit până acum să vă trimită o scrisoare?…

— Deloc… răspunse William Andrew, care simţea că, într-adevăr, discuţia devenea stânjenitoare.

— Şi aceste ştiri maritime nu au menţionat trecerea lui?… întrebă Dolly.

— Nu… după ce a fost întâlnit de Boundary… în urmă cu…

— Da… în urmă cu aproximativ două luni… Şi de ce a trebuit ca întâlnirea aceasta să aibă loc!… Nu m-aş mai fi dus la bordul lui Boundary… iar copilul meu…

Trăsăturile feţei doamnei Branican se schimbară brusc, învăluite de tristeţe, şi din ochi îi curgeau lacrimi.

— Dolly… draga mea Dolly, continuă William Andrew, nu plânge, te rog, nu plânge!

— Ah! domnule Andrew… nu ştiu… Uneori am un presentiment… Este inexplicabil… Mi se pare că o nouă

nenorocire... Sunt îngrijorată în privinţa lui John!
— Nu trebuie să fii, Dolly!... Nu există niciun motiv pentru a fi neliniştită...
— Domnule Andrew, întrebă doamna Branican, nu puteţi să-mi aduceţi câteva ziare unde se găsesc ştirile maritime? Aş dori să le citesc...
— Desigur, draga mea Dolly, le voi aduce... De altfel, dacă s-ar afla ceva referitor la nava Franklin... fie că a fost întâlnită pe mare, fie că apropiata sa sosire în India a fost semnalată, voi fi primul informat, şi imediat...
Cert este că trebuia dată o altă întorsătură discuţiei, deoarece doamna Branican ar fi remarcat, în cele din urmă, ezitarea cu care îi răspundea William Andrew, a cărui privire se cobora în faţa ochilor ei, când ea îl întreba mai direct. Astfel, demnul armator se pregătea să-i vorbească doamnei Branican, pentru prima dată, despre moartea lui Edward Starter şi despre averea considerabilă pe care o lăsase nepoatei lui, adică lui Dolly, când aceasta îl întrebă:
— Jane Burker şi soţul ei sunt plecaţi în călătorie, după cum mi s-a spus?... Au părăsit de mult timp San Diego?...
— Nu... Două sau trei săptămâni...
— Şi nu vor reveni curând?...
— Nu ştiu... răspunse William Andrew. N-am primit nicio veste...
— Nu se cunoaşte deci unde au plecat?...
— Da, draga mea Dolly. Len Burker era băgat în nişte afaceri foarte aventuroase. Se poate să fi fost chemat departe de aici... foarte departe...
— Şi Jane?...
— Doamna Burker trebuie să-şi fi urmat soţul... şi nu aş şti să-ţi spun ce s-a întâmplat...
— Biata Jane! spuse doamna Branican. Am pentru ea o vie afecţiune şi aş fi fericită să o revăd... Este, de fapt, singura rudă care mi-a mai rămas!
Ea nu se gândea nici măcar la Edward Starter, nici la legătura de familie, care îi unea.
— Dar cum se face că Jane nu mi-a scris niciodată până acum? întrebă ea.
— Draga mea Dolly... erai încă foarte bolnavă atunci când Burker şi soţia lui au plecat din San Diego...

— Într-adevăr, domnule Andrew, de ce să scrie cuiva care nu mai putea înţelege!… Draga Jane, o compătimesc!… Viaţa a fost dură cu ea!… Mi-a fost întotdeauna teamă ca Len să nu se lanseze într-o speculaţie care să iasă prost!… Poate că şi John se temea!

— Şi totuşi, adăugă William Andrew, nu se aştepta nimeni la un deznodământ atât de regretabil…

— Len Burker a părăsit deci San Diego ca urmare a unor afaceri necurate?… întrebă făţiş Dolly.

Şi îl privi pe William Andrew, a cărui stânjeneală era foarte vizibilă.

— Domnule Andrew, reluă ea, vorbiţi!… Nu mă lăsaţi în neştiinţă de cauză!… Vreau să ştiu tot!

— Ei bine, Dolly, nu doresc să-ţi ascund o nenorocire pe care o vei afla curând!… Da! în ultima vreme, situaţia lui Len Burker s-a agravat… Nu şi-a putut onora angajamentele… Au fost şi nişte reclamaţii împotriva lui… Ameninţat cu arestarea, el a trebuit să fugă…

— Şi Jane l-a urmat?…

— Cu siguranţă, el a constrâns-o şi, după cum ştii, ea nu crâcnea în faţa lui…

— Biata Jane!… Sărmana Jane!… şopti doamna Branican. Cât de mult o deplâng, şi dacă aş fi putut să o ajut…

— Ai fi putut! zise William Andrew. Da… ai fi putut să-l salvezi pe Len Burker, şi dacă nu pe el, care nu merită nicio simpatie, cel puţin pe soţia lui…

— Şi John ar fi fost de acord, sunt sigură de asta, să-i ajutăm cu ceva bani din modesta noastră avere!

William Andrew se feri să răspundă că patrimoniul doamnei Branican fusese cheltuit de Len Burker. Ar fi însemnat să mărturisească faptul că el fusese desemnat tutorele ei, iar Dolly s-ar fi întrebat cum a fost posibil ca într-un răstimp aşa de scurt – abia două luni – să se petreacă atâtea evenimente.

Ca atare, William Andrew se mărgini să precizeze:

— Nu mai vorbi de starea voastră financiară modestă, draga mea Dolly… Ea s-a schimbat între timp!

— Ce vreţi să spuneţi, domnule Andrew? întrebă suspicioasă doamna Branican.

— Vreau să spun că eşti bogată… foarte bogată!

— Eu?…

— Unchiul tău, Edward Starter, a murit…
— Mort?… A murit?… De când?…
— De…
William Andrew tocmai era pe punctul de a se trăda, dând data exactă a decesului lui Edward Starter, survenit deja de doi ani, şi dezvăluind astfel întreg adevărul.
Dar Dolly se gândea doar că moartea unchiului ei, dispariţia verişoarei sale o lăsaseră fără familie. Şi, când află că averea acestei rude pe care o cunoscuse foarte puţin, avere pe care ea şi John credeau ca o vor moşteni intr-un viitor foarte îndepărtat, se ridica la două milioane de dolari, ea văzu un prilej potrivit ca să o ajute pe Jane.
— Da, domnule Andrew, spuse Dolly, voi veni în sprijinul bietei Jane!… O voi salva de la ruină şi de la ruşine!… Unde este ea?… Unde poate fi?… Ce se va întâmpla cu ea?…
William Andrew trebui să repete că cercetările efectuate pentru găsirea lui Len Burker nu dăduseră niciun rezultat. El se refugiase într-o regiune îndepărtată din Statele Unite, sau părăsise în grabă America? Era imposibil de ştiut.
— Totuşi, dacă nu au trecut decât câteva săptămâni de când el şi Jane au dispărut din San Diego, observă doamna Branican, poate că vom afla…
— Da… câteva săptămâni! se grăbi să răspundă William Andrew.
Dar, în acel moment, doamna Branican se gândea la următorul aspect: graţie moştenirii lăsate de Edward Starter, John nu mai trebuia să navigheze… Şi deci nu o va mai părăsi. Şi că, de fapt, această călătorie a lui la bordul lui Franklin, pentru firma Andrew, va fi ultima pe care o va face…
Şi nu era, oare, chiar ultima, de vreme ce căpitanul John nu se va mai întoarce niciodată?
— Dragă domnule Andrew, strigă Dolly, odată revenit acasă, John nu va mai pleca pe mare!… îşi va sacrifica pentru mine pasiunea lui pentru meseria de marinar!… Vom trăi împreună… nedespărţiţi pentru totdeauna!… Nu ne va mai separa nimic!
La ideea că bucuria aceasta va fi risipită cu un singur cuvânt – cuvânt pe care trebuia să-l pronunţe – William Andrew nu se mai simţea stăpân pe sine. El se grăbi să pună capăt discuţiei; dar, înainte de a pleca, a obţinut de la doamna Branican promisiunea că ea nu va comite cine ştie ce imprudenţă, că nu se va hazarda

să iasă din casă, că nu va reveni la viaţa dinainte, atât timp cât doctorul nu-i va permite asta. Apoi, trebui să repete că dacă va primi direct sau indirect unele informaţii despre Franklin, le va aduce imediat la Prospect House.

Când William Andrew îi vorbi despre această discuţie doctorului Brumley, acesta nu-şi ascunse teama că Dolly ar fi putut afla adevărul în urma unei eventuale indiscreţii. Este adevărat, nebunia ei durase patru ani, şi tot de atâta vreme nu se mai aflase nicio veste despre Franklin, şi nu avea să-l mai revadă pe John. Da! Şi era mai bine ca, după ce vor lua toate precauţiile, William Andrew sau Brumley să o informeze pe Dolly despre adevărata stare de lucruri, decât să audă din altă parte.

Se decise deci că în următoarele opt zile, când nu va mai exista niciun motiv plauzibil de a i se interzice doamnei Branican să părăsească vila, să i se dezvăluie întreg adevărul.

— Iar Dumnezeu să-i dea forţa să reziste acestei grele încercări! spuse William Andrew.

În ultima săptămână din iunie, existenţa doamnei Branican continuă la Prospect House la fel cum fusese mereu, înainte de accident. Graţie îngrijirilor acordate, ea îşi recăpăta treptat forţa fizică şi energia morală. Astfel, William Andrew se simţea din ce în ce mai stânjenit, atunci când Dolly îl presa cu întrebări în privinţa cărora îi era interzis să-i răspundă.

În după-amiaza de 23, el veni s-o vadă, pentru a-i înmâna o sumă importantă de bani şi a-i face cunoscută o estimare a averii, depusă în valori mobiliare la Consolidated National Bank din San Diego.

În acea zi, doamna Branican se arătă foarte indiferentă la subiectul pe care îl abordase William Andrew. Abia dacă-l asculta. Dolly nu vorbea decât despre John, se gândea doar la el. Cum! Nu venise încă nicio scrisoare!… Tocmai acest fapt o îngrijora!… Cum era posibil ca firma Andrew să nu fi primit nicio telegramă menţionând sosirea navei Franklin în India?

Armatorul încercă să o liniştească pe Dolly spunându-i că tocmai expediase o telegramă la Calcutta şi că, într-o zi sau două, va primi răspuns. Pe scurt, reuşi să o facă să se gândească la altceva, însă ea îl tulbură în mod deosebit când îl întrebă:

— Domnule Andrew, există un om despre care nu v-am vorbit până acum… Este cel care m-a salvat, dar, din nefericire, nu a

putut face acelaşi lucru şi în cazul copilului meu… Este acel marinar…

— Acel marinar?… se arătă întrebător William Andrew, nu fără o vizibilă ezitare.

— Da… acel om curajos… căruia îi datorez viaţa… A fost răsplătit?…

— A fost recompensat, Dolly.

Dar, în realitate, nu fusese.

— Mai este în San Diego, domnule Andrew?…

— Nu… draga mea Dolly… Nu!… Am auzit vorbindu-se că a plecat iar pe mare…

Ceea ce era adevărat.

După ce părăsise serviciul din port, acest marinar se îmbarcase şi efectuase mai multe curse comerciale, iar la acea vreme naviga la bordul unei nave, în cine ştie ce regiune de ţărm.

— Dar, cel puţin, îmi puteţi spune cum se numeşte?… întrebă doamna Branican.

— Se numeşte Zach Fren.

— Zach Fren?… Bine!… Vă mulţumesc, domnule Andrew! spuse Dolly.

Şi ea nu insistă să afle mai mult despre marinarul căruia tocmai îi aflase numele.

Dar, începând din acea zi, Zach Fren reveni des în gândurile lui Dolly, era legat imuabil în mintea ei de amintirea catastrofei întâmplate în golful din San Diego. Pe acest Zach Fren îl va reîntâlni la încheierea călătoriei lui… Nu plecase decât pentru câteva săptămâni… Ea va afla la bordul cărei nave se îmbarcase… O navă din portul San Diego, probabil… şi bastimentul în cauză va reveni în şase luni… într-un an… şi atunci… Cu siguranţă, Franklin va acosta în port înaintea lui… John şi ea vor fi de acord să-l recompenseze pe Zach Fren… să-şi plătească datoria lor de recunoştinţă… Da! John nu va întârzia să aducă înapoi nava Franklin, a cărui comandă o va preda… Nu se vor mai separa unul de altul!

„Şi, în acea zi, medită ea, de ce ar mai fi nevoie ca săruturile noastre să se amestece cu lacrimile!”

Capitolul IX

Cu toate acestea, William Andrew dorea şi se temea de întrevederea în cadrul căreia doamna Branican va afla despre dispariţia navei Franklin, pierderea echipajului şi a căpitanului ei – pierdere care nu mai reprezenta o îndoială în San Diego. Mintea ei, zdruncinată o dată, va rezista la această ultimă lovitură? Chiar dacă trecuseră patru ani de la plecarea lui John, în cazul ei ar fi fost ca şi cum moartea soţului era datată abia în ajun! Pentru Dolly, timpul, care se scursese peste atâtea dureri omeneşti, stagnase în cazul său!

Atâta vreme cât doamna Branican va rămâne la Prospect House, se putea spera că nicio indiscreţie nu va fi comisă prematur. William Andrew şi doctorul Brumley îşi luaseră precauţiile lor în acest sens, oprind ziarele şi scrisorile înainte de a ajunge la vilă. Dar Dolly se simţea destul de puternică pentru a ieşi, şi, cu toate că doctorul nu o autorizase încă să o facă, ei îi trecu prin minte să părăsească Prospect House fără să spună nimănui!…

Ca atare, Andrew şi Brumley nu mai trebuiau să ezite, să amâne în a-i dezvălui doamnei Branican adevărul, să-i spună cât mai grabnic că nu se mai putea conta pe întoarcerea navei Franklin.

Doamnei Branican îi încolţi în minte gândul de a părăsi neştiută de nimeni Prospect House după discuţia avută cu William Andrew. Era deci hotărâtă să iasă, fără să le prevină pe femeile din serviciul său, care ar fi făcut orice ca să o determine să se răzgândească. Dacă ieşirea în cauză nu prezenta niciun pericol în starea actuală a sănătăţii ei, ea putea conduce la nişte rezultate nefaste, în cazul în care o întâmplare oarecare avea să-i dezvăluie adevărul, fără să fi existat nişte menajamente prealabile.

Părăsind Prospect House, doamna Branican avea de gând să afle câte ceva despre Zach Fren.

După ce aflase numele acestui marinar, Dolly era obsedată de un singur gând.

„S-au ocupat de el, îşi repeta ea. Da!… I-au fost daţi nişte bani şi totuşi n-am putut interveni cu nimic…. Apoi Zach Fren a plecat, în urmă cu cinci sau şase săptămâni… Dar poate că are o familie, o soţie, copii… nişte oameni sărmani, desigur!… Este de

datoria mea să-i vizitez, să-i ajut cu ce pot!… îi voi vedea, şi voi face pentru ei ceea ce trebuie să fac!”

Şi dacă doamna Branican s-ar fi consultat cu William Andrew în privinţa acestei intenţii, cum ar fi putut el să o împiedice să-şi ducă la bun sfârşit acest act de recunoştinţă şi de caritate?

La 21 iunie, Dolly ieşi din vilă spre ora nouă dimineaţa; nu o zări nimeni. Era îmbrăcată în doliu – doliul purtat pentru copilul ei, a cărui moarte, în mintea ei, se petrecuse doar cu două luni în urmă. Ieşi cu mare emoţie pe poarta vilei, singură, ceea ce nu i se mai întâmplase până atunci.

Vremea era frumoasă şi destul de caldă pentru aceste prime săptămâni din vara californiană, deşi temperatura aerului era atenuată de briza mării.

Doamna Branican o luă pe străduţele oraşului vechi. Absorbită de gânduri, referitoare la ceea ce urma să facă, şi cu privirea distrasă, ea nu observă anumite schimbări survenite în acest cartier, câteva construcţii recente, care ar fi trebuit, în mod obişnuit, să-i atragă atenţia. De altfel, percepţia ei era destul de vagă, iar modificările în speţă nu erau chiar aşa de importante pentru a o împiedica să-şi urmeze drumul, traversând străzile ce coborau spre golf. Ea nu remarcă nici măcar că două sau trei persoane, care o recunoscuseră, o priveau cu o anumită uimire.

Trecând prin faţa unei capele catolice, în apropiere de Prospect House, pentru care fusese una dintre enoriaşele cele mai asidue, Dolly simţi o dorinţă irezistibilă de a intra. Parohul capelei tocmai îşi începu slujba, în momentul în care ea îngenunche în faţa unei bănci joase, aflată într-un ungher destul de întunecos. Acolo, sufletul ei se umplu de rugăciuni pentru copilul, soţul ei, pentru toţi cei pe care-i iubea. Cei câţiva credincioşi care asistau la mesă nu o observară şi, după ce ea se retrase, ei părăsiseră deja capela.

În acel moment îşi dădu seama că un detaliu al aranjamentului interior îi produsese o surprindere neobişnuită. I se păru că altarul nu era cel la care se ruga de obicei. Cu un stil mai bogat şi mai nou, acest altar era situat în faţa unei abside, care părea să fie construită recent. Oare capela fusese mărită de puţin timp?…

Nu a fost decât o impresie trecătoare, care s-a risipit imediat ce doamna Branican a început să coboare străzile acestui cartier comercial, foarte animat în acele momente. Dar, la fiecare pas,

în faţa ochilor ei putea răsări adevărul… un afiş cu o dată… un orar cu mersul trenurilor… un aviz referitor la plecările navelor pe rutele Pacificului… anunţul unei sărbători sau al unui spectacol indicând anul 1879… Şi atunci Dolly va afla, brusc, că William Andrew şi doctorul Brumley minţiseră, că nebunia ei durase patru ani şi nu câteva săptămâni… Şi că nava Franklin nu părăsise San Diego în urmă cu două luni, ci cu patru ani… Şi dacă i s-au ascuns acestea, înseamnă că John nu revenise… că nu se va întoarce niciodată!…

Doamna Branican se îndreptă rapid spre cheiurile portului, când îi veni ideea să treacă prin faţa casei lui Len Burker. Şi nu trebuia să facă decât un mic ocol.

„Biata Jane!”, murmura ea.

Ajunsă în faţa biroului de pe strada Fleet, întâmpină o oarecare dificultate în a-l recunoaşte, ceea ce îi provocă mai mult decât o surpriză, şi anume o vagă şi tulburătoare nelinişte…

Într-adevăr, în locul casei mici şi întunecoase se ridica o clădire importantă, cu o arhitectură anglo-saxonă, cuprinzând mai multe etaje, cu ferestre înalte, la parter prevăzute cu grilaje. Deasupra acoperişului, se înălţa un luminator, pe care flutura un stindard pe a cărui pânză erau brodate iniţialele H. W. În apropierea uşii se afla un panou pe care se puteau citi aceste cuvinte aurite:

Harris Wadanton and Co.

Iniţial, Dolly crezu că s-a înşelat. Ea privi la dreapta, la stânga. Nu! La casa aceasta venea, la intersecţia cu strada Fleet, s-o vadă pe Jane Burker…

Dolly îşi duse mâna la ochi… Un presentiment inexplicabil îi strângea inima… Ea nu-şi putea dădea seama exact ce simţea…

Agenţia comercială a lui William Andrew nu era departe. Grăbind pasul, Dolly o zări în capătul străzii. Mai întâi se gândi să o ia înapoi. Nu… se va opri acolo după ce va vizita familia lui Zach Fren… Intenţiona să ceară adresa marinarului la biroul Companiei navale, aflată aproape de debarcader.

Cu gândurile departe, privirea nehotărâtă şi cu inima palpitând, Dolly îşi continuă drumul. Ochii i se opriră la un moment dat asupra persoanelor pe care le întâlnea…. Simţea o nevoie irezistibilă de a se duce la acele persoane, pentru a le întreba, a le cere… ce anume însă?… Ar fi considerat-o

nebună… Dar era sigură că nu-şi va pierde minţile încă o dată? … Existau lacune în memoria ei?…

Doamna Branican ajunse pe chei. Dincolo, golful se arăta pe toată întinderea lui. Câteva nave se legănau sub hulă în zonele unde erau ancorate. Altele se pregăteau să iasă în larg. Câte amintiri îi reveneau lui Dolly în minte, legate de această agitaţie din port!… Trecuseră abia trei luni de când stătuse la extremitatea acestui wharf… Din acest loc văzuse nava Franklin evoluând ultima dată pentru a se îndrepta spre şenal… De aici a primit ultimul adio din partea lui John!… Apoi nava a ocolit Capul Island; pânzele ei s-au profilat o clipă deasupra litoralului, iar pe urmă Franklin a dispărut în largul mării, departe…

După alţi câţiva paşi, Dolly ajunse în faţa biroului Companiei navale, în apropiere de estacada ce servea pasagerilor. Una dintre ambarcaţii tocmai se desprinsese în acel moment de platforma respectivă, îndreptându-se spre Capul Loma.

Dolly o urmări cu privirea, ascultând zgomotul produs de aburii care şuierau la ieşirea din coşul negru.

Şi sufletul i-a fost invadat de o amintire tristă, cea a copilului ei, al cărui corp fusese înghiţit, pentru totdeauna, de apele golfului, şi, ciudat, aceste unde o atrăgeau… o fascinau… Se simţea ca şi cum îşi pierduse pentru moment echilibrul, şi o părăsiseră forţele, ca şi cum solul îi fugea de sub picioare… Capul i se învârtea… Şi a fost cât pe-aci să cadă…

O clipă după aceea, doamna Branican intra în biroul companiei care asigura cursele regulate ale navelor pentru pasageri.

Văzând această femeie, cu trăsăturile contractate, cu faţa palidă, angajatul, care era aşezat în faţa unei mese, apropie un scaun şi spuse:

— Vă este rău, doamnă?

— Nu e nimic, răspunse Dolly. Un moment de slăbiciune… Mă simt mai bine…

— Vreţi să vă aşezaţi până la cursa următoare? Cel mult în zece minute…

— Vă mulţumesc, domnule, zise doamna Branican. Am venit doar să cer o informaţie… Puteţi cumva să mi-o oferiţi?…

— În ce privinţă, doamnă?

Dolly se aşeză şi, după ce-şi duse mâna la frunte, pentru a-şi aduna gândurile, răspunse:

— Domnule, lucrează cumva în cadrul companiei un marinar numit Zach Fren?…
— Nu, doamnă, răspunse angajatul. Acest marinar n-a lucrat multă vreme la noi, dar l-am cunoscut foarte bine.
— El este, nu-i aşa, cel care şi-a riscat viaţa pentru a salva o femeie… o mamă nefericită…
— Într-adevăr, îmi amintesc… doamna Branican… Da!… este el.
— Şi acum se află pe mare?…
— Pe mare.
— Pe ce navă e îmbarcat?…
— Pe Califomian, o navă cu trei catarge.
— Din San Diego?…
— Nu, doamnă, din San Francisco.
— Cu ce destinaţie?…
— Mările din Europa.
Mai obosită decât şi-ar fi putut imagina, doamna Branican rămase tăcută câteva clipe, în timp ce angajatul aştepta să-i pună alte întrebări. După ce-şi mai reveni, Dolly continuă:
— Zach Fren este din San Diego?… întrebă ea.
— Da, doamnă.
— Puteţi să-mi spuneţi unde locuieşte familia lui?…
— Am auzit vorbindu-se că Zach Fren este singur pe lume. Nu cred că mai are vreun părinte în viaţă, nici la San Diego, nici în altă parte.
— Nu este căsătorit?…
— Nu, doamnă.
Nu putea fi pus la îndoială răspunsul acestui angajat, care îl cunoştea bine pe Zach Fren.
Deci, în acel moment, nu era nimic de făcut, deoarece marinarul n-avea familie, şi trebuia ca doamna Branican să aştepte revenirea în America a navei Califortiian.
— Se ştie cât durează călătoria lui Zach Fren? mai întrebă ea.
— Nu aş şti să vă spun, doamnă, deoarece Califomian este plecată în cadrul unei campanii îndelungate.
— Vă mulţumesc, domnule, zise doamna Branican. Îmi va face mare plăcere să-l întâlnesc pe Zach Fren, dar până atunci va trece multă vreme, fără îndoială…
— Da, doamnă!
— Totuşi, este posibil să primiţi veşti despre Califortiian în

câteva luni… sau câteva săptămâni?

— Veşti?… se arătă mirat angajatul. Dar firma din San Francisco, căreia aparţine această navă, a primit deja mai multe veşti…

— Deja?…

— Da… doamnă!

— De mai multe ori?…

Repetând aceste cuvinte, doamna Branican, care se ridicase, îl privea pe angajat ca şi cum nu i-ar fi înţeles bine vorbele.

— Ţineţi, doamnă, reluă acesta, întinzând un ziar. Iată Shipping Gazette… Anunţă că nava Califomian a părăsit portul Liverpool în urmă cu opt zile…

— În urmă cu opt zile! şopti doamna Branican, care luase ziarul, cu mâinile tremurânde.

Apoi, cu o voce foarte schimbată, pe care angajatul abia o desluşi, ea întrebă:

— De cât timp este deci plecat Zach Fren?…

— De aproape optsprezece luni…

— Optsprezece luni!

Rostind acestea, Dolly a trebuit să se sprijine de colţul mesei… Inima încetase subit să-i mai bată câteva clipe.

Brusc, privirile ei s-au oprit pe un afiş postat pe perete şi care indica orarul curselor vapoarelor de pasageri pentru sezonul de vară.

în partea de sus a afişului, se afla scris:

Martie 1879

Martie 1879!… Fusese, aşadar, minţită!… Copilul ei murise de patru ani… şi tot de atâta vreme John părăsise San Diego!… Ea fusese deci nebună în aceşti patru ani!… Da!… Iar dacă William Andrew şi doctorul Brumley au lăsat-o să creadă că nebunia ei nu durase decât două luni, înseamnă că au vrut să-i ascundă adevărul asupra navei Franklin… Prin urmare, de patru ani nu mai fuseseră primite veşti despre John şi nava sa!

Spre marea uimire a angajatului, doamna Branican a fost cuprinsă de un spasm violent. Dar reuşi, cu un efort suprem, să se stăpânească şi, ieşind din birou, străbătu rapid străzile oraşului nou.

Cei care au văzut-o pe această femeie, cu faţa palidă, ochii

rătăciţi, probabil că se gândeau că era o nebună.
Şi dacă nu era, nefericita Dolly avea să înnebunească din nou?
Încotro se îndrepta? Spre casa lui William Andrew, unde sosi, aproape inconştientă, în câteva minute. Ea trecu prin câteva birouri, unde lucrau mai mulţi subalterni, care nu au avut timp s-o oprească, şi deschise uşa cabinetului armatorului.
William Andrew rămase mai întâi înlemnit, văzând-o pe doamna Branican intrând, apoi se sperie, observându-i faţa descompusă şi paloarea înspăimântătoare.
Şi, înainte ca el să poată rosti un cuvânt, Dolly i-o reteză scurt:
— Ştiu… ştiu!… strigă ea. M-aţi minţit!… Timp de patru ani, am fost nebună!…
— Draga mea Dolly… linişteşte-te!
— Răspundeţi!… Nava Franklin este plecată de patru ani, nu-i aşa?…
William Andrew îşi coborî capul.
— Nu mai aveţi veşti despre ea… de patru ani… de patru ani?…
William Andrew tăcea în continuare.
— Este considerată ca şi pierdută!… Nu va mai reveni nimeni din echipajul ei… şi nu-l voi mai revedea niciodată pe John!
Lacrimile au fost singurul răspuns pe care-l dădu William Andrew.
Doamna Branican a căzut brusc pe un fotoliu… îşi pierduse cunoştinţa.
William Andrew o chemă pe una dintre femeile firmei, care se grăbi să vină în ajutorul lui Dolly. De asemenea, unul dintre subalterni a fost trimis imediat după doctorul Brumley, care locuia în cartier şi care sosi în scurt timp.
William Andrew îl puse la curent. Nu ştia dacă doamna Branican aflase adevărul printr-o indiscreţie sau din întâmplare, la Prospect House sau pe străzile din San Diego, dar nu asta conta! Ea ştia, în prezent! Ştia că trecuseră patru ani de la moartea copilului, de când îşi pierduse facultăţile mintale, de când nu se mai primise nicio veste despre nava Franklin…
Doctorul Brumley o readuse în simţiri pe nefericita Dolly, nu fără dificultate, întrebându-se dacă mintea ei rezistase acestei ultime lovituri, cea mai groaznică dintre cele pe care le primise.

După ce îşi reveni, treptat, ea conştientiză deplin ceea ce tocmai aflase!… Revenise la viaţă în această stare de conştienţă, ştiind exact că gândeşte şi trăieşte în realitate!… Şi, printre lacrimi, privirea îl întreba pe William Andrew, care, îngenuncheat lângă ea, îi ţinea mâinile.

— Vorbiţi… vorbiţi… domnule Andrew!

Şi acestea au fost singurele cuvinte care îi scăpară de pe buze.

Atunci, cu o voce întretăiată de hohote de plâns, William Andrew îi spuse câtă îngrijorare a provocat la început lipsa veştilor referitoare la Franklin… Au fost trimise scrisori şi telegrame la Singapore şi în India, unde vaporul nu a mai ajuns… a fost efectuată o anchetă în privinţa itinerarului parcurs de nava lui John!… Şi nu a fost găsit niciun indiciu despre naufragiu!

Nemişcată, doamna Branican asculta, fără grai, cu privirea fixă. Iar după ce William Andrew îşi isprăvi relatarea, ea şopti pierdută:

— Copilul meu, mort… soţul meu, mort… Ah! De ce Zach Fren nu m-a lăsat şi pe mine să mor!

Dar faţa i se lumină brusc şi energia ei naturală se manifestă cu o asemenea intensitate, încât doctorul Brumley se înspăimântă.

— Conform ultimelor cercetări, spuse ea cu o voce hotărâtă, nu s-a aflat nimic despre Franklin?

— Nimic, răspunse William Andrew.

— Şi o consideraţi pierdută?…

— Da… pierdută!

— Şi nu s-a primit nicio veste despre John şi echipajul lui?…

— Niciuna, sărmana mea Dolly, iar de acum înainte nu mai avem speranţa…

— Nicio speranţă! exclamă doamna Branican cu un ton aproape ironic.

Ea se ridică şi întinse mâna spre una dintre ferestre, prin care se zărea orizontul mării.

William Andrew şi doctorul Brumley o priveau speriaţi, temându-se pentru starea ei mintală.

Dar Dolly era foarte stăpână pe sine, şi, cu o privire iluminată de focul sufletului ei, repetă:

— Nicio speranţă!… Aţi spus nicio speranţă!… Domnule

Andrew, dacă John este pierdut pentru dumneavoastră, pentru mine nu e!… Această avere care îmi aparţine nu o vreau fără el! … O voi dona pentru căutarea lui John şi a însoţitorilor lui de la bordul navei Franklini… Şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, îi voi găsi! … Da!… îi voi găsi!

Capitolul X
Pregătiri

Pentru doamna Branican, urma să înceapă o viaţă nouă. Dacă avea certitudinea absolută în privinţa morţii copilului ei, nu aceeaşi convingere exista şi în cazul soţului ei John şi însoţitorii lui supravieţuiseră, oare, naufragiului navei lor şi se refugiaseră pe una dintre numeroasele insule din Mările Fiiipine, Celebes sau Java? Era deci posibil să fie prizonieri ai vreunui trib indigen şi fără niciun mijloc de a scăpa? De această speranţă se legase doamna Branican, şi cu o tenacitate atât de extraordinară, încât nu întârzie să provoace un reviriment în opinia publică din San Diego pe marginea subiectului navei Franklin. Nu! Ea nu credea, nu putea crede că John şi echipajul lui pieriseră cu toţii şi, probabil, tocmai acest gând a ajutat-o să-şi păstreze mintea limpede. Totuşi, unii înclinau să creadă că era vorba de un fel de monomanie ce putea fi numită „nebunia speranţei exagerate”. Dar nu era aşa, după cum vom vedea în continuare. Doamna Branican îşi recăpătase pe deplin facultăţile mintale; îşi redobândise acea judecată clară, ce o caracterizase dintotdeauna. Şi avea un singur ţel: să-l găsească pe John, să-şi continue viaţa alături de el, şi-l va căuta cu o dârzenie pe care împrejurările i-o vor spori curând. Deoarece Dumnezeu a vegheat-o atunci când Zach Fren a salvat-o din prima catastrofă, şi apoi când şi-a recăpătat conştienţa, întrucât El i-a pus la dispoziţie toate mijloacele de acţiune, pe care i le înlesnea averea, asta însemna că John trăia, că va fi salvat de Dolly. Ea va folosi această avere pentru cercetări minuţioase, pentru recompense, pentru armament. Nu va fi insulă, sau insuliţă, din regiunile de ţărm străbătute de tânărul căpitan, care să nu fie vizitată, parcursă în lung şi-n lat. Ceea ce lady Franklin făcuse pentru John Franklin, va face şi doamna Branican pentru John Branican, şi ea va reuşi acolo unde a eşuat văduva ilustrului

amiral.
Din acea zi, ceea ce înţeleseră prietenii lui Dolly era că trebuia ajutată în această nouă perioadă a existenţei sale, încurajată în investigaţiile pe care le plănuia, că trebuia să-şi unească eforturile lor cu ale ei. Şi asta şi făcu William Andrew, deşi nu mai spera într-un rezultat fericit al tentativelor care aveau drept scop găsirea supravieţuitorilor naufragiului. El deveni consilierul cel mai înfocat al doamnei Branican, ajutat de comandantul navei Boundary, a cărui navă era atunci la San Diego în stare de dezafectare. Un om hotărât, pe care se putea conta, prieten devotat al lui John, căpitanul Ellis primi invitaţia de a veni să discute cu doamna Branican şi cu William Andrew.
La Prospect House avură loc mai multe întâlniri. Oricât de bogată era, după ce intrase în posesia moştenirii lui Edward Starter, doamna Branican n-a dorit să-şi părăsească modesta vilă. Acolo o lăsase John la plecarea lui, tot acolo o va găsi când se va întoarce. Atât timp cât el nu va reveni la San Diego, nu trebuia să se schimbe nimic în felul ei de viaţă. Ea va duce aceeaşi existenţă cu o simplitate similară, cheltuind mai mult decât îi cereau necesităţile zilnice doar pentru a acoperi costurile cercetărilor şi bugetul alocat actelor de caritate.
În curând, despre toate aceste pregătiri află întreg oraşul, care începu să o simpatizeze şi mai mult pe această femeie curajoasă, care nu voia să fie văduva lui John Branican. Mai mult, ea stârni pasiuni, era admirată, chiar venerată, deoarece evenimentele tragice, care o afectaseră, justificau această veneraţie. Mulţi oameni nu numai că îi urau succes în reuşita campaniei pe care se pregătea să o întreprindă, ci chiar credeau cu adevărat în acest succes. Atunci când Dolly cobora din cartierele oraşului vechi pentru a merge fie la casa lui Andrew, fie la cea a căpitanului Ellis, când era zărită, gravă şi sobră, îmbrăcată în veşmintele ei de doliu, îmbătrânită cu zece ani – deşi avea abia douăzeci şi cinci – bărbaţii îşi scoteau pălăriile în semn de respect, iar femeile se înclinau uşor la trecerea sa. Dar ea nu vedea nimic din aceste semne de deferentă la adresa persoanei sale.
În timpul discuţiilor dintre doamna Branican, William Andrew şi căpitanul Ellis, primul lucru pe care încercară să-l stabilească fu itinerarul pe care estimau că-l urmase nava Franklin. Şi trebuia determinat cu precizie, pentru a restrânge aria

căutărilor.
Firma Andrew îşi trimisese bastimentul în India, şi era prevăzută o escală la Singapore, şi în acest port trebuia să-şi descarce o parte din marfă înainte de a se îndrepta spre ţara Gangelui. Or, navigând în larg, spre vestul coastei americane, căpitanul John ajunsese, probabil, în apropierea Arhipelagului Hawai sau Sandwitch. Părăsind zonele din Micronezia, Franklin a întâlnit după aceea Insulele Mariane, Fiiipine; pe urmă, străbătând Marea Celebes şi Strâmtoarea Makassar, a intrat în Marea Java, mărginită la sud de Insulele Sonde, pentru a acosta, în sfârşit, Ia Singapore. La extremitatea vestică a Strâmtorii Malacca, formată din peninsula cu acelaşi nume şi Insula Java, se află Golful Bengal, în care, în afara Insulelor Nicobar şi Andaman, naufragiaţii nu ar fi putut găsi un refugiu. De altfel, nu exista nicio îndoială că John Branican nu apăruse în Golful Bengal. Or, din moment ce nu făcuse escală la Singapore – cee ce era foarte sigur – înseamnă că el nu depăşise extremitatea Mării Java şi a Insulelor Sonde.
în ceea ce priveşte ipoteza că Franklin, în loc să urmeze una dintre rutele maritime spre Malaezia, a încercat să se îndrepte spre Calcutta trecând prin trecătorile dificile ale Strâmtorii Torres, de-a lungul coastei septentrionale a continentului australian, niciun marinar nu ar fi admis-o. Căpitanul Ellis afirma că John Branican nu ar fi comis sub niciun chip această imprudenţă inutilă, de a se aventura în mijlocul pericolelor existente în strâmtoarea respectivă. Această ipoteză fu înlăturată definitiv: cercetările trebuiau efectuate doar în regiunile de ţărm malaeziene.
într-adevăr, în Mările Caroline, Celebes şi Java, insulele şi insuliţele sunt în număr de câteva mii, şi doar aici, dacă a supravieţuit unui accident pe mare, putea fi abandonat sau reţinut de vreun trib echipajul navei Franklin, fără niciun mijloc de repatriere.
Fiind stabilite aceste zone posibile, se decise trimiterea unei expediţii în mările Malaeziei. Doamna Branican făcu o propunere căreia îi acordă o importanţă foarte mare. Ea îl întrebă pe căpitanul Ellis dacă este de acord să preia comanda acestei expediţii.
Căpitanul Ellis era liber atunci, deoarece Boundary fusese dezafectat de firma Andrew. Astfel, deşi surprins de neaşteptata

propunere, el nu ezită să se pună la dispoziţia doamnei Branican, cu acordul lui William Andrew, care îi mulţumi călduros.

— Nu-mi fac decât datoria, răspunse el, şi voi face tot ceea ce depinde de mine pentru a-i găsi pe supravieţuitorii de pe Franklini Dacă mai trăieşte căpitanul…

— John trăieşte! spuse doamna Branican cu un ton atât de categoric, încât nici cei mai pesimişti nu ar fi îndrăznit s-o contrazică.

Apoi, căpitanul Ellis puse în discuţie câteva aspecte ce trebuiau rezolvate. Recrutarea unui echipaj demn să-i sprijine eforturile se va face fără dificultate. Dar rămânea problema navei. Evident, utilizarea lui Boundary, pentru o expediţie de acest gen, ieşea din discuţie. Nu era un bastiment cu pânze, apt să întreprindă o asemenea campanie, trebuia o navă cu aburi.

La vremea aceea se afla în portul din San Diego un anumit număr de steamere optime acestei navigaţii. Doamna Branican îl însărcină deci pe căpitanul Ellis să achiziţioneze cât mai grabnic cel mai rapid dintre aceste steamere şi puse la Dispoziţia lui fondurile necesare acestei cumpărări. După câteva zile, tranzacţia fu încheiată, iar doamna Branican deveni proprietara navei Davitt, al cărei nume fu schimbat în Dolly Hope, denumire de bun augur.

Era un steamer cu elice, cu un deplasament de nouă sute de tone, cu o cală putând adăposti o încărcătură suficientă de cărbune pentru parcurgerea unei distanţe lungi, fără să fie nevoie de reaprovizionare cu acest gen de combustibil solid. Având trei catarge, prevăzut cu o velatură destul de mare, motorul lui, de 200 CP, furniza o viteză medie de deplasare de cincisprezece noduri pe oră. În aceste condiţii de viteză şi de tonaj, Dolly Hope, foarte uşor de condus, şi optim din punct de vedere marinăresc, urma să răspundă tuturor exigenţelor unei călătorii prin mijlocul mărilor având o întindere relativ restrânsă, presărate cu insule, insuliţe şi stânci submarine. Ar fi fost dificil să fie făcută o alegere mai apropiată nevoilor unei astfel de expediţii.

Nu mai trebuiau decât vreo trei săptămâni pentru a o pune pe Dolly Hope în stare de funcţionare, a-i examina cazanele, a-i verifica motorul, a-i repara greementul şi velatura, a-i regla aparatele de măsurat, a încărca în cală cărbunii, a asigura

alimentele pentru o călătorie care va dura, poate, mai mult de un an. Căpitanul Ellis era hotărât să nu abandoneze regiunile de ţărm, în care este posibil să se fi pierdut Franklin, decât după ce le va explora toate zonele de refugiu. Îşi dăduse cuvântul de marinar şi era un om care-şi ţinea promisiunile.

Alegerea unei nave bune şi a unui echipaj la fel de bun mărea şansele de reuşită şi, în această privinţă, căpitanul Ellis nu putea decât să se felicite de ajutorul pe care i-l dădu populaţia maritimă din San Diego. Cei mai buni marinari s-au oferit să servească sub ordinele lui. Toţi se îngrămădeau să plece în căutarea victimelor ce aparţineau toate familiilor portului.

Echipajul lui Dolly Hope era compus dintr-un secund, un locotenent, un şef de echipaj, un şef de cart şi douăzeci şi cinci de oameni, inclusiv mecanicii şi cei care se ocupă de cazane. Căpitanul Ellis era sigur că va obţine tot de la aceşti marinari devotaţi şi curajoşi, oricât de lungă şi de grea avea să fie călătoria prin mările Malaeziei.

Trebuie menţionat totuşi că, în vreme ce erau efectuate aceste pregătiri, doamna Branican nu rămăsese inactivă. Ea îl ajuta pe căpitanul Ellis intervenind oricând era necesar, rezolvând toate dificultăţile financiare, nedorind să neglijeze nimic din ceea ce ar fi putut garanta succesul expediţiei.

Între timp, această femeie caritabilă nu uitase familiile pe care dispariţia navei le lăsaseră într-o situaţie mai grea. În acest sens, ea completase măsurile deja luate de firma Andrew şi concretizate prin subscripţiile publice. În urma acestor acţiuni, existenţa familiilor respective era asigurată la un mod satisfăcător şi toate aşteptau ca tentativa doamnei Branican să-i aducă înapoi pe naufragiaţii navei Franklin.

Dacă Dolly ajutase familiile atât de greu lovite de această catastrofă, generozitatea ei nu o va lăsa să nu facă acelaşi lucru şi pentru Jane Burker? Ea ştia în acele momente pregătitoare ale expediţiei cât de mult o sprijinise pe durata maladiei această biată femeie. Cunoştea că Jane nu o părăsise subit, ci doar forţată de anumite împrejurări… Fără îndoială, Jane ar fi rămas în continuare la Prospect House, împărtăşindu-i speranţa, în cazul în care deplorabilele afaceri ale soţului ei nu ar fi silit-o să părăsească San Diego, şi chiar Statele Unite. Oricâte reproşuri merita Len Burker, este sigur că atitudinea lui Jane fusese aceea a unei rude a cărei afecţiune mergea până la un devotament

total. Dolly îi păstrase deci o prietenie desăvârşită şi, gândindu-se la nefericita ei situaţie, regretul său cel mai profund era că nu-i putea dovedi recunoştinţa sa, venindu-i în ajutor. Dar, în pofida sârguinţei lui William Andrew, fusese imposibil să se afle ce se întâmplase cu soţii Burker. Este adevărat, dacă ar fi fost cunoscut locul unde se refugiaseră, doamna Branican nu ar fi putut totuşi să-i cheme înapoi la San Diego, deoarece Len Burker purta asupra lui nişte acuzaţii copleşitoare de deturnare de fonduri; dar ea s-ar fi grăbit să sară în ajutorul lui Jane, de care această nefericită femeie avea mare nevoie.

La 27 iulie, Dolly Hope era gata de plecare. Doamna Branican se urcă dimineaţa la bord, pentru a recomanda ultima dată căpitanului Ellis să nu precupeţească niciun efort în tentativa de a descoperi urmele navei Franklin. De altfel, ea nu se îndoia în privinţa reuşitei expediţiei. John şi echipajul lui va fi repatriat!... Ea repetă această frază cu o asemenea convingere, încât marinarii o aplaudară. Toţi îi împărtăşeau credinţa, precum şi prietenii, părinţii lor, veniţi să asiste la plecarea navei Dolly Hope.

Căpitanul Ellis se adresă atunci doamnei Branican, dar şi lui William Andrew, care-l însoţise la bord:

— În faţa dumneavoastră, doamnă, spuse el, şi a domnului William Andrew, în numele ofiţerilor şi al echipajului meu, jur, da! Jur că nu mă voi lăsa descurajat de niciun pericol, nici de oboseală pentru a-l găsi pe căpitanul John şi pe oamenii de pe Franklin. Această navă pe care aţi pregătit-o se numeşte acum Dolly Hope, şi ea îşi va justifica numele...

— Cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu devotamentul celor care-şi pun nădejdea în El! răspunse doamna Branican.

— Ura!... Ura! pentru John şi Dolly Branican!

Aceste strigăte fură repetate de toată mulţimea, care se îngrămădea pe cheiul portului.

După ce fură dezlegate frânghiile care o amarau, Dolly Hope începu să se îndrepte încet, graţie primelor rotiri ale elicei, spre ieşirea din port. Apoi, imediat ce ajunse în capătul şenalului, puse cap compas spre sud-vest şi, sub acţiunea puternicului motor, pierdu curând din vedere pământul american.

Capitolul XI

Prima campanie în Malaezia

După un parcurs de două mii două sute de mile, Dolly Hope ajunse în dreptul Muntelui Mauna Kea, sau Muntele Alb în hawaiană, care domină de la cincisprezece mii de picioare Insula Hawai, cea mai meridională din grupul Sandwich.

Independentă faţă de aceste cinci mari insule şi de altele trei mai mici, grupul în cauză cuprinde încă un anumit număr de insuliţe, pe care nu avea rost să fie efectuate cercetări în privinţa urmelor navei Franklin. Era evident că naufragiul ar fi fost cunoscut de mult, dacă ar fi avut loc aici, printre numeroasele stânci submarine ale arhipelagului, ori în apele ce înconjoară Insula Medo Mânu, deşi aceste fâşii de pământ nu sunt frecventate decât de numeroase păsări marine, într-adevăr, pe Insulele Sandwich locuieşte o populaţie destul de densă – o sută de mii de locuitori, o nimica toată pentru Insula Hawai – şi, graţie misionarilor francezi, englezi şi americani, ce trăiesc pe aceste insule, vestea dezastrului ar fi ajuns prompt la porţile Californiei.

De altfel, cu patru ani în urmă, atunci când căpitanul Ellis întâlnise nava Franklin, cele două bastimente se aflau deja dincolo de grupul Insulelor Sandwich. Dolly Hope îşi urmă deci ruta spre sud-vest, străbătând această mare admirabilă a Pacificului, care îşi merită pe bună dreptate numele pe durata celor câteva luni ale sezonului cald.

Şase zile mai târziu, rapidul steamer trecu linia convenţională, pe care geografii au trasat-o de la sud la nord între Polinezia şi Micronezia. În această parte occidentală a mărilor polineziene, căpitanul Ellis nu avea de făcut nicio investigaţie. Dar, dincolo de zonele respective, mările microneziene mişună de insule, insuliţe şi de recifuri, unde Dolly Hope ar putea avea sarcina periculoasă de a găsi indiciile unui naufragiu.

La 22 august, nava făcu escală la Otia, insula cea mai importantă a grupului Marshall, vizitată de Kotzebue şi de ruşi în anul 1817. Acest grup, întinzându-se pe o distanţă de treizeci de mile de la est la vest, şi treisprezece mile de la nord la sud, cuprinde cel puţin şaptezeci şi cinci de insuliţe sau atoli.

După ce îşi completă proviziile de apă dulce pe insulă, Dolly Hope îşi prelungi escala cu încă cinci zile. Îmbarcat la bordul şalupei cu vapori, căpitanul Ellis se putu convinge că nu se

pierduse nicio navă printre aceste stânci submarine, în ultimii patru ani. Fură întâlnite câteva resturi de-a lungul Insuliţei Mulgrave; dar nu erau decât trunchiuri de brad, de palmieri, de bambus, aduse de curenţii dinspre nord sau sud, şi pe care locuitorii le folosesc pentru a-şi construi pirogile. Căpitanul Ellis află de la căpetenia Insulei Otia că, din 1872, nu fusese menţionat decât un singur bastiment ce s-a sfărâmat de atolii din est, un bric englez, al cărui echipaj a fost repatriat ulterior.

Odată ieşită din Arhipelagul Marshall, Dolly Hope îşi continuă drumul spre Insulele Caroline. Trecând prin dreptul lor, îşi lăsă la apă şalupa în apropierea Insulei Ualam, a cărei explorare nu oferi niciun rezultat. La 3 septembrie, nava străbătu vastul arhipelag, care se întinde între 12 grade latitudine nordică şi 3 grade latitudine sudică, pe de-o parte, şi între 129 grade longitudine estică şi 170 grade longitudine vestică, adică 125 de leghe de la nord spre est de ambele părţi ale Ecuatorului, şi aproape 1000 de leghe de la vest la est.

Dolly Hope rămase trei luni în aceste mări ale Insulelor Caroline, cunoscute suficient după ce studiile lui Llltke, îndrăzneţul navigator rus, s-au adăugat celor ale francezilor Duperrey şi Dumont d'Urville. În această perioadă fură vizitate succesiv principalele grupuri care formează acest arhipelag, grupul Pâliou, Marinarii Periculoşi, Martirii, Saavedra, Sonsorol, Insulele Mariera, Ana, Lord North etc.

Căpitanul Ellis îşi stabili centrul operaţiunilor în privinţa grupului Yap sau Guap, care aparţine ansamblului propriu-zis al Carolinelor, ce cuprinde aproape cinci sute de insule. De aici îşi îndreptă steamer-ul investigaţiile spre punctele cele mai îndepărtate. De altfel, acest arhipelag a fost teatrul multor naufragii, dintre care îl putem menţiona pe cel al navei Antilope, în 1793, şi al căpitanului american Bamard pe Insulele Mortz şi Lord North, în 1832!

În timpul acestei perioade, devotamentul oamenilor de pe Dolly Hope fu deasupra oricăror elogii. Niciunul dintre ei nu luă în seamă nici eventuale pericole, nici oboseala cauzată de navigaţia prin mijlocul recifurilor fără număr, prin aceste trecători ale căror funduri marine sunt presărate cu excrescenţe coraligene. În plus, sezonul urât începea să domine aceste regiuni de ţărm, unde vânturile se dezlănţuie cu o forţă teribilă şi în care naufragiile sunt şi la vremea povestirii noastre încă

numeroase.

În fiecare zi, ambarcaţiile de la bord, lăsate la apă, cercetau golfuleţele, la suprafaţa cărora curenţii ar fi putut aduce unele fragmente de navă, resturi plutitoare, orice ar fi putut aminti de naufragiul navei Franklin. Bărcile erau bine echipate, deoarece nu era vorba de cercetări asemănătoare celor efectuate de amiralul Franklin, adică în zonele deşertice ale ţinuturilor arctice; în cazul de faţă insulele erau locuite în majoritate, iar sarcina căpitanului Ellis consta mai ales în a acţiona întocmai exploratorului d'Entrecasteaux, când a scotocit atolii unde se credea că dispăruse Laperouse. Era important deci să se intre în contact cu indigenii. Echipajul lui Dolly Hope fu adesea întâmpinat cu manifestări ostile de anumite populaţii, reticente şi neospitaliere cu străinii. Au avut loc unele agresiuni şi a trebuit să se răspundă prin forţă. Doi sau chiar trei marinari au fost răniţi, însă, din fericire, rănile nu s-au dovedit grave.

Din acest arhipelag al Carolinelor a adresat căpitanul Ellis primele scrisori către doamna Branican, prin intermediul navelor ce efectuau această rută spre litoralul american. Dar ele nu conţineau nimic referitor la urma lui Franklin sau la naufragiaţi. Rămânând fără rezultat în Caroline, tentativele urma să fie reluate spre vest, înglobând vastul sistem al Malaeziei. În realitate, acolo, existau şanse mai mari de a-i găsi pe supravieţuitorii catastrofei, probabil pe una dintre acele numeroase insuliţe a căror prezenţă este atestată încă de studiile hidrografice, chiar şi după cele trei recunoaşteri făcute în această parte a Oceanului Pacific.

La 2 decembrie, după ce parcurse şapte sute de mile mai spre vest de Insulele Caroline, Dolly Hope atinse una dintre marile insule ale grupului Fiiipine, cel mai important dintre arhipelagurile malaeziene, dar şi cel mai mare dintre cele a căror poziţie a fost determinată în hidrografia malaeziană şi chiar pe toată suprafaţa Oceaniei. Descoperit de Magellan în 1521, grupul în speţă se întinde de la al cincilea la al douăzeci şi unulea grad latitudine septentrională, şi de la o sută paisprezece la o sută douăzeci şi trei grade longitudine orientală.

Dolly Hope nu făcu escală pe marea Insulă Lucon, numită şi Manila. Cum să se admită că Franklin ar fi ajuns atât de departe în Marea Chinei, de vreme ce ea avea ruta spre Singapore. Căpitanul Ellis preferă tocmai din acest motiv să-şi concentreze

investigaţiile pe Insula Mindanao, la sud de aşa-zisul arhipelag, adică pe acelaşi itinerar urmat, negreşit, de John Branican pentru a ajunge în Marea Java.

La acea dată, Dolly Hope era ancorată în partea de sud-vest a portului Zamboanga, reşedinţa guvernatorului care răspunde de cei trei primari ai insulei.

Mindanao cuprinde două părţi, una spaniolă, cealaltă independentă, aflată sub dominaţia unui sultan, care a făcut din Selangan capitala lui.

Căpitanul Ellis, aşa cum era indicat, trebuia să obţină primele informaţii de la guvernator şi de la primari în legătură cu un naufragiu ce ar fi putut avea loc pe litoralul Insulei Mindanao. Autorităţile se puseră la dispoziţia lui cu multă amabilitate. Dar nu fusese semnalat, în ultimii cinci ani, niciun incident de acest gen, cel puţin în regiunea spaniolă a Insulei Mindanao.

Este adevărat, pe coastele zonei independente a insulei, unde locuiesc mindanezii, caragos, lutas, subanii şi alte diverse populaţii sălbatice, pe bună dreptate suspectate de canibalism, se pot produce multe dezastre, fără să fie cunoscute vreodată, aceste populaţii având tot interesul să le ţină ascunse! Pot fi întâlniţi chiar numeroşi malaezieni care practică în mod curent meseria de corsar. Cu navele lor uşoare, înarmate cu tunuri, ei atacă bastimentele comerciale, pe care vântul dinspre vest le împinge pe litoralul lor, şi după ce le cuceresc, le distrug. Dacă Franklin ar fi avut parte de o asemenea soartă, cu siguranţă că guvernatorul nu ar fi fost informat. Singurele informaţii pe care le fumiză, referitoare la zona insulei aflată sub autoritatea sa, fură deci considerate nesemnificative.

Astfel, Dolly Hope trebui să înfrunte aceste mări atât de dure în timpul iernii. De câteva ori, fură efectuate debarcări în mai multe locuri de pe coastă, iar marinarii se aventurară în aceste admirabile păduri de tamarin, bambus, copaci înrudiţi cu manglierul, abanos cu scoarţă neagră, acaju sălbatici, lemn de fier, manglieri, arbori ce reprezintă una dintre bogăţiile Filipinelor. În mijlocul acestor fertile câmpii, unde interferează produsele zonelor temperate cu cele din zonele tropicale, căpitanul Ellis şi oamenii lui vizitară câteva sate în speranţa de a găsi aici unele indicii, resturi ale naufragiului, prizonieri reţinuţi de triburile malaeziene; dar cercetările lor rămaseră fără rezultat, iar steamer-ul fu constrâns să revină la Zamboanga,

greu încercat de vremea proastă şi scăpând doar prin miracol de recifurile submarine din aceste regiuni de ţărm.

Explorarea Arhipelagului Filipinelor dură aproape două luni şi jumătate; au fost cercetate peste o sută de insule, dintre care cele mai importante, după Lucon şi Mindanao, sunt Mindoro, Leyte, Samar, Panay, Negros, Zebu, Masbate, Palawan, Catanduanes etc.

Căpitanul Ellis scotoci grupul Bassilan, la sud de Zamboanga, apoi se îndreptă spre Arhipelagul Rolo, unde sosi la 25 februarie 1880.

Aici se află un adevărat cuib de piraţi, în care indigenii mişună în mijlocul acestor numeroase insule acoperite de o junglă deasă, întinzându-se între zona sudică a Insulei Mindanao şi cea nordică a Insulei Borneo. Un singur port este frecventat uneori de navele ce traversează Marea Chinei şi bazinele Malaeziei, portul Bevuan, situat pe principala insulă care a dat numele ei grupului.

Dolly Hope făcu escală la Bevuan. Acolo, se stabiliră oarecare relaţii cu sultanul, care guvernează o populaţie compusă din şase sau şapte mii de locuitori. Căpitanul Ellis, este adevărat, oferi unele daruri şi plăti o anumită sumă de bani pentru a obţine informaţii. Atunci, indigenii îi indicară locurile unor diverse naufragii ce avuseseră loc pe aceste insule, apărate de centura lor de corali şi de madrepori.

Dar, printre resturile care fură găsite, nu fu recunoscut niciunul care să fi aparţinut navei Franklin. Se subînţelege astfel că naufragiaţii ori pieriseră, ori fuseseră repatriaţi.

După ce-şi completă proviziile de cărbuni în timpul escalei din Mindanao, Dolly Hope avea cala plină la sfârşitul acestei navigări printre meandrele grupului Hoi. Îi rămânea deci destul combustibil pentru a străbate Marea Celebes, îndreptându-se spre Insulele Maratubas şi să ancoreze apoi în portul din Bandger Massing, situat la sud de Bomeo.

Căpitanul Ellis pătrunse în mijlocul acestui bazin închis, ca un lac, ici de marile insule malaeziene, colo de o centură de insuliţe. De altfel, Marea Celebes nu prea este apărată, în pofida acestor obstacole naturale, împotriva furiei furtunilor şi, dacă totuşi ne putem minuna de splendorile apelor ei, care mişună de zoofite în culori strălucitoare şi de mii de specii de moluşte, dacă imaginaţia navigatorilor a mers până acolo, încât le-a comparat

cu o grădină de flori lichide, atunci uraganele violente, care o bântuie, aduc o pată de umbră acestui minunat tablou.

Dolly Hope resimţi din plin o asemenea manifestare climaterică în noaptea de 28-29 februarie. În timpul zilei, vântul se înteţise puţin şi, chiar dacă îşi diminuase sensibil intensitatea spre seară, nori enormi cu aspect livid, îngrămădiţi la orizont, prevestiră o noapte foarte agitată.

Într-adevăr, spre orele 23,00, se declanşă un uragan de o violenţă extremă, iar marea fu cuprinsă în câteva clipe de un tangaj extraordinar.

Până atunci preocupat doar de motorul lui Dolly Hope, căpitanul Ellis se văzu pus în situaţia de a face faţă furtunii şi de a lua toate precauţiile pentru a evita orice accident ce i-ar fi putut compromite campania; în acest scop, el puse nava în capă, astfel încât să nu forţeze elicea şi să obţină o viteză necesară pentru ca Dolly Hope să răspundă uşor la manevrarea cârmei.

În pofida acestor precauţii, tornada se dezlănţuia cu o asemenea intensitate şi talazurile se izbeau cu atâta furie de cocă, încât Dolly Hope nu le putu evita. Sute de tone de apă năvăliră pe punte, se izbiră de tambuchiuri, mai să le rupă, şi ajunseră în cală. Dar pereţii despărţitori etanşi rezistară şi, formând un obstacol în calea apei, o împiedicară să se răspândească spre compartimentele sălii cazanelor şi a motorului. Un caz fericit, deoarece, dacă ar fi fost stinse focurile, Dolly Hope ar fi rămas fără apărare împotriva forţelor dezlănţuite ale naturii şi, nemaiputând cârmi, purtată în derivă pe crestele talazurilor, izbită din faţă, ar fi fost în pericol de a se scufunda.

Dar echipajul reuşi să-şi păstreze sângele rece şi curajul în aceste împrejurări critice. El fu de mare ajutor comandantului şi ofiţerilor. Se arătă demn de căpitanul care-l alesese din elita marinarilor din San Diego. Nava fu salvată de îndemânarea şi de precizia manevrelor pe care le executară marinarii.

După cincisprezece ore îngrozitoare de furtună, marea se domoli; se putea chiar spune că ea se linişti complet în apropiere de marea Insulă Borneo, iar în dimineaţa de 2 martie, Dolly Hope ajunse lângă coastele Insulelor Maratubas.

Aceste insule care, din punct de vedere geografic, depind de borneo, constituiră obiectul celor mai minuţioase explorări în

prima jumătate a lunii martie, iar căpeteniile populaţiilor făcură faţă tuturor exigenţelor anchetei. Totuşi, fu imposibil de descoperit orice informaţie referitoare la dispariţia navei Franklin. Cum aceste regiuni de ţărm ale Malaeziei sunt frecventate prea des de piraţi, existau temerile potrivit cărora John Branican şi echipajul lui fuseseră masacraţi până la ultimul om.

Şi într-o zi, vorbind sccundului despre eventualitatea aceasta, căpitanul Ellis îi spuse:

— Este foarte posibil ca pierderea lui Franklin să fi fost cauzată de un atac de acest gen. Fapt ce ar explica de ce nu am descoperit până acum niciun indiciu al naufragiului. Aceşti piraţi nu se dezmint de cruzimea lor. Când dispare o navă, catastrofa o pun pe seama unui uragan, şi cu asta am spus totul!

— Aveţi foarte mare dreptate, căpitane, observă secundul de pe Dolly Hope. Piraţii bântuie pe aceste mări şi trebuie să fim cu ochii-n patru când vom trece prin Strâmtoarea Makassar.

— Fără îndoială, reluă căpitanul Ellis, dar noi ne aflăm într-o situaţie mai bună decât cea în care se găsea John Branican pentru a scăpa de aceşti ticăloşi. Cu vânturi neregulate şi schimbătoare, o navă cu pânze nu manevrează în voie. Pentru noi, atât timp cât motorul va funcţiona, ambarcaţiile malaeziene nu ne pot ajunge. Totuşi, recomand cea mai mare vigilenţă.

Dolly Hope pătrunse în Strâmtoarea Makassar, care desparte litoralul Insulei Borneo de cel atât de capricios dantelat al Insulei Celebes. Timp de două luni, între 15 martie şi 15 mai, după reaprovizionarea cu cărbuni în portul Damaring, căpitanul Ellis scotoci toate golfuleţele din est.

Recunoscută de Magellan, Insula Celebes măsoară pe puţin optzeci şi două de leghe lungime şi douăzeci şi cinci lăţime. Din cauza formei sale, geografii au asemănat-o cu o tarantulă, ale cărei picioare enorme sunt figurate de peninsule. Frumuseţea peisajelor sale, bogăţia produselor, dispunerea optimă a munţilor fac din această fâşie de pământ o egală a superbei Borneo. Dar tăieturile multiple ale coastei sale oferă multe refugii pirateriei, astfel încât navigaţia prin strâmtoare este, într-adevăr, foarte periculoasă.

În pofida acestor aspecte, căpitanul Ellis îşi continuă misiunea. Dând ordin să fie ţinute permanent cazanele navei sub presiune, el vizită golfuleţele litoralului cu ambarcaţiile de la

bord, gata să se întoarcă în orice moment dacă s-ar fi ivit vreun pericol.

Apropiindu-se de extremitatea meridională a strâmtorii, Dolly Hope reuşi să navigheze în aceste condiţii mai puţin alarmante. Într-adevăr, această parte a Insulei Celebes se află sub dominaţia olandeză. Capitala acestor colonii este Makassar, odinioară Wlaardingen, apărată de fortul Rotterdam. Aici făcu escală căpitanul Ellis, la 17 mai, în scopul de a oferi puţin răgaz echipajului şi de a reface proviziile de combustibil. Chiar dacă nu descoperi nimic care să-l pună pe urmele lui John Branican, el află în acest port o veste foarte importantă referitoare la itinerarul pe care e posibil să-l fi urmat nava Franklin: la data de 3 mai 1875, bastimentul a fost semnalat la zece mile în larg de Makassar, îndreptându-se spre Marea Java. Exista deci certitudinea că nu pierise la acea vreme în aceste mări de temut ale Malaeziei. Urmele ei trebuiau, aşadar, căutate dincolo de Celebes şi de Borneo, adică în Marea Java, extinzându-se cercetările până la Singapore.

Într-o scrisoare pe care o adresă doamnei Branican din această zonă mărginaşă a Insulei Celebes, căpitanul Ellis o informă în privinţa acestei circumstanţe, reînnoindu-şi promisiunea de a o ţine la curent cu investigaţiile ce vor fi întreprinse de acum înainte între Marea Java şi Insulele Sonde.

Într-adevăr, s-a stabilit ca Dolly Hope să nu depăşească meridianul Singapore, care constituie punctul terminus al campaniei sale spre vest. Ea o va completa la întoarcere, scrutând ţărmurile meridionale ale Mării Java şi vizitând acest ansamblu de insule care o delimitează; apoi, navigând prin acest grup al Insulelor Moluques, va ajunge din nou în Oceanul Pacific pentru a reveni pe pământ american.

Dolly Hope părăsi Makassar în ziua de 23, navigă în apropiere de coasta inferioară, ce separă Insula Celebes de Insula Borneo, şi făcu escală la Bandger Massing. Aici îşi are reşedinţa guvernatorul Insulei Borneo, sau mai degrabă Kalematan, pentru a-i aminti adevăratul său nume geografic. În portul menţionat fură consultate minuţios registrele maritime; dar nu se află niciun indiciu conform căruia Franklin ar fi fost zărită în aceste regiuni de ţărm. În fond, faptul este explicabil, dacă nava a preferat să navigheze în largul Mării Java.

După zece zile, în care căpitanul Ellis conduse nava spre sud-

vest, aceasta ancoră în portul Batavia, la extremitatea marii Insule Java, în mare parte de origine vulcanică şi oferind aproape întotdeauna un peisaj deosebit, cu cratere din care ţâşnesc aburi şi flăcări produse de magma incandescentă.

Fură de ajuns câteva zile echipajului pentru a-şi reface proviziile în acest mare oraş, care este capitala coloniilor olandeze din Oceania. Ţinut la curent prin veştile maritime despre eforturile doamnei Branican de a-i găsi pe naufragiaţi, guvernatorul general îl primi călduros pe căpitanul Ellis. Din nefericire, el nu putu oferi nicio informaţie despre soarta navei Franklin. La acea vreme, opinia marinarilor din Batavia era că bastimentul cu trei catarge, prins într-o tornadă, se scufundase. În primele luni din 1875, existau rapoarte despre mai multe nave despre care nu se mai ştia nimic şi care dispăruseră în timpul unor asemenea uragane, şi niciun fragment din epavele lor nu fusese adus de curenţi în apropierea ţărmului.

Părăsind Batavia, Dolly Hope lăsă la babord Strâmtoarea Sonde, care uneşte Marea Java cu Marea Timor, apoi ajunse în dreptul Insulelor Billitow şi Banga. Altădată, apele de coastă ale acestor insule erau pline de piraţi, iar bastimentele care ancorau aici pentru a încărca minereu de fier şi de cositor evitau cu greu atacurile lor. Dar poliţia maritimă i-a nimicit până la urmă şi deci nu mai stătea în picioare ipoteza că nava Franklin ar fi putut fi victima agresiunilor acestor tâlhari ai mărilor.

Continuând să se îndrepte spre nord-vest, vizitând insulele litoralului Sumatra, Dolly Hope ocoli vârful Peninsulei Malacca şi ancoră în dimineaţa zilei de 20 iunie în apele de coastă ale Insulei Singapore, după o călătorie întârziată de vânturi potrivnice.

Unele reparaţii la motorul navei îl obligară pe căpitanul Ellis să rămână cincisprezece zile în port, situat în sudul insulei. Cu o întindere redusă – două sute şaptezeci de mile pătrate – această colonie, foarte importantă pentru relaţiile ei comerciale cu Europa şi cu America, a devenit una dintre cele mai bogate din Extremul Orient, din ziua în care englezii au fondat aici prima agenţie, în 1818.

După cum se ştie, nava Franklin trebuia să-şi descarce o parte din marfă la Singapore, în beneficiul firmei Andrew, înainte de a se îndrepta spre Calcutta. Cunoaştem, de asemenea, că bastimentul american cu trei catarge nu a mai ajuns niciodată

acolo. Totuşi, căpitanul Ellis vru să facă escală aici pentru a obţine unele informaţii referitoare la naufragiile survenite în Marea Java, în ultimii ani.

De fapt, deoarece, pe de-o parte, Franklin fusese semnalată în largul Strâmtorii Makassar, şi, pe de altă parte, întrucât nava nu mai sosise la Singapore, trebuia admis, negreşit, că naufragiase între aceste două puncte. Cel puţin dacă, în realitate, căpitanul John Branican nu a ieşit din Marea Java şi a trecut prin una dintre strâmtorile care separă Insulele Sonde pentru a ajunge în Marea Timor… Dar de ce s-a răzgândit în acest sens, de vreme ce avea ca destinaţie Singapore? Era un fapt inexplicabil, chiar inadmisibil.

Întrucât în urma anchetei fură obţinute rezultate negative, căpitanului Ellis nu-i mai rămase decât să-şi încheie vizita la guvernatorul oraşului-port Singapore pentru a-şi duce nava în America.

La 25 august, manevrele de plecare se făcură pe o vreme foarte furtunoasă. Temperatura în aer era înăbuşitoare, aşa cum este, de obicei, în luna august, în această zonă toridă, situată la câteva grade sub linia Ecuatorului. Dolly Hope resimţi din plin vremea defavorabilă, care marchează ultimele săptămâni ale acestei luni. Totuşi, navigând în apropierea coastelor Insulelor Sonde, nu lăsă aici niciun punct neexplorat. Căpitanul Ellis vizită, succesiv, Insula Madura, una dintre cele douăzeci de regenţe ale Insulei Java, apoi Bali, cu o activitate comercială dintre cele mai înfloritoare în cadrul acestor colonii, cât şi Lombok şi Sumbrava, al cărei vulcan, Tombovo, ameninţa atunci această regiune cu o erupţie la fel de dezastruoasă precum cea din 1815.

Între aceste diverse insule se deschid numeroase strâmtori, care dau în Marea Timor. Dolly Hope a fost nevoită să manevreze prudent pentru a evita curenţi marini foarte puternici, ce antrenează bastimentele chiar şi împotriva musonului dinspre vest. Se înţelege, aşadar, câte pericole pot exista în timpul navigării în această mare, mai ales în cazul velierelor, care nu sunt ajutate de forţa motoarelor. De aici, catastrofe maritime destul de frecvente în interiorul zonei malaeziene.

Din regiunile de ţărm ale Insulei Flore, căpitanul Ellis urmă lanţul altor insule, care închid la sud Marea Moluques, dar în

van. După atâtea decepţii, nu e de mirare că echipajul fu descurajat de rezultatul campaniei. Cu toate acestea, nu trebuia pierdută speranţa găsirii navei Franklin, atât timp cât nu se va încheia explorarea. Exista posibilitatea ca John Branican, în loc să străbată Strâmtoarea Makassar părăsind Insula Mindanao din Fiiipine, să fi traversat Arhipelagul şi Marea Moluques pentru a intra în Marea Java şi să ajungă în largul Insulei Celebes.

Oricum, timpul se scurgea, iar jurnalul de bord continua să rămână mut în privinţa soartei navei Franklin. Nici la Timor, nici în cele trei grupuri care constituie Arhipelagul Moluques, grupul Amboine, reşedinţa guvernatorului general, ce cuprinde Ceram şi Buru, grupul Banda, şi grupul Gilolo nu a fost posibilă obţinerea unor informaţii despre o navă ce s-ar fi pierdut între aceste insule în primăvara anului 1875. Din 23 septembrie, data sosirii lui Dolly Hope în Timor, până în 27 decembrie, data la care ajungea la Gilolo, au fost trei luni de investigaţii şi niciun indiciu nu reuşi să facă lumină în privinţa acestei catastrofe maritime.

Dolly Hope îşi încheiase expediţia. Cu Insula Gilolo, care este cea mai importantă a grupului Moluques, se închidea cercul pe care căpitanul Ellis se angajase să-I urmeze prin regiunile malaeziene. Astfel, echipajul beneficie de câteva zile de odihnă, la care aveau tot dreptul. Şi totuşi, dacă ar fi fost descoperit un nou indiciu, aceşti oameni de treabă nu s-ar fi sfiit să încerce orice, chiar cu preţul unor pericole dintre cele mai mari!

Ternate, capitala Insulei Gilolo, cea mai importantă din Marea Moluques, şi unde locuieşte un rezident olandez, îi fumiză lui Dolly Hope tot ce îi fu necesar în materie de provizii de alimente şi de cărbune pentru călătoria de întoarcere. Aici se încheie anul 1881 – al şaselea de la dispariţia navei Franklin.

Căpitanul Ellis dădu ordin pentru începerea manevrelor de plecare în dimineaţa zilei de 9 ianuarie şi nava puse cap compas spre nord-est.

La acea vreme era sezonul nefavorabil. Călătoria a fost grea, iar vânturile neprielnice au provocat întârzieri destul de mari. Dolly Hope fu semnalată de semafoarele din San Diego abia la 23 ianuarie.

Campania în Malaezia a durat nouăsprezece luni. În pofida eforturilor căpitanului Ellis şi a devotamentului echipajului său, secretul dispariţiei navei Franklin rămăsese ascuns în

misterioasele dedaluri ale mărilor.

Capitolul XII
Încă un an

Scrisorile primite de doamna Branican în cursul acestei expediţii nu i-au întărit speranţa că tentativa va fi încununată de succes. Astfel, după sosirea ultimei misive, ea nu mai avea decât o infimă convingere în privinţa reuşitei cercetărilor efectuate de căpitanul Ellis în regiunile de ţărm ale grupului Moluques.

Imediat ce află că Dolly Hope se zări în largul coastelor portului din San Diego, doamna Branican, însoţită de William Andrew, sosi în port. După ce nava ancoră, cei doi fură conduşi la bord.

Atitudinea căpitanului Ellis şi a echipajului său spunea destul, şi anume că a doua etapă a campaniei nu avusese mai multe şanse decât prima.

Întinzând mâna căpitanului, doamna Branican se îndreptă spre aceşti oameni, atât de greu încercaţi de oboseala unei astfel de călătorii, şi, cu o voce hotărâtă, spuse:

— Vă mulţumesc, căpitane Ellis, şi vouă, prieteni!… Aţi făcut tot ceea ce aşteptam de la devotamentul vostru! Nu aţi reuşit şi poate că sunteţi dezamăgiţi din cauza asta! Dar eu nu mi-am pierdut speranţa!… Nu!… Am convingerea în continuare că-l voi revedea pe John şi pe însoţitorii lui de pe Franklini… Speranţa mea este în Dumnezeu… El o va împlini!

Rostite cu o încredere extraordinară, aceste cuvinte denotau o rară energie, o hotărâre de nezdruncinat a doamnei Branican de a nu renunţa, iar convingerea ei le pătrunse în inimi. Şi ascultând-o cu respectul pe care îl exprima atitudinea ei, cei de faţă îşi dădură seama că nu era femeia care să pună la îndoială pierderea definitivă a navei Franklin şi a echipajului ei.

Şi totuşi, trebuia, oare, să se încreadă doar în instinctul cu care este înzestrată adesea o femeie? în timp ce un bărbat se rezumă doar la observarea directă a faptelor şi a consecinţelor ce decurg din acestea, este sigur că femeia are uneori o previziune mai clară a viitorului, graţie însuşirilor ei intuitive. Este un fel de instinct genial, care o ghidează şi îi dă o anumită

clarviziune a lucrurilor… Cine ştie dacă doamna Branican nu va avea dreptate într-o zi în faţa opiniei generale?

William Andrew şi ea merseră apoi în careul navei Dolly Hope, unde căpitanul Ellis le relată în detaliu cum decurse expediţia. Desfăşurate pe masă, hărţile Polineziei şi ale Malaeziei arătară ruta parcursă de steamer, escalele în numeroasele puncte explorate, informaţiile obţinute în principalele porturi şi oraşe indigene, cercetările efectuate în mijlocul insuliţelor şi al insulelor, cu o minuţiozitate răbdătoare şi cu un zel neobosit.

Apoi, după ce termină expunerea, căpitanul Ellis zise:

— Permiteţi-mi, doamnă Branican, să vă atrag atenţia în mod special asupra următorului aspect: Franklin a fost văzută pentru ultima dată în partea de sud a Insulei Celebes, la 3 mai 1875, la aproape şapte săptămâni de la plecarea sa din San Diego, şi, din acea zi, nu a mai fost întâlnită nicăieri. Deci, întrucât nu a ajuns la San Diego, catastrofa s-a produs, fără îndoială, în Marea Java. Cum? Nu există decât două ipoteze. Prima e că Franklin s-a scufundat sau a pierit în urma unei coliziuni, fără să fi lăsat nicio urmă. A doua, s-a sfărâmat din cauza unor stânci submarine sau a fost distrusă de piraţii malaezieni, şi, în aceste două cazuri, este posibil să găsim nişte fragmente ale navei. Or, în pofida cercetărilor noastre, nu am găsit niciun rest din nava Franklin.

Concluzia reieşită din această argumentaţie indica faptul că era logic să fie luat în calcul unul dintre cazurile primei ipoteze, cel ce atribuia pierderea navei Franklin uneia dintre acele tornade atât de frecvente în regiunile de ţărm malaeziene. Într-adevăr, pentru al doilea caz, cel al unei ciocniri, cum este destul de rar ca una dintre cele două nave abordate să nu se scufunde, secretul acestei întâlniri ar putea fi cunoscut mai devreme sau mai târziu. Deci, nu mai trebuia să se spere prea mult în această privinţă.

Asta şi înţelese William Andrew, care-şi plecă trist capul în faţa privirilor întrebătoare ale doamnei Branican.

— Ei bine, nu! spuse ea, nu!… Franklin nu s-a scufundat!… Nu!… John şi echipajul lui n-au pierit!…

Şi cum insistenţa lui Dolly era vădită, discuţia continuă şi căpitanul Ellis îi oferi detalii mult mai precise. Ea revenea mereu la convingerea ei, întrebând, discutând, fără să cedeze nimic.

Conversaţia se prelungi timp de trei ore, iar atunci când doamna Branican se hotărî să plece şi îşi luă la revedere de la

căpitanul Ellis, acesta o întrebă dacă dorea ca Dolly Hope să fie dezafectată.

— Nicidecum, căpitane, răspunse ea, şi aş regreta dacă echipajul şi dumneavoastră aţi avea intenţia să debarcaţi. Aş putea afirma că noi indicii vor înlesni o nouă campanie? Deci, dacă veţi consimţi să păstraţi comanda navei Dolly Hope…

— Aş fi foarte bucuros, răspunse căpitanul Ellis, dar lucrez pentru firma Andrew, doamnă Branican, şi poate că ea are nevoie de serviciile mele…

— Nu este nicio problemă, dragul meu Ellis, preciză William Andrew. Voi fi fericit să rămâi la dispoziţia lui Dolly, deoarece o doreşte.

— Sunt la ordinele ei atunci, domnule Andrew. Eu şi cu echipajul vom rămâne la bordul lui Dolly Hope…

— Iar eu vă rog, căpitane, adăugă doamna Branican, să fiţi pregătiţi oricând pentru a ieşi în larg!

Dându-şi consimţământul, armatorul nu a avut alt gând decât de a-i îndeplini dorinţa lui Dolly. El şi cu căpitanul ştiau că ea nu va renunţa la o a doua campanie, după rezultatele nesatisfăcătoare ale primei expediţii. Chiar dacă timpul nu-i va şterge niciodată din suflet amintirea catastrofei, el nu-i distrusese însă speranţa.

Astfel, conform voinţei doamnei Branican, Dolly Hope nu fu dezafectată. Căpitanul Ellis şi oamenii lui rămaseră sub angajament, îşi luară salariul, ca şi cum ar fi fost în curs de navigare. De altfel, existau reparaţii importante de făcut, după nouăsprezece luni petrecute pe mările atât de dificile ale Malaeziei, la cocă, apoi greementul trebuia reînnoit în unele locuri, cazanele necesitau înlocuirea lor, câteva piese de la motor de schimbat. După efectuarea acestor reparaţii, fură îmbarcate proviziile de alimente, se asigură necesarul complet de cărbune, iar Dolly Hope putea ieşi în larg la primul ordin.

Doamna Branican îşi reluă viaţa obişnuită la Prospect House, unde, cu excepţia lui William Andrew şi a căpitanului Ellis, nimeni nu era admis în intimitatea ei. Dolly trăia absorbită în totalitate de amintirile şi de speranţele ei, păstrând mereu vie în minte dubla nenorocire care o atinsese. La acea vreme micul Wat ar fi împlinit şapte ani, vârstă la care apar primele sclipiri de raţiune în creierele acestea tinere atât de receptive la noi informaţii, iar micuţul Wat nu mai era! Apoi, gândurile lui Dolly

se îndreptau spre cel care îi salvase viaţa, Zach Fren, pe care a vrut să-l cunoască şi care nu revenise încă în San Francisco. Dar acest fapt nu mai avea să întârzie mult. De mai multe ori, veştile maritime oferiseră informaţii despre Califomian, şi, fără îndoială, anul 1881 nu se va încheia înainte ca bastimentul să intre în portul de bază. Imediat ce va ancora, doamna Branican îl va chema pe Zach Fren şi îi va plăti datoria de recunoştinţă, care îi va asigura viitorul.

De altfel, doamna Branican ajuta în continuare familiile greu încercate de pierderea navei Franklin. Ea părăsea Prospect House şi mergea in cartierele de jos ale oraşului doar pentru a le vizita modestele locuinţe, a veni în întâmpinarea nevoilor lor şi a face o operă caritabilă faţă de ele. Generozitatea faţă de protejaţii ei se manifesta sub toate formele, arătându-se preocupată atât de nevoile lor morale, cât şi de cele materiale. Astfel, în primele luni ale acestui an, Dolly îl consultă pe William Andrew în privinţa unui proiect pe care dorea să-l pună grabnic în execuţie.

Era vorba de construirea în San Diego a unui ospiciu, destinat să găzduiască în saloanele lui copiii abandonaţi, micuţii orfani de tată şi de mamă.

— Domnule Andrew, spuse ea armatorului, doresc să înfiinţez această instituţie şi să asigur resursele financiare întreţinerii ei întru amintirea copilului meu. La întoarcerea lui, John va fi de acord cu mine, fără îndoială. Şi ce întrebuinţare mai bună putem face în privinţa averii noastre?

Nea vând nimic de obiectat, William Andrew se puse la dispoziţia doamnei Branican în privinţa demersurilor ce necesitau finalizarea unui stabiliment de acest gen, al cărui cost de execuţie se ridica la cincizeci de mii de dolari. Mai întâi, trebuia cumpărat un imobil convenabil, banii urmând să fie folosiţi ulterior pentru retribuirea anuală a personalului angajat în diverse posturi.

Proiectul demară rapid, graţie sprijinului oferit doamnei Branican de municipalitate. În rest, nu mai fu nevoie să se ridice o clădire. Se achiziţionă un vast edificiu, situat pe pantele din San Diego, în apropiere de Old Town. Un arhitect specialist amenajă acest edificiu pentru noua sa destinaţie, astfel încât să poată adăposti cinci sute de copii, plus un personal suficient pentru a-i creşte, îngriji şi a-i instrui, înconjurată de o grădină

vastă, la umbra a numeroşi arbori, prevăzută cu instalaţii sanitare noi, clădirea oferea, din punct de vedere igienic, un aşezământ dintre cele mai modeme.

La 19 mai, ospiciul, care primi numele Wat House, fu inaugurat în aplauzele oraşului întreg, care dori, cu ocazia aceasta, să-i ofere doamnei Branican cele mai vii mărturii de simpatie din partea sa. Caritabila femeie nu apăru totuşi la ceremonia de deschidere, întrucât nu a dorit să-şi părăsească reşedinţa. Dar, după ce primii copii fură aduşi la Wat House, ea veni zilnic să-i viziteze, ca şi cum ar fi fost mama lor. Ei puteau rămâne în cadrul ospiciului până la vârsta de doisprezece ani. Aici puteau învăţa să citească, să scrie, să primească o educaţie morală şi religioasă, dar şi să înveţe o meserie în funcţie de aptitudinile lor. Unii dintre ei, aparţinând unor familii de marinari şi care aveau înclinaţii pentru mare, puteau să se îmbarce, după ce părăseau Wat House, ca muşi sau novici. Şi, într-adevăr, se părea că Dolly resimţea pentru ei o afecţiune aparte, fără îndoială, în amintirea căpitanului John.

La sfârşitul anului 1881, în San Diego sau în împrejurimi nu sosi nicio veste referitoare la nava Franklin. Deşi fusese promisă o recompensă importantă pentru oricine ar fi oferit un indiciu cât de mic, nu se reuşi trimiterea lui Dolly Hope într-o a doua campanie. Şi totuşi, doamna Branican nu-şi pierdea speranţa. Dacă 1881 nu-i adusese nimic, va fi posibil să-i ofere anul 1882? …

în ce-i priveşte pe soţii Burker, ce se mai ştia despre ei? în ce loc se refugiase Len Burker pentru a scăpa de urmărirea judiciară ordonată împotriva lui? După ce poliţia federală abandonă în cele din urmă ancheta în această privinţă, doamna Branican trebui să renunţe şi ea în a afla ce se întâmplase cu Jane.

Şi, cu toate acestea, Dolly era profund mâhnită şi foarte îngrijorată de situaţia nefericitei sale rude. Se mira că nu primise nicio scrisoare de la Jane, misivă pe care fi putut s-o scrie, fără să compromită securitatea soţului ei. Nu ştiau, oare, amândoi că Dolly, după ce îşi recăpătase facultăţile mintale, trimisese o navă pentru a o găsi pe Franklin şi că expediţia în cauză nu dăduse niciun rezultat? Era inadmisibil. Oare ziarele nu urmăriseră diversele etape ale acestei campanii şi ne putem imagina deci că Len şi Jane Burker nu au avut cunoştinţă de ea?

Trebuia totuşi să fi aflat că doamna Branican se îmbogăţise în urma morţii unchiului ei, Edward Starter, şi că ea avea resurse financiare pentru a le veni în ajutor! Şi totuşi, niciunul, nici celălalt nu au încercat să-i scrie, deşi situaţia lor era, probabil, foarte precară.

Trecuseră deja primele trei luni şi se putea crede că anul 1882 nu va aduce nicio modificare acestei stări de lucruri, când se produse un eveniment ce păru să arunce o anumită lumină asupra catastrofei navei Franklin.

La 27 martie, steamer-ul Califomian, la bordul căruia se afla îmbarcat matelotul Zach Fren, ancoră în golful din San Francisco, după o campanie de mai mulţi ani prin diversele mări din Europa.

Imediat ce doamna Branican află despre întoarcerea navei respective, ea îi scrise Iui Zach Fren, care era atunci şef de echipaj la bordul lui Califomian, invitându-l să-i facă grabnic o vizită la reşedinţa ei din San Diego.

Cum Zach Fren intenţiona să revină în oraşul natal pentru a se odihni câteva luni, el răspunse că, imediat ce va putea debarca, va merge la San Diego, iar prima vizită va fi la Prospect House. Şi acest fapt nu îi va lua mai mult de câteva zile.

Dar, în acelaşi timp, se răspândi o veste al cărei răsunet avea să fie imens în Statele Confederaţiei, dacă s-ar fi confirmat.

Se spunea că nava Califomian recuperase un fragment de epavă, care, într-adevăr, provenea de la Franklin… Un ziar din San Francisco inserase o notă conform căreia bastimentul american întâlnise restul de epavă în nordul Australiei, în regiunile de ţărm cuprinse între Marea Timor şi Marea Arafura, în largul Insulei Melville, la vest de Strâmtoarea Torres.

Odată ajunsă vestea în San Diego, William Andrew şi căpitanul Ellis, care fuseseră informaţi printr-o telegramă, alergară la Prospect House.

La primul cuvânt rostit în privinţa acestui subiect, doamna Branican deveni foarte palidă.

— După epavă, vom găsi nava Franklin, iar după aceasta, pe John şi pe însoţitorii lui, spuse ea pe un ton care denota o convingere absolută.

În realitate, găsirea acelui fragment de epavă constituia un aspect ce avea importanţa lui.

Era prima dată, de fapt, când a fost recuperat un rest din

nava pierdută. Pentru a demara o cercetare în privinţa locului catastrofei, doamna Branican avea deci veriga lipsă din lanţul ce o lega de prezent.

Ea ceru să i se aducă imediat o hartă a Oceaniei. Apoi, William Andrew şi căpitanul Ellis examinară posibilitatea efectuării unei noi campanii, deoarece Dolly dorea ca hotărârea să fie luată cât mai degrabă.

— Deci Franklin nu a urmat o rută spre Singapore, navigând în apele Filipinelor şi ale Malaeziei, observă mai întâi William Andrew.

— Dar acest fapt este improbabil… e imposibil! răspunse căpitanul Ellis.

— Totuşi, reluă armatorul, dacă a urmat acest itinerar, cum a putut fi găsit acest fragment de epavă în Marea Arafura, în nordul Insulei Melville?

— Nu pot să-mi explic asta, nu înţeleg, domnule Andrew, preciză căpitanul Ellis. Tot ce ştiu este că Franklin a fost văzută trecând la sud-vest de Insula Celebes, după ce ieşise din Strâmtoarea Makassar. Or, dacă a intrat în strâmtoarea respectivă, e evident că a venit dinspre nord şi nu dinspre est. Nu a traversat deci Strâmtoarea Torres.

Această chestiune fu dezbătută îndelung şi până la urmă căzură de acord asupra opiniei căpitanului Ellis.

Doamna Branican asculta obiecţiile şi răspunsurile fără să facă nicio observaţie. Dar o cută de pe frunte arăta cu ce tenacitate, cu ce încăpăţânare refuza să admită pierderea lui John şi a însoţitorilor lui. Nu! Ea nu va crede niciodată asta, atât timp cât nu îi va fi furnizată proba materială a morţii lor!

— Fie! spuse William Andrew. Cred ca şi dumneata, dragul meu Ellis, că Franklin a traversat Marea Java, îndreptându-se spre Singapore…

— Cel puţin în parte, domnule Andrew, deoarece naufragiul ar fi putut surveni între Singapore şi Insula Celebes.

— De acord, dar cum a plutit în derivă epava până în regiunile de ţărm ale Australiei, dacă Franklin s-a sfărâmat de vreo stâncă submarină din Marea Java?

— Acest fapt poate fi înţeles doar printr-un aspect, răspunse căpitanul Ellis, admiţând că epava în cauză a fost purtată de curenţi marini în Strâmtoarea Sonde sau în una dintre celelalte strâmtori ce separă aceste insule de Mările Timor şi Arafura.

— Curenţii marini ajung până la aceste coaste?…

— Da, domnule Andrew, aş adăuga chiar că dacă Franklin a fost pusă în situaţia de a nu mai putea fi manevrată în urma vreunei furtuni, ea ar fi putut să-şi schimbe direcţia spre una dintre aceste strâmtori, pentru a naufragia în cele din urmă printre recifurile din nordul litoralului australian.

— Într-adevăr, dragul meu Ellis, răspunse William Andrew, este singura ipoteză plauzibilă şi, în acest caz, dacă o epavă a fost găsită în largul Insulei Melville, la şase ani după naufragiu, înseamnă că ea s-a desprins recent de pe recifurile de care s-a sfărâmat Franklini.

Niciun marinar n-ar fi acceptat să combată explicaţia aceasta, foarte serioasă.

Cu privirile aţintite în continuare asupra hărţii desfăşurate înaintea ei, doamna Branican spuse atunci:

— Deoarece Franklin a fost, într-adevăr, aruncată pe coastele Australiei, şi devreme ce supravieţuitorii naufragiului nu au apărut încă, putem deduce de aici că sunt prizonierii vreunei populaţii indigene…

— Acest lucru nu este imposibil, Dolly… şi totuşi… interveni William Andrew…

Doamna Branican tocmai voia să protesteze vehement împotriva îndoielii intuite în răspunsul lui William Andrew, când căpitanul Ellis crezu de cuviinţă să adauge:

— Mai rămâne să aflăm dacă epava pescuită de Califomian aparţine în realitate navei Franklin.

— Şi vă îndoiţi de asta? întrebă Dolly.

— Ne vom lămuri curând în această privinţă, răspunse armatorul, întrucât am dat ordin să ne fie expediat framgmentul respectiv de epavă…

— Iar eu, adăugă Dolly, dau ordin ca Dolly Hope să fie gata să iasă în larg.

La trei zile după această întâlnire, şeful de echipaj Zach Fren, care tocmai sosise la San Francisco, se prezentă la vila Prospect House.

În vârstă de treizeci şi şapte de ani la acea vreme, viguros şi cu o înfăţişare ce denota hotărâre, cu faţa bronzată de arşiţa mării, cu o fizionomie plăcută şi prietenoasă, era unul dintre acei marinari care inspiră încredere în ei înşişi şi care merg întotdeauna acolo unde Ii se spune să meargă.

Primirea pe care i-o făcu doamna Branican fu manifestată printr-un viu sentiment de recunoştinţă, la care bravul marinar nu ştiu cum să răspundă.

— Prietene, îi spuse ea, după ce-şi descărcă primele efuziuni ale inimii, tu eşti… cel care mi-a salvat viaţa, tu, cel care ai făcut tot posibilul pentru a-mi salva bietul copil… Ce pot face pentru tine?…

Şeful de echipaj se arătă modest şi preciză că nu-şi făcuse decât datoria!… Un marinar care n-ar fi acţionat aşa cum a făcut el nu ar fi un adevărat marinar!… ci doar un mercenar!… Singurul lui regret era că nu l-a putut aduce mamei pe copilaşul ei!… Dar, în sfârşit, nu merita nimic pentru asta… El îi mulţumi doamnei Branican pentru bunele ei intenţii în privinţa sa… Dacă ea îi va permite, o va mai vedea, cât timp va fi pe uscat…

— Zach Fren, aştept de mulţi ani sosirea ta, spuse doamna Branican, şi sper că vei fi alături de mine, în ziua în care va reapărea John…

— Ziua în care va reapărea John!…

— Zach Fren, crezi că…

— … a pierit căpitanul John?… Ah! nu aşa ceva, de exemplu! replică şeful de echipaj.

— Da!… ai speranţa…

— Mai mult decât speranţa, doamnă Branican… o certitudine nestrămutată!… Credeţi că un căpitan precum căpitanul John se pierde ca o beretă luată de vânt!… Să fim serioşi!… Aşa ceva nu s-a mai văzut niciodată!…

Ceea ce zisese Zach Fren, şi cu un ton ce exprima o credinţă deplină, îi făcu doamnei Branican să-i tresalte inima. Nu era deci singura care credea că John va fi găsit… Altcineva îi împărtăşea convingerea… iar acest altcineva era cel căruia ea îi datora viaţa… Şi Dolly vedea în asta un semn al Providenţei.

— Mulţumesc, Zach, spuse ea, mulţumesc!… Nici nu ştii cât bine îmi faci!… Repetă-mi… repetă-mi că John a supravieţuit naufragiului…

— Bineînţeles că da! Desigur, doamnă Branican! Iar dovada că a supravieţuit o vom găsi într-o zi!… Şi dacă nu va fi o dovadă…

Apoi, Zach Fren oferi multe detalii asupra împrejurărilor în care a fost pescuit fragmentul de epavă de către marinarii de la bordul lui Califomian. În sfârşit, doamna Branican îi zise:

— Zach Fren, sunt decisă să finanţez imediat noi cercetări.
— Bine… şi de data aceasta vor fi încununate de succes…. Şi voi lua parte la ele, dacă îmi permiteţi, doamnă!
— Vei accepta să te alături căpitanului Ellis?…
— Cu dragă inimă!
— Mulţumesc, Zach Fren!… îmi imaginez că prezenţa ta la bordul lui Dolly Hope va constitui o şansă în plus…
— Cred sincer asta, doamnă Branican! răspunse şeful de echipaj, clipind vesel din ochi… Da!… cred… şi sunt gata de plecare…
Dolly luă mâna lui Zach Fren şi o strânse ca pe aceea a unui prieten. Imaginaţia îi dădea aripi, o făcea, poate, să rătăcească în voie pe cărări nebănuite. Dar ea credea că şeful de echipaj va reuşi acolo unde alţii dăduseră greş.
Totuşi, aşa cum remarcase căpitanul Ellis – şi cum doamna Branican îşi exprimase acordul în această privinţă – trebuia obţinută certitudinea că fragmentul de epavă pescuit de Califomian aparţinuse navei Franklin.
Expediat, aşa cum s-a spus, la cererea lui William Andrew, fragmentul respectiv sosi la San Diego, pe calea ferată, şi fu transportat imediat la şantierul marinei. Acolo fu examinat de către un inginer şi nişte maiştri, care conduseseră proiectul de construcţie a navei Franklin.
Bucata descoperită de echipajul de pe Califomian în largul Insulei Melville, la zece mile de coastă, era desprinsă din etravă, sau mai degrabă din sculptura reprezentând un şarpe fantastic, aflată, de obicei, la prora navelor cu pânze. Acest fragment din lemn era foarte deteriorat, nu din cauza unei şederi îndelungate în apă, ci a faptului că fusese expus intemperiilor aerului. De unde concluzia că a stat multă vreme pe recifurile de care s-a sfărâmat nava, apoi s-a desprins dintr-un motiv oarecare – probabil sub acţiunea unui curent marin – şi a plutit în derivă timp de câteva săptămâni sau luni, după care a fost zărit de marinarii de pe Califomian. Cât despre navă, era cea a căpitanului John?… Da, deoarece resturile sculpturii, recunoscute pe fragment, semănau cu cele ce ornau şarpele de la prora lui Franklin.
Iată ce s-a stabilit la San Diego. Tn această privinţă, nu exista nicio îndoială din partea constructorilor. Lemnul de tec, folosit pentru sculptura cu şarpele, provenea, într-adevăr, de pe

şantier. Se descoperi chiar şi urmele unei armături din fier, care unea sculptura de extremitatea etravei, precum şi resturile unui strat de vopsea roşie, cu tente aurii, pe ornamentul în formă de frunze sau de plante încolăcite, desenat în partea din faţă.

Astfel, epava adusă de Califomian aparţinea, incontestabil, navei firmei Andrew, căutată zadarnic în bazinul Malaeziei.

Odată stabilit acest fapt, trebuia admisă explicaţia dată de căpitanul Ellis: întrucât Franklin fusese semnalată în Marea Java, în sud-vestul Insulei Celebes, ea a traversat, negreşit, câteva zile mai târziu, Strâmtoarea Sonde sau alte trecători deschise spre Marea Timor sau Marea Arafura, pentru a ajunge la ţărmurile abrupte ale coastei australiene.

Trimiterea unui bastiment, care ar avea ca misiune explorarea bazinului cuprins între Insulele Sonde şi litoralul nordic al Australiei, era deci pe deplin justificată. Această campanie va fi încununată de succes în comparaţie cu cea din Fiiipine, Celebes şi Moluques? Se putea spera asta.

De data aceasta, doamna Branican avu ideea să ia parte personal la expediţie, îmbarcându-se pe Dolly Hope. Dar William Andrew şi căpitanul Ellis, cărora se alătură Zach Fren, reuşiră s-o facă să se răzgândească, nu fără oarecare greutate. O călătorie de acest gen, care va fi, într-adevăr, foarte lungă, putea fi compromisă de prezenţa unei femei la bord.

Se înţelege de la sine că Zach Fren se îmbarcă pe Dolly Hope ca şef de echipaj, iar căpitanul Ellis dădu ultimele dispoziţii pentru ieşirea în larg în cel mai scurt timp.

Capitolul XIII
Campanie în Marea Timor

Dolly Hope părăsi portul din San Diego la ora zece dimineaţa, în ziua de 3 aprilie 1882. În largul coastelor Americii, căpitanul Ellis urmă spre sud-vest o direcţie puţin diferită de cea a primei campanii. Într-adevăr, el voia să ajungă cât mai curând în Marea Arafura, străbătând Strâmtoarea Torres, dincolo de care fusese găsit fragmentul din sculptura de la prora lui Franklin.

La 26 aprilie, fură întâlnite Insulele Gilbert, împrăştiate în mijlocul acestor regiuni de ţărm, unde apele liniştite ale Pacificului, în acea perioadă a anului, făceau navigaţia atât de

înceată şi de greoaie pentru navele cu pânze. După ce lăsă în nord cele două grupe, Scarborough şi Kingsmill, care compun acest arhipelag, situat la opt sute de mile de litoralul califomian, în sud-estul Insulelor Caroline, căpitanul Ellis se angajă în traversarea grupului Vanikoro, semnalat de la cincisprezece leghe de Muntele Kapogo, întrezărindu-se la orizont.

Aceste insule pline de verdeaţă şi fertile, acoperite cu păduri dese pe toată întinderea lor, aparţin Arhipelagului Viti. Ele sunt împrejmuite de recifuri madreporice, care fac extrem de periculoasă orice apropiere de ele. După cum se ştie, aici au găsit Dumont d'Urville şi Dillon resturile bastimentelor lui Lapărouse, Recherche şi Esperance, plecate din Brest în 1791 şi care, ajunse în zona recifurilor din Vanikoro, nu s-au mai întors niciodată.

La vederea acestei insule atât de trist celebră, în mintea oamenilor de pe Dolly Hopeişi făcură loc gânduri pesimiste. Franklin avusese, oare, soarta navelor lui Lap6rouse? Şi aşa cum li s-a întâmplat lui Dumont d'Urville şi Dillon, căpitanul Ellis nu va găsi decât resturile navei pierdute? Iar dacă nu va descoperi locul catastrofei, destinul lui John Branican şi al însoţitorilor lui va rămâne învăluit în mister?

La două sute de mile mai încolo, Dolly Hope traversă oblic Arhipelagul Solomon, denumit odinioară Noua Georgie sau Terre Arsacides.

Acest arhipelag reuneşte zece insule mari, răspândite pe o suprafaţă de două sute de leghe lungime şi patruzeci lăţime. Printre ele se găsesc Insulele Carteret, numite şi Insulele Masacrului, şi al căror nume arată sugestiv ce scene sângeroase s-au petrecut acolo.

Căpitanul Ellis nu dori să obţină vreo informaţie de la indigenii acestui grup şi nu efectuă nicio investigaţie în aceste regiuni de ţărm. El nu făcu escală aici şi se grăbi să ajungă în Strâmtoarea Torres, nu mai puţin nerăbdător decât Zach Fren, pentru a intra în Marea Arafura, unde fusese descoperit fragmentul de epavă. Acolo avea de gând să efectueze o anchetă minuţioasă, cu o perseverenţă neobosită, care îi va putea asigura, probabil, succesul.

Ţinutul Papuasiei, numită şi Noua Guinee, nu se afla prea departe. La câteva zile după ce străbătuse Arhipelagul Solomon, Dolly Hope făcu cunoştinţă cu Arhipelagul Louisiadelor. Nava

trecu prin largul Insulelor Rossel, d'Entrecasteaux, Trobriand, cât şi al multor insuliţe, adăpostite sub cupola magnifică a cocotierilor lor.

În sfârşit, la capătul unei călătorii de trei săptămâni, omul de cart în „cuibul de cioară” recunoscu la orizont falezele Noii Guinee, apoi promontoriile Capului York, ce se întrezăreau pe litoralul australian şi mărgineau la nord şi la sud Strâmtoarea Torres.

Stâmtoarea în cauză constituie o trecătoare foarte periculoasă. Chiar dacă sunt constrânşi să o străbată, căpitanii de cursă lungă o fac cu prudenţă şi atenţi să nu se hazardeze. Se pare că în acest punct companiile maritime de asigurări refuză să garanteze riscurile marine întâlnite aici.

Trebuie multă atenţie în privinţa curenţilor marini, care se deplasează neîncetat de la est la vest, antrenând apele Pacificului spre Marea Indiei. Stâncile submarine din aceste ape fac navigaţia extrem de periculoasă şi este indicat să nu te aventurezi aici decât câteva ore în timpul zilei, atunci când poziţia soarelui permite zărirea stâncilor sub dârele de spumă ale hulei.

La vederea Strâmtorii Torres, căpitanul Ellis, într-o discuţie pe care o avu cu secundul său şi cu Zach Fren, îl întrebă pe şeful de echipaj:

— Califomian a pescuit fragmentul de epavă al navei Franklin în apropierea Insulei Melville?

— Exact, răspunse Zach Fren.

— Ar trebui deci să estimăm o distanţă de aproape cinci sute de mile între Marea Arafura şi strâmtoare?…

— Într-adevăr, căpitane, şi înţeleg ce vă stânjeneşte. Având în vedere curenţii marini regulaţi, care au direcţia de la est spre vest, se pare că, întrucât această bucată din sculptura de la prora navei a fost găsită în largul Insulei Melville, Franklin trebuie să fi naufragiat la intrarea în Strâmtoarea Torres…

— Fără îndoială, Zach Fren, şi de aici ar trebui să tragem concluzia că John Branican a ales această trecătoare periculoasă pentru a se îndrepta spre Singapore? Or, asta nu voi admite niciodată. Chiar dacă sunt unele împrejurări care-mi scapă, persist să cred că ea a trebuit să traverseze regiunile de ţărm ale Malaeziei, aşa cum am făcut şi noi în timpul primei campanii, deoarece a fost zărită pentru ultima dată la sud de Insula

Celebes.
— Şi cum acest fapt nu poate fi pus în discuţie, remarcă secundul, rezultă de aici că dacă John Branican a intrat în Marea Timor, el nu a pătruns în apele ei decât prin una dintre strâmtorile care separă Insulele Sonde.
— Este incontestabil, răspunse căpitanul Ellis, şi nu mai pricep cum de s-a îndreptat spre vest Franklin. Din două una, ori nu a mai putut fi manevrată, ori era în stare de funcţiune. Dacă nu mai putea fi manevrată, atunci curenţii marini au antrenat-o la sute de mile în vestul Strâmtorii Torres. Dacă naviga normal, de ce ar fi revenit spre această strâmtoare, de vreme ce Singapore se află în direcţia opusă?
— Nu ştiu ce să cred, replică secundul. Dacă epava a fost găsită în Marea Indiei, asta ar putea explica un posibil naufragiu, ce ar fi avut loc fie în apele Insulelor Sonde, fie în apropierea litoralului vestic al Australiei…
— De vreme ce fragmentul a fost pescuit în apele Insulei Melville, continuă căpitanul Ellis, asta înseamnă că Franklin s-a pierdut în zona Mării Arafura, vecină cu Strâmtoarea Torres, sau chiar în această strâmtoare.
— Probabil că, observă Zach Fren, există curenţi marini de-a lungul coastei australiene, care au împins epava spre strâmtoare. În acest caz, naufragiul s-ar fi putut produce la vest de Marea Arafura.
— Vom vedea, spuse căpitanul Ellis. Dar, până atunci, să acţionăm ca şi cum Franklin s-a sfărâmat de stâncile submarine ale Strâmtorii Torres…
— Şi dacă vom cerceta bine, repetă Zach Fren, îl vom găsi pe căpitanul John!
În definitiv, era cea mai bună pistă, şi exact pe aceasta o urmară.
Lăţimea Strâmtorii Torres este estimată la treizeci de mile. Se disting dificil nenumăratele insuliţe şi recifuri, a căror poziţie e stabilită cu greu de către cei mai buni hidrografi. Au fost recenzate cel puţin nouă sute, în majoritate apărând la suprafaţa apei, şi dintre care cele mai mari au o circumferinţă ce nu depăşeşte trei-patru mile. Ele sunt locuite de triburi de andamani, foarte periculoase pentru echipajele care cad în mâinile lor, aşa cum dovedeşte masacrul marinarilor conduşi de căpitanii Chesterfield şi Hormuzier.

Navigând de la o insulă la alta în pirogile lor uşoare, de construcţie malaeziană, aceşti indigeni pot ajunge fără greutate din Noua Guinee în Australia sau din Australia în Noua Guinee. Deci, în cazul în care căpitanul John şi însoţitorii lui s-au refugiat pe una dintre aceste insuliţe, le-ar fi fost destul de uşor să ajungă la coasta australiană, apoi la un cătun din Golful Carpentaria sau al Peninsulei Capului York, iar repatrierea lor nu ar fi întâmpinat mari greutăţi. Or, cum niciunul dintre ei nu apăruse, singura ipoteză admisibilă e că au căzut în mâinile indigenilor ce trăiesc în preajma strâmtorii, şi de la aceşti sălbatici prizonierii nu pot spera să fie cruţaţi: ei îi ucid fără milă, îi mănâncă, şi atunci unde să mai fie căutate urmele unor asemenea catastrofe sângeroase?

Iată ce gândea căpitanul Ellis, ce spuneau oamenii de pe Dolly Hope. Asta trebuie să fi fost soarta supravieţuitorilor navei Franklin, dacă s-a pierdut în Strâmtoarea Torres… Este adevărat, mai rămânea cazul în care nava nu a traversat strâmtoarea; dar atunci, cum poate fi explicat faptul că fragmentul de epavă a fost găsit în largul Insulei Melville?

Căpitanul Ellis dădu ordin să se îndrepte nava spre aceste trecători de temut, luând în acelaşi timp toate măsurile impuse de prudenţă. Având un steamer bun, ofiţeri vigilenţi, un echipaj curajos şi cu sânge rece, ei sperau să se descurce în acest labirint de stânci submarine şi, de asemenea, să-i ţină la respect pe indigenii care ar încerca să-i atace.

Dacă, dintr-un motiv sau altul, bastimentele pătrund în Strâmtoarea Torres, a cărei intrare este străjuită de bancuri de corali de pe coasta Oceanului Pacific, ele navighează, de obicei, de-a lungul coastei australiene. Dar, în sudul Papuasiei, există o insulă mare, Murray, care merita să fie vizitată şi cercetată cu atenţie.

Pentru asta, Dolly Hope înaintă printre cele două recifuri periculoase şi desemnate sub numele Eastem Fields şi Boor Reef. Şi cum acesta din urmă avea, prin dispunerea stâncilor lui, forma unei nave naufragiate, căpitanul Ellis şi oamenii lui crezură că erau resturile navei Franklin. Ei fură cuprinşi de o emoţie intensă, dar de scurtă durată, deoarece fură trimişi acolo câţiva marinari, cu şalupa cu vapori, şi ei constatară că nu era vorba decât de o îngrămădire bizară de stânci coraligene.

Deodată, în apropierea Insulei Murray fură zărite mai multe

bărci, de fapt nişte simple trunchiuri de arbori scobite cu ajutorul focului sau al toporului, prevăzute cu balansiere care le asigură stabilitatea pe mare şi manevrate cu pagaia de cinci sau şase indigeni. Aceştia scoteau strigăte, sau mai degrabă adevărate urlete de sălbatici. Navigând cu cazanele sub presiune mică, Dolly Hope făcu înconjurul insulei, fără să fie nevoită să respingă atacul lor. Nu se zări nicăieri urmele vreunui naufragiu. Pe aceste insule şi insuliţe nu se vedeau decât indigeni cu pielea neagră, cu forme atletice, cu părul lânos, vopsit în roşu, cu pielea strălucitoare, nasul gros, neturtit. Manifestându-şi intenţiile ostile, ei îşi agitau lăncile, arcurile, săgeţile, după ce se adunaseră la adăpostul cocotierilor, cu miile în aceste regiuni ale strâmtorii.

Timp de o lună, până la 10 iunie, după ce şi-a reînnoit provizia de combustibil la Somerset, unul dintre porturile Australiei Septentrionale, căpitanul Ellis cercetă minuţios spaţiul cuprins între Golful Carpentaria şi Noua Guinee. El făcu escală în Insulele Mulgrave, Banks, Horn, Albany, pe Insula Booby, scobită de caverne întunecoase, într-una dintre ele aflându-se cutia poştală a Strâmtorii Torres. Dar navigatorii nu se mulţumesc să-şi depună scrisorile în această cutie, a cărei golire nu e regulată, după cum ne putem imagina. Un fel de convenţie internaţională obligă marinarii din diverse state să-şi facă depozite de cărbune şi de alimente pe Insula Booby, şi nu prea există pericolul de a fi jefuite de indigeni, deoarece violenţa curenţilor marini nu permite ambarcaţiilor lor uşoare să acosteze aici.

De mai multe ori, oferindu-li-se cadouri cu o valoare infimă, se reuşi să se intre în contact cu câteva căpetenii ale acestor insule. Ele au dat la schimb „kaiso”, sau carapace de broască ţestoasă, şi „incra”, cochilii înşirate pe un şnur, folosite drept monedă. Din cauza dificultăţilor întâmpinate pentru a li se înţelege limbajul, a fost imposibil de aflat dacă andamanii aceştia ştiau ceva despre un naufragiu a cărui dată ar fi putut coincide cu cea a dispariţiei navei Franklin. În orice caz, nu a părut că ei ar fi deţinut obiecte de fabricaţie americană, arme sau ustensile. Nu s-au găsit nici ferecături, nici piese de şarpantă, nici resturi de catarg sau de vergă, ce ar fi putut proveni de la dezmembrarea unei nave. Astfel, atunci când căpitanul Ellis îi părăsi definitiv pe insularii Strâmtorii Torres, el nu putea afirma că Franklin s-a zdrobit de aceste stânci şi că a

găsit vreun indiciu referitor la acest incident.
Mai departe, stabili că trebuie explorată Marea Arafura, după care urmează Marea Timor, între şiragul insuliţelor grupului Sonde, la nord, şi litoralul australian, la sud. Cât despre Golful Carpentara, căpitanul Ellis nu consideră că merită cercetat, intuind că un naufragiu ce s-ar fi putut produce acolo nu ar fi rămas necunoscut pentru colonii din apropiere.
Dimpotrivă, el îşi propuse să-şi continue investigaţiile pe litoralul care străjuieşte Terre Amheim. Apoi, la întoarcere, va explora zona septentrională a Mării Timor şi numeroasele trecători care oferă aici o cale de acces între insule.
Navigarea în apropierea coastelor abrupte din apele Terre Amheim, presărate cu insuliţe şi recifuri, nu dură mai mult de o lună. Ea fu făcută cu un zel şi cu o îndrăzneală pe care nu le putea descuraja nimic. Dar peste tot, de la zona occidentală a Golfului Carpentaria până la Golful Van Diemen, informaţiile lipsiră. Echipajul de pe Dolly Hope nu reuşi să găsească nicăieri resturile vreunui bastiment naufragiat. Nici indigenii australieni, nici chinezii, care fac comerţ cu castravete-de-mare în aceste zone, nu ştiau şi nu auziseră nimic. În plus, dacă supravieţuitorii de pe Franklin fuseseră luaţi prizonieri de triburile australiene din acest ţinut, triburi dedate la canibalism, niciunul nu ar fi fost cruţat, ori poate că au scăpat ca prin miracol.
La 11 iulie, ajuns la 130° longitudine, căpitanul Ellis începu o recunoaştere a Insulei Melville şi a Insulei Bathurst, separate doar de o trecătoare destul de îngustă. Fragmentul de epavă de pe Franklin fusese găsit la zece mile în nordul acestui grup. Ca să nu fie purtat de valuri mai departe, spre vest, se poate ca el să se fi desprins de recifuri, sub acţiunea curenţilor marini, doar la foarte scurt timp înainte de sosirea navei Califomian. Era deci posibil ca locul catastrofei să nu fie prea departe.
Explorarea dură aproape patru luni, deoarece ea vizase nu numai parcurgerea celor două insule, dar şi zonele de coastă ale Terre Amheim până la canalul Reine şi chiar până la gura de vărsare a râului Victoria.
Era foarte dificil să fie efectuate investigaţii spre interior. Ar fi însemnat ca oamenii de pe Dolly Hope să se expună unui risc inutil, fără şansa de a obţine informaţii. Aceste triburi, care locuiesc în teritoriile din nordul continentului australian, sunt foarte periculoase. Recent – şi căpitanul Ellis tocmai aflase asta

în timpul uneia dintre escalele campaniei sale – avuseseră loc noi acte de canibalism în aceste regiuni de ţărm. Echipajul unei nave olandeze, Groning, ademenit de falsele intenţii ospitaliere ale indigenilor din Insula Bathurst, a fost masacrat şi devorat de aceste fiare sălbatice, şi nu este, oare, expresia care li se potriveşte cel mai bine? Oricine devine prizonierul lor poate fi considerat ca fiind destinat unei morţi dintre cele mai înspăimântătoare!

Totuşi, în cazul în care căpitanul Ellis ar fi renunţat să afle unde şi când căzuse echipajul navei Franklin în mâinile acestor indigeni, poate că se va ajunge la găsirea vreunui indiciu al naufragiului. Şi se va putea spera în continuare, mai ales că trecuseră abia opt luni de când Califomian pescuise acest fragment din sculptura de la prora navei în nordul Insulei Melville.

Căpitanul Ellis şi echipajul său începură, aşadar, să scotocească golfurile, golfuleţele şi recifurile coastei, neluând în seamă nici oboseala, nici pericolele la care se expuneau. Fapt ce explică durata acestei explorări. Ea fu foarte lungă, întrucât a contat să fie efectuată cu minuţiozitate.

De câteva ori, Dolly Hope fu cât pe aci să se sfărâme de stâncile submarine încă greu de observat şi de evitat în aceste mări. De asemenea, în mai multe rânduri, fu pe punctul de a fi invadată de indigeni, ale căror pirogi a trebuit să fie respinse cu focuri de armă, când se aflau la o oarecare distanţă, şi cu lovituri de secure, atunci când băştinaşii au încercat să urce pe punte.

Dar nici pe Insulele Melville şi Bathurst, cu atât mai mult pe Terre Amheim până la estuarul râului Victoria, ori în Strâmtoarea Torres, cercetările nu oferiră rezultatul scontat. Nu se descoperi nicăieri urmele vreunui naufragiu sau vreo epavă.

Iată în ce stadiu se afla expediţia la data de 3 noiembrie. Ce pistă avea să urmeze mai departe căpitanul Ellis? îşi considera misiunea încheiată, cel puţin în ceea ce privea litoralul australian, insulele şi insuliţele limitrofe? Trebuia să se gândească la întoarcere, după ce explorase Insulele Sonde, în zona septentrională a Mării Timor? într-un cuvânt, conştientiza că făcuse tot ce era omeneşte posibil?

Acest brav marinar ezita, se înţelege, să-şi continue misiunea până la ţărmurile Australiei.

Dar un incident neaşteptat puse capăt şovăielii lui.

În dimineaţa zilei de 4 noiembrie, el se plimba cu Zach Fren la pupa steamer-ului, când şeful de echipaj îi arătă câteva obiecte ce pluteau la o distanţă de o jumătate de milă de Dolly Hope. Nu erau nicidecum bucăţi de lemn, fragmente de bordaj sau trunchiuri de arbori, ci nişte mase enorme de ierburi, un fel de sargase de culoare gălbuie, urcate la suprafaţă din adâncurile marine şi urmând contururile ţărmului.

— Iată ce este deosebit, observă Zach Fren. Pe legea mea, dacă ierburile acestea nu vin dinspre vest şi chiar sud-vest! Putem fi siguri că există un curent marin, care le îndreaptă în această zonă a coastei?

— Da, răspunse căpitanul Ellis, şi trebuie să fie un curent local, care se îndreaptă spre est, cel puţin dacă nu există acolo o deplasare a refluxului.

— Nu cred, căpitane, preciză Zach Fren, deoarece, în zori – îmi dau seama acum – am văzut deja o anumită masă compactă din aceste ierburi plutind în derivă spre amonte.

— Eşti sigur de asta, şefule de echipaj?…

— La fel de sigur cum ştiu că îl vom găsi, în cele din urmă, pe căpitanul John!

— Ei bine, în cazul în care există acest curent, reluă căpitanul Ellis, ar putea fi posibil ca fragmentul de epavă al navei Franklin să fi venit dinspre vest, plutind în apropierea coastei australiene.

— Este exact punctul meu de vedere, răspunse Zach Fren.

— Atunci, nu mai trebuie să ezităm, Zach. Ar fi bine, aşadar, să extindem aria de căutări de-a lungul acestor coaste, traversând Marea Timor până la extremitatea Australiei Occidentale?

— Niciodată n-am fost mai convins de asta, căpitane Ellis, deoarece este în afară de orice îndoială faptul că există un curent de coastă, a cărui direcţie, foarte sensibilă, atinge Insula Melville. Presupunând că John Branican s-a pierdut în regiunile de ţărm vestice, asta ar explica deci că un fragment din nava lui ar fi putut ajunge în regiunile de ţărm unde l-am luat de la bordul lui Califomian.

Căpitanul Ellis ceru să fie chemat secundul său, apoi îl consultă în privinţa continuării călătoriei mai departe, spre vest.

Secundul fu de părere că existenţa acestui curent local ar trebui să impună ajungerea în locul unde el lua naştere.

— Să ne continuăm ruta spre vest, spuse căpitanul Ellis. Trebuie să ne întoarcem la San Diego nu cu îndoieli, ci cu o certitudine. Aceea că nu a mai rămas nimic din Franklin, dacă a pierit pe coasta australiană!

Ca o consecinţă a acestei hotărâri, foarte justificată, de altfel, Dolly Hope navigă până la Insula Timor, în scopul de a se reaproviziona cu combustibil.

După o escală de patruzeci şi opt de ore, ea se îndreptă spre promontoriul Londonderry, care se proiectează în unghiul pe care-l formează cu Australia Occidentală.

Părăsind Queen's Channel, căpitanul Ellis dădu ordin să se navigheze cât mai aproape posibil de coastele continentului, plecând de la Turtle Point. În acest loc, curentul îşi arăta foarte clar direcţia de la vest spre est.

Nu era unul dintre acele efecte ale mareei, care se schimbă în timpul fluxului şi al refluxului, ci un transport permanent al apelor din aval în amonte, în această parte meridională a Mării Timor. Trebuia deci străbătută, cercetând golfuleţele şi recifurile, atât timp cât Dolly Hope nu va ajunge în apele internaţionale, la limita Oceanului Indian.

Sosită la intrarea în Golful Cambridge, care scaldă poalele Muntelui Chockbum, căpitanul Ellis consideră că era imprudent să se aventureze cu nava sa în mijlocul acestei pâlnii lungi, presărată cu stânci submarine, şi ale cărei ţărmuri sunt frecventate de triburi periculoase. Astfel, fu lansată la apă şalupa cu vapori, în care urcară şase oameni bine înarmaţi, aflaţi sub comanda lui Zach Fren, cu misiunea de a cerceta interiorul golfului.

— Evident, îi spuse căpitanul Ellis şefului de echipaj, dacă John Branican a căzut în mâinile indigenilor din această zonă a continentului, e de presupus că el şi echipajul lui nu au supravieţuit. Dar ceea ce contează pentru noi este să aflăm dacă mai sunt încă resturi din Franklin, în cazul în care australienii au determinat-o să eşueze în Golful Cambridge…

— Ceea ce nu m-ar mira deloc în privinţa acestor ticăloşi! răspunse Zach Fren.

Misiunea şefului de echipaj fiind conturată, el o îndeplini cu conştiinciozitate, fiind foarte vigilent. Zach îşi conduse şalupa până la Insula Adolphus, aproape în capătul golfului; o înconjură şi nu descoperi nimic care să-l determine să-şi continue

investigaţiile.
Atunci, Dolly Hope ieşi din Golful Cambridge, ocoli Capul Dussăjour şi se îndreptă spre nord-vest, navigând în apropierea coastei ce aparţine uneia dintre aceste mari diviziuni ale Australiei, cunoscută sub numele Australia Occidentală. Aici sunt numeroase insuliţe, iar golfuleţele au dantelări foarte capricioase. Dar nici la Capul Rhuliers, nici la promontoriul Londonderry nu fu obţinut un rezultat care să răsplătească eforturile şi oboseala echipajului, asumate atât de curajos.
Oboseala şi pericolele acestei navigaţii se dovediră mult mai grave, atunci când Dolly Hope depăşi promontoriul Londonderry. Pe această coastă, asaltată direct de puternicele hule ale Oceanului Indian, sunt puţine refugii practicabile, în care să se adăpostească un bastiment lipsit de manevrabilitate. Or, un steamer se află întotdeauna la voia motorului său, care nu poate face faţă situaţiei, atunci când scuturăturile ruliului sunt cauzate de talazuri violente. Plecând de la acest promontoriu până la Golful Collier, spre York Sund şi Golful Brunswick, nu se vede decât o îngrămădire de insuliţe, un labirint de bancuri de nisip şi de recifuri, comparabile cu cele existente în Strâmtoarea Torres. În preajma Capurilor Talbot şi Bougainville, coasta este bătută de un resac atât de puternic, încât litoralul ei nu este accesibil decât ambarcaţiilor indigenilor, care nu riscă să se răstoarne din cauza cotragreutăţilor balansierelor lor. Golful Admiralty, deschis între Capul Bougainville şi Capul Voltaire, este plin de stânci şi şalupa cu vapori fu cât pe aci să se izbească de unele dintre acestea. Dar nimic nu putea atenua ardoarea echipajului şi toţi aceşti marinari îndrăzneţi cooperau strâns într-o asemenea operaţiune periculoasă.
Dincolo de Golful Collier, căpitanul Ellis dădu ordin să fie îndreptată nava spre Arhipelagul Buccaneer. De altfel, intenţia lui nu era să depăşească astfel Capul L6veque, al cărui punct terminus îl constituie, spre nord-vest, estuarul King Sund.
Mai mult, nu era îngrijorat de condiţiile atmosferice, care tindeau să se amelioreze zilnic. Pentru această parte a Oceanului Indian, situată în Emisfera Australă, lunile octombrie şi noiembrie corespund lunilor aprilie şi mai din Emisfera Boreală. Anotimpul frumos începea deci să-şi reintre treptat în drepturi, iar campania putea continua în condiţii destul de favorabile. Însă nu trebuia prelungită prea mult; destinaţia ei

finală va fi atinsă odată ce curentul marin de litoral, care se îndrepta spre est transportând epave până la Insula Melville, nu va mai fi simţit.

în sfârşit, spre sfârşitul lunii ianuarie 1883, Dolly Hope îşi încheie – fără rezultat în rest – recunoaşterea largului estuar King Sud, în extremitatea căruia se varsă fluviul Fitzroy. Şalupa cu vapori a trebuit chiar să facă faţă, la gura de vărsare a acestui important curs de apă, unui atac furios din partea indigenilor. Doi oameni fură răniţi în această confruntare, nu prea grav, este adevărat. Iar această ultimă tentativă nu degeneră în dezastru tocmai din cauza sângelui rece al căpitanului Ellis.

Imediat ce Dolly Hope ieşi din King Sund, ea îşi opri motoarele în dreptul Capului L6veque. Căpitanul Ellis ţinu atunci un consiliu cu secundul şi cu şeful de echipaj. După ce studiară atent hărţile maritime, se decise ca expediţia să se încheie în acest punct, la limita paralelei a optsprezecea a Emisferei Australe. Dincolo de King Sund, coasta este deschisă, nu sunt decât rare insuliţe în preajmă, iar această zonă a Tasmaniei, care mărgineşte Marea Indiei, figurează încă în alb în atlasele de publicaţie recentă. Nu exista niciun motiv să se continue călătoria mai departe, spre sud-vest, nici să fie cercetate ţărmurile Arhipelagului Dampier.

în plus, navei Dolly Hope nu-i mai rămăsese decât o cantitate mică de cărbune şi cel mai optim era să se îndrepte direct spre Batavia, unde putea să-şi facă plinul cu combustibil. Căpitanul Ellis puse deci cap compas spre nord şi, curând, Dolly Hope lăsă în urmă coasta australiană.

Capitolul XIV
Insula Browse

Spaţiul cuprins între coasta de nord-vest a Australiei şi partea occidentală a Mării Timor nu cuprinde insule importante. Geografii abia au recenzat aici câteva insuliţe. Însă ceea ce poate fi întâlnit în această zonă sunt, în pricipal, nişte formaţii coraligene bizare, la adâncimi mici, desemnate prin denumirile „banks”, „rocks”, „rifts” sau „shoals” – cum ar fi Lynher Riff, Scott Riff, Seringapatam Riff, Korallen Riff, Courtier Shoal, Rowley Shoal, Hibernia Shoal, Şahul Bank, Echo Rock etc. Poziţia

stâncilor submarine este cunoscută, cu exactitate în majoritate, aproximativ pentru câteva. Este chiar posibil să mai fie descoperite un anumit număr dintre aceste recife îngrijorătoare printre cele aflate la suprafaţa apei. Prin urmare, navigaţia este dificilă şi impune o atenţie constantă în mijlocul acestor regiuni de ţărm, unde se aventurează uneori bastimentele venind din Marea Indiei.

Timpul era frumos, marea, destul de calmă dincolo de stâncile de la suprafaţa apei. Motorul puternic al lui Dolly Hope funcţiona normal de la plecarea din San Diego, iar cazanele la fel. Aşadar, vremea bună şi starea mării promiteau o călătorie favorabilă între Capul L£veque şi Insula Java. Dar, în realitate, era calea de întoarcere. Căpitanul Ellis nu prevedea alte întârzieri în afară de cele cauzate de escale, de care voia să profite pentru a explora micile Insule Sonde.

În timpul primelor zile care urmară plecării efectuate în dreptul Capului L£v£que, nu se produse niciun incident pe mare. Oamenilor de veghe li se ceruse cea mai mare atenţie. Urcaţi în vârful catargului mare, ei trebuiau să semnaleze cât mai departe posibil aceste formaţiuni coraligene, dintre care unele abia se întrezăreau la suprafaţa apei.

La 7 februarie, spre ora nouă dimineaţa, unul dintre marinari, aflat pe catargul mizenei, strigă:

— Recif la babord!

Cum reciful nu era vizibil pentru oamenii de pe punte, Zach Fren se urcă pe hobane, pentru a vedea cu ochii lui poziţia indicată.

După ce ajunse destul de sus, şeful de echipaj zări destul de clar un platou stâncos la şase mile în larg, în spatele babordului.

În realitate, nu era nicio stâncă, niciun banc, ci mai degrabă o insuliţă de forma unui spate de catâr, ce se contura spre nord-vest. Dată fiind distanţa, era chiar admisibil ca insuliţa să fie o insulă de o anumită întindere, aşa cum se vedea în sensul lăţimii ei.

După câteva minute, Zach Fren coborî şi îi raportă căpitanului Ellis. Acesta dădu ordin să se cârmească în direcţia vântului cu un sfert, pentru a se apropia de aşa-zisa insuliţă.

În timpul observaţiei de la prânz, când calculă înălţimea şi făcu punctul, căpitanul notă în jurnalul de bord faptul că Dolly Hope se găsea la 14°07' latitudine sudică şi 133°13' longitudine

estică. Raportat pe hartă, acest punct coincidea cu amplasamentul unei anumite insule, desemnată sub numele Insula Browse de geografii moderni şi situată la aproximativ două sute cincizeci de mile de York Sund, de pe coasta australiană.

Întrucât insula în cauză se afla aproape pe ruta sa, căpitanul Ellis decise să-i urmeze contururile, deşi nu avea intenţia să oprească aici.

O oră mai târziu, Insula Browse se afla doar la o milă de Dolly Hope. Marea puţin agitată îşi spărgea cu zgomot valurile şi acoperea cu spumă un cap alungit spre nord-est. Întinderea insulei nu putea fi estimată, deoarece nu putea fi cuprinsă cu vederea decât pieziş. În orice caz, ea avea forma unui platou ondulat, a cărui suprafaţă nu prezenta nicio excrescenţă.

Totuşi, cum nu avea timp de pierdut, căpitanul Ellis dădu ordin mecanicului să pornească motorul, când Zach Fren îi atrase atenţia, spunând:

— Căpitane, priviţi… acolo… Nu este, oare, un catarg care se înalţă pe acest cap?

Şi şeful de echipaj întinse mâna în direcţia capului conturat la nord-est şi care se termina brusc cu o coamă stâncoasă înaltă, retezată în vârf.

— Un catarg?… Nu!… Mi se pare că nu este decât un trunchi de arbore, răspunse căpitanul Ellis.

Apoi, luându-şi luneta, privi mai atent obiectul semnalat de Zach Fren.

— Este adevărat, spuse el, nu te înşeli, Zach!… Este un catarg şi cred că zăresc o bucată de pavilion zdrenţuit de vânt… Da!… da!… Trebuie să fie un semnal!…

— Atunci cred că ar fi mai bine să ne apropiem… zise şeful de echipaj.

— Este şi părerea mea, răspunse căpitanul Ellis.

Şi dădu ordin ca nava să se îndrepte spre Insula Browse, cu viteză moderată.

Ordinul fu executat imediat. Do//y Hope începu să se apropie de recifuri, care formau o centură în jurul insulei la circa trei sute de picioare în larg. Valurile mării se spărgeau violent de ele, nu din cauza vântului puternic, ci a curenţilor marini, care împingeau hula în această direcţie.

Curând, în faţa ochilor apărură clar detaliile coastei. Acest

litoral avea un aspect sălbatic, arid, pustiu, fără nicio urmă de verdeaţă, cu caverne în care resacul pătrundea cu zgomot de tunet. La intervale scurte, o bucată de plajă gălbuie tăia linia stâncilor, deasupra cărora zburau stoluri de păsări de mare. Totuşi, de pe această coastă nu se vedeau nici epave ale unui naufragiu, nici resturi de catarg sau de cocă. Catargul înfipt în capătul promontoriului trebuia să fie făcut dintr-un bompres; dar în ceea ce priveşte stindardul, fâlfâind sub adierea brizei, era imposibil să i se distingă culoarea.

— Sunt şi naufragiaţi acolo… strigă Zach Fren.

— Sau au fost! răspunse secundul.

— Nu mi se pare neobişnuit, spuse căpitanul Ellis, că un bastiment a ajuns lângă această insulă.

— Ceea ce e nu mai puţin sigur, adăugă secundul, este că nişte naufragiaţi au găsit aici un refugiu, deoarece au înălţat acest catarg drept semnal, şi probabil că nu l-au părăsit, întrucât s-au gândit că navele cu destinaţia Australia sau India îl pot zări, dacă trec prin apropierea Insulei Browse.

— Aveţi de gând să o cercetaţi? întrebă Zach Fren.

— Da, însă, deocamdată, nu am zărit niciun loc unde am putea acosta. Să începem deci să o ocolim, înainte de a lua o decizie. Dacă mai este locuită de nişte bieţi naufragiaţi, este imposibil să nu ne zărească şi să ne trimită semnale…

— Şi dacă nu vedem pe nimeni, ce veţi face?… întrebă Zach Fren.

— Vom încerca să debarcăm, imediat ce va fi posibil, răspunse căpitanul Ellis. Dacă insula nu este locuită, ea poate să fi păstrat indiciile unui naufragiu, ceea ce constituie un aspect important pentru campania noastră.

— Şi, cine ştie?… murmură Zach Fren.

— Cine ştie?… Vrei să spui, Zach, că Franklin ar fi putut acosta în apele Insulei Browse, situată în afara rutei sale?…

— De ce nu, căpitane?…

— Deşi mi se pare cu totul de necrezut, continuă căpitanul Ellis, nu trebuie să evităm o asemenea improbabilitate şi vom încerca o debarcare!

Acest proiect, care consta în înconjurarea Insulei Browse, fu demarat imediat. Menţinându-se, din prudenţă, la o ancablură de recifuri, Dolly Hope nu întârzie să ocolească diversele promontorii pe care insula le proiecta spre nord. Aspectul

litoralului nu varia prea mult – stânci înşirate ca şi cum s-ar fi cristalizat sub o formă aproape similară, coaste abrupte şi bătute foarte violent de hulă, stânci submarine acoperite de stropi de val duşi de vânt, toate acestea făcând debarcarea dificilă. În spate, câteva pâlcuri de cocotieri piperniciţi dominau un platou stâncos, unde nu se zărea niciun fel de vegetaţie.

Cât despre locuitori, nici urmă. Locuinţe, ioc. Nu tu vreo şalupă, o barcă de pescuit. Marea pustie, la fel şi insula. Doar câteva stoluri de pescăruşi, zburând de la un promontoriu la altul, însufleţeau această singurătate tristă.

Chiar dacă insula nu era una dorită de naufragiaţi, unde nevoile existenţei sunt asigurate, cel puţin ea ar fi putut oferi un refugiu supravieţuitorilor unui naufragiu.

Insula Browse măsoară aproximativ şase-şapte mile în diametru: fapt constatat după ce căpitanul Ellis îi examină contururile din sud. În van încercă însă echipajul să distingă intrarea vreunui port sau, în lipsa acestuia, un golfuleţ amenajat în mijlocul stâncilor, unde steamer-ul să se poată adăposti, cel puţin pentru câteva ore. Se constată curând că nu putea fi efectuată o debarcare decât folosindu-se ambarcaţiile de la bord, şi mai trebuia găsită şi o trecătoare care să permită coborârea pe insulă.

Era puţin după prânz, când Dolly Hope se află sub bătaia vântului insulei. Cum briza sufla atunci dinspre nord-vest, hula bătea mai puţin violent poalele stâncilor. În acest loc, coasta descria o concavitate largă şi forma un fel de vastă radă, unde putea ancora fără dificultate un bastiment, atât timp cât nu se modifica intensitatea vântului. Se decise imediat ca Dolly Hope să ancoreze aici, sau cel puţin să navigheze cu viteză redusă, în timp ce o şalupă cu vapori va fi trimisă spre ţărm. Mai rămânea de găsit un loc prielnic pentru a se coborî printre aceste recifuri, înspumate de resac.

Cercetând plaja cu luneta lui, căpitanul Ellis descoperi, în cele din urmă, o depresiune a platoului, un fel de scobitură în masivul insulei, prin care un râuleţ se vărsa în mare.

După ce privi la rândul său prin lunetă, Zach Fren afirmă că poate fi efectuată o debarcare la poalele acestui făgaş. Aici, coasta părea mai puţin abruptă, iar profilul ei se încheia într-un unghi destul de ascuţit. Se zărea, de asemenea, o trecătoare îngustă, printre recifuri, ferită de valurile mării.

Căpitanul Ellis dădu ordin să fie pregătită şalupa cu aburi, a cărei punere în funcţiune nu putea dura mai mult de o jumătate de oră. Apoi, se îmbarcă împreună cu Zach Fren, un om la cârmă, altul la cange, cazangiul şi mecanicul. Din prudenţă, fură luate la bord două puşti, două topoare şi câteva revolvere. În timpul absenţei căpitanului, secundul trebuia să navigheze încet cu Dolly Hope în această radă şi să fie atent la toate semnalele ce puteau fi făcute de pe ţărm.

La ora unu şi jumătate, ambarcaţia fu lăsată la apă, se îndreptă spre ţărmul aflat la o milă distanţă, apoi intră în trecătoare, în vreme ce mii de pescăruşi asurzeau aerul cu ţipetele lor stridente. Câteva minute mai târziu, ea se opri pe o plajă nisipoasă, presărată ici şi colo cu oase de peşte. Căpitanul Ellis, Zach Fren şi cei doi marinari debarcară grabnic, lăsând mecanicul şi cazangiul de gardă pe şalupă, ce trebuia menţinută cu motorul pornit. Străbătând apoi scobitura prin care râuleţul se vărsa în mare, toţi patru ajunseră pe creasta platoului.

La câteva sute de metri distanţă se înălţa un fel de colină stâncoasă, de formă bizară, al cărei vârf domina plaja de la o înălţime de treizeci de yarzi.

Căpitanul Ellis şi însoţitorii lui se îndreptară imediat spre colină, o urcară fără dificultate şi, observată de la această înălţime, insula apăru în toată întinderea ei.

Nu era, în realitate, decât un masiv oval, semănând cu o carapace de broască ţestoasă, a cărei coadă o reprezenta promontoriul. Câteva parcele cu vegetaţie acopereau pe alocuri acest masiv, care nu era de formaţie madreporică, precum atolii din Malaezia sau grupurile coraligene ale Strâmtorii Torres. Ici şi colo, petice de verdeaţă apăreau printre lespezile granitice; dar erau mai mult muşchi decât iarbă, mai mult pietre decât rădăcini, mai mult nişte mărăcini decât tufe. De unde ieşea acest pârâu, a cărui albie, vizibilă pe o anumită porţiune a cursului său, şerpuia printre pantele platoului? Se alimenta din vreun izvor interior? Cert e că era greu de recunoscut, deşi se putea ajunge cu privirea până la catargul postat ca semnal.

De pe creasta colinei, căpitanul Ellis şi oamenii lui priveau în toate direcţiile. Nicio dâră de fum nu se vălătucea în aer, nu se arăta nicio fiinţă omenească. Din asta se deduse deci că dacă Insula Browse fusese locuită – şi nu exista nicio îndoială în acest sens – atunci era puţin probabil să fie şi la vremea sosirii navei

Dolly Hope în preajma sa.
— Trist adăpost pentru nişte naufragiaţi! spuse la un moment dat căpitanul Ellis. Dacă au fost nevoiţi să rămână aici mai mult timp, mă întreb cum au reuşit să supravieţuiască!
— Da… răspunse Zach Fren, nu este decât un platou aproape pustiu. Ici şi colo câte un pâlc de arbori… Stâncile abia dacă sunt acoperite de muşchi… Dar, în sfârşit, lucrurile nu stau chiar aşa de rău, chiar dacă e vorba de un naufragiu!… O bucată de stâncă sub picioare e mai bună decât o grămadă de apă deasupra capului!
— În primul moment, da! spuse căpitanul Ellis, dar după aceea!…
— De altfel, observă Zach Fren, este posibil ca naufragiaţii care s-au refugiat pe această insulă să fi fost luaţi de vreun bastiment…
— La fel cum e posibil, Zach, să fi pierit din cauza privaţiunilor…
— Şi la ce vă gândiţi, căpitane?
— La faptul că, dacă ei au reuşit să părăsească insula într-un mod sau altul, mai întâi ar fi dărâmat acest catarg de semnal. Mă tem că ultimul dintre aceşti nenorociţi nu a murit înainte de a fi fost salvat. Mai mult, propun să ne îndreptăm spre acest catarg. Poate că vom găsi acolo vreun indiciu despre naţionalitatea navei ce s-a pierdut în aceste regiuni de ţărm.
Căpitanul Ellis, Zach Fren şi cei doi marinari coborâră pantele colinei şi merseră spre promontoriul care se contura în direcţia nord. Dar abia făcură câţiva paşi, când unul dintre oameni se opri pentru a lua de jos un obiect în care tocmai dăduse cu piciorul.
— Ia uitaţi-vă, ce o fi asta?… spuse el.
— Lasă-mă să văd! zise Zach Fren.
Era o lamă de cuţit, de genul acelora purtate de marinari la centură, băgat într-o teacă de piele. Ruptă la baza mânerului, ciobită în totalitate, lama fusese aruncată, fără îndoială, nemaiputând fi folosită.
— Ei bine, Zach?… întrebă căpitanul Ellis.
— Caut vreo marcă pentru a afla provenienţa lamei, răspunse Zach Fren.
Într-adevăr, putea avea o marcă de fabricaţie, dar lama era atât de oxidată, încât a trebuit să fie curăţată de stratul subţire

de rugină. După ce făcu asta, Zach Fren reuşi să descifreze, nu fără oarecare dificultate, câteva cuvinte gravate pe lama de oţel: Sheffield England.

Aşadar, cuţitul era de origine engleză. Dar de aici până la a afirma că naufragiaţii de pe Insula Browse erau englezi s-ar fi dovedit prea categoric. Cuţitul putea să fi aparţinut unui marinar de o naţionalitate diferită, de vreme ce produsele manufacturii Sheffield sunt răspândite în lumea întreagă? Dacă s-ar găsi şi alte obiecte, această ipoteză ar putea deveni certitudine.

Căpitanul Ellis şi însoţitorii lui îşi reluară mersul spre promontoriu. Pe solul pe care nu există nicio cărare, mersul fu destul de anevoios. Admiţând că ar fi fost străbătut de picioarele unor oameni, acest fapt s-ar fi petrecut într-o perioadă dificil de stabilit, deoarece urmele paşilor dispăruseră sub iarbă şi muşchi.

După o cale de aproximativ două mile, căpitanul Ellis se opri lângă un pâlc de cocotieri piperniciţi, ale căror nuci de cocos, căzute în urmă cu multă vreme, putreziseră şi se fărâmiţaseră.

Deocamdată, nu fuseseră găsite alte obiecte; dar, la câţiva paşi de pâlcul de arbori, pe panta unei uşoare ondulaţii de teren, puteau fi recunoscute uşor câteva urme de agricultură în mijlocul unui talmeş-balmeş presărat cu mărăcini. Ceea ce mai rămăsese erau nişte igname şi cartofi ce păreau revenite la starea sălbatică. Un târnăcop zăcea sub nişte mărăcini, descoperit din întâmplare de unul dintre marinari. Părea să fi fost fabricat în America, după felul în care era ataşat fierul, de altfel, mâncat de rugină.

— Ce părere aveţi despre asta, căpitane Ellis? întrebă şeful de echipaj.

— Nu cred că ne putem pronunţa, deocamdată, în privinţa acestui subiect, răspunse căpitanul Ellis.

— Atunci, să mergem înainte, replică Zach Fren, făcând semn oamenilor să-l urmeze.

După ce coborâră pantele platoului, ei sosiră pe marginea care făcea legătura cu promontoriul din nord. În acest loc, era scobită o sinuozitate îngustă, arcuindu-se pe creastă, care permitea o coborâre uşoară până la o mică plajă nisipoasă. Măsurând circa un acru, plaja era încadrată de stânci roşcate, scăldate neîncetat de valurile resacului.

Pe nisip erau împrăştiate numeroase obiecte, indicând că

nişte fiinţe omeneşti stătuseră mult timp în această parte a insulei: bucăţi de sticlă sau de faianţă, cioburi de gresie, cuie din fier, cutii de conservă, a căror provenienţă americană nu mai putea fi pusă la îndoială de data aceasta; apoi, alte ustensile marinăreşti, câteva fragmente de lanţ, inele rupte, capete de greement din fier galvanizat, un braţ de ancoră cu cange, mai multe fragmente dintr-un scripete, un inel de care se prinde cablul ancorei, deformat, un mâner de pompă, fragmente de vergă şi de saulă, fâşii de tablă, despre a căror origine nişte marinari din California nu se puteau înşela.

— În apele acestei insule nu a eşuat o navă engleză, zise căpitanul Ellis, ci una din Statele Unite…

— Şi am putea chiar afirma că a fost construită în unul dintre porturile noastre din Pacific! răspunse Zach Fren, a cărui opinie fu împărtăşită de cei doi marinari.

Totuşi, nimic până aici nu arăta că nava aceasta era Franklin.

În orice caz, se punea o întrebare: acest bastiment, oricare ar fi fost, se scufundase, de vreme ce nu i se găsiseră nici cuplurile, nici bordajele cocăi sale? Erau la bordul lui ambarcaţii cu care se refugiase echipajul pe Insula Browse?

Nu! Şi căpitanul Ellis fumiză curând dovada materială că naufragiul a avut loc pe aceste recifuri.

La aproape o ancablură de plajă, în mijlocul unei îngrămădiri de roci ascuţite şi al unor stânci submarine la suprafaţa apei, apăru deodată o lamentabilă masă contorsionată a unui bastiment sfărâmat de coastă, de care talazurile se loveau cu violenţa unui mascaret, astfel încât, într-o clipă, lemn sau fier, totul este dezmembrat, distrus complet, împrăştiat, făcut bucăţi, luat de resac până deasupra stâncilor submarine.

Căpitanul Ellis, Zach Fren, cei doi marinari priveau, cuprinşi de o emoţie profundă, ceea ce rocile mai păstrau dintr-un asemenea dezastru. Din coca navei nu mai rămăsese decât nişte curbe deformate, bordaje sfâşiate şi presărate cu nituri rupte, bare contorsionate, un fragment din cârmă, mai multe şiruri de bordaj de la nivelul punţii, dar nimic din castelatura exterioară, din catarg, fie că el a căzut în mare, fie că, după eşuarea bastimentului, a fost întrebuinţat pentru necesităţile instalării pe insulă. Nu exista măcar o piesă intactă din osatura navei, sau o piesă întreagă din chilă. În mijlocul acestor stânci cu vârfuri tăioase, dispuse ca nişte capre cu sârmă ghimpată,

este de explicat că nava fusese măcinată de ape, astfel încât resturile ei deveniseră inutilizabile.

— Să căutăm, spuse căpitanul Ellis, şi poate că vom găsi un nume, o literă, o marcă, un indiciu care ne-ar permite să recunoaştem naţionalitatea acestui bastiment…

— Da! Şi să dea Dumnezeu să nu fie Franklin, redusă la o asemenea stare! adăugă Zach Fren.

Dar exista acel indiciu de care amintea căpitanul? Admiţând chiar că resacul ar fi cruţat o bucată de tablă de la pupa sau pavoaze de la prora, pe care sunt înscrise, de obicei, numele navelor, atunci nu au fost şterse de intemperiile cerului, de stropii de val duşi de vânt?

De altfel, nu se găsi nici pavoaze, nici panouri. Cercetările rămaseră fără rezultat şi, dacă unele obiecte adunate de pe plajă erau de fabricaţie americană, nu se putea afirma că ele aparţinuseră navei Franklin.

Dar, considerându-se ca real faptul că naufragiaţii s-au refugiat pe Insula Browse – iar catargul de semnal, înălţat la extremitatea promontoriului, o dovedea grăitor – şi că, pe durata unei perioade care nu poate fi evaluată, au trăit pe această insulă, atunci, cu siguranţă, s-au adăpostit în vreo grotă, probabil în apropierea plajei, în scopul de a putea utiliza resturile găsite între stânci.

Unul dintre marinari nu întârzie să descopere grota ocupată de supravieţuitorii naufragiului. Ea era scobită într-o enormă masă granitică, în unghiul format de platou şi de plajă.

Căpitanul Ellis şi Zach Fren merseră imediat la marinarul care îi chema. Conţinea, oare, grota secretul catastrofei?… Putea dezvălui numele bastimentului?…

În cavernă nu se putea intra decât printr-o deschidere îngustă, foarte joasă, în apropierea căreia se vedea cenuşa unei vetre exterioare, al cărei perete stâncos fusese înnegrit de fum.

Înaltă de circa zece picioare, lungă de douăzeci şi lată de cincisprezece, grota era destul de încăpătoare pentru a adăposti douăsprezece persoane. Ca mobilier, în interior se aflau un aşternut de ierburi uscate, acoperit cu o pânză făcută zdrenţe, un banc de lucru, fabricat din fragmente de bordaj, două scăunele fără spetează, de acelaşi gen, o masă şchioapă, provenind de pe navă, probabil masa din careu. Ca ustensile, câteva farfurioare şi talere din metal, trei furculiţe, două linguri,

un cuţit, trei pahare fără picior, din metal, toate mâncate de rugină. Într-un colţ, un butoi ce servea proviziei de apă, furnizată de râuleţ. Pe masă, o lampă de bord, cocoşată şi oxidată, scoasă din uz. Ici şi colo, diverse obiecte de bucătărie, mai multe veşminte zdrenţuite, aruncate pe aşternutul de ierburi.

— Sărmanii! strigă Zach Fren, în ce hal au putut trăi cât timp au stat pe insulă!

— Nu au salvat aproape nimic din materialul de la bordul bastimentului, spuse căpitanul Ellis, şi asta demonstrează cât de violent s-a izbit de coastă! Totul s-a fărâmat, totul! Cum, oare, s-au hrănit aceşti oameni?… Fără îndoială, cu puţine grăunţe, came sărată, conserve, pe care le-au golit până la ultima!… dar ce existenţă mizeră au avut şi cât au suferit!

Da! Şi, adăugând la asta hrana pe care o furniza pescuitul, ne putem imagina cum şi-au asigurat naufragiaţii nevoile zilnice alimentare. Cât despre faptul dacă mai erau pe insulă, se părea că întrebarea aceasta era, hotărât, negativă. În rest, dacă pieriseră, era probabil să fie găsite rămăşiţele celui ce murise ultimul… Totuşi, după cercetări minuţioase efectuate în interiorul şi în afara grotei, nu se găsi nimic.

— Trebuie deci să credem, observă Zach Fren, că naufragiaţii au fost repatriaţi?…

— Şi cum? întrebă căpitanul Ellis. Au fost capabili să construiască până la urmă, cu ajutorul resturilor bastimentului lor, o ambarcaţie destul de mare şi de rezistentă pentru a putea naviga pe mare?…

— Nu, căpitane, şi nici măcar nu au avut din ce să construiască o barcă. Aş crede mai degrabă că semnalele lor au fost zărite de vreo navă…

— Nu pot să accept acest fapt, Zach.

— Şi de ce, căpitane?

— Deoarece, dacă i-a cules vreo navă, vestea s-ar fi răspândit în lumea întreagă, cel puţin dacă nava în cauză nu s-ar fi scufundat ulterior, ceea ce e greu de crezut. Îndepărtez deci ipoteza că naufragiaţii de pe Insula Browse au fost salvaţi în aceste împrejurări.

— De acord! zise Zach Fren, care nu se lăsa convins uşor. Dar dacă le-a fost imposibil să construiască o şalupă, nimic nu dovedeşte că toate ambarcaţiile de la bord au pierit în naufragiu, iar în acest caz…

— Ei bine, chiar şi în acest caz, continuă căpitanul Ellis, întrucât nu am auzit spunându-se nimic despre un echipaj dispărut şi care să fi fost salvat, în ultimii ani, în regiunile de ţărm ale Australiei Occidentale, aş intui că ambarcaţia trebuie să se fi scufundat în timpul acestei călătorii de mai multe sute de mile între Insula Browse şi coasta australiană!

Era dificil să se răspundă acestui raţionament. Zach Fren a înţeles bine; dar nevoind să se renunţe în a afla ce se întâmplase cu naufragiaţii, el întrebă:

— Acum, căpitane, aş putea crede că intenţionaţi să cercetaţi celelalte zone ale insulei?

— Da… spre a fi cu conştiinţa împăcată, răspunse căpitanul Ellis. Dar mai întâi, propun să dărâmăm acest catarg de semnal, astfel încât navele să nu mai devieze de la ruta lor, deoarece nu mai există niciun om de salvat aici!

Căpitanul, Zach Fren şi cei doi marinari cercetară ultima dată plaja, după ce ieşiră din grotă. Apoi, urcând pe colină, ei se îndreptară spre capătul promontoriului.

Fură nevoiţi să ocolească o groapă adâncă, un fel de eleşteu plin cu pietre, în care se aduna apa de pe urma ploilor, şi îşi reluară apoi mersul în direcţia iniţială.

Deodată, căpitanul Ellis se opri.

în acel loc, solul avea patru umflături, paralele. Probabil că dispunerea lor nu ar fi atras atenţia, dacă nişte mici cruci din lemn, pe jumătate putrezite, nu le-ar fi semnalat prezenţa. Erau nişte morminte. Acolo era cimitirul naufragiaţilor.

— În sfârşit, strigă căpitanul Ellis, vom afla, poate, misterul?

Nu era o profanare propriu-zisă, sau o lipsă de respect pentru cei morţi, în acele condiţii, şi deci mormintele trebuiau cercetate, exhumate corpurile, să se afle în ce stare erau şi să se caute vreun indiciu al naţionalităţii lor.

Cei doi marinari se apucară deci de săpat şi, scobind pământul cu ajutorul cuţitelor, îl aruncau într-o parte. Trecuseră mulţi ani de când fuseseră îngropate cadavrele în acest loc, deoarece solul nu dădea la iveală decât oseminte. Căpitanul Ellis ceru să fie acoperite din nou şi crucile fură puse la loc în capătul mormintelor.

Mai erau multe neclarităţi pentru a se răspunde la întrebările referitoare la naufragiu. Dacă patru fiinţe omeneşti fuseseră îngropate în acest loc, ce se întâmplase cu cel care le-a săpat

mormintele? Şi dacă el a murit la rândul său, unde-i era mormântul, va fi găsit, oare, scheletul său abandonat într-un alt loc de pe insulă?

Căpitanul Ellis nu prea avea speranţe în acest sens.

— Nu vom reuşi, strigă el, să cunoaştem numele navei care s-a pierdut pe Insula Browse!... Să revenim la San Diego, fără să fi descoperit resturile navei Franklin, fără să ştim ce s-a întâmplat cu John Branican şi cu echipajul lui?...

— De ce nu ar fi nava aceasta tocmai Franklin? întrebă unul dintre marinari.

— Şi de ce ar fi? răspunse Zach Fren.

Nimic, într-adevăr, nu lăsa să se afirme că resturile ce acopereau recifurile Insulei Browse erau ale lui Franklin, şi se părea că a doua expediţie a lui Dolly Hope va fi lipsită de succes ca şi prima.

Căpitanul Ellis rămase tăcut, cu privirile ţintuite spre sol, unde bieţii naufragiaţi puseseră capăt privaţiunilor lor doar odată cu moartea! Erau compatrioţi, americani ca şi el?... Erau cei pe care Dolly Hope venise să-i caute?...

— Să mergem la catargul de semnal! spuse el.

Zach Fren şi oamenii lui îl însoţiră, în timp ce cobora lunga pantă stâncoasă, prin care promontoriul se unea cu masivul insulei.

Jumătatea de milă, ce îi separa de catarg, fu străbătută anevoie, în douăzeci de minute, întrucât solul era presărat cu pietre şi mărăcini.

Atunci când căpitanul Ellis şi însoţitorii lui se opriră în apropierea catargului, ei observară că era înfipt adânc într-o excavaţie stâncoasă, şi din cauza aceasta rezistase unor îndelungi şi aspre intemperii. Aşa cum fusese deja recunoscut cu ajutorul lunetei, catargul, un fragment din bompres, provenea din resturile navei.

Cât despre stindardul agăţat în vârf, acesta nu era decât o bucată de pânză, zdrenţuită de briză, fără niciun indiciu de naţionalitate.

Din ordinul căpitanului Ellis, cei doi marinari se pregăteau să doboare catargul, când Zach Fren strigă:

— Căpitane... acolo... priviţi!...

— Un clopot!

Pe un batiu încă solid, se afla un clopot, al cărui inel din fier

era mâncat de rugină.
Aşadar, naufragiaţii nu s-au mulţumit doar să înalţe acest catarg de semnal şi să agaţe în vârful lui pavilionul. Ei transportaseră în acest loc clopotul de la bord, sperând că putea fi auzit de vreun bastiment ce ar fi trecut prin apropierea insulei… Dar acest clopot nu avea gravat pe el numele navei căruia aparţinea, conform uzanţelor obişnuite în marină?
Căpitanul Ellis se îndreptă spre batiu, când, brusc, se opri.
La baza batiului zăceau resturile unui schelet, sau, mai bine spus, o grămadă de oseminte căzute pe sol, pe care se zăreau câteva zdrenţe.
Supravieţuitorii care se refugiaseră pe Insula Browse erau deci în număr de cinci. Patru muriseră, iar al cincilea rămăsese singur…
Apoi, înr-o zi, el a părăsit grota, s-a târât până la capătul promontoriului, a sunat din clopot, pentru a se face auzit de o navă din larg… şi a căzut în acest loc, dându-şi ultima suflare…
După ce dădu ordin celor doi marinari să sape o groapă pentru a îngropa aceste oseminte, căpitanul Ellis îi făcu semn lui Zach Fren să-l urmeze pentru a examina clopotul…
Pe bronz era gravat acest nume şi câteva cifre, încă vizibile:
Franklin
1875

Capitolul XV
Epava vie

În timp ce Dolly Hope îşi continua a doua campanie prin Marea Timor şi o încheia în condiţiile pe care le ştim, doamna Branican, prietenii ei, familiile echipajului dispărut treceau prin toate neliniştile specifice aşteptării. Câte speranţe îşi puseseră ei în acea bucată de lemn găsită de Califomian şi care aparţinea, incontestabil, navei Franklini Va reuşi căpitanul Ellis să descopere resturile navei pe una dintre insulele din această mare sau într-o zonă a litoralului australian? îi va găsi pe John Branican, pe Harry Felton şi pe cei doisprezece marinari îmbarcaţi la ordinele lor? Va aduce el, în sfârşit, la San Diego

unul sau mai mulţi supravieţuitori ai acestei catastrofe?
De la plecarea navei Dolly Hope sosiseră două scrisori din partea căpitanului Ellis. Prima informa despre rezultatul nesatisfăcător al explorării printre trecătorile Strâmtorii Torres şi până la extremitatea Mării Arafura. A doua înştiinţa că Insulele Melville şi Bathurst fuseseră cercetate, dar fără să se fi găsit urma trecerii navei Franklin. Astfel, doamna Branican era informată că cercetările urma să fie efectuate, în Marea Timor şi până la partea occidentală a Australiei, in mijlocul diverselor arhipelaguri aflate în apropiere de Tasmania. După ce va face investigaţii în micile Insule Sonde şi nu va găsi vreun indiciu, echipajul de pe Dolly Hope va reveni în portul San Diego.
În urma acestei ultime scrisori, corespondenţa încetă. Se scurseră câteva luni, şi la vremea povestirii noastre se aştepta din zi în zi ca Dolly Hope să fie semnalată de semafoarele din San Diego.
Totuşi, anul 1882 se încheiase şi, cu toate că doamna Branican nu mai primise nicio veste de la căpitanul Ellis, asta nu trebuia să surprindă; serviciile poştale sunt lente şi neregulate de-a lungul Oceanului Pacific. De fapt, nu era niciun motiv de îngrijorare în privinţa lui Dolly Hope, toţi fiind nerăbdători să o revadă în port.
Cu toate acestea, la sfârşitul lunii februarie William Andrew începuse să creadă că expediţia navei Dolly Hope se prelungea peste măsură. În fiecare zi, un anumit număr de persoane se ducea la Capul Island, sperând să zărească nava în larg. Oricât de departe s-ar fi aflat, marinarii din San Diego o recunoşteau uşor doar după forma ei, la fel cum ai recunoaşte un francez faţă de un german, şi chiar un englez de un american.
În sfârşit, Dolly Hope apăru în dimineaţa zilei de 27 martie, la nouă mile în larg, cu motorul funcţionând la putere maximă, sub adierea unei brize răcoroase dinspre nord-vest. În mai puţin de o oră, nava ajunse la intrarea în şenal, îl traversă şi acostă în golful din San Diego.
Vestea se răspândi în tot oraşul, iar populaţia se îngrămădi o parte pe chei, o alta pe promontoriile Island şi Loma.
Doamna Branican, William Andrew, împreună cu câţiva prieteni, grăbindu-se să intre în legătură cu Dolly Hope, se îmbarcară pe un remorcher pentru a ajunge în apropierea navei. Mulţimea era cuprinsă de o oarecare nelinişte şi, atunci când

remorcherul trecu de ultimul debarcader pentru a ieşi din port, nu se auzi niciun strigăt. Părea că vestea despre succesul campaniei conduse de căpitanul Ellis străbătuse deja lumea întreagă.

Douăzeci de minute mai târziu, doamna Branican, William Andrew şi însoţitorii lor acostară lângă Dolly Hope.

Doar câteva minute trecură, şi fiecare află rezultatul expediţiei. Nava Franklin naufragiase la limita de vest a Mării Timor, pe Insula Browse… Acolo se refugiaseră supravieţuitorii naufragiului… Acolo îşi găsiseră sfârşitul!

— Toţi?… întrebă plină de îngrijorare doamna Branican.

— Toţi! răspunse căpitanul Ellis.

Consternarea fu generală, atunci când Dolly Hope ancoră în mijlocul golfului, cu pavilionul în bernă, semn de doliu, cel al naufragiaţilor navei Franklin.

Plecată din San Diego la 3 aprilie 1882, Dolly Hope revenea acasă la 27 martie 1883. Campania sa durase aproape douăsprezece luni, expediţie în cursul căreia entuziasmul şi credinţa nu au lipsit niciodată. Dar ea nu a avut alt rezultat decât acela de a nărui şi ultimele speranţe.

În răstimpul scurt, în care doamna Branican şi William Andrew rămaseră la bord, căpitanul Ellis le relată sumar faptele referitoare la naufragiul navei Franklin pe recifurile Insulei Browse.

Deşi află că nu mai exista nicio îndoială în privinţa căpitanului John şi a însoţitorilor lui, doamna Branican îşi păstră atitudinea obişnuită. Nicio lacrimă nu i se scurse din ochi. Nu puse nicio întrebare, întrucât resturile navei Franklin fuseseră găsite pe această insulă, şi nu mai rămăsese niciun naufragiat dintre cei care se adăpostiseră acolo, ce ar mai fi putut întreba în acele momente? Relatarea pe larg a expediţiei i se va comunica mai târziu. Astfel, după ce întinse mâna căpitanului Ellis şi lui Zach Fren, ea se aşeză pe o bancă la pupa lui Dolly Hope, gânditoare. Şi, în faţa atâtor dovezi grăitoare, Dolly încă mai spera, refuzând „să se simtă văduva lui John Branican”!

Imediat ce Dolly Hope aruncă ancora în golf, Dolly reveni în partea din faţă a dunetei şi îi rugă pe William Andrew, pe căpitanul Ellis şi pe Zach Fren să vină în aceeaşi zi la Prospect House. Ea îi va aştepta după-amiaza, în scopul de a cunoaşte în detaliu cum s-a derulat această explorare prin Strâmtoarea

Torres, Marea Arafura şi Marea Timor.
O ambarcaţie o aduse la chei pe doamna Branican. Mulţimea se dădu la o parte respectuos, în timp ce ea străbătea cheiul şi se îndrepta spre cartierul nordic din San Diego.
După mai puţin de trei ore, în aceeaşi zi, William Andrew, căpitanul Ellis şi şeful de echipaj se prezentară la vilă, unde fură primiţi imediat, apoi introduşi în salonul de la parter, unde se afla doamna Branican.
După ce se aşezară în jurul unei mese, pe care era desfăşurată o hartă cu mările Australiei Septentrionale, Dolly spuse:
— Căpitane Ellis, vreţi să-mi relataţi pe larg cum s-a derulat campania?
Şi atunci, căpitanul Ellis vorbi ca şi cum avea sub ochi jurnalul său de bord, neomiţând niciun detaliu, neuitând niciun incident, adresându-se uneori lui Zach Fren pentru a-i confirma spusele. El povesti chiar în amănunţime explorările efectuate în Strâmtoarea Torres, în Marea Arafura, în Insulele Melville şi Bathurst, între arhipelagurile grupului Tasmania, deşi era inutil. Dar doamna Branican acorda atenţie relatării, ascultând în tăcere şi aţintindu-şi asupra căpitanului o privire fixă.
Când expunerea ajunse la episoadele petrecute pe Insula Browse, el relată oră cu oră, minut cu minut tot ce se petrecuse după ce omul de veghe zărise catargul de semnal înălţat pe promontoriu. În continuare nemişcată, cu mâinile tremurând uşor, doamna Branican vedea în gând aceste diverse scene ca şi cum s-ar fi petrecut în faţa ochilor ei: debarcarea căpitanului Ellis şi a oamenilor lui la gura de vărsare a râuleţului, ascensiunea colinei, lama de cuţit găsită pe jos, urmele de agricultură, târnăcopul abandonat, plaja pe care valurile mării adusese resturile naufragiului, fragmentele informe ale navei Franklin în acea îngrămădire de stânci, unde fusese aruncată, desigur, de o furtună foarte violentă, grota în care locuiseră supravieţuitorii, descoperirea celor patru morminte, scheletul ultimului dintre aceşti nenorociţi, la baza catargului de semnal, aproape de clopotul de alarmă… La această ultimă scenă, Dolly se ridică brusc, ca şi cum ar fi auzit sunetele clopotului respectiv în mijlocul solitudinii vilei Prospect House…
Scoţând din buzunar un medalion, tern din cauza umidităţii, căpitanul Ellis i-l arătă.

Dar dacă medalionul dovedea faptul conform căruia căpitanul John se afla printre cei cinci naufragiaţi ce îşi găsiseră refugiu pe insulă, nu trebuie să tragem de aici concluzia că el murise din cauza lipsurilor şi a abandonului?…

Harta mărilor australiene era desfăşurată pe masă, această hartă în faţa căreia, timp de şapte ani, Dolly evocase atât de mult amintirea lui John. Ea ceru căpitanului să-i arate Insula Browse, un punct abia perceptibil, pierdut în regiunile de ţărm bătute de uraganele din Oceanul Indian.

— Dacă am fi ajuns pe insulă cu câţiva ani mai devreme, adăugă căpitanul Ellis, poate că i-am fi găsit încă în viaţă… pe John… şi însoţitorii lui…

— Da, probabil, murmură William Andrew, şi acolo ar fi trebuit să întreprindă Dolly Hope prima sa campanie!… Dar cine s-ar fi gândit vreodată că Franklin ar fi pierit pe o insulă din Oceanul Indian?…

— Nu aveam cum, răspunse căpitanul Ellis, după ruta pe care trebuia s-o urmeze, şi pe care a urmat-o efectiv, deoarece Franklin a fost văzută la sud de Insula Celebes!… Nemaiputându-şi manevra bastimentul, căpitanul John a trebuit, oare, să străbată Strâmtorile Sonde în Marea Timor şi apoi a fost împins până pe Insula Browse?

— Da, şi nu este de mirare că lucrurile s-au petrecut întocmai! interveni Zach Fren.

— Căpitane Ellis, spuse atunci doamna Branican, căutând nava Franklin în mările Malaeziei, aţi acţionat corect… Dar mai întâi trebuia să ajungeţi la Insula Browse!… Da!… acolo era cheia misterului!

Apoi, luând parte la conversaţie, şi dorind într-un fel să-şi sprijine pe nişte cifre sigure tenacitatea ei de a păstra o lumină de speranţă, Dolly continuă:

— La bordul lui Franklin se aflau căpitanul John, secundul, Harry Felton şi doisprezece marinari. Pe insulă aţi găsit rămăşiţele a patru oameni, îngropaţi, şi ale ultimului mort, la baza catargului de semnal. Ce credeţi că s-a întâmplat cu ceilalţi nouă?

— Nu ştim, răspunse căpitanul Ellis.

— Ştiu, zise doamna Branican, insistând, dar vă întreb: Ce credeţi că s-ar fi putut întâmpla cu ei?

— Probabil că au pierit în timp ce Franklin se zdrobea de

recifurile insulei.

— Admiteţi deci că nu au supravieţuit naufragiului decât cinci oameni?…

— Din nefericire, este explicaţia cea mai plauzibilă! adăugă William Andrew.

— Nu este şi părerea mea, preciză doamna Branican. Oare John, Felton şi cei doisprezece oameni din echipaj nu e posibil să fi ajuns teferi pe Insula Browse?… Iar nouă dintre ei să fi reuşit apoi să părăsească restul grupului?…

— Şi cum au reuşit acest lucru, doamnă Branican? întrebă impetuos căpitanul Ellis.

— Îmbarcându-se pe una dintre şalupele construite din resturile navei lor…

— Doamnă Branican, reluă căpitanul Ellis, Zach Fren v-a spus la fel de bine ca mine: în starea în care se aflau acele resturi, ni s-a părut imposibil!

— Dar… una dintre bărcile lor…

— Bărcile de pe Franklin, admiţând că nu au fost deteriorate de furtună sau în urma şocului cauzat de izbirea de recifuri, nu s-au putut aventura într-o traversare până la coasta australiană sau la Insulele Sonde.

— Şi, de altfel, observă William Andrew, dacă nouă dintre naufragiaţi au reuşit să părăsească insula, de ce au mai rămas cinci acolo?

— Adaug, continuă căpitanul Ellis, că, dacă au avut la dispoziţie o ambarcaţie oarecare, cei care au plecat au pierit pe mare, ori au fost victimele indigenilor australieni, deoarece nu au mai reapărut niciodată!

Atunci, doamna Branican, disimulându-şi abil orice semn de slăbiciune, se adresă şefului de echipaj:

— Zach Fren, spuse ea, aveţi aceeaşi convingerea cu cea a căpitanului Ellis?

— Cred… răspunse Zach Fren clătinând din cap, cred că dacă lucrurile s-au petrecut aşa… este foarte posibil să se fi întâmplat totuşi şi altfel!

— Prin urmare, reluă doamna Branican, părerea mea este că nu avem o convingere deplină referitoare la ce s-a întâmplat cu cei nouă oameni ale căror rămăşiţe nu au fost găsite pe insulă. Cât despre dumneavoastră şi echipaj, căpitane Ellis, aţi făcut tot ce era posibil omeneşte.

— Aş fi vrut totuşi să facem mai mult, doamnă Branican!

— Ne vom retrage, draga mea Dolly, zise William Andrew, estimând că întâlnirea durase destul.

— Da, prietene, opină doamna Branican. Am nevoie să rămân singură… Dar ori de câte ori căpitanul Ellis va dori să vină la Prospect House, voi fi fericită să vorbesc cu el despre John, despre însoţitorii lui…

— Voi fi mereu la dispoziţia dumneavoastră, răspunse căpitanul.

— Şi tu, de asemenea, Zach Fren, adăugă doamna Branican, nu uita că eşti binevenit oricând în casa mea, care este şi a ta.

— A mea?… se arătă mirat şeful de echipaj. Dar ce se va întâmpla cu Dolly Hope?…

— Cu Dolly Hope? afişă aceeaşi surprindere doamna Branican, ca şi cum întrebarea i se părea inutilă.

— Nu crezi, draga mea Dolly, observă William Andrew, că, dacă s-ar ivi o ocazie, ar fi bine să o vindem…

— Să o vindem, exclamă revoltată Dolly, să o vindem?… Nu, domnule Andrew, niciodată!

Doamna Branican şi Zach Fren schimbară o privire; amândoi erau înţeleşi.

începând din acea zi, Dolly trăi retrasă la Prospect House, unde solicitase să fie transportate cele câteva obiecte găsite pe Insula Browse, ustensilele pe care le folosiseră naufragiaţii, lampa de bord, bucata de tablă fixată în vârful catargului de semnal, clopotul de pe Franklin etc.

Cât despre Dolly Hope, după ce a fost dusă în capătul portului şi dezafectată, ea fu încredinţată sub paza lui Zach Fren. Recompensaţi generos, oamenii din echipaj aveau asigurată de acum înainte existenţa în privinţa nevoilor lor. Dar dacă Dolly Hope urma să iasă vreodată în larg pentru o nouă expediţie, se putea conta pe ei.

În acest timp, Zach Fren veni frecvent la Prospect House. Doamnei Branican îi făcea plăcere să-l vadă, să discute cu el, să reia în detaliu diversele evenimente din ultima lui campanie. De altfel, acelaşi mod de a vedea lucrurile îi apropia în fiecare zi, tot mai mult. Nu credeau că fusese spus ultimul cuvânt în privinţa catastrofei navei Franklin, iar Dolly îi repeta şefului de echipaj:

— Zach Fren, nici John, nici cei opt camarazi ai lui nu sunt morţi!

— Cei opt?… nu ştiu, răspundea invariabil şeful de echipaj. Dar, cu siguranţă, căpitanul John este viu!

— Da!… viu!… Şi unde să mergem să-l căutăm, Zach Fren?… Unde este, bietul meu John?

— Este acolo unde este, şi, desigur, undeva, doamnă Branican!… Şi dacă nu ne vom duce acolo, vom primi veşti de la el!… Nu spun că va fi printr-o scrisoare timbrată, prin poştă… dar le vom primi!…

— John este în viaţă, Zach Fren!

— Fără asta, doamnă Branican, te-aş mai fi salvat eu vreodată?… Dumnezeu ar fi îngăduit acest lucru?… Nu… Ar fi fost prea greu din partea Lui!

Şi Zach Fren, cu modul său de a spune lucrurilor pe nume, şi doamna Branican, cu obstinaţia pe care o alătura acestui mod, păstrau o speranţă pe care nici William Andrew, nici căpitanul Ellis, nici altcineva dintre prietenii lor nu o mai puteau păstra.

În timpul anului 1883, nu surveni niciun incident de natură să readucă în atenţia publicului afacerea Franklin. Căpitanul Ellis primi comanda unei nave, în beneficiul firmei Andrew, şi plecase pe mare. William Andrew şi Zach Fren erau singurii vizitatori primiţi la vilă. Cât despre doamna Branican, ea îşi dedica tot timpul pentru a asigura bunul mers al orfelinatului pentru copii abandonaţi, Wat House.

La acea vreme, erau crescuţi în ospiciu cincizeci de copilaşi sărmani, unii foarte micuţi, alţii deja mărişori, iar doamna Branican îi vizita zilnic, veghind asupra sănătăţii, educaţiei şi a viitorului lor. Suma considerabilă alocată întreţinerii orfelinatului Wat House îi ajuta să fie fericiţi atât cât puteau fi nişte copii fără tată, nici mamă.

Când ajungeau la vârsta uceniciei, Dolly îi plasa în atelierele, agenţiile comerciale şi pe şantierele din San Diego, unde ea continua să-i vegheze. În acel an, trei sau patru fii de marinari reuşiră chiar să se îmbarce sub comanda unor căpitani destoinici şi demni de încredere. La început muşi, ei vor trece apoi la gradul de novice, între treisprezece şi optsprezece ani, pe urmă mateloţi, asiguraţi astfel cu o meserie bună pentru vârsta lor şi cu o pensie la bătrâneţe. Şi acest fapt se constată ca atare, ospiciul Wat House era destinat să constituie o pepinieră pentru aceşti marinari care fac onoare populaţiei din San Diego şi alte porturi din California.

În afară de aceste preocupări, doamna Branican continua să fie binefăcătoarea acestor oameni sărmani. Nimeni nu bătea în van la uşa vilei Prospect House. Cu veniturile considerabile ale averii sale, administrate prin grija lui William Andrew, Dolly concura cu toate operele de binefacere, de pe urma cărora familiile marinarilor de pe Franklin beneficiau de cota cea mai mare. Şi dintre aceşti absenţi, nu spera ea ca unii să revină într-o zi acasă?

Era unicul subiect al întâlnirilor ei cu Zach Fren. Ce soartă avuseseră naufragiaţii ale căror urme nu fuseseră găsite pe Insula Browse?… De ce nu au părăsit-o la bordul unei ambarcaţii construite de ei, orice ar fi spus căpitanul Ellis?… Este adevărat, se scurseseră deja atâţia ani, încât părea o nebunie să se mai spere încă în faptul că mai sunt în viaţă!

Noaptea mai ales, în timpul unui somn agitat de vise stranii, Dolly îl vedea şi revedea pe John apărându-i în faţa ochilor… Fusese salvat în urma naufragiului şi luat de o navă în nişte mări îndepărtate… Bastimentul care îl va repatria era în larg… John revenea la San Diego… Şi ceea ce era mai extraordinar era că iluziile acestea, după trezire, persistau cu o intensitate aşa de mare, încât Dolly se ataşa de ele ca de nişte fapte reale.

Şi la fel se încăpăţâna şi Zach Fren să creadă în miracolul supravieţuirii celor nouă oameni din echipajul lui Franklin. Dacă e să-i dăm crezare, aceste idei erau bătute în creierul său cu un ciocan de lemn întocmai cuielor din acelaşi material în bordajul unei nave! Şi el îşi repeta că nu fuseseră găsiţi decât cinci naufragiaţi din paisprezece, că restul a reuşit să părăsească Insula Browse, că era o eroare afirmându-se că a fost imposibil să-şi construiască o ambarcaţie din resturile navei Franklin. Şi este, oare, adevărat, faptul că nu se ştia ce se întâmplase cu ei de atâta vreme? Dar Zach Fren nu voia să se gândească la asta, însă pe William Andrew îl apuca exasperarea văzând cum şeful de echipaj îi sporeşte aceste iluzii lui Dolly. Se temea că o asemenea surescitare să nu devină periculoasă pentru un creier care fusese deja atins de o pierdere a facultăţilor mintale… Iar atunci când voia să-l chestioneze pe Zach în privinţa acestui subiect, acesta se încăpăţâna în ideile sale şi răspundea:

— Nu voi renunţa la o ancoră bună, atât timp cât braţele îi sunt solide şi e în stare bună!

Se scurseră mai mulţi ani. În 1890, se împliniseră paisprezece

ani de când căpitanul John Branican şi oamenii de pe Franklin părăsiseră portul din San Diego. Doamna Branican era atunci în vârstă de treizeci şi şapte de ani. Chiar dacă părul începuse să-i albească şi tenul feţei devenise mai stacojiu şi mat, ochii îi erau la fel de luminoşi ca altădată. Nu părea să-şi fi pierdut cu nimic din puterea ei fizică şi morală, ori din energia ce o caracteriza, şi nu aştepta decât o ocazie pentru a oferi noi dovezi referitoare la capacitatea de a le manifesta.

Putea la fel ca lady Franklin să organizeze expediţii după expediţii, să-şi irosească averea întreagă pentru a găsi urmele lui John şi ale însoţitorilor lui. Dar unde să-i caute?… Opinia generală nu era, oare, aceea că drama aceasta maritimă avusese acelaşi deznodământ ca al expediţiei ilustrului amiral englez?… Marinarii de pe Franklin nu pieriseră, oare, în regiunile de ţărm ale Insulei Browse, la fel cum marinarii de pe Erebus şi Terror sfârşiseră în mijlocul gheţurilor din mările arctice?…

În timpul acestor ani lungi, care nu aduseseră nicio dezlegare în privinţa misterioasei catastrofe, doamna Branican a continuat să se informeze despre Len şi Jane Burker. Dar şi în privinţa acestor căutări nu exista absolut nicio informaţie. Nicio scrisoare nu ajunsese la San Diego. Totul lăsa să se înţeleagă că Len Burker părăsise America şi se stabilise sub un nume fals în vreo ţară îndepărtată. Pentru doamna Branican, asta însemna o mare supărare, adăugată atâtor altele. Ce bucurie ar fi simţit dacă ar fi avut-o lângă ea pe biata Jane, la care ţinea atât de mult!… Verişoara ei ar fi fost o companie ideală… Dar ea era departe, nu mai puţin pierdută pentru Dolly la fel ca şi căpitanul John!

Primele şase luni ale anului 1890 se încheiară, când un ziar din San Diego publică, în numărul din 26 iulie, un articol al cărui efect trebuia să fie şi chiar fu imens, am putea spune, pe cele două continente.

Articolul era preluat după o relatare apărută într-un ziar australian, Morning Herald, din Sydney, şi iată ce conţinea:

«După cum ne amintim, ultimele cercetări efectuate, în urmă cu şapte ani, de Dolly Hope, în scopul de a-i găsi pe supravieţuitorii navei Franklin, nu au dus la niciun rezultat. S-ar putea crede că naufragiaţii au pierit toţi, fie înainte de a ajunge pe Insula Browse, fie după ce au părăsit-o.

Or, problema este departe de a fi dezlegată.

Într-adevăr, unul dintre ofiţerii de pe Franklin toanai a sosit la

Sydney. Este vorba despre Harry Felton, secundul căpitanului John Branican. Găsit pe malul râului Parru, unul dintre afluenţii lui Darling, aproape la graniţa cu Noua Galie de Sud şi cu Queensland, el a fost adus la Sydney. Dar din cauza stării sale de slăbiciune, nu s-a putut obţine nicio informaţie de la el, şi există temeri că ar putea muri într-o zi sau alta.

Această ştire este un aviz pentru cei interesaţi de catastrofa navei Franklin.»

La 27 iulie, imediat ce William Andrew luă cunoştinţă de acest articol, care sosi telegrafic la San Diego, el se duse imediat la Prospect House, unde Zach Fren se găsea în acel moment.

Doamna Branican fu informată grabnic, iar singurul ei răspuns fu acesta:

— Plec la Sydney.

— La Sydney?… întrebă uluit William Andrew.

— Da… răspunse Dolly.

Apoi, întorcându-se spre şeful de echipaj, zise:

— Mă vei însoţi, Zach Fren?

— Oriunde veţi merge, doamnă Branican.

— Dolly Hope este pregătită să iasă în larg?

— Nu, răspunse William Andrew, şi este nevoie de trei săptămâni pentru a fi reafectată…

— Trebuie să ajung la Sydney mai repede! zise doamna Branican. Există vreun pachebot gata de plecare spre Australia?…

— Oregon va părăsi San Francisco chiar în noaptea aceasta.

— Zach Fren şi cu mine vom fi în seara aceasta la San Francisco.

— Draga mea Dolly, spuse William Andrew, dea Dumnezeu să-l regăseşti pe John!…

— Îl voi găsi! răspunse doamna Branican.

în acea seară, spre ora unsprezece, un tren special, organizat la cererea doamnei Branican, o duse pe ea şi pe Zach Fren în capitala Californiei.

La ora unu dimineaţa, Oregon părăsea San Francisco cu destinaţia Sydney.

Capitolul XVI
Harry Felton

Steamer-ul Oregon navigase cu o viteză medie de şaptesprezece noduri în timpul acestei călătorii, favorizată de o vreme superbă, timp normal, de altfel, în partea aceasta a Pacificului şi în acea perioadă a anului. Curajoasa navă, aşa cum repeta bucuros Zach Fren, împărtăşea nerăbdarea doamnei Branican. Trebuie spus că ofiţerii, pasagerii, echipajul nutreau pentru această femeie dârză o caldă simpatie, ale cărei mâhniri şi energia cu care le suporta o făceau atât de demnă.

Când Oregon ajunse la 33°51' latitudine sudică şi 148°40' longitudine estică, omul de veghe din vârful catargului semnală pământ. La 15 august, după o călătorie de şapte mii de mile marine, efectuată în nouăsprezece zile, steamer-ul intră în golful din Port Jackson, între falezele înalte, şistoase, care au forma unei porţi grandioase, deschisă spre Pacific.

Lăsând la dreapta şi la stânga aceste golfuleţe, presărate cu vile şi cu vilişoare, purtând numele Watson, Vaucluse, Rose, Double, Elisabeth, Oregon trecu prin faţa Earme Love, Sydney Love şi ajunse la Darling Harbour, portul propriu-zis din Sydney, unde ancoră la cheiul debarcaderului.

Prima persoană care se prezentă la bord, unul dintre agenţii vamali, fu întrebat direct de doamna Branican:

— Harry Felton?…

— Este în viaţă, îi răspunse agentul, care o recunoscu pe doamna Branican.

De fapt, întreaga populaţie a oraşului Sydney ştia că Dolly se îmbarcase la bordul lui Oregon şi o aştepta cu cea mai mare nerăbdare.

— Unde este Harry Felton? adăugă ea.

— La Spitalul Marinei.

Urmată de Zach Fren, doamna Branican debarcă grabnic. Mulţimea o întâmpină cu acelaşi respect ca şi la San Diego, şi pe care l-ar fi găsit peste tot unde ar fi mers.

O trăsură îi transportă la Spitalul Marinei, unde fură primiţi de medicul de gardă.

— Harry Felton a putut să vorbească?… Şi-a recăpătat cunoştinţa?… întrebă doamna Branican.

— Nu, doamnă, răspunse medicul. Acest nefericit nu şi-a revenit în simţiri… Se pare că nu poate vorbi… Poate muri dintr-o oră în alta!

— Nu trebuie ca Harry Felton să moară! spuse doamna Branican. Este singurul care ştie dacă mai trăiesc căpitanul John şi însoţitorii lui!… Doar el ne poate spune unde sunt!… Am venit special pentru Harry Felton… pentru a-l asculta…

— Doamnă, vă conduc în salonul în care este internat, preciză medicul.

După câteva clipe, doamna Branican şi Zach Fren erau introduşi în camera ocupată de Harry Felton.

Cu şase săptămâni înainte, nişte călători strrăbăteau provincia Ulakarara, în Noua Galie de Sud, la limita inferioară a provinciei Queensland. Ajunşi pe malul stâng al râului Parru, ei zăriră un bărbat care zăcea la rădăcina unui arbore. Acoperit cu zdrenţe, epuizat de lipsuri, copleşit de oboseală, bărbatul nu-şi recăpătă cunoştinţa, iar dacă nu ar fi fost găsit într-unul dintre buzunarele lui carnetul de ofiţer în marina comercială, nu s-ar fi ştiut niciodată cine este.

El era Harry Felton, secundul de pe Franklin.

De unde venea? Din ce zonă îndepărtată şi necunoscută a continentului australian plecase? De cât timp rătăcea prin aceste ţinuturi pustii ale deşerturilor din centrul Australiei? Fusese luat prizonier de indigeni, reuşise să scape? Dacă mai avea însoţitori, unde îi lăsase? Sau era singurul supravieţuitor al dezastrului întâmplat în urmă cu paisprezece ani?… Toate aceste întrebări rămăseseră fără răspuns până atunci.

Exista totuşi un interes considerabil de a se afla de unde venea Harry Felton, de a se cunoaşte amănuntele referitoare la existenţa lui de la naufragiul navei Franklin pe recifurile Insulei Browse, de a se dezlega, în sfârşit, misterul catastrofei.

Harry Felton fu transportat la halta cea mai apropiată, Oxley, urcat în tren şi aşa a ajuns la Sydney. Informată, înaintea unui alt ziar, de sosirea lui în capitala asutraliană, conducerea publicaţiei Moming Herald a dispus inserarea articolului pe care îl cunoaştem, adăugând că locotenentul de pe Franklin nu a putut încă răspunde la niciuna dintre întrebările ce i-au fost adresate.

Aflată în faţa lui Harry Felton, doamna Branican abia dacă-l mai putea recunoaşte. La vremea plecării navei Franklin, el avea doar patruzeci şi şase de ani, iar acum, şaizeci. Şi era singurul om – aproape un cadavru – care ştia ce se întâmplase cu căpitanul John şi cu echipajul său!

Până la sosirea doamnei Branican, îngrijirile acordate nu ameliorară cu nimic starea lui Harry Felton, cauzată, evident, de oboseala accentuată suferită timp de săptămâni sau, cine ştie, sau luni cât a durat călătoria lui prin Australia Centrală. Suflul infim de viaţă, ce îi mai rămăsese, putea fi întrerupt dintr-o clipă în alta de o sincopă. De când fusese internat în ospiciu, abia dacă deschisese ochii, dar fără să se ştie dacă el îşi dădea seama unde se află şi ce se petrece în jurul lui. Era hrănit cu puţină hrană şi nu părea să conştientizeze asta. Medicii se temeau ca nu cumva suferinţele excesive să-i fi anihilat facultăţile intelectuale, să-i fi afectat sau distrus funcţionarea memoriei, de care depindea, poate, salvarea celorlalţi naufragiaţi.

Doamna Branican se postă la căpătâiul lui Harry Felton, urmărindu-i privirile, când i se întredeschideau pleoapele, şoaptele stinse, cel mai mic indiciu posibil de perceput, un cuvânt scăpat pe buzele lui. În picioare, lângă ea, Zach Fren încerca să surprindă o sclipire de inteligenţă, aşa cum un marinar caută o lumină printre ceţurile orizontului.

Dar sclipirea nu străluci nici în acea zi, nici în următoarele trei. Pleoapele lui Harry Felton se încăpăţânau să rămână închise şi, atunci când Dolly le ridica, nu găsea sub ele decât o privire inconştientă.

Totuşi, ea nu-şi pierdea speranţa, la fel şi Zach Fren, căruia îi spunea:

— Dacă Harry Felton o va recunoaşte pe soţia căpitanului său, va şti să se facă înţeles, şi asta fără să vorbească!

Da! Era important să o recunoască pe doamna Branican. Dar era posibil ca după asta să încerce vreun sentiment izbăvitor? Atunci, va trebui acţionat cu mare prudenţă, în timp ce el se va obişnui cu prezenţa lui Dolly. Treptat, amintirile despre Franklin îi vor reveni în memorie… Va şti să exprime prin semne ceea ce nu putea spune…

Deşi fusese sfătuită să nu rămână închisă în camera lui Harry Felton, doamna Branican refuză să facă pauză cel puţin o oră pentru a lua puţin aer. Nu voia să se dezlipească de căpătâiul patului în care zăcea secundul de pe Franklin.

— Harry Felton poate muri din clipă în clipă şi, dacă singurul cuvânt pe care îl aştept de la el e rostit cu ultima suflare, trebuie să fiu aici pentru a-l auzi… Nu-l voi părăsi!

Spre seară, se produse o uşoară ameliorare în starea lui Harry Felton. Ochii i se deschiseră de câteva ori; dar ei nu erau îndreptaţi asupra doamnei Branican. Şi totuşi, aplecată asupra lui, ea îi spunea pe nume, repeta numele lui John… căpitanul navei Franklin… din San Diego!… De ce aceste nume nu îi trezeau amintirea camarazilor lui?… Un cuvânt… nu i se cerea decât un cuvânt: Vii? Erau vii?

Iar Dolly îşi zicea că toate suferinţele îndurate de Harry Felton pentru a ajunge aici trebuie să le fi îndurat şi John… Apoi se gândea că John căzuse pe drum… Dar nu… John nu l-a putut urma pe Harry Felton… A rămas acolo… cu ceilalţi… Unde?… La vreun trib de pe litoralul australian?… Ce trib era acesta?… Doar Harry Felton putea să o spună, şi totuşi se părea că-şi pierduse capacităţile mintale, că buzele lui uitaseră să mai vorbească!

Noaptea, starea de slăbiciune a lui Harry Felton se accentuă. Ochii nu i se mai deschideau, mâinile îi deveniseră reci, ca şi cum puţina viaţă rămasă se retrăsese spre inimă. Avea să moară fără să pronunţe vreun cuvânt?… Iar Dolly se gândea în acele clipe că şi ea îşi pierduse amintirile şi facultăţile mintale câţiva ani!… La fel cum atunci nu se putuse obţine nimic de la ea, tot aşa ea nu putea obţine nimic de la acest muribund… ceva ce doar el ştia!

În zori, medicul, foarte îngrijorat de starea lui Harry Felton, încercă o medicaţie suplimentară, dar fără niciun efect. Curând, Harry Felton îşi putea da ultima suflare…

Astfel, doamna Branican îşi vedea spulberate speranţele pe care Harry Felton i le reînnoise odată cu găsirea lui!… Lumina pe care ar fi putut s-o aducă va fi precedată de un întuneric total, ce nu va mai putea fi risipit vreodată!… Şi atunci, totul va fi sfârşit, pentru totdeauna!…

La cererea lui Dolly, principalii medici ai oraşului se reuniră într-o consultaţie. Dar după ce examinară bolnavul, ei se declarară neputincioşi.

— Nu puteţi face nimic pentru acest om? îi întrebă doamna Branican.

— Nu, doamnă, răspunse unul dintre medici.

— Nici măcar să-i redaţi pentru un minut o urmă de activitate conştientă… un minut de amintire?…

Şi doamna Branican ar fi plătit acest minut cu întreaga ei avere!

Dar ceea ce, la un moment dat, nu se mai află în puterea oamenilor se află în puterea lui Dumnezeu. Lui trebuie să i se adreseze omul, atunci când sunt epuizate resursele omeneşti.

Imediat ce medicii se retraseră, Dolly se aşeză în genunchi şi, după ce Zach Fren reveni în cameră, o găsi rugându-se lângă bolnav.

Brusc, într-un moment în care Zach Fren se apropiase pentru a se asigura dacă muribundul mai respira, el strigă:

— Doamnă!... doamnă!

Crezând că şeful de echipaj nu mai găsise decât un cadavru în patul lângă care era îngenuncheată, Dolly se ridică...

— A murit?... şopti ea.

— Nu... doamnă... nu!... Vedeţi... Ochii îi sunt deschişi... El priveşte...

într-adevăr, sub pleoapele ridicate, ochii lui Harry Felton licăreau cu o strălucire extraordinară. Faţa i se luminase uşor, iar mâinile i se mişcară de câteva ori. Părea că iese încet din această toropeală în care zăcuse atât de multă vreme. Apoi, după ce îşi aţinti privirea asupra doamnei Branican, un surâs slab îi apăru pe buze.

— M-a recunoscut! strigă Dolly.

— Da!... răspunse Zach Fren.... Soţia căpitanului său se află lângă el, ştie asta... va vorbi!...

— Şi dacă nu va putea, dea Dumnezeu să se facă cel puţin înţeles!

Apoi, luând mâna lui Harry Felton, pe care o strânse uşor în a ei, Dolly se apropie de el.

— John?... John?... rosti ea.

O mişcare din ochi arătă că Harry Felton o auzise şi o înţelese.

— Este viu?... întrebă ea.

— Da!

Iar acest „da”, chiar dacă fu pronunţat stins, Dolly l-a auzit foarte clar!

Capitolul XVII
Prin „da“ şi „nu“

Doamna Branican ceru să vină imediat medicul. În pofida schimbării care se produsese în starea intelectuală a lui Harry Felton, medicul a înţeles că era vorba doar de o ul timă licărire

de viaţă, pe care moartea o va stinge.

De altfel, muribundul părea să o vadă doar pe doamna Branican. Nici Zach Fren, nici medicul nu îi atrăgeau atenţia. Ceea ce îi mai rămăsese din activitatea conştientă a minţii se concentra în întregime asupra soţiei căpitanului său, John Branican.

— Harry Felton, întrebă doamna Branican, dacă John este viu, unde l-ai lăsat?… Unde este?

Harry Felton nu răspunse.

— Nu poate vorbi, zise medicul, dar nu e posibil să obţinem un răspuns de la el prin semne?

— Poate, însă numai prin privire voi şti să interpretez! preciză doamna Branican.

— Aşteptaţi, spuse Zach Fren. Este important ca întrebările să-i fie puse într-un anume mod şi, cum cred că mă voi înţelege cu el ca între doi marinari, lăsaţi-mă pe mine să o fac. Doamna Branican să ţină mâna lui Felton, iar ochii lui să nu se dezlipească de ai ei. Îl voi interoga… Va spune „da” sau „nu” din priviri, şi asta va fi de ajuns!

Aplecată asupra lui Harry Felton, doamna Branican îi luă mâna.

Dacă Zach Fren ar fi întrebat, pentru început, unde se afla căpitanul John, ar fi fost imposibil să obţină o indicaţie satisfăcătoare, deoarece ar fi trebuit să-l oblige pe Harry Felton să pronunţe numele unui ţinut, unei provincii sau al unui cătun, lucru de care, fără îndoială, nu era capabil. Aşadar, mai bine era să se ajungă treptat la asta, reluând cronologic itinerarul navei Franklin din ultima zi în care a fost zărită şi până la cea în care Harry Felton s-a separat de John Branican.

— Felton, spuse Zach Fren cu o voce clară, o ai alături pe doamna Branican, soţia lui John Branican, comandantul navei Franklin. Ai recunoscut-o?…

Buzele lui Harry Felton nu se mişcară; dar o clipire uşoară a pleoapelor, o apăsare slabă a mâinii sale răspunseră afirmativ.

— Franklin, reluă Zach Fren, nu a mai fost semnalată nicăieri după ce a fost zărită la sud de Insula Celebes… Mă auzi… mă auzi, nu-i aşa, Felton?

O nouă afirmaţie schiţată cu privirea.

— Ei bine, reluă Zach Fren, ascultă-mă, şi după cum vei deschide sau închide ochii, voi şti dacă este sau nu exact ceea

ce spun.
Nu era nicio îndoială că Harry Felton înţelesese ceea ce tocmai îi zisese Zach Fren.
— Ieşind din Marea Java, continuă şeful de echipaj, căpitanul John a intrat deci în Marea Timor?
— Da.
— Prin Strâmtoarea Sonde?…
— Da.
— De bună voie?…
Întrebarea aceasta fu urmată de un semn de negaţie, în privinţa căruia nu se puteau înşela.
— Nu! spuse Zach Fren, pentru a confirma într-un fel răspunsul lui Felton.
Exact ceea ce crezuseră căpitanul Ellis şi el. Pentru ca nava Franklin să fi trecut din Marea Java în Marea Timor, ea trebuie să fi fost nevoită să o facă.
— A fost în timpul unei furtuni?… întrebă Zach Fren.
— Da.
O tornadă violentă, care v-a surprins în Marea Java, probabil?…
— Da.
— Şi care v-a aruncat în faţa Strâmtorii Sonde?…
— Da.
— Franklin a fost în imposibilitatea de a fi manevrată, cu catargele rupte, cu cârma nefuncţionabilă?…
— Da.
Cu ochii fixaţi asupra lui Harry Felton, doamna Branican îl privea tăcută.
Vrând să reconstituie diversele faze ale catastrofei, Zach Fren continuă în felul următor:
— Neputând să facă punctul de câteva zile, căpitanul John nu cunoştea poziţia navei?…
— Da.
— Şi după ce a plutit în derivă un anumit timp până la vest de Marea Timor, nava a eşuat pe stâncile Insulei Browse?…
O mişcare uşoară indică surpriza lui Harry Felton, care nu ştia, evident, numele insulei de ale cărei coaste se zdrobise Franklin, şi a cărei localizare în Marea Timor nu a putut fi determinată în urma vreunei observări.
Zach Fren reluă:

— Când aţi ieşit în larg, la San Diego, la bord se afla căpitanul John, tu, Harry Felton, doi oameni din echipaj, în total paisprezece… După naufragiul lui Franklin, tot paisprezece eraţi?…

— Nu.

— Câţiva dintre oameni au pierit deci în momentul în care nava se sfărâma de stânci?…

— Da.

— Unul?… Doi?…

Un semn afirmativ aprobă ultima cifră.

Prin urmare, doi marinari lipseau când se produse naufragiul pe coastele Insulei Browse.

în acel moment, la recomandarea doctorului, se decise să-i fie acordat lui Harry Felton un moment de repaos, pe care interogatoriul îl obosea vizibil.

Apoi, întrebările fură reluate după câteva minute, iar Zach Fren obţinu diverse informaţii despre modul în care căpitanul John, Harry Felton şi cei zece însoţitori au reuşit să-şi asigure nevoile existenţei. Fără o parte a încărcăturii, constând în conserve şi făină, fără pescuitul care deveni una dintre principalele lor surse de hrană, naufragiaţii ar fi murit de foame. Nu au zărit decât rar nave trecând în largul insulei. Înălţat în vârful catargului de semnal, pavilionul lor nu a fost văzut niciodată. Şi totuşi, nu aveau altă şansă de salvare decât de a fi repatriaţi de un bastiment.

Zach Fren întrebă în continuare:

— Cât timp aţi locuit pe Insula Browse?… Un an… doi ani… trei ani… şase ani?…

Harry Felton răspunse da cu privire la ultima cifră.

Astfel, din 1875 până în 1881, căpitanul John şi însoţitorii lui au trăit pe această insulă!

Dar cum au reuşit să o părăsească? Iată unul dintre aspectele cele mai interesante ale afacerii Franklin, pe care Zach Fren îl abordă prin următoarea întrebare:

— Aţi reuşit să construiţi o ambarcaţie din resturile navei?…

— Nu.

La fel admiseseră căpitanul Ellis şi şeful de echipaj, atunci când au explorat locul naufragiului: nu a fost posibil să fie construită nici măcar o barcă din fragmentele respective.

Ajuns în acest punct al interogatoriului, Zach Fren se simţi

destul de stânjenit în privinţa întrebărilor referitoare la modalitatea în care naufragiaţii reuşiseră să abandoneze Insula Browse.

— Vrei să spui, întrebă el, că niciun bastiment nu a zărit semnalele voastre?…

— Nu.

— Atunci, a fost deci o şalupă, a unei nave, care a eşuat pe insulă?

— Da.

— O şalupă în derivă?…

— Da.

Fiind, în sfârşit, lămurit acest aspect, pentru Zach Fren fu uşor să deducă din asta consecinţele fireşti.

— Aţi reuşit să reparaţi şalupa şi să o faceţi aptă de a naviga pe mare? mai întrebă Zach.

— Da.

Dar de ce căpitanul şi însoţitorii lui nu s-au îmbarcat toţi în şalupă? Asta era important de ştiut.

— Fără îndoială, şalupa era prea mică pentru a lua doisprezece pasageri?… întrebă apoi Zach Fren.

— Da.

— Şi aţi plecat şapte, căpitanul John, tu şi cinci oameni?…

— Da.

Şi în acele clipe se putea citi clar în privirile muribundului că mai exista, poate, o şansă de salvare pentru cei rămaşi pe Insula Browse.

Dar, la un semn al lui Dolly, Zach Fren se abţinu să afirme că cei cinci marinari muriseră după plecarea căpitanului.

Lui Harry Felton îi fură acordate alte câteva minute de odihnă. El avea ochii închişi, dar mâna sa continua să o strângă pe cea a doamnei Branican.

Purtată de imaginaţie pe Insula Browse, Dolly asista la toate aceste scene… Ea îl vedea pe John încercând chiar imposibilul pentru salvarea însoţitorilor lui… îl auzea, îi vorbea, îl încuraja, se îmbarcă împreună cu el… Unde ajunsese, oare, şalupa?…

Ochii lui Harry Felton se redeschiseră, iar Zach Fren reîncepu interogatoriul.

— Deci aşa aţi părăsit Insula Browse, căpitanul John, tu şi cinci oameni?…

— Da.

— Şi şalupa a pus cap spre est, pentru a ajunge la cel mai apropiat pământ de insulă?…

— Da.

— Era vorba de continentul australian?…

— Da.

— A fost deci aruncată spre coastă de o furtună în timpul navigaţiei sale?…

— Nu.

— Aţi putut ajunge în unul dintre golfuleţele litoralului australian?…

— Da.

— Fără îndoială, în apropierea Capului Leveque?…

— Da.

— Poate la York Sund?…

— Da.

— Debarcând, aţi căzut în mâinile indigenilor?…

— Da.

— Şi v-au luat cu ei, v-au făcut prizonieri?…

— Da.

— Toţi?…

— Nu.

— Câţiva dintre voi au pierit deci în momentul în care aţi debarcat la York Sund?…

— Da.

— Masacraţi de indigeni?…

— Da.

— Unul… doi… trei… patru?…

— Da.

— Nu mai rămăseserăţi decât trei, atunci când australienii v-au dus în interiorul continentului?…

— Da.

— Căpitanul John, tu şi unul dintre marinari?…

— Da.

— Şi acest marinar… este în continuare cu căpitanul John?…

— Nu.

— A murit înainte de plecarea voastră?…

— Da.

— În urmă cu mult timp?…

— Da.

Astfel, căpitanul John şi secundul Harry Felton erau singurii

supravieţuitori de pe Franklin, iar acesta din urmă nu mai avea de trăit decât câteva ore!

Nu fu uşor să se obţină de la Harry Felton informaţii lămuritoare referitoare la căpitanul John, informaţii care trebuiau să fie extrem de precise. Încă o dată, Zach Fren fu nevoit să suspende interogatoriul; apoi, când îl reluă, doamna Branican îi ceru să pună nenumărate întrebări despre ce se petrecuse vreme de nouă ani, mai exact din ziua în care căpitanul John şi Harry Felton au fost capturaţi de indigeni. Se află astfel că era vorba despre australieni nomazi… Prizonierii au trebuit să-i urmeze în timpul permanentelor lor peregrinări de-a lungul teritoriilor ţinutului Tasmania, ducând o existenţă dintre cele mai precare… De ce au fost cruţaţi? Pentru a se obţine de la ei vreun serviciu sau, dacă se ivea ocazia, vreun preţ bun de la autorităţile engleze? Da, şi acest aspect din urmă, foarte important, fu evidenţiat formal prin răspunsurile lui Harry Felton. Nu va fi decât o problemă de răscumpărare, dacă se va reuşi să se ajungă la aceşti indigeni. Iar alte câteva întrebări permiseră, în plus, să se înţeleagă că Harry Felton şi căpitanul John au fost atât de bine păziţi, vreme de nouă ani, încât nu au găsit nici cea mai mică posibilitate de a evada.

În sfârşit, se ivi o ocazie de a scăpa. Cei doi stabiliră un loc de întâlnire, unde trebuiau să ajungă amândoi, pentru a fugi împreună; dar o împrejurare, necunoscută lui Harry Felton, l-a împiedicat pe căpitanul John să vină la locul stabilit. Harry Felton a aşteptat câteva zile; nevoind să fugă singur, el a încercat să ajungă iar la trib, dar acesta plecase… Atunci, foarte hotărât să-şi elibereze căpitanul, a căutat tribul peste tot, apoi a încercat să ajungă la unul dintre oraşele din interior pentru a cere ajutor, a străbătut regiunile din centrul continentului, ascunzându-se pentru a nu cădea iar în mâinile indigenilor, epuizat de căldură, mort de foame şi de oboseală… Vreme de şase luni de zile, el a rătăcit astfel până în momentul în care a căzut leşinat în apropierea râului Parru, la frontiera meridională a provinciei Queensland.

Acolo, după cum se ştie, a fost recunoscut, graţie actelor purtate asupra lui. De acolo a fost transportat la Sydney, unde viaţa i s-a prelungit ca prin miracol, pentru a putea spune ceea ce de atâţia ani se încerca în van să se afle.

Astfel, căpitanul John era singurul care mai rămăsese în viaţă,

dintre însoţitorii lui, dar era prizonier al unui trib nomad, care străbătea deşerturile ţinutului Tasmania.

Iar atunci când Zach Fren pronunţă numele câtorva triburi care frecventează, de obicei, aceste teritorii, Harry Felton făcu un semn afirmativ în cazul numelui Inda. Zach Fren reuşi chiar să înţeleagă că, în timpul sezonului de iarnă, acest trib îşi ridica tabăra, în mod obişnuit, pe malul fluviului Fitzroy, unul dintre cursurile de apă, care se varsă în Golful L6v£que, în nord-vestul continentului australian.

— Acolo îl vom căuta pe John! strigă doamna Branican. Acolo îl vom găsi!

Şi Harry Felton o înţelese, deoarece privirea lui se însufleţi la gândul că, în sfârşit, căpitanul va fi salvat… salvat de ea.

Harry Felton îşi îndeplinise deci misiunea… Doamna Branican, ultima lui confidentă, ştia în ce parte a continentului australian să-şi continue investigaţiile… Apoi îşi închise din nou ochii, nemaiavând nimic de spus.

Aşadar, iată în ce stare ajunsese acest om atât de curajos şi de robust, din cauza oboselii accentuate, a epuizării, a lipsurilor, şi mai ales a influenţei climei australiene!… Şi întrucât a înfruntat-o, el era pe moarte şi suferinţele lui aveau să se sfârşească! Nu acelaşi deznodământ l-ar fi avut şi căpitanul John dacă ar fi fugit şi ar fi străbătut ţinuturile deşertice ale Australiei Centrale? Şi nu erau ameninţaţi de aceleaşi pericole cei care s-ar aventura în căutarea tribului Inda?…

Dar un asemenea gând nu-i veni doamnei Branican. În timp ce Oregon o ducea spre continentul australian, ea concepuse proiectul unei noi campanii; trebuia doar pus în aplicaţie.

Harry Felton muri spre orele nouă seara. Dolly îl chemă pe nume încă o dată… El o auzi încă o dată… Pleoapele lui se ridicaseră şi de pe buze îi scăpă numele acesta:

— John… John!

Apoi, pieptul i se ridică puţin, semn al ultimei suflări de viaţă, iar inima încetă să-i mai bată…

în acea seară, în momentul în care doamna Branican ieşea din spital, ea fu acostată de un băiat, care aştepta în pragul uşii.

Era un novice din marina comercială, aflat în serviciu pe nava Brisbane, unul dintre pachetoturile care fac escală pe coasta australiană între Sydney şi Adelaide.

— Doamna Branican?… întrebă el cu o voce emoţionată.

— Ce doreşti, copile? răspunse Dolly tot printr-o întrebare.
— Harry Felton a murit?…
— A murit.
— Şi căpitanul John?…
— El… este în viaţă… Este viu!
— Mulţumesc, doamnă Branican, spuse tânărul novice.
Dolly abia întrezări trăsăturile acestui băiat, care se retrase fără să precizeze nici cine era, nici de ce pusese acele întrebări.
A doua zi avură loc funeraliile lui Harry Felton, la care asistară marinarii din port, împreună cu o parte din populaţia oraşului Sydney.
Doamna Branican se aşeză înapoia sicriului şi îl urmă până la cimitir pe cel ce fusese camaradul devotat, credinciosul prieten al căpitanului John. Şi, aproape de ea, mergea acest tânăr novice, pe care ea nu-l recunoscu în mijlocul tuturor acelora veniţi să aducă un ultim omagiu secundului de pe nava Franklin.

Partea a II-a
Capitolul I
Navigând

Din ziua în care Ferdinand de Lesseps a străpuns istmul Suez, avem dreptul să spunem că el a făcut din continentul african o insulă. Atunci când va fi finalizat Canalul Panama, vom avea acelaşi drept să numim drept insule America de Sud şi America de Nord. Într-adevăr, aceste teritorii imense sunt înconjurate din toate părţile de apă. Dar cum ele îşi vor păstra numele de continent, din cauza întinderii lor, este logic să dăm acest nume Australiei sau Noii Olande, aflată în aceleaşi condiţii.
Australia măsoară trei mii nouă sute kilometri lungime de la est la vest şi trei mii două sute lăţime de la nord la sud. Or, suma acestor două dimensiuni constituie o suprafaţă de patru milioane opt sute treizeci de mii de kilometri pătraţi, cu aproximaţie, adică şapte noimi din aria europeană.
Continentul australian este divizat, de autorii celor mai recente atlase, în şapte provincii separate de linii arbitrare, întretăindu-se în unghi drept, şi care nu ţin cont deloc de accidentele orografice sau hidrogeografice:
La est, în partea cea mai populată, Queensland, cu capitala

Brisbane, Noua Galie de Sud, capitala Sydney, Victoria, capitala Melbourne; în centru, Australia Septentrională şi Terre Alexandra, fără capitale, apoi Australia Meridională, capitala Adelaide; La vest, Australia Occidentală, întinzându-se de la nord la sud, capitala Perth.

Trebuie adăugat că australienii încearcă să formeze o confederaţie sub numele „Commonwealth of Australia”. Guvernul englez respinge această denumire, dar, fără îndoială, ea va fi dobândită în ziua în care separarea va fi un fapt împlinit.

Vom vedea în continuare în ce provincii, cele mai periculoase şi mai puţin cunoscute ale acestui continent, se va aventura doamna Branican, cu speranţa atât de vagă, cu gândul aproape irealizabil, de a-l găsi pe John, de a-l elibera din mâinile tribului care îl ţinea prizonier de nouă ani. Şi, de altfel, nu ne putem întreba dacă membrii Inda i-au cruţat viaţa, după evadarea lui Harry Felton?

Planul doamnei Branican era de a părăsi Sydney imediat ce va fi posibilă plecarea. Ea putea conta pe devotamentul deplin al lui Zach Fren, pe inteligenţa, spiritul practic şi pe dârzenia care îl caracterizau. Într-o discuţie lungă, având sub ochi harta Australiei, ei doi au vorbit despre măsurile cele mai prompte, dar şi categorice, ce trebuiau să decidă succesul acestei noi tentative. Alegerea locului de plecare, se înţelege, era de o extremă importanţă, şi iată ce s-a stabilit definitiv:

Prin grija şi cu resursele financiare ale doamnei Branican, va fi organizată o caravană, prevăzută cu cele mai bune mijloace de căutare şi de apărare, cât şi cu întreg materialul cerut de o călătorie prin deşerturile Australiei Centrale;

Explorarea urmând să înceapă în cel mai scurt timp, era indicat ca transportul să se facă pe căile cele mai rapide, terestre sau maritime, până la punctul terminus de comunicaţii stabilite între litoral şi centrul continentului.

În primul rând, fu pusă şi dezbătută chestiunea de a se ajunge la litoralul nord-vestic, adică locul din ţinutul Tasmania unde au acostat naufragiaţii de pe Franklin. Dar acest ocol ar fi dus la o pierdere de timp enormă şi ar fi generat reale dificultăţi atât pentru personal, cât şi pentru material, ambele considerabile. În concluzie, nimic nu demonstra că, atacând continentul australian dinspre vest, expediţia îi va întâlni cu mai multă certitudine pe indigenii nomazi, care parcurgeau Tasmania, dar

la fel de bine şi districtele Australiei Occidentale. Deci la această chestiune se răspunse negativ.
În al doilea rând, fu examinat itinerarul ce trebuia parcurs la debutul campaniei; urma să fie, evident, cel străbătut de Harry Felton în Australia Centrală. Chiar dacă nu era cunoscut la modul precis, traseul era indicat de locul unde a fost găsit secundul de pe Franklin, adică pe malul râului Parru, la graniţa statelor Queensland şi Noua Galie de Sud, în nord-vestul acestei provincii.
Din 1770 – perioadă în care căpitanul Cook explora Noua Galie de Sud şi coloniză, în numele regelui Angliei, continentul deja recunoscut de portughezul Manuel Godenbho şi de olandezii Verschoor, Hartog, Carpenter şi Tasman – partea sa orientală a fost colonizată pe larg, dezvoltată, civilizată. În 1787, pe când era ministru Pitt, comodorul Philipp întemeie penitenciarul Botany Bay, de unde va ieşi, în mai puţin de un secol, o naţiune de aproape trei milioane de oameni. La vremea povestirii noastre, nimic din ceea ce reprezintă grandoarea şi bogăţia unei ţări, drumuri, canale, căi ferate, legând nenumăratele localităţi din Queensland, Noua Galie de Sud, Victoria şi Australia Meridională, nu lipseşte acestei părţi a continentului. Or, întrucât doamna Branican se afla la Sydney, această capitală înfloritoare şi populată îi putea oferi resursele indispensabile organizării unei caravane, cu atât mai mult cu cât, înainte de a părăsi San Diego, ea făcuse, prin intermediul lui William Andrew, un credit la Central Australian Bank. Deci, Dolly îşi putea procura uşor oamenii, vehiculele, caii, animalele de tracţiune şi de povară, necesare unei expediţii în Australia, poate chiar unei traversări de la est la vest, adică o distanţă de aproape două mii două sute de mile. Dar oraşul Sydney avea să fie ales drept punct de plecare?
Luându-se toate aspectele în considerare, şi la sfatul consulului american, care era bine informat cu configuraţia prezentă a geografiei australiene, Adelaide, capitala Australiei Meridionale, păru cea mai indicată ca bază a operaţiunilor. Urmând linia telegrafică, ale cărei relee leagă acest oraş de Golful Van Diemen, mai exact de la sud la nord, aproape pe curba meridianului 139, inginerii au proiectat şi finalizat prima porţiune a unei căi ferate, care depăşea paralela atinsă de Harry Felton. Calea ferată în cauză permitea personalului să pătrundă

mai adânc şi mai rapid în aceste regiuni ale ţinuturilor Terre Alexandra şi Australia Occidentală, vizitate de puţini călători până la vremea aceea.

Astfel, odată luată prima decizie, a treia expediţie, având drept scop căutarea căpitanului John, va fi organizată la Adelaide şi cu un transport pe calea ferată, care însumează, urcând spre nord, un parcurs de circa patru sute de mile, adică şapte sute de kilometri.

Mai era următoarea problemă: cum va ajunge doamna Branican de la Sydney la Adelaide? Dacă cele două capitale ar fi fost legate de o cale ferată neîntreruptă, Dolly nu mai trebuia să ezite. Există însă o cale ferată, ce traversează Murray la frontiera provinciei Victoria, cu staţie la Albury, apoi se continuă spre Benalla şi Kilmore până la Melboume, şi care, din acest oraş, se îndreaptă spre Adelaide; dar nu trece de staţia Horscham, iar dincolo de ea, comunicaţiile dificile puteau cauza întârzieri lungi.

Astfel, doamna Branican hotărî să ajungă la Adelaide pe mare. Călătoria dura patru zile şi, adăugându-se patruzeci şi opt de ore pentru escala pe care pacheboturile o fac la Melboume, Dolly putea debarca în capitala Australiei Meridionale după o navigaţie de şase zile de-a lungul coastelor. Este adevărat, era luna august, iar această lună corespunde lunii februarie din emisfera boreală. Dar vremea se menţinea calmă şi, cum vânturile suflau dinspre nord-vest, dinspre uscat, steamer-ul va fi ferit de ele, imediat ce va depăşi Strâmtoarea Bass. De altfel, sosită de la San Francisco la Sydney, doamna Branican nu putea fi îngrijorată din cauza unei călătorii mai uşoare între Sydney şi Adelaide.

Mai precis, pachebotul Brisbane urma să plece a doua zi, la ora unsprezece seara. După ce va face escală la Melboume, el va ancora în portul din Adelaide la 27 august, dimineaţa. Fură rezervate două cabine, iar doamna Branican luă măsurile necesare pentru a i se transfera creditul, deschis la banca din Sydney, la sucursala din Adelaide. Directorii se puseră, cu amabilitate, la dispoziţia ei şi viramentul fu efectuat fără nicio dificultate.

Părăsind Spitalul Marinei, doamna Branican se duse la hotel pentru a alege un apartament unde să locuiască până la plecare. Toate gândurile se rezumau la unul singur: John este în

viaţă! Cu ochii aţintiţi cu obstinaţie asupra hărţii continentului australian, cu privirea pierdută în mijlocul acestor imense zone pustii din centru şi din nord-vest, în prada unui delir al imaginaţiei sale, ea îl căuta… îl întâlnea… îl salva…

în acea zi, în urma întâlnirii lor şi înţelegând că era mai bine s-o lase singură, Zach Fren plecă să cutreiere străzile din Sydney, pe care, de altfel, nu le cunoştea deloc. Şi mai întâi – ceea ce nu poate fi uimitor pentru un marinar – el vru să viziteze pachebotul Brisbane, pentru a se asigura că doamna Branican va avea aici tot confortul. Nava îi păru potrivită pentru o navigaţie de coastă. El ceru să vadă cabina rezervată pentru Dolly. Un tânăr novice îl conduse acolo, iar Zach dădu câteva dispoziţii, astfel încât să fie sporit confortul cabinei. Bravul Zach Fren! Era atât de grijuliu, de parcă ar fi fost vorba de o călătorie de cursă lungă!

În momentul în care se pregătea să debarce pe chei, tânărul novice îl reţinu şi, cu o voce puţin emoţionată, îl întrebă:

— Este sigur că doamna Branican se va îmbarca mâine pentru Adelaide?

— Da, mâine, răspunse Zach Fren.

— Pe Brisbane?

— Fără îndoială.

— Va reuşi ea, oare, în tentativa de a-l găsi pe căpitanul John?

— Vom face tot posibilul, crede-mă.

— Sunt convins de asta, şefule de echipaj.

— Eşti îmbarcat pe Brisbane?…

— Da.

— Ei bine, băiatule, pe mâine.

Zach Fren petrecu ultimele ore la Sydney hoinărind pe străzile Pitt şi York, mărginite cu frumoase clădiri din gresie galben-roşcată, apoi prin parcul Victoria, pe urmă Hyde, unde se înalţă monumentul comemorativ al căpitanului Cook. Făcu o plimbare minunată la Grădina Botanică, situată la ţărmul mării, unde se amestecă diversele esenţe din ţările calde şi temperate, stejarii şi coniferii araucaria, cactuşii şi mangustanierii, palmierii şi măslinii. În fond, Sydney merită reputaţia care i-a fost conferită. Este cea mai veche dintre capitalele australiene, şi chiar dacă are o arhitectură mai simplă decât suratele ei apărute ulterior, Adelaide şi Melboume, ea se dovedeşte a fi mai bogată în frumuseţi surprinzătoare şi în locuri pitoreşti.

A doua zi seara, doamna Branican şi Zach Fren urcară la bordul pachebotului. La ora unsprezece, ieşind din port, Brisbane traversă Golful Port Jackson şi, după ce ocoli Inner South Head, puse cap spre sud, menţinându-se la câteva mile de coastă.

În prima oră, Dolly rămase pe punte, la pupa, privind formele litoralului, care se estompau difuz în mijlocul ceţii. Acolo era deci continentul în care ea va încerca să intre ca într-o închisoare imensă, de unde John nu reuşise să evadeze! Trecuseră paisprezece ani de când se separaseră!

— Paisprezece ani! murmură ea.

Când Brisbane trecu prin faţa Botany Bay şi Jorris Bay, doamna Branican se retrase în cabină pentru a se odihni. Dar, a doua zi, în zori, ea era în picioare la ora la care Muntele Dromedary şi, puţin înapoia lui, Muntele Kosciuko, făcând parte din lanţul Alpilor Australieni, se conturau la orizont.

Zach Fren se întâlni cu Dolly pe puntea continuă deasupra punţii principale a steamer-ului şi vorbiră despre ceea ce constituia unicul lor subiect comun.

în acel moment, un tânăr novice, ezitant şi emoţionat, se apropie de doamna Branican şi o întrebă, din partea căpitanului, dacă avea nevoie de ceva.

— Nu, copilul meu, răspunse Dolly.

— Ei! este băiatul care m-a primit ieri, când am venit să vizitez nava Brisbane, spuse Zach Fren.

— Da, şefule de echipaj, eu sunt…

— Şi cum te numeşti?…

— Mă numesc Godfrey.

— Ei bine, Godfrey, acum poţi fi sigur că doamna Branican s-a îmbarcat pe pachebotul tău… şi cred că eşti mulţumit, nu-i aşa?

— Da, maistre, la fel ca toţi cei de la bord. Da! şi ne-am rugat toţi ca investigaţiile doamnei Branican să fie încununate de succes, astfel încât să-l elibereze pe căpitanul John!

Vorbindu-i, Godfrey o privea cu respect, dar şi cu admiraţie, fapt pentru care Dolly îşi simţi întreaga fiinţă cuprinsă de emoţie. Şi, deodată, vocea tânărului novice îi reveni în minte… Vocea aceasta o mai auzise şi îşi aminti de unde.

— Copilul meu, spuse ea, nu tu mi-ai adresat câteva întrebări în pragul uşii ospiciului din Sydney?…

— Da, eu.

— Tu m-ai întrebat dacă mai este în viaţă căpitanul John?…

— Chiar eu, doamnă.

— Faci parte deci din echipaj?

— Da… de un an, răspunse Godfrey. Dar, cu voia lui Dumnezeu, îl voi părăsi curând.

Şi, fără îndoială, nedorind sau neîndrăznind să spună mai mult, Godfrey se retrase, pentru a merge să dea comandantului veşti despre doamna Branican.

— Iată un băiat care mi se pare că are în vene sânge de marinar, observă Zach Fren. Ghiceşti asta numai văzându-l… Are privirea deschisă, clară, hotărâtă… Vocea îi este în acelaşi timp fermă şi blândă…

— Vocea lui! şopti Dolly.

Se părea că, pnntr-o iluzie a simţurilor, Dolly tocmai îl auzise vorbind pe John, chiar dacă vorbele erau rostite cu tonalităţile atenuate de o vârstă în formare.

Şi Zach mai făcu o remarcă, încă şi mai semnificativă: cu siguranţă, Dolly îşi făcea iluzii, trăsăturile băiatului îi amintiseră de cele ale lui John… de John, care nu avea treizeci de ani, când Franklin l-a dus departe de ea şi pentru atât de multă vreme!

— Vedeţi, doamnă Branican, spuse Zach Fren, frecându-şi mâinile mari, englezi sau americani, toată lumea vă simpatizează… în Australia, veţi găsi aceleaşi sentimente de devoţiune ca şi în America… Sau în Adelaide ori în San Diego… Toţi vă stimează la fel ca şi acest tânăr englez…

— Este un englez? se întrebă doamna Branican, profund impresionată.

Navigaţia decurse fără probleme în timpul primei zile. Marea era de un calm absolut cu aceste vânturi ce băteau de la nord-vest, dinspre uscat. Brisbane o găsi nu mai puţin liniştită, când ocoli Capul Howe, în unghiul continentului australian, pentru a se îndrepta spre Strâmtoarea Bass.

În timpul acestei zile, Dolly nu părăsi aproape deloc puntea continuă deasupra punţii principale. Pasagerii îi arătau un respect deosebit, dar şi o dorinţă vie de a-i ţine companie. Voiau să vadă această femeie ale cărei necazuri avură un asemenea răsunet şi care nu va ezita să înfrunte cu îndrăzneală atâtea pericole, oboseala, în speranţa că-şi va salva soţul, dacă Providenţa a dorit ca el să supravieţuiască. În faţa ei, de altfel, nimeni nu ar fi pus la îndoială această eventualitate. Cum să nu

i se fi împărtăşit credinţa, atunci când i se ştiau hotărârile atât de ferme, când spunea tot ce voia să întreprindă? Inconştient, se aventurau cu ea, în mijlocul teritoriilor din Australia Centrală. Şi, de fapt, mulţi ar fi acceptat chiar să o însoţească, altfel decât prin gândire.

Dar, răspunzându-le, se întâmpla ca Dolly să se întrerupă uneori. Privirea ei căpăta atunci o expresie aparte, iluminată de o flacără, şi Zach Fren era singurul care înţelegea ce se petrecea în mintea ei.

Dolly nu putuse să-i ascundă lui Zach Fren că găsea o asemănare uimitoare între John şi Godfrey. Ca urmare, Zach o urmărea cu îngrijorare, abandonându-se acestei impresii cauzate de o împrejurare, pur şi simplu, întâmplătoare. Se temea, pe bună dreptate, că apropierea aceasta îi trezea prea dureros amintirea copilului pierdut. Era, într-adevăr, îngrijorător faptul că doamna Branican devenise atât de emoţionată în prezenţa băiatului.

Totuşi, Godfrey nu mai veni în apropierea ei, deoarece serviciul său nu includea deloc pupa pachebotului, rezervată exclusiv pasagerilor de la clasa întâi. Dar, de departe, privirile lor se încrucişaseră adesea, iar Dolly fusese la un moment dat pe punctul de a-l chema… Da! la un semn al ei, Godfrey s-ar fi grăbit să alerge la ea… însă Dolly nu făcuse acest semn şi Godfrey nu venise.

În seara aceea, în momentul în care Zach Fren o conduse pe doamna Branican în cabina ei, ea îi spuse:

— Zach, ar trebui să aflăm ce este cu acest tânăr novice… din ce familie este… locul de naştere… Poate că nu este de origine engleză…

— Tot ce-i posibil, doamnă, răspunse Zach Fren. S-ar putea să fie american. Mai mult, dacă doriţi, am să-l întreb pe căpitanul navei Brisbane…

— Nu, Zach, nu, îl voi întreba chiar eu pe Godfrey.

Şi şeful de echipaj o auzi pe doamna Branican spunând cu jumătate de voce:

— Copilul meu, bietul meu Wat ar fi avut aproape această vârstă… în prezent!

— Iată de ce mă temeam! îşi zise Zach Fren, intrând în cabina lui.

A doua zi, 22 august, după ce ocoli Capul Howe în timpul

nopţii, Brisbane continuă să navigheze în condiţii excelente. Coasta Gippland, una dintre principalele provincii ale coloniei Victoria, după ce descrie o curbă spre sud-est, se uneşte cu promontoriul Wilson, limbul cel mai avansat, în partea de sud a continentului. Acest litoral are puţine golfuri, porturi, cap-uri, canale, denumite geografic, decât partea care se conturează în linie dreaptă de la Sydney până la Capul Howe. Sunt nişte câmpii întinse hăt departe, ale căror margini, încadrate de munţi, sunt prea îndepărtate pentru a fi zărite de pe mare.

Părăsind cabina dis-de-dimineaţă, doamna Branican îşi ocupă locul ei obişnuit înapoia punţii continue deasupra punţii principale. Zach Fren i se alătură curând şi observă o schimbare evidentă în atitudinea ei. Derulându-se spre nord-vest, pământul nu-i mai atrăgea atenţia. Absorbită de gânduri, ea abia îi răspunse lui Zach Fren, atunci când acesta o întrebă cum dormise.

Şeful de echipaj nu mai insistă. Important era ca Dolly să uite de acea asemănare izbitoare dintre Godfrey şi căpitanul John, să nu se mai gândească să-l revadă, să-l întrebe pe novice. Era posibil ca ea să fi renunţat, ca ideile să fi luat alt curs şi, într-adevăr, ea nu-l rugă pe Zach Fren să-l aducă pe băiat, reţinut de serviciul său la pupa steamer-ului.

După micul dejun, doamna Branican se duse în cabina ei şi nu reapăru pe punte decât între orele trei-patru după-amiaza.

În acel moment, Brisbane înainta cu toată viteza spre Strâmtoarea Bass, ce separă Australia de Tasmania sau Terre Van Di£men.

Nu poate fi contestat cu nimic faptul că descoperirea olandezului Janssen Tasman a fost profitabilă pentru englezi, că insula aceasta, o anexă naturală a continentului, a intrat sub dominaţia rasei anglo-saxone. Din 1642, data descoperirii insulei, lungă de două sute optzeci de kilometri, cu un sol foarte fertil şi cu păduri cu esenţe superbe, colonizarea a fost efectuată, negreşit, în ritm alert. Începând cu primii ani ai acestui secol în care se petrece acţiunea povestirii noastre, englezii au administrat în felul lor specific, cu înverşunare, fără să se sinchisească de rasa indigenă; ei au divizat insula în districte, au întemeiat oraşe importante, capitala Hobart Town, George Town şi multe altele; au utilizat dantelăriile multiple ale coastei pentru a construi porturi, unde navele lor acostează cu

sutele. Toate acestea sunt foarte bune. Dar cu populaţia neagră, care a trăit de la origini în aceste ţinuturi, ce se întâmplă? Fără îndoială, aceşti bieţi oameni nu sunt decât nişte civilizaţi; sunt consideraţi chiar cele mai abrupte eşantioane ale rasei omeneşti; sunt puşi sub negrii din Africa şi tuegienii din Ţara de Foc. Dacă distrugerea unei rase este ultimul cuvânt al progresului colonial, englezii se pot lăuda că şi-au îndeplinit opera. Dar la viitoarea expoziţie universală de la Hobart Town, ei trebuie să se grăbească, dacă vor să prezinte câţiva tasmanieni… Până la sfârşitul secolului al XIX-lea nu va mai rămâne niciunul!

Capitolul II
Godfrey

Brisbane traversă Strâmtoarea Bass în timpul serii. Sub această latitudine a emisferei australe, în luna august, ziua nu se prelungeşte dincolo de ora cinci. Intrată în primul ei pătrar, Luna dispăru prompt între ceţurile de la orizont. Întunericul beznă nu permitea observarea configuraţiei litoralului continentului.

La bord, navigaţia prin strâmtoarea îngustă, deschisă apelor Pacificului, fu resimţită prin tangajul care scutura violent pachebotul, curenţii şi contracurenţii marini luptându-se aici cu impetuozitate.

A doua zi, 23 august, în zori, Brisbane ajunse la intrarea în Golful Port Phillip. Odată ancorate în mijlocul acestui golf, comandanţii navelor nu au de ce să se mai teamă în privinţa vremii proaste; dar, pentru a pătrunde aici, este necesar să se manevreze cu prudenţă şi cu precizie, mai ales atunci când este vorba să fie ocolit limbul lung şi nisipos Nepean, pe de-o parte, şi cel al lui Queenscliff, pe de alta. Suficient de adăpostit, golful este împărţit în mai multe porturi, unde bastimentele cu tonaj mare găsesc locuri optime de ancorare, Goelong, Sandridge, Williamstown, acestea două din urmă formând portul Melboume. Aspectul coastei este trist, monoton, fără interes. Pe maluri creşte puţină vegetaţie şi aspectul este cel al unui smârc aproape secat, care, în loc de lagune sau de eleşteuri, nu prezintă decât nişte crestături cu mâl întărit şi fisurat. Pe viitor,

aici s-ar putea modifica suprafaţa acestor câmpii, înlocuindu-se scheletele arborilor care cresc ici şi colo cu păduri care, sub influenţa climei australiene, pot deveni mari şi frumoase.

Brisbane acostă la unul dintre cheiurile din Williamstown, pentru a debarca aici o parte dintre pasageri.

Cum escala dura treizeci şi şase de ore, doamna Branican decise să petreacă timpul acesta la Melboume. Nu că ar fi avut afaceri de rezolvat în oraş, deoarece doar în Adelaide se va ocupa de pregătirile unei expediţii înainte să atingă, probabil, limitele extreme ale Australiei de Vest. Aşadar, de ce debarcase de pe Brisbane? Se temea să nu fie obiectul unor prea numeroase şi frecvente vizite? Dar pentru a scăpa de ele, nu ar fi fost suficient să rămână în cabina ei? De altfel, intrând în unul dintre hotelurile oraşului, unde prezenţa ei va fi cunoscută imediat, nu se va expune unor întâlniri presante şi situaţii neprevăzute?

Zach Fren nu ştia cum să-şi explice decizia doamnei Branican. Aşa cum remarcă, atitudinea ei era diferită de cea pe care o avea la Sydney. Dintr-o femeie foarte amabilă şi surâzătoare, ea devenise puţin comunicativă. Cauza o constituia, aşa cum observase şeful de echipaj, faptul că prezenţa lui Godfrey trezise prea acut în mintea lui Dolly amintirea copilului ei? Da, şi Zach Fren nu se înşela. Vederea tânărului novice o tulburase atât de profund, încât ea simţea nevoia să se izoleze. Nu mai avea intenţia să-l interogheze? Probabil, întrucât ea nu o făcuse în ajun, deşi îşi exprimase dorinţa. Dar în acel moment, dacă voia să debarce la Melboume, să rămână acolo o zi, era din cauză că voia să fugă – nu există alt cuvânt – da, să fugă de acest băiat de paisprezece ani, de care era atrasă ca de o forţă instinctivă. De ce ezita deci ea să-i vorbească, să afle de la el tot ce o interesa, naţionalitatea, originea, familia sa? Se temea ca răspunsurile lui –şi asta era foarte probabil – să-i distrugă iremediabil imprudentele iluzii, o speranţă himerică, născută în imaginaţia ei, şi a cărei manifestare o surprinsese Zach Fren?

Însoţită de şeful de echipaj, doamna Branican debarcă încă de la primele ore ale dimineţii, dar imediat ce puse piciorul pe chei, ea se întoarse.

Godfrey era rezemat de bastingaj, la prora lui Brisbane. Văzând-o îndepărtându-se, faţa îi deveni atât de tristă, avu un gest atât de expresiv, părea că doreşte cu o aşa intensitate să o

reţină la bord, încât Dolly fu pe punctul de a-i spune: „Copilul meu… mă voi întoarce!”

Ea se stăpâni totuşi, îi făcu semn lui Zach Fren să o urmeze şi merseră la gară, care face legătura cu oraşul.

într-adevăr, Melboume este situat înapoia litoralului, pe malul stâng al râului Yarra Yarra, la o distanţă de doi kilometri, distanţă pe care trenurile o parcurg în câteva minute. Acolo se ridică acest oraş cu o populaţie de trei sute de mii de locuitori, capitala magnificei colonii Victoria, care numără încă aproape un milion, şi asupra căreia, din 1851, se poate spune pe bună dreptate că Muntele Alexandre şi-a vărsat tot aurul din zăcămintele lui.

Deşi trase la unul dintre hotelurile cel mai puţin frecventate din oraş, doamna Branican nu a putut scăpa de curiozitatea – de altfel, foarte simpatică – pe care prezenţa ei o trezea în toate locurile. Astfel, în compania lui Zach Fren, ea preferă să se plimbe pe străzile oraşului, însă fiind absorbită de gânduri, privirile ei aveau un aspect straniu şi păreau să nu vadă mai nimic.

în definitiv, era o americancă get beget, nu era deloc uimită şi nu-i făcea o deosebită plăcere să viziteze un oraş dintre cele mai moderne. Cu toate că fusese întemeiat la doisprezece ani după San Francisco din California, Melboume îi semăna foarte mult: străzi largi, întretăindu-se în unghi drept, scuaruri de unde nu lipseau gazoane şi arbori, sute de bănci, agenţii în care se încheie afaceri importante, un cartier care concentrează comerţul en detail, edificii publice, biserici, temple, Universitatea, muzee, biblioteca, spitalul, hoteluri, şcoli ca nişte palate, palate dintre care unele ar fi insuficiente pentru nişte şcoli, un monument ridicat în onoarea exploratorilor Burke şi Wills, care au murit încercând să traverseze continentul australian de la sud la nord; apoi, de-a lungul acestor străzi şi bulevarde, trecători destuii de rari în afara cartierului de afaceri; un anumit număr de străini, mai ales evrei de rasă germană, care vând argint aşa cum alţii vând vite sau lână, şi la un preţ bun, în scopul de a bucura inima lui Israel.

Dar în acest Melboume al negoţului, comercianţii locuiesc mai rar. De fapt, la periferii, în împrejurimile oraşului au fost construite vile, vilişoare, chiar reşedinţe princiare, la Saint Kilda, Emerald Hill, Brighton, fapt care, după spusele lui D. Charnay,

unul dintre cei mai interesanţi călători ce au vizitat Australia, conferă un avantaj lui Melboume faţă de San Francisco. Şi deja arborii cu esenţe atât de variate au crescut, parcurile somptuoase sunt foarte umbroase, fântânile asigură vreme de luni întregi o răcoare binevenită. Rare sunt astfel oraşele plasate în mijlocul unui asemenea admirabil cadru de verdeaţă.

Doamna Branican nu acordă decât o atenţie vagă acestor splendori, chiar şi atunci când Zach Fren o conduse în afara oraşului, în plin mediu câmpenesc. Nimic nu arăta că vreo locuinţă dispusă într-un decor minunat sau un peisaj grandios, cu o panoramă întinzându-se până departe, i-ar fi atras privirile. Dolly dădea în continuare impresia că, obsedată de o idee fixă, era gata să-l întrebe oricând pe Zach Fren ceva ce nu îndrăznea să exprime.

Odată cu lăsarea serii, amândoi se întoarseră la hotel. Dolly ceru să i se aducă în cameră cina, de care abia se atinse. Apoi se culcă şi avu un somn agitat, bântuit de imaginile soţului şi ale copilului ei.

A doua zi, doamna Branican rămase în cameră până la ora două. Ea îi scrise o scrisoare lungă lui William Andrew, pentru a-l înştiinţa despre plecarea ei din Sydney şi că va ajunge curând în capitala Australiei Meridionale. Dolly îi reînnoia speranţele referitoare la deznodământul fericit al expediţiei. Şi, primind această scrisoare, spre marea lui surpriză, dar şi extrema sa îngrijorare, William Andrew observă că dacă Dolly vorbea despre John fiind sigură că-l va găsi în viaţă, la fel vorbea şi despre copilul ei, de micul Wat, ca şi cum nu murise. Bietul om se întreba dacă se putea teme din nou pentru starea mentală a acestei femei atât de greu încercată de întâmplările vieţii ei.

Pasagerii pe care Brisbane îi ducea la Adelaide erau aproape toţi îmbarcaţi, când doamna Branican, însoţită de Zach Fren, reveni la bord. Godfrey pândea întoarcerea ei şi, chiar departe fiind, el zări faţa lui Dolly luminată de un surâs. Băiatul se îndreptă grabnic spre debarcader şi ajunse acolo exact când ea punea piciorul pe pasarelă.

Zach Fren fu cât se poate de contrariat şi îşi încruntă sprâncenele stufoase. Cât n-ar fi dat ca tânărul novice să fi părăsit pachebotul, sau cel puţin să nu-şi încrucişeze drumul cu al lui Dolly, deoarece prezenţa lui îi trezea cele mai dureroase amintiri!

Doamna Branican îl zări pe Godfrey. Ea se opri o clipă, fixându-l cu privirea; dar ea nu-i vorbi şi, plecându-şi capul, trecu mai departe şi apoi se închise în cabina sa.

La ora trei după-amiaza, după ce fură dezlegate odgoanele care o legau de chei, Brisbane se îndreptă spre şenal şi, ocolind promontoriul Queenscliff, luă direcţia spre Adelaide, navigând la cel puţin trei mile de coasta Victoria.

Îmbarcaţi la Melboume, pasagerii erau în număr de o sută, în majoritate locuitori ai Australiei Meridionale, care se întorceau în districtele lor. Existau câţiva străini printre ei, între alţii un chinez, în vârstă de treizeci şi cinci de ani, cu aerul adormit al unei cârtiţe, cu pielea galbenă ca lămâia, rotund ca un vas de porţelan din ţara lui, ori din Japonia eventual, gras ca un mandarin. Nu era totuşi un mandarin. Nu! un om simplu, aflat în slujba unui personaj, ale cărui trăsături fizice merită descrise cu o anumită precizie.

Să ne imaginăm un fiu al Albionului pe cât de „britanic” posibil, înalt, slab, osos, un adevărat exemplar de osteologie. Acest gen de anglo-saxon, de patruzeci şi cinci de ani, se ridica la aproape şase picioare (engleze) deasupra nivelului mării. Avea o barbă blondă, părul de aceeaşi culoare, în care se amestecau câteva şuviţe de un galben auriu, ochii mici, iscoditori, un nas câm, coroiat ca un cioc de pelican sau de bâtlan şi de o lungime neobişnuită, un craniu pe care şi cel mai neatent frenolog ar fi recunoscut uşor cucuiele monomaniei şi ale tenacităţii – acest ansamblu forma unul dintre acele capete care atrag privirile şi provoacă surâsul, când sunt creionate de un desenator spiritual.

Englezul era îmbrăcat corect cu un costum tradiţional: pălărie prevăzută cu cozoroc dublu, vestă cu nasturi până la bărbie, veston cu douăzeci de buzunare, pantaloni reiaţi, jambiere înalte cu bumbi nichelaţi, pantofi cu tocuri şi o manta albicioasă, pe care briza o înfăşură în jurul corpului său, scoţându-i la iveală slăbiciunea de schelet.

Cine era acest ins excentric? Nu se ştia, iar pe pacheboturile australiene, nimeni nu este preocupat să ştie cine sunt călătorii, unde merg sau de unde vin. Sunt doar nişte pasageri, care vin şi pleacă, atât şi nimic mai mult. Tot ceea ce ar fi putut spune steward-ul de bord era că englezul nostru îşi reţinuse cabina sub numele Joshua Meritt, abreviat Jos Meritt, din Liverpool (Regatul

Unit), însoţit de servitorul lui, Gin Ghi, din Hong Kong (Imperiul Ceresc).

În rest, odată îmbarcat, Jos Meritt se aşeză pe una dintre băncile punţii continue deasupra punţii principale şi stătu acolo până la ora mesei, când sună clopotul pentru ora patru. Reveni pe bancă la patru şi jumătate, plecă iar la cină la ora şapte, reapăru la opt, păstrând invariabil atitudinea unui manechin, cu ambele mâini puse pe genunchi, neîntorcând capul niciodată la stânga sau la dreapta şi privind spre coasta care se pierdea în ceaţa serii. Apoi, la ora zece, el se îndreptă spre cabina lui cu un pas geometric, pe care clătinăturile ruliului nu-l afectau deloc.

În timpul unei părţi a nopţii şi după ce urcă pe punte cu puţin înainte de ora nouă, doamna Branican se plimbă la pupa pachebotului Brisbane, deşi era cam răcoare. Măcinată de gânduri şi chiar viziuni, pentru a folosi o expresie mai exactă, ea nu putea dormi. Spaţiul îngust al cabinei i se părea prea mic şi avea nevoie să respire aerul curat de pe punte, impregnat uneori cu mirosul îmbătător al salcâmilor din familia „acacia flagrans”, care se zăreau pe pământul asutralian. Se gândea, oare, să-l întâlnească pe tânărul novice, să-i vorbească, să afle mai multe despre el?… Să ştie ce?… Terminându-şi cartul de la ora şase, Godfrey urma să intre iar la două dimineaţa, oră la care probabil că Dolly, foarte obosită după o dureroasă tulburare morală, avea să intre în cabină.

Spre mijlocul nopţii, Brisbane ocoli Capul Otway la extremitatea districtului Polwarth. De aici, se va îndrepta direct spre nord-vest până când va ajunge la intrarea în Golful Discovery, de unde pleacă linia convenţională, trasată pe meridianul 151, linie ce separă provinciile Victoria şi Noua Galie de Sud de teritoriile Australiei Meridionale.

Dis-de-dimineaţă, jos Meritt fu văzut pe banca spardeck-ului, la locul lui obişnuit, în aceeaşi atitudine, ca şi cum nu ar fi părăsit-o din ajun. Câte despre chinezul Gin Ghi, el dormea cu pumnii strânşi în vreun ungher.

Zach Fren trebuia să fie obişnuit cu excentricităţile compatrioţilor lui, deoarece inşii excentrici nu lipseau din colecţia celor patruzeci şi două de state federative, reunite sub sigla USA. Totuşi, nu putu să remarce, fără o anumită uimire, acest gen atât de reuşit de mecanică omenească.

Şi nu mare îi fu surpriza când, apropiindu-se de acest

gentleman înalt şi nemişcat, auzi adresându-i-se aceste cuvinte, cu o voce puţin piţigăiată:

— Şeful de echipaj Zach Fren, dacă nu mă înşel?…

— În persoană, răspunse Zach Fren.

— Însoţitorul doamnei Branican?…

— Cum spuneţi… Observ că ştiţi.

— Ştiu… în căutarea soţului ei… absent de paisprezece ani… Bine!… Oh!… Foarte bine!

— Cum… foarte bine?…

— Da!… Doamna Branican… Foarte bine!… Şi eu… sunt în căutarea…

— Soţiei dumneavoastră?…

— Oh!… nu sunt însurat!… Foarte bine!… Dacă mi-aş fi pierdut soţia, nu aş fi căutat-o.

— Atunci, ce căutaţi?…

— Vreau să găsesc… o pălărie.

— Pălăria dumneavoastră?… V-aţi pierdut pălăria?…

— Pălăria mea?… Nu!… Este pălăria… Prezentaţi omagiile mele doamnei Branican… Bine!… Oh!… Foarte bine!…

Buzele lui Jos Meritt rămaseră nemişcate şi nu mai lăsară să scape nicio silabă.

„Cred că este nebun”, îşi zise în gând Zach Fren.

Şi i se păru că ar fi pueril să se ocupe prea mult de acest gentleman.

Când Dolly apăru pe punte, şeful de echipaj o întâmpină şi merseră apoi amândoi să se aşeze la o distanţă mică în faţa englezului. Acesta stătea nemişcat ca zeul Terminus. Însărcinându-l pe Zach Fren să-i prezinte omagiile lui doamnei Branican, el credea, fără îndoială, că nu trebuie s-o facă în persoană.

În rest, Dolly nu remarcă prezenţa bizarului pasager. Ea avu o discuţie lungă cu însoţitorul ei, referitoare la pregătirile călătoriei, ce vor începe după ajungerea lor la Adelaide. Nu trebuia pierdută nicio zi, nicio oră. Era important ca expediţia să atingă şi să depăşească, dacă va fi posibil, teritoriile din centrul continentului, înainte să fie cuprinse de uscăciune sub influenţa temperaturilor foarte ridicate din zona toridă. Între pericolele de tot felul, inerente unei cercetări efectuate în aceste condiţii, cele mai groaznice sunt cauzate, probabil, de climă, şi se impuneau toate precauţiile pentru garantarea succesului campaniei. Dolly

vorbi despre căpitanul John, de temperamentul său puternic, de dârzenia lui, care i-au permis – ea nu se îndoia de asta – să reziste acolo unde alţii, mai puţin viguroşi, ar fi sucombat. Între timp, ea nu făcuse nicio aluzie la Godfrey, iar Zach Fren încă mai spera ca gândurile lui Dolly să nu revină la acest băiat, când ea spuse:

— Nu l-am văzut azi pe tânărul novice… Nu l-ai zărit cumva, Zach?

— Nu, doamnă, răspunse şeful de echipaj, pe care întrebarea păru să-l intrige.

— Aş putea face, oare, ceva pentru acest copil? reluă Dolly.

Şi o spuse cu un fel de indiferenţă, pe care Zach Fren nu o luă în seamă.

— Băiatul acesta?… se arătă el mirat. Oh! are o meserie bună, doamnă… Va ajunge… îl văd deja subofiţer peste câţiva ani… Cu zelul şi comportamentul lui…

— Nu contează, adăugă Dolly, mă interesează… cel puţin într-o anumită privinţă… Dar şi această asemănare, Zach, da!… această asemănare extraordinară între bietul meu John şi el… Şi apoi, Wat… copilul meu… ar fi avut acum vârsta lui!

Şi spunând asta, Dolly deveni palidă; vocea i se schimbă; privirea ei, aţintită asupra lui Zach Fren, era atât de întrebătoare, încât şeful de echipaj îşi coborî ochii.

Apoi ea continuă:

— Să mi-l prezinţi după-amiază, Zach!… Să nu uiţi… Vreau să-i vorbesc… Călătoria asta se va încheia mâine… Nu ne vom mai vedea niciodată… şi, înainte de a debarca de pe Brisbane… aş dori să ştiu… Da! să ştiu…

Zach Fren trebui să-i promită că i-l va aduce pe Godfrey, apoi ea se retrase.

Foarte îngrijorat, chiar extrem de alarmat, şeful de echipaj îşi continuă plimbarea pe spardeck până în momentul în care steward-ul sună pentru masă. Fu cât pe aci să se lovească de englez, ce părea să-şi ritmeze paşii după sunetele clopotului, îndreptându-se spre scara tambuchiului.

— Bine!… Oh!… Foarte bine! zise Jos Meritt. I-aţi prezentat, la rugămintea mea, complimentele mele… Soţul ei a dispărut… Bine!… Oh!… Foarte bine!

Şi se duse să-şi ocupe locul ales în sala de mese, cel mai bun, fireşte, şi vecin cu bucătăria, fapt ce-i permitea să fie servit

primul şi să aleagă în voie felurile de mâncare.

La ora trei, Brisbane naviga în faţa lui Portland, principalul port al districtului Normanby, unde era capătul liniei ferate din Melboume; apoi, ocolind Capul Nelson, trecu în largul Golfului Discovery şi se îndreptă aproape direct spre nord, menţinându-se destul de aproape de coasta Australiei Meridionale.

În acel moment îl anunţă Zach Fren pe Godfrey că doamna Branican dorea să-i vorbească.

— Să-mi vorbească? exclamă tânărul novice.

Şi inima îi bătea aşa de tare, încât abia avu timp să se prindă de bastingaj pentru a nu cădea.

Condus de şeful de echipaj, Godfrey ajunse în cabina în care-l aştepta doamna Branican.

Aşezată pe canapea, Dolly îl privi câtva timp. El stătea în picioare, în faţa ei, cu bereta în mână. Aflat în apropierea uşii, Zach Fren îi privea pe amândoi cu nelinişte. Ştia foarte bine ce îl va întreba Dolly pe Godfrey, dar nu şi dacă tânărul îi va răspunde.

— Copilul meu, spuse doamna Branican, aş dori să ştiu câteva informaţii despre tine… despre familia ta… Te întreb pentru că mă interesează… situaţia ta… Vrei să-mi răspunzi la întrebări?…

— Foarte bucuros, doamnă, răspunse Godfrey cu o voce pe care emoţia o făcea să tremure.

— Ce vârstă ai?… începu Dolly.

— Nu ştiu exact, doamnă, dar bănuiesc că paisprezece ani.

— Da… paisprezece ani!… Şi de când ai ieşit pe mare?…

— M-am îmbarcat la vârsta de aproape opt ani, ca mus, iar de doi ani sunt novice.

— Ai efectuat şi călătorii mai lungi?…

— Da, doamnă, pe Oceanul Pacific până în Asia… şi pe Atlantic până în Europa.

— Nu eşti englez?…

— Nu, doamnă, sunt american.

— Şi totuşi, lucrezi pe un pachebot de naţionalitate engleză!…

— Nava pe care eram a fost vândută la Sydney. Atunci, fiind fără angajament, am trecut pe Brisbane, aşteptând ocazia să-mi reiau serviciul la bordul unei nave americane.

— Bine, copilul meu, răspunse Dolly, făcându-i semn lui Godfrey să se apropie de ea.

Godfrey se supuse.

— Acum, întrebă ea, aş dori să ştiu unde te-ai născut…

— La San Diego, doamnă.

— Da!… La San Diego! repetă Dolly, fără să dea impresia că este surprinsă, ca şi cum ar fi intuit acest răspuns.

Cât despre Zach Fren, el fu foarte impresionat de ceea ce tocmai auzise.

— Da, doamnă, la San Diego, reluă Godfrey. Oh! vă cunosc foarte bine!… Da! vă cunosc!… Când am aflat că veţi veni la Sydney, m-am bucurat… Dacă aţi şti, doamnă, ce mult mă interesează tot ceea ce se referă la căpitanul John Branican!

Dolly luă mâna tânărului novice şi o ţinu câteva clipe, fără să spună nimic. Apoi, cu o voce care îi trăda gândurile duse departe de imaginaţie, zise:

— Numele tău?… întrebă ea.

— Godfrey.

— Godfrey este numele tău de botez… Dar cel de familie?…

— Nu am părinţi.

— Nu ai părinţi! exclamă mirată doamna Branican. Ai fost deci crescut…

— La Wat House, răspunse Godfrey, da! doamnă, prin grija dumneavoastră. Oh! V-am zărit foarte des, când veneaţi să vizitaţi copiii la ospiciu!… Nu m-aţi văzut între toţi micuţii, însă eu vă vedeam, aş fi vrut… să vă îmbrăţişez!… Pe urmă, cum mă pasiona navigaţia, am plecat pe mare ca mus, când am avut vârsta… Şi alţi orfani de la Wat House s-au îmbarcat pe diferite nave… şi nu vom uita niciodată ce îi datorăm doamnei Branican… mamei noastre!…

— Mama voastră! strigă Doly, care tresări ca şi cum acest cuvânt i-ar fi răscolit toate interioarele sufletului.

Îl trase mai aproape pe Godfrey… îl acoperi cu sărutări… Şi el o sărută la rândul lui… Plângând… Era între ei o apropiere familiară, de rare nici ea, nici el nu erau surprinşi, într-atât li se părea firească.

În colţul său, înspăimântat de ceea ce înţelegea, de sentimentele pe care le vedea înrădăcinându-se în sufletul lui Dolly, Zach Fren murmura:

— Biata femeie!… Biata femeie!… în ce se bagă!

Doamna Branican se ridică şi spuse:

— Du-te, Godfrey!… Du-te, copilul meu!… Te voi revedea… Am nevoie acum să fiu singură…

După ce-l mai privi încă o dată, tânărul novice se retrase încet.
Zach Fren se pregătea să-l urmeze, când Dolly îl opri cu un gest.
— Rămâi, Zach.
Apoi zise, cu vorbe sacadate, ce ilustrau o mare nelinişte sufletească:
— Zach, acest copil a fost crescut cu copiii găsiţi de Wat House… S-a născut la San Diego… Are între paisprezece şi cincisprezece ani… Seamănă leit cu John… Este fiul unui marinar… E fiul lui John… Este al meu!… Se credea că apele Golfului din San Diego l-au înghiţit pentru totdeauna pe copilaş… Dar nu a murit… şi a fost salvat… Cei care l-au salvat nu-i cunosc mama… Iar mama lui sunt eu… eu, pe atunci lipsită de facultăţile mintale!… Acest copil nu se numeşte Godfrey, ci Wat… este fiul meu!… Dumnezeu a vrut să mi-l înapoieze înainte de a-l găsi pe tatăl lui…
Zach Fren o ascultă pe doamna Branican fără să îndrăznească s-o întrerupă. Înţelegea că sărmana femeie nu putea vorbi altfel. Toate aparenţele îi dădeau dreptate. Ea îşi urma ideea cu logica de nestăpânit a unei mame. Iar bravul marinar îşi simţea inima frângându-i-se, deoarece era de datoria lui să spulbere aceste iluzii. Trebuia ca Dolly să fie oprită în a mai aluneca pe o astfel de pantă, ce ar fi putut s-o ducă în alt abis.
Şi o făcu, fără ezitare, aproape brutal.
— Doamnă Branican, spuse el, vă înşelaţi!… Nu vreau, nu trebuie să vă las să credeţi ceea ce nu este adevărat!… Wat a pierit în catastrofă, iar Godfrey nu este fiul dumneavoastră…
— Wat este mort?… strigă doamna Branican. Şi ce mai ştii?… Cine mai poate să afirme asta?…
— Eu, doamnă.
— Tu?…
— La opt zile după catastrofa din golf, corpul unui copil a fost adus de valuri pe plajă, pe limbul Loma… Eu l-am găsit… L-am înştiinţat pe William Andrew… Micul Wat, recunoscut de el, a fost îngropat în cimitirul din San Diego, unde am pus mereu după aceea flori pe mormântul lui…
— Wat!… micul meu Wat… acolo… la cimitir!… Şi nu mi s-a spus niciodată!
— Nu, doamnă, nu! răspunse Zach Fren. Pe atunci nu eraţi

conştientă, iar după patru ani, când v-aţi revenit, mă temeam… William Andrew se temea… să nu vă sporească durerea… şi a tăcut!… Dar copilul dumneavoastră este mort, doamnă, şi Godfrey nu poate fi… nu e fiul dumneavoastră!

Dolly recăzu pe divan. Ochii îi erau închişi. Se părea că în jurul ei umbra fusese înlocuită brusc de o lumină intensă.

La un gest pe care-l făcu ea, Zach Fren o lăsă singură, cufundată în regretele ei, pierdută în amintiri.

A doua zi, 26 august, doamna Branican nu-şi părăsise cabina, când Brisbane, după ce trecu de trecătoarea Backstairs, între Insula Kanguru şi promontoriul Jervis, intră în golful din Saint Vincent şi ancoră în portul din Adelaide.

Capitolul III
O pălărie istorică

Dintre cele trei capitale ale Australiei, Sydney este sora mai mare, iar Adelaide, mezina. Într-adevăr, dacă ultima este mai tânără, se poate afirma că e şi cea mai frumoasă.

Ea s-a născut în 1853, dintr-o mamă, Australia Meridională, care nu are o existenţă politică decât din 1837 şi a cărei independenţă, recunoscută oficial, datează doar din 1856. Este chiar probabil ca tinereţea Adelaidei să dureze la infinit sub un climat fără rival, cel mai curat de pe continent, în mijlocul acestor teritorii unde nu bântuie nici ftizia, nici frigurile endemice, nici alt gen de epidemie contagioasă. Şi totuşi, aici se moare câteodată; dar, aşa cum observa spiritual D. Chamay, „ar putea fi foarte bine o excepţie”.

Dacă solul Australiei Meridionale diferă de cel al provinciei vecine în ceea ce priveşte zăcămintele aurifere, în schimb e bogat în minerale de aramă. Minele de la Capunda, Burra-Burra, Wallaroo şi Munta, descoperite în urmă cu patruzeci de ani, după ce au atras mii de emigranţi, au făcut provincia bogată.

Adelaide nu se ridică la limita litoralului golfului din Saint Vincent. La fel ca şi Melboume, ea este situată la doisprezece kilometri în interior, iar o cale ferată asigură o cale de comunicaţie cu portul. Grădina ei botanică poate rivaliza cu cea a surorii de-a doua. Înfiinţată de Schumburg, ea are două sere, care nu-şi găsesc egal în lumea întreagă, plantaţii de trandafiri,

care sunt adevărate parcuri, magnifice locuri umbroase la poalele unor arbori dintre cei mai frumoşi din zona temperată, amestecaţi cu diverse esenţe din zona semitropicală.

Nici Sydney, nici Melboume nu ar putea fi comparate cu Adelaide referitor la eleganţa sa. Străzile îi sunt largi, întreţinute cu grijă. Unele au pe margine monumente splendide, cum ar fi strada King William. Hotelul de poştă merită să fie remarcat din punct de vedere arhitectonic. În mijlocul cartierului comercial, străzile Hindley şi Glenell sunt animate zgomotos de suflul negustoresc. Aici, sunt încheiate numeroase afaceri, dar care par să nu genereze decât o satisfacţie deplină graţie operaţiunilor încheiate corect, optim, uşor şi pe scară largă, fără acele incoveniente pe care le provoacă de obicei.

Doamna Branican trase la un hotel de pe strada King William, însoţită de Zach Fren. Mama tocmai suferise o grea lovitură prin spulberarea ultimelor ei iluzii. A fost o aşa de mare aparenţă ca Godfrey să fi putut fi fiul ei, încât ea s-a lăsat cuprinsă imediat în mrejele ei. Decepţia însă i se citea pe faţă, mai palidă ca de obicei, în străfundul ochilor ei înroşiţi de lacrimi. Dar, din clipa în care i se năruise speranţa şi conştientiză că nu mai este cale de întoarcere, Dolly nu a mai încercat să-l revadă pe tânărul novice, nu a mai vorbit despre el. În amintire îi rămăsese doar această asemănare uimitoare, ce îi aducea în minte imaginea lui John.

De acum înainte, Dolly se va simţi eliberată şi se va putea ocupa neobosită de pregătirile expediţiei. Ea va folosi orice împrejurare, se va sprijini pe cei care îi vor oferi ajutor. Îşi va cheltui, dacă va fi nevoie, întreaga avere pentru aceste noi cercetări, va stimula prin prime substanţiale zelul celor care-şi vor uni eforturile cu ale ei într-o tentativă supremă.

Oameni devotaţi nu ar trebui să-i lipsească. Această provincie a Australiei Meridionale este prin excelenţă patria unor exploratori îndrăzneţi. De aici au plecat pionieri celebri pentru a străbate teritoriile necunoscute din centrul vastului continent: Warburton, John Forrest, Giles, Sturt, Lindsay, ale căror intinerarare se încrucişează pe hărţile geografice, itinerare pe care doamna Branican le va tăia oblic cu al său. Astfel, în 1874, colonelul Warburton traversă Australia pe toată lăţimea ei, pe gradul 20, de la est la nord-vest până la Bichol Bay, de unde John Forrest, în acelaşi an, pomi în sens contrar, de la Perth la Port Augusta, şi tot din Perth plecă, în 1876, Giles, pentru a

ajunge la Golful Spencer, situat la gradul 25.

S-a stabilit ca diversele elemente ale expediţiei, material şi personal, să fie reunite, nu la Adelaide, ci la capătul terminus al căii ferate, care duce spre nord până la Lacul Eyre. Cinci grade parcurse în aceste condiţii însemnau timp câştigat, evitarea oboselii. În mijlocul districtelor străbătute de sistemul orografic Flinders Ranges, vor putea fi găsite căruţele şi animalele necesare campaniei, caii de escortă, boii destinaţi transportului merindelor şi al materialelor de campare. La suprafaţa acestor interminabile deşerturi, al acestor imense stepe de nisip, lipsite de vegetaţie, aproape fără apă, era vorba de a se asigura nevoile unei caravane, care va cuprinde patruzeci de persoane, inclusiv servitorii şi mica echipă însărcinată cu securitatea călătorilor.

Cât despre angajarea oamenilor respectivi, Dolly se va ocupa la Adelaide. Ea găsi, de altfel, un sprijin constant şi hotărât la guvernatorul Australiei Meridionale, care se puse la dispoziţia sa. Graţie lui, treizeci de oameni, bine înarmaţi şi echipaţi, unii de origine indigenă, alţii aleşi dintre colonii europeni, acceptară oferta doamnei Branican. Ea le garantă o soldă foarte mare pentru durata campaniei, cât şi o primă de o sută de lire pentru fiecare, după ce se va încheia şi indiferent de rezultat. Ei vor fi comandaţi de un fost ofiţer din poliţia provincială, Tom Marix, un însoţitor robust şi hotărât, de patruzeci de ani, de care răspundea guvernatorul. Tom Marix îşi alesese cu grijă oamenii dintre cei mai viguroşi şi mai de încredere din cei ce se oferiseră în mare număr. El putea conta pe devotamentul acestei escorte, recrutată în cele mai bune condiţii.

Personalul de serviciu va fi plasat sub ordinele lui Zach Fren şi nu va fi vina lui „dacă oamenii şi animalele nu vor merge iute şi fără poticneli”, aşa cum spunea el glumind.

De fapt, deasupra lui Tom Marix şi a lui Zach Fren, adevăratul şef, necontestat, era doamna Branican, sufletul expediţiei.

Prin grija corespondenţilor lui William Andrew, la Banca din Adelaide fusese deschis un credit considerabil pentru doamna Branican, de care se putea folosi în vederea demarării expediţiei. Odată încheiate operaţiunile de pregătire, se decise ca Zach Fren să plece cel mai târziu la data de 30 din halta Farina Town, unde doamna Branican i se va alătura cu personalul, atunci când prezenţa ei nu va mai fi necesară la

Adelaide.

— Zach, îi spuse ea, ai grijă să fie pregătită caravana pentru a pomi la drum la sfârşitul primei săptămâni din septembrie. Plăteşte tot ce este nevoie, indiferent de preţ. Alimentele vor fi trimise de aici pe calea ferată şi vei supraveghea încărcarea lor în căruţe la Farina Town. Nu trebuie să neglijăm nimic pentru a asigura succesul campaniei noastre.

— Totul va fi gata, doamnă Branican, răspunse şeful de echipaj. Când veţi sosi, nu va mai trebui dat decât semnalul de plecare.

Ne putem imagina uşor că Zach Fren fu foarte ocupat în ultimele zile pe care le petrecu la Adelaide. În stilul lui de marinar, el îşi duse la capăt, cu promptitudine, activităţile, astei încât, la 29 august, reuşi să-şi ia bilet pentru Farina Town. După o călătorie de douăsprezece ore pe calea ferată, cobori în această staţie şi o înştiinţă telegrafic pe doamna Branican că o parte din materialul expediţiei era deja strâns.

La rândul ei, ajutată de Tom Marix, Dolly îşi îndeplini sarcina în ceea ce priveşte escorta, armamentul, echipamentul. Lucru important, caii trebuiau aleşi cu grijă, iar rasa australiană le fumiză exemplare excelente, căliţi cu oboseala, cu clima foarte toridă, cu o sobrietate perfectă. Atât timp cât vor străbate păduri şi câmpii, nu va fi o problemă cu procurarea hranei, iarba şi apa fiind asigurate pe aceste teritorii. Dar dincolo, prin deşerturile nisipoase, puteau fi schimbaţi cu cămile. Ceea ce era preconizat să se tacă, imediat ce caravana va ajunge la staţia Alice Spring. Din acest loc, doamna Branican şi însoţitorii ei vor avea de luptat împotriva obstacolelor materiale, care sunt atât de periculoase pentru o explorare în regiunile Australiei Centrale.

Activităţile pe care le efectuă această energică femeie au distras-o puţin de la ultimele întâmplări din timpul călătoriei sale la bordul lui Brisbane. Ea se dedică cu trup şi suflet acestor activităţi, care nu-i lăsară nici măcar o oră de odihnă. Din iluzia ce i-a cuprins o clipă imaginaţia, din speranţa pe care mărturisirea lui Zach Fren i-a spulberat-o cu un cuvânt, nu i-a mai rămas decât amintirea. Ea ştia în acele momente că micul ei copil se odihnea într-un colţ al cimitirului din San Diego, şi că va putea plânge, la revenirea acasă, pe mormântul lui… Şi totuşi, acea asemănare cu novicele… Iar imaginea lui John şi cea

a lui Godfrey se contopeau în mintea ei…
De la sosirea pachebotului, doamna Branican nu-l mai revăzuse pe băiat. Dolly nu ştia dacă el încercase să o întâlnească în primele zile ce urmară debarcării ei. În orice caz, se părea că Godfrey nu se prezentase la Hotelul King William. Şi de ce ar fi făcut-o? După ultima întâlnire cu ea, Dolly se închisese în cabina ei şi nu a mai cerut să-l vadă. De altfel, ştia că Brisbane plecase spre Melboume şi că, la vremea la care pachebotul va reveni la Adelaide, ea nu va mai fi acolo.
În timp ce doamna Branican îşi continua activităţile dedicate pregătirii expediţiei, un alt personaj se ocupa cu nu mai puţină înverşunare de un voiaj identic. El trăsese la un hotel de pe Hindley Street. Un apartament cu vedere în faţa hotelului, o cameră dând în curtea interioară îi reuneau sub acelaşi acoperiş pe toţi aceşti reprezentanţi aparte ai rasei ariene şi ai celei galbene, englezul Jos Meritt şi chinezul Gin Ghi.
De unde veneau aceşti doi inşi, originari din extremitatea Asiei şi a Europei? Unde mergeau ei? Ce făceau la Melboume şi ce urmau să facă la Adelaide? în sfârşit, în ce împrejurări se asociaseră acest stăpân şi acest servitor – acesta din urmă servindu-l pe primul, ori primul aflat în slujba celui de-al doilea – pentru a străbate lumea? Fapt ce va reieşi dintr-o conversaţie pe care o purtară Jos Meritt şi Gin Ghi, în seara de 5 septembrie, conversaţie ce va completa o explicaţie sumară.
Iar dacă unele trăsături de caracter, unele manii, unicitatea atitudinilor lui, modul în care se exprimă ne-au permis să întrezărim silueta acestui anglo-saxon, ar trebui să-l cunoaştem mai bine şi pe acest chinez, din serviciul lui, care-şi păstrase hainele tradiţionale din China, cămăşuţa „han hol”, tunica „ma cual”, fusta „haol” prevăzută cu nasturi pe margine, şi pantalonul bufant cu centură de stofă. Dacă se numea Gin Ghin, îşi merita numele, care înseamnă, în sens propriu, „om indolent”. Şi era indolent, şi într-o măsură mai rară, în faţa nevoilor, cât şi a pericolelor. Trebuia să facă zece paşi ca să execute un ordin, adică nu unul, ca un om săritor. Şi alţi douăzeci pentru a evita un pericol, când zicala „Din doi paşi şi trei mişcări” e mai bună ca să eviţi cu adevărat un pericol. Trebuia, şi este pozitiv, ca Jos Meritt să fi avut o mare doză de răbdare pentru a păstra un asemenea servitor. Într-adevăr, era o chestie de obişnuinţă, deoarece ei călătoreau împreună de cinci-

şase ani. Unul îl întâlnise pe celălalt la San Francisco, unde chinezii mişună, şi l-a făcut servitorul lui „ca testare”, spusese el, test care se va prelungi, fără îndoială, până la separarea definitivă. Trebuie menţionat, de asemenea, că Gin Ghi, crescut la Hong Kong, vorbea engleza ca un nativ din Manchester.

În rest, Jos Meritt nu se mânia deloc, fiind de un temperament tipic englezesc, flegmatic. Chiar dacă îl ameninţa pe Gin Ghi cu cele mai crunte torturi folosite curent în Imperiul Ceresc – unde Ministerul de Justiţie se numeşte, pe numele său real, Ministerul Supliciilor – el nu i-ar fi dat nici măcar un bobârnac. Atunci când ordinele lui nu erau executate, le executa singur. Asta simplifica situaţia. Poate că nu era departe ziua în care el îl va servi pe servitor. Foarte probabil, acest chinez chiar înclina să creadă asta, şi, după el, lucrul în sine părea chiar echitabil. Totuşi, până la această fericită răsturnare de situaţie, Gin Ghi era obligat să-şi urmeze peste tot stăpânul, acolo unde fantezia vagabondă îl ducea pe acest om excentric. Mai mult, Jos Meritt nu-şi călca pe conştiinţă. Mai degrabă ar fi cărat pe umerii lui bagajul lui Gin Ghi decât să-l lase pe chinez în urmă, când trenul sau pachebotul ar fi fost gata de plecare. De voie, de nevoie, „omul indolent” trebuia să-i meargă pe urme îndeaproape, chiar cu riscul de a adormi pe drum în cea mai perfectă indolenţă. Astfel străbătuseră amândoi mii şi mii de mile pe vechiul şi pe noul continent, şi ei se aflau, în acea perioadă, în capitala Australiei Meridionale tocmai ca o consecinţă a acestui sistem de locomoţie continuă.

— Bine!… Oh!… Foarte bine! spusese în acea seară Jos Meritt. Au fost urmate, oare, dispoziţiile noastre?…

Şi nu ne putem explica deloc de ce îl întreba pe Gin Ghi în privinţa acestui subiect, întrucât făcuse totul de unul singur. Dar, din principiu, nu lipsea nimic niciodată.

— De mii de ori terminate, răspunse chinezul, care nu se putu abţine faţă de întorsăturile frazeologice la mare cinste la locuitorii Imperiului Ceresc.

— Valizele noastre?…

— Sunt închise.

— Armele?…

— În stare de funcţionare.

— Lăzile cu alimente?…

— Chiar dumneavoastră le-aţi depus la biroul de păstrare a

obiectelor, la gară, stăpâne Jos. Şi, de altfel, mai era necesar să ne aprovizionăm cu alimente… când suntem destinaţi să fim mâncaţi personal… într-o zi sau alta?

— Să fim mâncaţi, Gin Ghin?… Bine!… Oh!… Foarte bine! Chiar crezi că o să fim mâncaţi?

— Se va întâmpla mai devreme sau mai târziu, şi a fost cât pe-aci, în urmă cu şase luni, să ne sfârşim călătoria în burta unui canibal… eu mai ales!

— Tu, Gin Ghin?…

— Da, din excelentul motiv că sunt gras, în timp ce dumneavoastră, stăpâne Jos, sunteţi slab, şi aceşti indigeni mă vor prefera pe mine, fără ezitare!

— Preferinţa?… Bine!… Oh!… Foarte bine!

— Şi apoi, indigenii australieni nu au o înclinaţie aparte pentru carnea galbenă a chinezilor, care este cu atât mai delicată, cu cât ei se hrănesc cu orez şi cu legume?

— Şi eu ţi-am recomandat de atâtea ori să fumezi, Gin Ghin, răspunse flegmatic Jos Meritt. Ştii că antropofagilor nu le place carnea fumătorilor?

Şi exact asta făcea fără întrerupere prudentul chinez, fumând nu opiu, ci tabacul pe care Jos Meritt i-l furniza cu discreţie. Se pare că australienii, întocmai confraţilor lor canibali din alte ţări, resimt o invincibilă silă pentru carnea de om, atunci când este impregnată cu nicotină. De aceea Gin Ghi încerca din răsputeri să devină din ce în ce mai mult necomestibil.

Dar era, într-adevăr exact, faptul că stăpânul şi servitorul participaseră deja la masa unor antropofagi, şi nu în calitate de convivi? Da, în anumite zone ale coastei australiene, Jos Meritt şi servitorul lui erau cât pe aci să-şi sfârşească în acest mod existenţa lor aventuroasă. Cu zece luni înainte, în Queensland, la vest de Rockhampton, şi de Gracemere, la câteva sute de mile de Brisbane, peregrinările lor i-au dus în mijlocul celor mai feroce triburi de aborigeni. Acolo, canibalismul reprezintă o stare endemică, am putea spune. Astfel, căzuţi în mâinile acestor negri, Jos Meritt şi Gin Ghi ar fi pierit inevitabil, fără intervenţia poliţiei. Eliberaţi la timp, ei au reuşit să ajungă în capitala statului Queensland, apoi la Sydney, de unde pachebotul i-a adus Ia Adelaide. În concluzie, experienţa avută nu a constituit pentru englez o învăţătură de minte de a nu mai expune pericolelor atât persoana sa, cât şi pe cea a însoţitorului lui,

deoarece, după spusele lui Gin Ghi, ei se pregăteau să viziteze centrul continentului australian.

— Şi toate acestea pentru o pălărie! strigă chinezul. Ai-ai… Ai-aiL. Când mă gândesc la asta, lacrimile mi se preling ca picăturile de ploaie pe crizantemele galbene!

— Când vei înceta să mai lăcrimezi… Gin Ghi? replică Jos Meritt încruntându-şi sprâncenele.

— Dar pălăria asta, dacă aţi regăsi-o vreodată, stăpâne Jos, nu va mai fi decât o zdreanţă…

— Destul, Gin Ghi!… Este chiar prea mult!… îţi interzic să te mai exprimi aşa despre pălăria respectivă sau despre oricare alta! Mă înţelegi?… Bine!… Oh!… Foarte bine! Dacă începi iar, îţi voi administra patruzeci de lovituri de ramuri de palmier la tălpi!

— Nu suntem în China, ripostă Gin Ghi.

— Nu-ţi voi mai da de mâncare!

— Mai bine, o să slăbesc.

— Îţi voi tăia coada!

— Să-mi tăiaţi coada?…

— Te voi pune la un regim de tabac!

— Zeul Fo mă va proteja.

Şi, în faţa acestei ultime ameninţări, Gin Ghi redeveni supus şi respectuos.

În realitate, despre ce pălărie era vorba, şi de ce Jos Meritt îşi risca viaţa alergând după ea?

Acest tip excentric, aşa cum am mai amintit, era un englez din Liverpool, unul dintre acei maniaci inofensivi, care nu aparţin la propriu Regatului Unit. Ei pot fi întâlniţi pe malurile Loirei, Elbei, Dunării sau ale fluviului Escaut, dar la fel de bine în ţinuturile udate de Tamisa, Clyde sau Tweed. Jos Meritt era foarte bogat şi foarte cunoscut în Lancastre şi în comitatele vecine pentru fanteziile lui de colecţionar. El nu aduna cu mari eforturi şi cheltuieli identice tablouri, cărţi, obiecte de artă, nici măcar bibelouri. Nu! Colecţiona pălării – un muzeu de acoperăminte de cap istorice – peruci diverse pentru bărbaţi sau femei, jobene, tricornuri, bicornuri, tichii rotunde, ce acoperă doar vârful capului, căleşti, şepci cu marginile lăsate, clacuri, jobene cu resort, caschete, clacuri cu urechi, berete de marinar, bonete, barete, coifuri fără vizieră, turbane, tichii simple, pălărioare ori căciuliţe fără boruri, fesuri, chipie, calpace, tiare, mitre, fesuri, moi, cu ciucuri, celebrele coifuri prusace numite

chapka, toci de preşedinţi, acoperăminte specifice incaşilor ori dogilor, pălării de dame, în formă de con, din Evul Mediu, panglici sacerdotale, de genul celor din lână albă, cu care îşi încingeau fruntea preoţii romani, caschete din Orient, bonete de pânză de genul celor ce se pun pe capul copiilor la botez etc., etc., etc., sute şi sute de exemplare, mai mult sau mai puţin lamentabile, scămoşate şi fără margini. Dacă e să-i dăm crezare, el deţinea preţioase curiozităţi istorice, casca lui Patrocle, la vremea când acesta a fost ucis de Hector în Războiul Troian, bereta lui Temistocle, din Bătălia de la Salamina, baretele lui Galien şi Hipocrat, pălăria lui Cezar, luată de o pală de vânt pe când trecea Rubiconul, peruca Lucreţiei Borgia, purtată la fiecare dintre cele trei căsătorii cu Sforze, Alphonse d'Este şi Alphonse d'Aragon, coiful lui Tamerlan, când acest războinic a trecut Sind-ul, cel al lui Gingis Han, atunci când acest cuceritor a distrus Bukhara şi Samarcand, peruca reginei Elisabeta la încoronare, cea a Măriei Stuart, când a evadat din castelul Lockleven, cea a Caterinei a II-a, când a fost unsă la Moscova, casca lui Petru cel Mare, pe când lucra pe şantierele din Saardam, clacul lui Marlborough, purtat în Bătălia de la Ramilies, cel al lui Olaiis, rege al Danemarcei, ucis la Sticklestad, boneta lui Gessler, care a refuzat să-l salute pe Wilhelm Tell, toca lui William Pitt, când a intrat la douăzeci şi trei de ani în minister, bicornul lui Napoleon I la Wagram, în sfârşit, alte câteva sute nu mai puţin curioase. Cea mai mare mâhnire a lui era că nu avea tichia rotundă a lui Noe, din ziua în care arca s-a oprit pe vârful Muntelui Ararat, şi boneta lui Avraam, în momentul în care acest patriarh urma să-l sacrifice pe Isaac. Dar Jos Meritt nu-şi pierduse speranţa că le va descoperi într-o zi. Cât despre acoperămintele purtate de Adam şi Eva, când au fost alungaţi din paradisul terestru, el renunţase să şi le procure, istorici demni de crezare stabilind că primul om şi prima femeie aveau obiceiul să nu poarte nimic pe cap.

Observăm, prin această expunere foarte detaliată a curiozităţilor muzeului lui Jos Meritt, cu ce ocupaţii, cu adevărat copilăreşti, îşi petrecea timpul acest englez excentric. Era un om convins, care nu se îndoia de autenticitatea descoperirilor lui, care l-au determinat să străbată ţări, să viziteze oraşe şi sate, să caute prin prăvălii şi dughene, bazaruri şi târguri, să frecventeze telali şi samsari, să cheltuie timp şi bani pentru a nu procura,

după luni de căutări, decât o zdreanţă plătită cu un preţ în aur! De fapt, el rechiziţiona lumea întreagă, în scopul de a pune mâna pe vreun obiect rar, iar după ce-şi epuizase stocurile din Europa, Africa şi din Asia, din America, şi chiar din Oceania, cu ajutorul corespondenţilor, misiţilor, al călătorilor comercianţi, iată-l pregătindu-se să scotocească, până în cele mai inaccesibile ţinuturi, continentul australian!

Exista un motiv pentru toate acestea, motiv pe care alţii l-ar fi privit, probabil, drept insuficient, însă lui i se părea dintre cele mai serioase. Fiind informat că nomazii din Australia purtau curent pălării de bărbaţi sau de femei – şi în ce stare de degradare, ne putem imagina! — ştiind, pe de altă parte, că încărcături cu astfel de resturi vechi erau expediate regulat spre porturile litoralului, a tras concluzia de aici că ar putea „face o afacere bună”, pentru a vorbi în limbajul amatorilor de antichităţi.

Mai precis, Jos Meritt era bântuit de o idee fixă, cuprins de o dorinţă care-l obseda, ameninţând să-l înnebunească de tot, deoarece chiar era pe jumătate. Era vorba, de data aceasta, de a găsi o pălărie anume, care, după cum spunea el, trebuia să îi încoroneze colecţia.

Capitolul IV
Trenul spre Adelaide

Care era această minune? Ce fabricant vechi sau modem confecţionase această pălărie? Pe ce cap regal, nobil, burghez sau plebeu fusese purtată şi în ce împrejurare? Jos Meritt nu dezvăluise nimănui, niciodată, secretul său. Oricum, graţie preţioaselor informaţii, urmând o pistă cu ardoarea unui Chingachgook, sau Marele Şarpe, eroul lui Fenimore Cooper, ori a unui Renard Subtil sau Vulpea Şireată, el dobândise convingerea că aşa-zisa pălărie, după o lungă serie de vicisitudini, trebuia să-şi încheie cariera pe capul vreunei căpetenii de trib australian, justificându-şi astfel dubla denumire de „acoperământ pentru cap”. Dacă va reuşi să o descopere, Jos Meritt va plăti oricât, chiar o va fura dacă nu se va dori să i se vândă accesoriul respectiv. Va fi trofeul acestei campanii, care l-a adus deja în nord-estul continentului. Astfel, cum nu reuşise în

prima tentativă, era gata să înfrunte cele mai mari pericole ale unei expediţii în Australia Centrală. Iată de ce Gin Ghi urma să-şi primejduiască din nou viaţa, ba chiar să şi-o piardă devorat de canibali, şi ce canibali?… Cei mai feroce dintre toţi cei pe care-i înfruntase până atunci. În fond, trebuie să recunoaştem, servitorul era foarte ataşat de stăpânul lui – ataşamentul dintre două raţe mandarine – atât prin interes, cât şi prin afecţiune, încât nu ar fi putut să se despartă de el.

— Mâine dimineaţă plecăm din Adelaide cu trenul expres, spuse Jos Meritt.

— Dis-de-dimineaţă?… întrebă Gin Ghi.

— Da, dacă doreşti, şi fă în aşa fel, încât să fie totul pregătit.

— Mă voi strădui, stăpâne Jos, rugându-vă să observaţi totuşi că nu am cele zece mii de mâini ale zeiţei Kuan Yin!

— Nu ştiu dacă zeiţa Kuan Yin are zece mii de mâini, spuse Jos Meritt, dar ştiu că tu ai două, şi te rog să le foloseşti în serviciul meu…

— Aşteptând să-mi fie mâncate!

— Bine!… Oh!… Foarte bine!

Şi, fără îndoială, Gin Ghi nu-şi folosi mâinile mai activ ca de obicei, preferând să recurgă la ajutorul stăpânului său pentru a pregăti cele necesare plecării. Deci, a doua zi, amândoi excentricii părăsiră Adelaide şi trenul îi transportă spre acele regiuni necunoscute, unde Jos Meritt spera să descopere, în sfârşit, pălăria lipsă din colecţia lui.

Câteva zile mai târziu, doamna Branican părăsea şi ea capitala Australiei Meridionale. Tom Marix tocmai îşi completase personalul escortei sale, care cuprindea cincisprezece albi din miliţiile locale şi tot atâţia indigeni folosiţi deja în serviciul provinciei în cadrul poliţiei guvernatorului. Escorta era destinată să asigure protecţia caravanei împotriva nomazilor şi nu să lupte cu tribul Inda. Nu trebuie uitat ceea ce spusese Harry Felton: era vorba, în principal, să fie eliberat căpitanul John plătind o răscumpărare, decât să fie luat cu forţa din mâinile indigenilor care-l ţineau prizonier.

Proviziile de alimente, în cantitate suficientă pentru nevoile a patruzeci de persoane, timp de un an, ocupau două vagoane de tren şi vor fi descărcate la Farina Town. În fiecare zi, o scrisoare de la Zach Fren, trimisă de la această staţie, o ţinuse la curent pe Dolly cu ceea ce făcea. Boii şi caii erau în grija oamenilor

destinaţi să îi conducă. Aduse la gară, căruţele erau gata să primească lăzile cu alimente, baloturile de haine, ustensilele, muniţia, corturile, într-un cuvânt tot ceea ce constituia materialul expediţiei. La două zile după sosirea trenului, caravana putea pomi la drum.

Doamna Branican îşi fixase plecarea din Adelaide pentru 9 septembrie. Într-o ultimă discuţie avută cu guvernatorul provinciei, acesta nu ascunse curajoasei femei ce pericole urma să înfrunte.

— Aceste pericole sunt de două feluri, doamnă Branican, zise el, cele care vin de la aceste triburi foarte sălbatice, din mijlocul regiunilor care nu sunt sub conducerea noastră, şi cele care ţin de natura însăşi a regiunilor respective. Lipsite de orice resurse, în special apă, deoarece râurile şi fântânile sunt deja secate din cauza secetei, ele vă rezervă suferinţe teribile. Din acest motiv, poate că ar fi mai bine să demaraţi campania peste şase luni, la sfârşitul sezonului cald…

— Ştiu, domnule guvernator, răspunse doamna Branican, şi sunt pregătită pentru tot. De la plecarea mea din San Diego, am studiat continentul australian, citind şi recitind scrierile călătorilor care l-au străbătut, Burke, Stuart, Giles, Forrest, Sturt, Gregorys, Warburton. De asemenea, am parcurs cartea curajosului explorator David Lindsay, care a reuşit, între septembrie 1887 şi aprilie 1888, să traverseze Australia între Port Darwin, în nord, şi Adelaide, în sud. Nu! Nu cunosc nimic despre oboseala şi pericolele unei asemenea campanii. Dar merg acolo unde datoria îmi cere să merg.

— Exploratorul David Lindsay, adăugă guvernatorul, s-a mărginit să parcurgă regiuni deja recunoscute, deoarece linia telegrafică transcontinentală trece pe acolo. De asemenea, nu a luat cu el decât un indigen şi patru cai de povară. Dumneavoastră, în schimb, doamnă Branican, întrucât mergeţi în căutarea triburilor nomade, veţi fi constrânsă să conduceţi caravana dincolo de această linie, să vă aventuraţi înspre nord-vestul continentului până la deşerturile Tasmaniei sau ale ţinutului Witt…

— Voi merge acolo unde va fi necesar, domnule guvernator, reluă doamna Branican. Ceea ce a făcut David Lindsay şi predecesorii lui a fost în interesul civilizaţiei, al ştiinţei şi al comerţului. Eu o voi face pentru a-l elibera pe soţul meu, azi

singurul supravieţuitor de pe Franklin. De la dispariţia lui, şi împotriva opiniei generale, am susţinut că John Branican este în viaţă, şi am avut dreptate. Timp de şase luni, chiar un an dacă trebuie, voi parcurge aceste teritorii cu convingerea că-l voi găsi, şi voi avea dreptate din nou. Contez pe devotamentul însoţitorilor mei, domnule guvernator, iar deviza noastră va fi: Niciodată înapoi!

— Este deviza lui Douglas, doamnă, şi sunt sigur că ea vă va duce la îndeplinirea misiunii…

— Da… cu ajutorul lui Dumnezeu!

Doamna Branican îşi luă rămas bun de la guvernator, mulţumindu-i pentru ajutorul acordat de la sosirea ei la Adelaide. În aceeaşi seară, 9 septembrie, ea părăsi capitala Australiei Meridionale.

Căile ferate australiene oferă o călătorie în foarte bune condiţii: vagoane confortabile, în care nu se simt zdruncinături; şine a căror stare bună nu provoacă decât trepidaţii uşoare. Trenul era compus din şase vagoane, inclusiv cele două pentru bagaje. Doamna Branican ocupa un compartiment rezervat, împreună cu o femeie, numită Harriett, de origine jumătate saxonă, jumătate indigenă, pe care o angajase în serviciul ei. Tom Marix şi oamenii din escortă se aflau în celelalte compartimente.

Trenul nu oprea decât pentru reaprovizionare cu apă şi cu combustibil, făcând doar halte foarte scurte în principalele staţii. Durata călătoriei va fi astfel redusă cu aproape un sfert.

Dincolo de Adelaide, trenul se îndreptă spre Gawler şi intră în districtul cu acelaşi nume. În dreapta liniei ferate se zăreau câteva înălţimi păduroase, care domină această parte a teritoriului. Munţii Australiei nu se remarcă prin altitudine, care nu depăşeşte două mii de metri, şi se află, în general, la marginea continentului. Li se atribuie o origine geologică foarte îndepărtată, compoziţia lor cuprinzând mai ales granit şi straturi din perioada siluriană.

În această zonă a districtului, foarte accidentată, tăiată de defileuri, calea ferată trebuia să facă numeroase ocoluri, când de-a lungul văilor înguste, când prin mijlocul unor păduri dese, unde numărul mare de eucalipţi oferă un cadru exuberant. La câteva grade de aici, atunci când va străbate câmpiile din centru, calea ferată urmează imperturbabil linia dreaptă, ce trebuie să

fie caracteristica drumului de fier modem.
Începând din Gawler, de unde se face o ramificaţie spre Great Bend, marele fluviu Murray descrie un cot brusc şi apoi curge spre sud. După ce ieşi din Gawler şi rulă de-a lungul extremităţii districtului Light, trenul ajunse în districtul Stanley, în dreptul paralelei treizeci şi patru. Dacă nu ar fi fost noapte, s-ar fi putut zări ultimul vârf al Muntelui Bryant, cel mai înalt din acest nod orografic, care se conturează la est de calea ferată. Din acest punct, denivelările solului se resimt mai degrabă la vest, iar linia ferată trece pe lângă poalele abrupte ale acestui lanţ, ale cărui principale piscuri sunt Munţii Bluff, Remarkable, Brown şi Ardon. Ramificaţiile lor se pierd pe malurile Lacului Torrens, vast bazin aflat în legătură, fără îndoială, cu Golful Spencer, ce pătrunde adânc în coasta australiană.
A doua zi, la răsăritul soarelui, în zare se zări lanţul muntos Flinders Ranges, încheiat cu Muntele Serie. Aceasta era deci Australia, denumită pe bună dreptate „Continentul paradoxurilor”, al cărui centru nu este decât o vastă depresiune aflată sub nivelul oceanic; unde cursurile de apă, în majoritate izvorând din nisipuri, sunt absorbite treptat înainte de a se vărsa în mare; unde umiditatea lipseşte atât în aer, cât şi în sol; unde trăiesc cele mai stranii animale din lume, dar şi aceste triburi sălbatice, ce străbat regiunile centrale şi vestice. Apoi, la nord şi la vest, se întind interminabilele deşerturi din Terre Alexandra şi Australia Occidentală, în mijlocul cărora expediţia va căuta urmele căpitanului John. După ce indiciu se va ghida doamna Branican, atunci când va depăşi zona cătunelor şi a satelor, când se va limita la vagile indicaţii, obţinute la căpătâiul lui Harry Felton?
Şi, în această privinţă, lui Dolly i-a fost pusă întrebarea: Era posibil să nu fi găsit niciodată căpitanul John, de nouă ani de când era prizonierul acestor nomazi australieni, prilejul de a evada? La această întrebare, doamna Branican nu răspunse decât atât: şi anume că, potrivit lui Harry Felton, celor doi supravieţuitori li se ivise o singură ocazie de a fugi în timpul acelei lungi perioade, ocazie de care John n-a putut profita. Cât despre argumentul bazat pe ceea ce nu intra în obiceiurile indigenilor de a cruţa viaţa prizonierilor lor, plauzibil sau nu, acest fapt a fost posibil pentru supravieţuitorii de pe Franklin, iar Harry Felton era o dovadă în acest sens. De altfel, nu exista,

oare, un precedent în ceea ce-l privea pe exploratorul William Classen, dispărut în urmă cu treizeci şi opt de ani şi despre care încă se mai crede că se află în mâinile unuia dintre triburile din Australia Septentrională? Ei bine! Nu aceeaşi era şi soarta căpitanului John, mai ales că, în afara unor simple prezumpţii, nu exista decât declaraţia formală a lui Harry Felton? Sunt şi alţi călători care nu au mai reapărut niciodată, şi nimic nu demonstrează că au murit. Cine ştie dacă misterele acestea nu vor fi descifrate într-o zi?

În acest timp trenul mergea cu viteză, fără să oprească în staţiile mici. Dacă ar fi continuat puţin mai departe spre vest, linia ferată ar fi ocolit malurile Lacului Torrens, care se recurbează sub forma unui arc, lac lung şi îngust, în apropierea căruia se accentuează primele ondulaţii ale lanţului muntos Flinders Ranges. Vremea era caldă. Aceeaşi temperatură ca în emisfera boreală în luna martie pentru ţările traversate de paralela treizeci, cum ar fi Anglia, Mexic sau Indochina. Existau temeri în privinţa unor averse de ploaie sau chiar a uneia dintre acele furtuni violente, când caravana va ajunge în câmpiile din interior. În aceste condiţii ajunse doamna Branican, la ora trei după-amiaza, la staţia Farina Town.

Aici se opreşte calea ferată, iar inginerii australieni lucrează pentru a o prelungi spre nord, în direcţia Overland Telegraf Line, ale cărei linii ajung până la litoralul Mării Arafura. În cazul în care drumul de fier le va urma, el va trebui să coboare spre vest, pentru a trece printre Lacurile Torrens şi Eyre. În mod contrar, el va străbate teritoriile situate la est de acest lac, dacă nu se îndepărtează de meridianul pe care-l urmează plecând de la Adelaide.

Zach Fren şi oamenii lui erau strânşi la gară, când doamna Branican coborî din vagonul ei. Ei o întâmpinară cu o mare simpatie şi cu o cordialitate respectuoasă. Demnul şef de echipaj era emoţionat până în străfundul inimii. Douăsprezece zile, douăsprezece lungi zile! Fără s-o fi văzut pe soţia căpitanului John, asta nu i se mai întâmplase de la ultima revenire a lui Dolly Hope la Sein Diego. Dolly fu foarte fericită să-şi revadă însoţitorul, prietenul ei, Zach Fren, al cărui devotament îi era asigurat. Ea surâse în timp ce-i strânse mâna, ea, care aproape că uitase să zâmbească!

Staţia Farina Town fusese construită recent. Chiar şi pe hărţile

modeme nu figurează. Poate fi recunoscut aici embrionul unuia dintre acele oraşe pe care căile ferate engleze sau americane le „produc” în trecerea lor, aşa cum arborii produc fructe; dar aceste fructe se coc repede, graţie geniului improvizator şi practic al rasei saxone. Şi multe asemenea staţii, care nu sunt decât nişte orăşele, arată prin dispunerea lor generală, prin înlănţuirea pieţelor, străzilor, a bulevardelor că vor deveni într-o zi oraşe adevărate.

Astfel era Farina Town, formând, în acea perioadă, capătul terminus al căii ferate pornind din Adelaide.

Doamna Branican nu trebuia să rămână în această staţie. Zach Fren se dovedise atât inteligent, cât şi activ. Organizat prin grija lui, materialul expediţiei cuprindea patru căruţe cu boi şi conducătorii lor, două cabriolete cu câte doi cai buni fiecare ca atelaj, şi vizitiii care să le conducă. În plus, căruţele fuseseră deja încărcate cu diverse obiecte de campare, expediate de la Adelaide. După ce vagoanele de tren vor fi descărcate, operaţiune ce ar putea dura maxim o zi şi jumătate, căruţele vor fi gata de drum.

Chiar în acea zi, doamna Branican examină acest material în detaliu. Tom Marix aprobă măsurile luate de Zach Fren. În asemenea condiţii, se va ajunge fără greutate la limita extremă a regiunii, unde caii şi boii vor găsi iarba necesară hranei lor, şi mai ales apă, în deşertul din centru întâlnindu-se rar câteva râuleţe.

— Doamnă Branican, spuse Tom Marix, atât timp cât vom urma linia telegrafică, ţinutul va oferi resurse, iar animalele noastre nu vor avea mult de suferit. Dar, dincolo, atunci când caravana se va îndrepta spre vest, va trebui să înlocuim caii şi boii cu cămile de povară şi de cărat oameni. Aceste animale pot înfrunta mai uşor astfel de regiuni secetoase, mulţumindu-se cu puţurile de apă, separate adesea de câteva zile de mers.

— Ştiu, Tom Marix, răspunse Dolly, şi am încredere în experienţa ta. Vom forma din nou caravana, imediat ce vom ajunge la staţia Alice Spring, unde sper să sosesc în cel mai scurt timp posibil.

— Cămilarii au plecat în urmă cu patru zile cu convoiul de cămile, adăugă Zach Fren, şi ne aşteaptă la această staţie…

— Şi nu uitaţi, doamnă, zise Tom Marix, că de acolo vor începe adevăratele dificultăţi ale campaniei…

— Le vom depăşi! răspunse Dolly.
Astfel, urmând planul întocmit cu minuţiozitate, prima parte a călătoriei, care însuma un parcurs de trei sute cincizeci de mile, va fi efectuată cu caii, cabrioletele şi căruţele cu boi. Dintre cei treizeci de oameni ai escortei, albii, în număr de cincisprezece, trebuia să fie călări; dar pădurile dese, teritoriile cu un sol denivelat la modul capricios nu permiteau etape lungi, iar negrii puteau merge pe jos în urma caravanei. Când se va forma din nou caravana la Alice Spring, cămilele vor fi rezervate albilor, însărcinaţi să facă recunoaşteri, fie pentru a obţine informaţii despre triburile nomade, fie pentru a descoperi puţurile de apă împrăştiate la suprafaţa deşertului.
Trebuie menţionat aici că explorările întreprinse de-a lungul continentului australian nu se fac altfel, din perioada în care au fost introduse cămilele în Australia, cu un asemenea avantaj. Călătorii de pe vremea lui Burke, Stuart, Giles nu ar fi fost supuşi unor încercări atât de grele dacă ar fi avut la dispoziţie aceste mijloace de transport. Abia în 1866 Elder importă din India un număr destul de mare de cămile, împreună cu cămilari afgani, şi această rasă de animale a prosperat. Fără nicio îndoială, colonelul Warburton a reuşit cu ajutorul dromaderilor în cauză să-şi ducă la bun sfârşit campania îndrăzneaţă, care a avut ca punct de plecare Alice Spring, iar ca punct terminus, Rockbonne, pe litoralul ţinutului Witt, la Nichol Bay. Mai târziu, David Lindsay a izbutit să străbată continentul de la nord ia sud cu cai de povară, deoarece s-a îndepărtat puţin de regiunile din preajma liniei telegrafice, unde a găsit apă şi furaje, resurse ce lipsesc în zonele deşertice australiene.
Şi, apropo de aceşti exploratori temerari, care nu au ezitat să înfrunte pericole şi oboseli de tot felul, Zach Fren crezu de cuviinţă să spună:
— Ştiţi, doamnă Branican, că suntem devansaţi pe drumul spre Alice Spring?
— Devansaţi, Zach?
— Da, doamnă. Vă amintiţi de acel englez şi de servitorul lui chinez, care s-au îmbarcat la bordul lui Brisbane, la Melboume, pentru a ajunge la Adelaide?
— Într-adevăr, răspunse Dolly, dar aceşti pasageri au debarcat la Adelaide. Nu au rămas acolo?
— Nu, doamnă. În urmă cu trei zile, Jos Meritt – aşa se

numeşte – a sosit la Farina Town, cu trenul. Mi-a cerut chiar să-i dau nişte detalii amănunţite referitoare la expediţia noastră, itinerarul planificat, mulţumindu-se să răspundă: „Bine!… Oh!… Foarte bine!”, în timp ce chinezul lui, clătind din cap, părea să spună: „Rău!… Oh!… Foarte rău!” Apoi, a doua zi, în zori, şi unul, şi altul au părăsit Farina Town îndreptându-se spre nord.

— Şi cum călătoresc ei?… întrebă Dolly.

— Călare; dar odată ajunşi la staţia Alice Spring, ei vor schimba vaporul cu aburi cu unul cu pânze, ceea ce vom face şi noi.

— Acest englez este un explorator?…

— Nu pare deloc a fi unul şi seamănă mai degrabă cu un gentleman maniac decât cu un vânt dinspre sud-vest!

— Şi nu a dezvăluit cu ce scop se aventurează prin deşerturile australiene?

— Niciun cuvânt despre asta, doamnă. Totuşi, doar cu chinezul lui, îmi imaginez că nu are deloc intenţia să se expună vreunei întâlniri nefericite dincolo de regiunile locuite ale provinciei. Îi urez drum bun! Poate că îi vom întâlni la Alice Spring!

A doua zi, 11 septembrie, la ora cinci după-amiaza, toate pregătirile erau încheiate. Căruţele erau încărcate cu provizii în cantităţi suficiente pentru necesităţile acestei lungi călătorii: conserve de carne şi de legume din cele mai bune mărci americane, făină, ceai, zahăr şi sare, fără a uita medicamentele din farmacia portabilă. Rezerva de whisky, de gin şi de rachiu se afla depozitată în mai multe butoiaşe, care vor fi puse mai târziu pe spatele cămilelor. Un stoc important de tabac figura printre obiectele de consum, stoc cu atât mai mult indispensabil, cu cât va servi nu numai personalului, ci şi în cadrul operaţiunilor de schimb cu indigenii, unde e folosit ca monedă curentă. Cu tabac şi cu rachiu, se vor putea cumpăra triburi întregi din Australia Occidentală. O rezervă mare din acest tabac, câteva rulouri de stofă imprimată, numeroase jucărioare reprezentau preţul de răscumpărare a căpitanului John.

Cât despre materialul de campare, corturile, cuverturile, lăzile conţinând hainele şi lenjeria, tot ceea ce însemna efectele personale ale doamnei Branican şi ale lui Harriett, apoi ale lui Zach Fren şi ale şefului escortei, ustensilele necesare pregătirii alimentelor, petrolul destinat fierberii lor, muniţia, cuprinzând

cartuşe cu gloanţe pentru revolvere, dar şi pentru puştile de vânătoare şi armele încredinţate oamenilor lui Tom Marix, tot acest material fusese încărcat în căruţele trase de boi.

Aşadar, nu mai trebuia decât să fie dat semnalul de plecare.

Nerăbdătoare să pornească la drum, doamna Branican stabili plecarea pentru a doua zi. Se decise ca, în zori, caravana să părăsească staţia Farina Town şi să se îndrepte spre nord, urmând Overland Telegraf Line. Boari, căruţaşi, oameni din escortă, toţi formau un efectiv compus din patruzeci de oameni, aflaţi sub comanda lui Zach Fren şi a lui Tom Marix. Toţi fură avertizaţi să fie pregătiţi în zorii zilei.

În acea seară, spre orele nouă, Dolly şi Harriett tocmai intrară cu Zach Fren în casa în care locuiau, aproape de gară. După ce închiseră uşa, ele merseră fiecare în camera lor, când se auzi o bătaie uşoară în uşă.

Zach Fren se duse să deschidă şi nu putu să-şi reţină o exclamaţie de surpriză.

În faţa lui, cu un mic pachet sub braţ, cu pălăria în mână, stătea novicele de pe Brisbane.

Într-adevăr, se părea că doamna Branican ghicise că era el!… Da! Şi cum poate fi explicată această intuiţie?… Deşi ea nu se aştepta deloc să-l revadă pe tânăr, păstrase în suflet gândul că el o va căuta…

Oricum, acest nume îi scăpă instinctiv de pe buze înainte ca ea să-l vadă:

— Godfrey!

Novicele sosise cu trenul de la Adelaide, cu o jumătate de oră înainte.

Cu câteva zile înainte de plecarea pachebotului şi după ce ceruse căpitanului navei Brisbane să i se plătească leafa, Godfrey debarcase. Odată ajuns pe uscat, el nu a încercat să vină la hotelul de pe strada King William, unde era cazată doamna Branican. Dar de câte ori o urmărise, fără să fie văzut, fără să încerce să-i vorbească! De altfel, ţinut la curent, el ştia că Zach Fren plecase la Farina Town, pentru a organiza o caravană. Astfel, imediat ce află că doamna Branican părăsise Adelaide, luă trenul, foarte hotărât să o vadă.

Ce voia deci Godfrey şi ce scop avea acest demers?

Ceea ce dorea, Dolly urma să afle.

Poftit în casă, Godfrey fu condus la doamna Branican.

— Tu eşti… copilul meu… tu, Godfrey? îl întâmpină ea, luându-i mâna.
— Este chiar el, dar ce doreşte?… murmură Zach Fren, cu un dispreţ vădit, deoarece prezenţa novicelui îi părea extrem de stânjenitoare.
— Ce vreau?… răspunse Godfrey. Vreau să vă însoţesc, doamnă, oricât de departe aţi merge, să nu mă mai despart niciodată de dumneavoastră!… Vreau să particip la campania pentru găsirea căpitanului John, să-l aducem la San Diego, să-l redăm prietenilor lui… ţării sale…
Dolly nu reuşea să-şi stăpânească emoţia. Trăsăturile acestui copil semănau leit cu ale lui John… iubitul ei John, pe care privirile novicelui i-l aduceau în faţa ochilor!
Aşezat în genunchi, cu mâinile întinse spre ea, Godfrey repeta pe un ton rugător:
— Luaţi-mă cu dumneavoastră… doamnă… Luaţi-măL.
— Vino, copilul meu, vino! strigă Dolly, care-l strânse la pieptul ei.

Capitolul V
De-a lungul Australiei Meridionale

Plecarea caravanei a avut loc la 12 septembrie, încă de la primele ore ale dimineţii.
Vremea era frumoasă, iar căldura moderată de o briză uşoară. Câţiva nori atenuau intensitatea razelor soarelui. Sub paralela treizeci şi unu şi în acea perioadă a anului, sezonul cald începea să-şi facă simţită prezenţa în zona continentului australian. Exploratorii nu ştiau în ce măsură excesele lui sunt periculoase, atunci când nici ploaia, nici umbra nu le pot tempera în câmpiile din centru.
Poate că era de regretat faptul că împrejurările nu i-au permis doamnei Branican să întreprindă campania cu cinci sau şase luni mai devreme. Pe durata iernii, încercările unei astfel de călătorii ar fi fost mai suportabile. Frigul, care face uneori ca mercurul termometrului să scadă până la punctul de îngheţ al apei, este mai puţin primejdios decât căldura, care depăşeşte 40°C la umbră. Anterior lunii mai, vaporii se transformă în averse abundente, debitul râurilor creşte, puţurile se umplu. Nu mai

este nevoie să mergi zile întregi pentru a căuta o apă sălcie, sub un cer torid. Deşertul australian este mai puţin favorabil caravanelor decât deşertul african Sahara; acesta din urmă oferă, faţă de primul, avantajul de a avea oaze, poate fi numit pe bună dreptate: „Ţinutul setei!”

Dar doamna Branican nu putuse să aleagă nici locul, nici ora. Ea pleca deoarece trebuia să plece, va înfrunta aceste condiţii extreme de climă întrucât trebuia să le înfrunte. Nu era de pierdut o clipă pentru a-l găsi pe căpitanul John, a-l smulge din mâinile indigenilor, chiar dacă Dolly ar fi trebuit să moară aşa cum pierise Harry Felton.

Este adevărat privaţiunile pe care le-a îndurat acest om lipsit de şansă nu erau rezervate expediţiei demarate de doamna Branican, organizată în aşa fel, încât să învingă toate dificultăţile, şi deci succesul ei fiind din start posibil din punct de vedere material şi moral.

Cunoaştem structura caravanei, care număra patruzeci şi una de persoane după sosirea lui Godfrey. Lată în continuarea ordinea adoptată în timpul plecării de la staţia Farina Town, spre nord, prin mijlocul pădurilor şi de-a lungul râurilor, unde înaintarea nu va prezenta niciun obstacol serios.

în frunte, mergeau cei cincisprezece australieni, îmbrăcaţi cu pantaloni din pânză raiată şi cu o cazacă din acelaşi material, purtând pe cap o pălărie din paie, cu picioarele goale, conform obiceiului lor. Înarmaţi fiecare cu câte o puşcă şi cu un revolver, cu cartuşieră la centură, ei formau avangarda, sub conducerea unui alb, care avea funcţia de cercetaş.

După ei, într-o cabrioletă trasă de doi cai, mânaţi de un vizitiu indigen, şedeau doamna Branican şi Harriett. O copertină, adaptată la vehiculul uşor şi rabatabilă, le oferea adăpost în caz de ploaie sau de furtună.

Într-o altă cabrioletă se aflau Zach Fren şi Godfrey. Chiar dacă sosirea tânărului novice nu i-a fost pe plac şefului de echipaj, acesta se mai îmblânzise şi deveniseră prieteni buni, văzându-l atât de ataşat de doamna Branican.

Pe urmă veneau cele patru căruţe trase de boi, conduse de patru boari, iar mersul caravanei trebuia reglat după paşii acestor animale, a căror introducere în Australia, de dată destul de recentă, a reprezentat nişte ajutoare toarte preţioase pentru transport şi lucrări agricole.

Pe flancuri şi înapoia micii trupe, veneau oamenii lui Tom Marix, îmbrăcaţi la fel ca şeful lor, pantaloni băgaţi în cizme, cazacă de lână strânsă pe talie, caschetă din stofă albă, purtând în bandulieră o manta uşoară din piele şi înarmaţi ca însoţitorii lor de rasă indigenă. Călare, aceşti oameni trebuia fie să aleagă locul de popas la prânz, fie de campare seara, atunci când a doua etapă a zilei era pe încheiate.

În aceste condiţii, caravana era în măsură să parcurgă douăsprezece-treisprezece mile pe zi, pe un drum plin de hopuri, desfundat, uneori prin păduri dese, unde căruţele înaintau foarte lent. La venirea serii, sarcina organizării înnoptatului îi revenea lui Tom Marix, care avea experienţă în acest sens. Apoi, oameni şi animale se odihneau toată noaptea şi a doua zi în zori repomeau la drum.

Etapa dintre Farina Town şi Alice Spring – aproape trei sute cincizeci de mile – va fi parcursă, probabil, într-o lună, de vreme ce nu solicită un efort prea mare şi nu se întrevăd pericole majore. Staţia unde va fi reconstituită caravana, în vederea unei explorări a deşerturilor din vest, nu va fi deci atinsă înaintea primului sfert al lunii octombrie.

Părăsind Farina Town, expediţia parcurse un anumit număr de mile urmând lucrările întreprinse pentru prelungirea căii ferate, apoi o luă spre vestul grupului Williouran Ranges, paralel şi în aceeaşi direcţie cu stâlpii liniei de telegraf Overland.

Pe drum, doamna Branican îi ceru lui Tom Marix, care călărea în apropierea cabrioletei, câteva detalii despre linia telegrafică.

— În anul 1870, doamnă, răspunse Tom Marix, la şaisprezece ani după declararea independenţei Australiei Meridionale, colonii au avut ideea înfiinţării acestei linii, de la sud până în nordul continentului, între Port Adelaide şi Port Darwin. Lucrările au fost efectuate într-un ritm alert, astfel că linia a fost gata la mijlocul anului 1872.

— Dar nu a trebuit să fie explorat continentul pe toată întinderea lui? observă doamna Branican.

— Într-adevăr, doamnă, răspunse Tom Marix, cu zece ani înainte, între 1860 şi 1861, Stuart, unul dintre cei mai curajoşi exploratori ai noştri, l-a traversat de la est la vest şi a făcut numeroase recunoaşteri pe teren.

— Şi cine este creatorul acestei linii? mai întrebă Dolly.

— Un inginer la fel de îndrăzneţ şi de inteligent, Todd,

directorul Companiei de poştă şi telegraf din Adelaide, unul dintre concetăţenii noştri, pe care Australia îl onorează aşa cum merită.

— A reuşit să găsească aici materialul necesar unei astfel de operaţiuni?

— Nu, doamnă, preciză Tom Marix, a fost nevoit să comande din Europa izolatorii, firele şi chiar stâlpii de telegraf. La ora actuală, colonia este în măsură să furnizeze material pentru orice proiect industrial.

— Indigenii au permis executarea acestor lucrări, nu le-au împiedicat?

— La început, ne-au cauzat multe stricăciuni, doamnă. Distrugeau materialul, firele pentru a-şi procura fier, stâlpii pentru a-şi face securi şi topoare. Astfel, pe un parcurs de o mie opt sute cincizeci de mile au avut loc confruntări permanente cu australienii, deşi nu au fost în avantajul lor. Ei atacau iar şi, într-adevăr, am crezut că trebuiau abandonate lucrările, dacă Todd nu ar fi avut o idee genială, demnă de un inginer adevărat. După ce au fost capturate câteva căpetenii de trib, el le-a aplicat, cu ajutorul unei baterii puternice, mai multe şocuri electrice, care le-a înspăimântat atât de tare şi le-a scuturat aşa de bine, încât camarazii lor n-au mai îndrăznit să se apropie de aparate. Apoi linia a putut fi finalizată, iar acum funcţionează regulat.

— Nu este păzită de agenţi? întrebă doamna Branican.

— De agenţi? Nu! răspunse Tom Marix, ci de escadre ale poliţiei negre, aşa cum e denumită în ţară.

— Şi poliţia aceasta nu ajunge niciodată în regiunile centrale sau vestice?

— Niciodată, sau cel puţin foarte rar, doamnă. Există atâţia răufăcători, hoţi, „bushrangers”, cum le spunem noi, şi alţii de urmărit în districtele locuite!

— Dar cum de nu i-a venit ideea poliţiei negre să meargă pe urmele tribului Inda, când se ştie că îl ţine prizonier pe căpitanul John… şi asta de cincisprezece ani?…

— Uitaţi, doamnă, că nu ştiam şi nici dumneavoastră nu ştiaţi, până când v-a spus Harry Felton, abia de câteva săptămâni!

— Corect, răspunse Dolly, câteva săptămâni!…

— De altfel ştiu, reluă Tom Marix, că poliţia neagră a primit ordin să exploreze regiunile Tasmaniei, că a fost trimis acolo un

detaşament puternic; dar tare mă tem…

Tom Marix se opri brusc. Doamna Branican nu sesiză deloc ezitarea lui.

Şovăiala lui însemna că, oricât de hotărât era să-şi îndeplinească până la capăt funcţia pe care o acceptase, Tom Marix, merită s-o spunem, considera drept îndoielnic rezultatul acestei expediţii. Ştia cât de greu se poate ajunge la aceste triburi nomade din Australia. Astfel, nu putea împărtăşi nici credinţa ferventă a doamnei Branican, nici convingerea lui Zach Fren, nici încrederea instinctivă a lui Godfrey. Totuşi, repetăm, el voia să-şi facă datoria.

În seara zilei de 15, la o cotitură a drumului pe lângă colinele Deroy, caravana se opri şi se făcu tabăra în cătunul Boorloo. La nord, se zărea vârful Muntelui Attraction, dincolo de care se întinde câmpia Illusion. Din această apropiere de nume, am putea trage, oare, concluzia că, dacă muntele atrage, câmpia este înşelătoare? Orice ar fi, cartografia australiană prezintă câteva denumiri de acest fel, cu un sens deopotrivă fizic şi moral.

Linia telegrafică se curbează aproape în unghi drept, la Boorloo, îndreptându-se spre vest. La douăsprezce mile mai încolo, ea traversează râul Cabanna. Dar ceea ce este foarte simplu pentru firele aeriene, întinse de la un stâlp la altul, e mai dificil în cazul unei trupe de drumeţi şi de cavaleri. Trebuia căutat un vad. Tânărul novice nu a vrut cu niciun chip să-i lase pe ceilalţi să-l descopere. Aruncându-se hotărât în râu, rapid, tumultuos, el găsi un loc unde adâncimea era mică, fapt ce permise căruţelor şi cabrioletelor să ajungă pe malul stâng, fără ca apa să treacă de mijlocul roţilor.

În ziua de 17, caravana campă pe ultimele ramificaţii ale masivului muntos North West, care se înalţă la zece mile spre sud.

Ţinutul fiind locuit, doamna Branican şi însoţitorii ei au fost întâmpinaţi călduros în una dintre aceste ferme vaste, a cărei suprafaţă arabilă cuprinde câteva mii de acri. Creşterea oilor, cu turme numărând mii de capete, culturile de grâu pe câmpii întinse, fără arbori, cât şi cultivarea intensă a sorgului şi a meiului, vaste ogoare lăsate în pârloagă şi însămânţate pentru sezonul viitor, păduri amenajate practic, plantaţii de măslin şi alte esenţe speciale la aceste latitudini calde, câteva sute de

animale de arat şi de tracţiune, personalul necesar pentru îngrijirea unor astfel de exploataţii – personal supus unei discipline aproape militare şi ale cărei reguli reduc aproape omul la sclavie – iată ce sunt aceste domenii, ce constituie averea provinciilor continentului australian. În cazul în care caravana nu ar fi fost suficient aprovizionată la început, ea ar fi găsit toate cele necesare, graţie generozităţii bogaţilor fermieri, „free-selecters”, proprietari ai acestor ferme agricole.

În rest, aceste mari exploataţii industriale tind să se multiplice. Imense întinderi, pe care absenţa apei le fac neproductive, vor fi redate agriculturii. Într-adevăr, în subsolul teritoriilor traversate atunci de caravană, la zece mile în sud-vestul Lacului Eyre, se găseau pânze freatice, iar puţurile arteziene, săpate recent, debitau până la o sută de mii de galoane de apă pe zi.

La 18 septembrie, Tom Marix instală tabăra de seară în partea meridională a South Lake Eyre, care depinde de North Lake Eyre, cu o suprafaţă considerabilă. Se putea zări pe malurile lui păduroase un stol de curioase păsări cu picioare lungi, numite cataige, dintre care „jabiru” este specia cea mai deosebită, cât şi câteva stoluri de lebede negre, amestecate cu cormorani, pelicani şi bâtlani albi, cenuşii sau cu penaj albastru.

Aceste lacuri, Torrens, pe lângă curbura căruia trece calea ferată, micul lac Eyre, marele lac Eyre, lacurile Frome, Blanche, Amedeea, au o bizară dispunere geografică şi se înşiruie din sudul în nordul Australiei. Sunt pânze de apă sărate, antice recipiente naturale, unde s-au păstrat resturile unei mări interioare.

Într-adevăr, geologii cred că, odinioară, continentul australian a fost divizat în două insule, într-o perioadă nu prea îndepărtată. S-a observat deja că marginile acestui continent, format în anumite condiţii telurice, tind să se ridice deasupra nivelului mării, şi nu pare îndoielnic, pe de altă parte, că centrul este supus unei ridicări continue.

Fostul bazin se va umple deci cu timpul şi va duce la dispariţia acestor lacuri, înşirate între gradele 130 şi 140 latitudine.

Din punctul South Lake Eyre până la staţia Emerlald Spring, unde a sosit la 20 septembrie, seara, caravana străbătuse o distanţă de aproape şaptesprezece mile printr-un ţinut acoperit de păduri magnifice, ale căror arbori îşi înalţă ramurile la două

sute de picioare înălţime.

Oricât de obişnuită ar fi fost Dolly cu minunile forestiere ale Californiei, între altele arborii ei sequoia gigantici, ea ar fi putut admira această vegetaţie uimitoare dacă gândurile nu i-ar fi zburat mereu spre nord-vest, în mijlocul deşerturilor aride, unde cresc printre dunele de nisip doar câteva tufe pipernicite. Ea nu vedea nimic din aceste ferigi uriaşe, dintre care Australia se mândreşte cu cele mai remarcabile specii, nimic din aceşti enormi eucalipţi, cu frunze plângătoare, grupaţi pe uşoare ondulaţii de teren.

Observaţie curioasă, mărăcinii şi spinii lipsesc la baza acestor arbori, iar ramurile lor joase nu se dezvoltă decât la doisprezece sau cincisprezece picioare deasupra rădăcinilor. Ceea ce rămâne este o iarbă de culoare galben-auriu, niciodată uscată. Animalele au distrus vlăstarele tinere, focurile aprinse de persoanele stabilite aici provizoriu au mistuit tufişurile şi arbuştii. Astfel, deşi nu există deloc, pe bună dreptate, cărări croite prin aceste păduri vaste, atât de diferite de cele africane, unde poţi merge şase luni fără să le dai de capăt, circulaţia aici nu este îngreunată. Cabrioletele şi căruţele se strecurau uşor, pentru a spune astfel, printre arborii distanţaţi prin spaţii mari şi pe sub frunzişul lor înalt.

În plus, Tom Marix cunoştea ţinutul, pe care l-a străbătut de mai multe ori, atunci când conducea poliţia provincială din Adelaide. Doamna Branican putea avea încredere într-un ghid atât de experimentat, devotat. Niciun şef de escortă nu ar fi dat dovadă de un asemenea zel şi o astfel de inteligenţă.

Mai mult chiar, pentru a-l seconda, Tom Marix găsise un ajutor tânăr, energic, hotărât, în tânărul novice, care se ataşase foarte mult de persoana lui Dolly, şi se mira observând ardoarea băiatului de cincisprezece ani. Godfrey era gata oricând, la nevoie, să plece singur în mijlocul regiunilor din interior. Dacă se zvonea că au fost descoperite câteva urme ale căpitanului John, era greu, chiar imposibil să fie ţinut pe loc. Întreaga lui structură, entuziasmul când discuta despre căpitan, asiduitatea cu care consulta hărţile Australiei Centrale, îşi lua notiţe, culegea informaţii în timpul popasurilor în loc să se odihnească după etapele lungi şi obositoare, toată starea lui sufletească denota o efervescenţă pe care nimic nu i-o putea tempera. Foarte robust pentru vârsta lui, călit deja de viaţa aspră de

marinar, el se îndepărta până se pierdea din vedere. Şi dacă rămânea pe loc, o făcea doar la ordinul categoric al lui Dolly. Nici Zach Fren, nici Tom Marix, deşi Godfrey nutrea pentru ei o mare prietenie, nu ar fi putut obţine ceea ce ea obţinea cu o simplă privire. Lăsându-se în voia unor sentimente instinctive în prezenţa acestui copil, portret fizic şi moral al lui John, Dolly simţea pentru Godfrey o afecţiune de mamă. Dacă el nu era fiul ei, prin legile naturii, putea fi prin legile adopţiei, cel puţin. Godfrey nu o mai părăsea. John ar fi împărtăşit afecţiunea pe care soţia lui o resimţea pentru novice.

Într-o zi, după o absenţă ce se prelungise şi îl dusese la câteva mile înaintea caravanei, Dolly îi spuse:

— Copilul meu, vreau să-mi promiţi că nu o să te mai îndepărtezi niciodată fără consimţământul meu. Când te văd plecând, sunt neliniştită până la întoarcerea ta. Ne laşi fără veşti ore întregi…

— Doamnă Branican, răspunse tânărul novice, trebuie să culeg informaţii… A fost semnalat un trib de indigeni nomazi, care campa lângă râul Warmer… Am vrut să-l văd pe şeful de trib… să-l întreb…

— Şi ce ţi-a spus?… întrebă Dolly.

— A auzit vorbindu-se de un om alb, care venea dinspre vest şi se îndrepta spre districtul Queensland.

— Cine era acel om?…

— Am înţeles, în cele din urmă, că era vorba despre Harry Felton şi nu de căpitanul Branican. Îl vom găsi totuşi… da! îl vom găsi!… Ah! doamnă Branican, îl iubesc la fel cum vă iubesc pe dumneavoastră, care sunteţi ca o mamă pentru mine!

— O mamă! murmură doamna Branican.

— Dar vă cunosc, în timp ce pe el, pe căpitanul John, nu l-am văzut niciodată!… Şi, fără această fotografie pe care mi-aţi dat-o… pe care o port mereu la mine… acest portret căruia îi vorbesc… ce pare să-mi răspundă…

— Îl vei cunoaşte într-o zi, copilul meu, răspunse Dolly, şi te va iubi la fel cât te iubesc eu!

La 24 septembrie, după ce a fost aşezată tabăra la Strangway Spring, dincolo de râul Warmer, expediţia făcu popas la William Spring, la patruzeci şi două de mile, nord, de staţia Emerald. Observăm, prin denumirea „spring” – cuvânt ce înseamnă „izvor”, dat unor staţii diverse – că sursele de apă sunt foarte

importante la suprafaţa acestor teritorii străbătute de liniile telegrafice. Deja totuşi, sezonul cald era destul de avansat şi izvoarele puteau seca oricând, şi ca atare nu era dificil să se găsească vaduri pentru trecerea atelajelor peste vreun râu.

De altfel, se poate observa că vegetaţia bogată nu tindea încă să se rărească. Dacă satele nu se întâlneau decât la distanţe din ce în ce mai lungi, exploataţiile agricole se succedau din etapă în etapă, împrejmuite cu un gard viu impenetrabil, format din salcâmi, amestecaţi cu câteva tufe de măceş cu flori frumos mirositoare. Cât despre păduri, mai puţin dese, copacii din Europa – stejarul, platanul, salcia, plopul, tamarinul, erau mai rari în comparaţie cu eucalipţii şi mai ales cu arborii producători de gumă, numiţi de australieni „spotted-gums”.

— Ce fel de arbori mai sunt şi aceştia? strigă Zach Fren prima dată când zări un pâlc compus din cincizeci de asemenea copaci. Ai spune că trunchiurile lor sunt împestriţate cu toate culorile curcubeului.

— Ceea ce numeşti un strat de pictură, Zach, răspunse 1 om Marix, este o culoare naturală. Scoarţa acestor arbori capătă o nuanţă specifică în funcţie de dezvoltarea vegetaţiei, de ritmul ei. Aici sunt albe, colo roz, altele roşii. Priveşte-i pe cei de acolo, ale căror trunchiuri sunt dungate cu fâşii albastre sau pătate cu pete galbene…

— Încă o minunăţie de adăugat altora, prin care se distinge continentul vostru, Tom Marix.

— Minunăţie, dacă spui tu, dar crede-mă, Zach, că faci un compliment compatrioţilor mei repetându-le că ţara lor nu seamănă cu nicio alta. Şi nu va fi perfectă…

— Decât atunci când nu va mai rămâne aici un picior de indigen, desigur! replică Zach Fren.

De asemenea, ceea ce se mai putea observa e că, în pofida umbrei insuficiente oferită de arbori, păsările îi căutau în număr mare. Erau câteva coţofene, câţiva papagali dintr-o specie mică, şi anume cacadu sau papagali moţaţi de o albeaţă sclipitoare, oceloţi râzători, care, potrivit observaţiei lui D. Chamay, merită numele „păsări plângătoare”; apoi specia „tandala” cu gâtul roşu, al cărei cârâit se repetă parcă la nesfârşit; veveriţe-zburătoare, pe care vânătorii le atrag imitând strigătul păsărilor nocturne; păsări paradis şi în special „pasărea-carabină” cu penaj catifelat, care e considerat cel mai frumos specimen din

ornitologia australiană; în sfârşit, la suprafaţa lagunelor sau a mlaştinilor, perechi de cocori şi păsări-lotus, în cazul cărora conformaţia picioarelor le permite să se deplaseze pe petalele de nufăr, sărind de pe una pe alta.

Pe de altă parte, iepurii abundau şi puteau fi vânaţi uşor, fără a mai vorbi de potâmichi şi de raţe, fapt ce i-a permis lui Tom Marix să facă economie la rezervele de hrană ale expediţiei. Carnea acestui vânat putea fi consumată atât friptă, cât şi gătită la focul taberei. Uneori chiar, erau dezgropate ouă de iguane, care sunt excelente, şi mai bune decât iguanele înseşi, cu care negrii din escortă se delectau bucuroşi.

Cât despre râuri, ele furnizau încă bibani, ştiuci cu botul lunguieţ, numeroşi chefali, atât de rapizi, încât sar peste capul pescarului, şi mai ales anghile cu miile. Între timp, oamenii expediţiei trebuiau să fie atenţi la crocodili, foarte periculoşi în mediul lor acvatic. Din toate acestea, rezultă că undiţele şi năvoadele sunt ustensile care trebuie să intre în dotarea oricărui călător în Australia, conform recomandării exprese a colonelului Warburton.

în dimineaţa zilei de 29, caravana a părăsit staţia Umbum şi a început să parcurgă un teren accidentat, foarte greoi pentru cei care mergeau pe jos. După două zile, la vest de Denison Ranges, ea ajungea la staţia The Peak, înfiinţată recent pentru necesităţile serviciului telegrafic. Aşa cum află doamna Branican, graţie unei relatări detaliate pe care i-o oferi Tom Marix din călătoriile lui Stuart, din acest punct se îndreptase spre nord exploratorul, parcurgând teritorii aproape necunoscute înaintea lui.

De la această staţie, pe o distanţă de circa şaizeci de mile, oamenii caravanei intuiră că vor avea de înfruntat eforturi mari şi stări de extenuare cauzate de traversarea deşertului australian. Urma să fie străbătut un sol foarte arid până la marginea râului Macumba, apoi, dincolo de el, să parcurgă o distanţă aproape egală şi nu mai puţin dificilă la mers până la staţia Lady Charlotte.

Pe aceste vaste câmpii ondulate, presărate ici şi colo cu pâlcuri de arbori cu frunziş decolorat, vânatul, dacă totuşi această definiţie este exactă, nu lipsea. Aici săreau canguri dintr-o specie mică, „wallbis”, care o luau la fugă cu salturi uriaşe. Dincolo alergau oposumi, care îşi fac cuibul – acesta este

cuvântul – în vârful arborilor de gumă. Apoi, se zăreau câteva perechi de cazuari, cu privirea provocatoare şi oţelită precum cea a vulturului, dar care au acest avantaj asupra regelui păsărilor, de a furniza o came grasă şi hrănitoare, aproape similară cu cea de vită. Arborii erau din specia „bungas-bungas”, un fel de araucaria care, în regiunile meridionale centrale ale Australiei, ating o înălţime de o sută cincizeci de picioare. Aceşti pini, aici de o înălţime mai modestă, produc nişte migdale mari destul de nutritive, pe care australienii le consumă în mod obişnuit.

Tom Marix a avut grijă să-şi prevină camarazii în privinţa unei întâlniri cu urşi, care-şi au bârlogul în trunchiurile arborilor de gumă. Exact asta se şi întâmplă; dar specia aceasta era mai puţin primejdioasă în comparaţie cu marsupialii cu gheare lungi.

Referitor la indigeni, caravana abia îi întâlnise de câteva ori până atunci. Într-adevăr, triburile merg dintr-o tabără în alta în nord, la est şi la vest de Overland Telegraf Line.

Traversând aceste ţinuturi, din ce în ce mai aride, Tom Marix se ghidă după instinctul aparte al boilor înhămaţi la căruţe, instinct ce pare să se fi dezvoltat în cadrul rasei de la introducerea ei pe continentul australian şi care permite acestor animale să se îndrepte spre râuri, unde pot să-şi potolească setea. Se înşală rar, iar personalul nu are decât să-i urmeze. În plus, instinctul lor este foarte apreciat în împrejurări care se prezintă uneori.

Într-adevăr, în dimineaţa zilei de 7 octombrie, boii de la căruţa din frunte se opriră brusc şi au fost imitaţi imediat de celelalte animale. Deşi conducătorii lor încercară să-i facă să pornească iar, ei nu au reuşit să-i clintească din loc.

Înştiinţat imediat, Tom Marix se duse lângă cabrioleta doamnei Branican.

— Ştiu ce este, doamnă, spuse el. Nu am întâlnit încă indigeni în drumul nostru, însă în acest moment ne-am intersectat cu o cărare pe care ei obişnuiesc să meargă, şi cum boii noştri le-au adulmecat urma, refuză să meargă mai departe.

— Care este motivul acestei temeri? întrebă Dolly.

— Nu se ştie exact, răspunse Tom Marix, dar faptul nu este mai puţin discutabil. Aş înclina să cred mai degrabă că primii boi importaţi în Australia, maltrataţi crunt de indigeni, trebuie să fi păstrat amintirea acestor tratamente brutale, şi ea s-a transmis

din generaţie în generaţie…
Indiferent dacă atavismul acesta aparte, indicat de şeful escortei, era sau nu motivul temerii lor, boii nu au putut fi convinşi în niciun chip să-şi continue mersul înainte. A trebuit să fie desjugaţi, întorşi cu faţa spre coadă, apoi, cu lovituri de bici, constrânşi să se dea înapoi douăzeci de paşi. De fapt, boii credeau că se dau înapoi, dar fiind întorşi, mergeau înainte, şi astfel au trecut cărarea contaminată de trecerea indigenilor, iar după au fost înjugaţi din nou şi căruţele şi-au reluat drumul spre nord.
Când caravana ajunse pe malul râului Macumba, animalele îşi potoliră setea. Este adevărat, etiajul descrescuse deja cu jumătate în urma temperaturilor foarte ridicate. Dar acolo unde nu există decât un debit redus de apă pentru a face să plutească o canoe, mai rămâne totuşi suficient pentru a potoli setea unui număr de patruzeci de oameni şi douăzeci de animale.
În ziua de 6, expediţia trecu râul Hamilton peste pietrele pe jumătate în apă, care îi formau albia; la 8 octombrie, ea lăsa la est Muntele Hammersley; în dimineaţa zilei de 10, caravana poposea la staţia Lady Charlotte, după ce parcursese trei sute douăzeci de mile de la plecarea din Farina Town.
Doamna Branican se afla atunci la limita care separă Australia Meridională de Terre Alexandra, ţinut numit şi Northern Teritory. Este teritoriul străbătut de exploratorul Stuart, în anul 1860, când a trecut dincolo de meridianul 131 şi a ajuns până la gradul 21 latitudine.

Capitolul VI
Întâlnire neaşteptată

La staţia Lady Charlotte, Tom Marix a cerut doamnei Branican să acorde caravanei o zi de repaos. Deşi călătoria a continuat fără obstacole, căldura obosise animalele de tracţiune.
Mai era cale lungă până la Alice Spring şi căruţele care transportau materialul trebuia să ajungă acolo, astfel încât animalele care le trăgeau au fost asigurate cu hrană şi odihnă.
Dolly dădu curs recomandărilor şefului escortei şi se instală cât mai bine posibil. Câteva cabane reprezentau tot întreg

ansamblul de locuinţe al acestei staţii, căreia caravana îi va tripla populaţia timp de o zi. Se făcu tabăra aici. Dar un cercetaş, care conducea o afacere importantă în apropiere, îi oferi doamnei Branican o locuinţă mai confortabilă. Astfel, la insistenţele lui, Dolly acceptă să meargă la Waldek Hill, unde i-a fost pusă la dispoziţie o casă destul de primitoare.

Cercetaşul era unul dintre locatarii acestor vaste domenii, numite „runs”, în mediul rural australian. Este una dintre acele ferme ce se întind până la şase sute de hectare, mai ales în provincia Victoria. Deşi cea de la Waldek Hill nu atinge această mărime, era totuşi şi ea mare. Înconjurată de garduri, numite „paddock”, un fel de îngrădituri din nuiele şi pari, era destinată în special creşterii oilor, fapt ce necesita un număr destul de mare de angajaţi, oieri pentru paza turmelor, şi de câini sălbatici, ale căror urlete seamănă cu cele ale lupilor.

De fapt, calitatea solului determină alegerea unei staţii, când este vorba de înfiinţarea unui run. Sunt preferate câmpiile unde cresc natural crângurile sărate, „salt bush”. Aceste crânguri cu o sevă nutritivă, care seamănă la gust când cu sparanghelul, când cu anasonul, sunt căutate cu lăcomie de oi, care aparţin speciei „pig's faces” cu cap de porc. După ce terenurile sunt considerate proprii păşunatului, ele sunt transformate în păşuni. Mai întâi sunt oferite boilor şi vacilor, care se mulţumesc cu iarba lor nativă, în timp ce oile, mai dificile în privinţa hranei, nu acceptă decât iarba fină la a doua creştere.

Nu trebuie uitat că lâna produsă de oi reprezintă marea bogăţie a provinciilor australiene, iar la vremea povestirii noastre aici puteau fi numărate nu mai puţin de o sută de milioane de capete din această rasă de ovine.

În cadrul domeniului Waldek Hill, în jurul casei principale şi a clădirii angajaţilor, eleşteuri întinse, care alimentau un râu cu un debit mare de apă, erau destinate spălării animalelor înainte de a fi tunse. În partea din faţă existau nişte hangare, unde cercetaşul aranja baloturile de lână, pe care trebuia să le expedieze, cu un convoi, portului din Adelaide.

La acea vreme, această operaţie de tundere era în plină desfăşurare la Waldek Hill. De câteva zile, o echipă specializată în tunsul oilor, nomadă, venise aici să-şi exercite profesia lucrativă, aşa cum se întâmpla în mod obişnuit.

Atunci când doamna Branican, însoţită de Zach Fren, trecu de

bariere, ea rămase mirată de uimitoarea animaţie ce domnea în interiorul împrejmuirii. Lucrătorii munceau de zor şi nu pierdeau un moment, iar cum cei mai îndemânatici pot tunde o sută de oi pe zi, ei îşi asigură astfel un câştig care poate ajunge la o liră. Scârţâitul foarfecilor mari în mâinile lucrătorilor, behăitul animalelor, când erau ciupite din greşeală sau din cauza grabei, chemările oamenilor între ei, acel du-te-vino al lucrătorilor însărcinaţi cu strângerea lânei şi cu transportarea ei în hangare, toate acestea erau nişte scene curioase de observat. Şi tot acest talmeş-balmeş era dominat de strigătele copiilor care spuneau: „Tar!… Tar!”, atunci când aduceau străchini cu gudron lichid, pentru a pansa rănile produse de lucrătorii mai neîndemânatici.

Dar toată această lumea avea nevoie de supraveghetori, astfel încât munca să se desfăşoare în bune condiţii. Aceştia erau vreo zece bărbaţi şi femei ce locuiau pe domeniu, independent de angajaţii biroului de contabilitate, şi care îşi câştigau astfel traiul.

Şi ce mare a fost surpriza doamnei Branican – mai mult decât surpriză, chiar stupefacţie – când îşi auzi numele pronunţat la câţiva paşi înapoia ei.

O femeie tocmai alerga spre ea. Ea se aruncă în genunchi, cu mâinile întinse, cu privirea rugătoare…

Era Jane Burker, îmbătrânită mai puţin de trecerea timpului, dar mai mult de greutăţi. Avea părul cenuşiu, tenul înnegrit, aproape de nerecunoscut, însă Dolly o recunoscu totuşi.

— Jane!… strigă ea.

O ridică şi apoi cele două verişoare se îmbrăţişară.

Ce viaţă duseseră în doisprezece ani soţii Burker? O existenţă mizeră, şi chiar o viaţă criminală, cel puţin în privinţa soţului nefericitei Jane.

Părăsind San Diego, grăbit să scape de braţul legii şi de urmăritorii lui, Len Burker se refugiase la Mazatlan, unul dintre porturile de pe coasta occidentală a Mexicului. După cum ne amintim, el o lăsase la Prospect House pe mulatra N6, ca s-o supravegheze pe Dolly Branican, care la acea vreme încă nu-şi recăpătase facultăţile mintale. Dar, la puţin timpă după aceea, când sărmana nebună a fost internată în casa de sănătate a doctorului Brumley prin grija lui William Andrew mulatra, nemaiavând niciun motiv să rămână la vilă, plecase să-şi întâlnească stăpânul, ştiind unde se ascunsese.

Len Burker se refugiase la Mazatlan sub un nume fals, unde poliţia califomiană nu-l putea descoperi. De altfel, în acest oraş el nu rămase decât patru sau cinci săptămâni. Toată averea lui era constituită din trei mii de piaştri, în mare parte furaţi şi restul din banii doamnei Branican. Nemaiputând să-şi continue afacerile în Statele Unite, el decise să părăsească America. Australia îi păru un loc favorabil pentru a încerca să facă avere prin orice mijloace, înainte de a cheltui şi ultimul dolar.

Aflată în continuare sub dominaţia soţului ei, Jane nu a avut forţa să-i reziste. Doamna Branican, unica ei rudă, era atunci lipsită de raţiune. Referitor la căpitanul John, nu mai exista nicio îndoială privind soarta lui… Nava Franklin se scufundase… John nu avea să mai revină niciodată la San Diego… Nimeni şi nimic nu o mai putea smulge pe Jane din ghearele acestui destin trist, în care o antrena Len Burker, şi în aceste condiţii ajunse ea pe continentul australian.

Len Burker debarcă la Sydney. Acolo îşi folosi ultimii bani pentru a se lansa în noi afaceri, unde făcu noi escrocherii, cu mai multă îndemânare decât la San Diego. Apoi, nu întârzie să se lanseze în speculaţii aventuroase şi pierdu şi fărâma de câştig din bruma de muncă depusă la început.

La optsprezece luni după ce se refugiase în Australia, Len Burker trebui să părăsească oraşul Sydney. Din cauza lipsurilor, el a fost constrâns că caute noi surse de avere în altă parte. Dar norocul nu-l favoriză mai mult la Brisbane, de unde plecă destul de curând pentru a se refugia în districtele îndepărtate ale statului Queensland.

Jane îl urma. Victimă resemnată, ea a trebuit să muncească pentru a face faţă nevoilor menajului. Tratată cu asprime, brutalizată de mulatra care continua să fie spiritul malefic pentru Len Burker, biata Jane se gândi de multe ori să fugă, să-l părăsească pe Len, să încheie cu umilinţele şi cu decepţiile acelei vieţi în comun!… Dar asta era prea mult pentru caracterul ei slab şi indecis. Era ca un câine care este lovit şi nu îndrăzneşte să părăsească totuşi casa stăpânului său!

La acea vreme, Len Burker aflase din ziare tentativele făcute pentru găsirea supravieţuitorilor de pe Franklin. Cele două expediţii ale lui Dolly Hope, întreprinse prin grija doamnei Branican, îl informaseră în acelaşi timp de această situaţie nouă:
1. Dolly îşi recăpătase facultăţile mintale, după o perioadă de

patru ani, în timpul căreia fusese internată în clinica doctorului Brumley; 2. În cursul acestei perioade, unchiul ei, Edward Starter, după ce muri în Tennessee, moştenirea considerabilă, pe care o primise doamna Branican, i-a permis să organizeze cele două campanii în mările Malaeziei şi pe coastele Australiei septentrionale. Cât despre rezultatul lor definitiv, certitudinea obţinută se concretizase prin găsirea resturilor navei Franklin printre recifurile Insulei Browse şi prin faptul că s-a aflat că ultimul supravieţuitor al echipajului murise pe insulă.

Între averea lui Dolly şi Jane, singura ei moştenitoare, nu se mai afla decât o mamă ce-şi pierduse copilul, o soţie care-şi pierduse, la fel, soţul, şi a cărei sănătate trebuie să-i fi fost afectată de atâtea nenorociri. Asta credea Len Burker. Dar ce putea face? Să reia relaţiile de familie cu doamna Branican era imposibil. Se temea să-i ceară ajutor prin intermediul lui Jane, fiind urmărit şi cu un mandat de extrădare emis pe numele său. Şi totuşi, dacă Dolly murea subit, prin ce mijloc era posibil ca moştenirea să nu-i parvină lui Jane, ci lui?

Aşa cum s-a menţionat, se scurseseră aproape şapte ani între revenirea lui Dolly Hope din a doua campanie şi momentul în care întâlnirea cu Harry Felton a clarificat cauzele catastrofei navei Franklin.

În acest interval de timp, existenţa lui Len Burker a fost una dintre cele mai precare de până atunci. Delictele pe care le comisese fără nico remuşcare îl aruncară pe panta faptelor criminale. Nici măcar nu mai avea un domiciliu fix, iar Jane a fost constrânsă să se supună exigenţelor vieţii nomade.

Mulatra No murise; dar doamna Burker nu obţinu niciun beneficiu de pe urma dispariţiei acestei femei, a cărei influenţă fusese atât de funestă pentru soţul ei. Nefiind decât însoţitoarea unui răufăcător, acesta o obligă să-l urmeze în aceste vaste teritorii, unde atâtea crime rămân nepedepsite. După epuizarea zăcămintelor aurifere din provincia Victoria şi împrăştierea miilor de „săpători”, care rămaseră fără lucru, ţinutul a fost invadat de o populaţie puţin obişnuită cu supunerea faţă de legi şi cu respectarea lor în mijlocul lumii interlope, axată pe obţinerea de profituri din aurul descoperit. Astfel, luă naştere curând o clasă socială primejdioasă compusă din aceşti declasaţi, de oameni fără credinţă, cunoscuţi în districtele Australiei de Sud sub numele „larrikins”. Erau cei care cutreierau continentul şi

comiteau tot felul de crime, când erau încolţiţi de poliţişti.

Cu astfel de oameni se înhăitase Len Burker, după ce notorietatea lui îi interzisese accesul în oraşe. Apoi, pe măsură ce ajungea în regiuni mai puţin supravegheate, el întreţinea legături cu bande de sceleraţi nomazi, printre care şi acei „bushrangers”, apăruţi în primii ani ai colonizării şi a căror rasă nu s-a stins.

Iată pe ce nivel al scării sociale coborâse Len Burker! în timpul ultimilor ani, doar el singur ştia în ce măsură fusese implicat în jefuirea fermelor, în furturile comise la drumul mare, în toate crimele pe care justiţia nu era în stare să le pedepsească. Da! El singur, deoarece Jane, abandonată mereu în câte vreun cătun părăsit, nu cunoştea nimic despre aceste acte abominabile. Şi poate că sângele fusese scurs de mâna omului pe care nu-l mai respecta, şi totuşi, ea nu a vrut să-l trădeze niciodată!

Se scurseseră doisprezece ani, când apariţia lui Harry Felton stârni curiozitatea opiniei publice. Vestea a fost răspândită de ziare şi în special de alte publicaţii din Australia. Len Burker află despre asta, citind un număr al ziarului Sydney Moming Herlad, într-un cătun din Queensland, unde se refugiase după comiterea unui jaf şi declanşarea unui incendiu, care nu fuseseră în avantajul hoţilor, graţie intervenţiei poliţiei.

În acelaşi timp în care citise despre întâmplarea cu Harry Felton, Len Burker aflase că doamna Branican părăsise San Diego pentru a veni la Sydney şi a intra în legătură cu secundul de pe Franklin. Aproape imediat se răspândi zvonul că Harry Felton murise, după ce oferise unele informaţii referitoare la căpitanul John. Circa cincisprezece zile mai târziu, Len Burker era informat că doamna Branican tocmai debarcase la Adelaide, cu scopul de a organiza o expediţie, la care va participa şi ea şi a cărei misiune consta în cercetarea deşerturilor din centrul şi nord-vestul Australiei.

Atunci când Jane află despre sosirea verişoarei sale pe continent, primul gând pe care l-a avut a fost să se salveze, să caute un refugiu lângă Dolly. Dar, în faţa ameninţărilor lui Len Burker, care-şi dădu seama de intenţiile ei, ea nu îndrăzni să-şi pună în aplicare planul.

Ca atare, el se decise să exploateze această situaţie fără întârziere. Momentul era decisiv. Nimic mai simplu pentru Len, pentru a-şi atinge scopurile, în a o întâlni pe doamna Branican

pe drum, a-i intra în graţii, cu ajutorul unor ipocrizii calculate, şi de a obţine astfel acordul de a o însoţi în mijlocul pustietăţilor australiene. Într-adevăr, căpitanul John, admiţând că mai trăia încă, putea să nu mai fie găsit, probabil, la indigenii nomazi, şi era, de asemenea, posibil ca Dolly să moară în cursul acestei periculoase campanii. Atunci, toată averea ei îi va reveni lui Jane, singura sa rudă... Cine ştie?... Sunt atâtea împrejurări profitabile, mai ales dacă există şi talentul de a le genera...

Desigur, Len Burker se feri să-i destăinuie lui Jane proiectul său de a re înnoda aceste relaţii cu doamna Branican. El se separă de bushrangers, nu înainte însă de a-i anunţa că le va cere mai târziu ajutorul, dacă va fi nevoie. Însoţit de Jane, el părăsi Queensland, se îndreptă spre staţia Lady Charlotte, aflată la doar o sută de mile distanţă şi pe unde va trece, negreşit, caravana în drum spre Alice Spring. Iată de ce, de aproape trei săptămâni, Len Burker se afla pe domeniul Waldek Hill, unde îndeplinea funcţia de supraveghetor. Acolo o aştepta pe Dolly, ferm hotărât să nu se dea înapoi de la nicio crimă pentru a intra în posesia moştenirii ei.

Sosind la staţia Lady Charlotte, Jane nu se temea de nimic. Astfel, oricât de mare i-a fost emoţia, ea şi-a stăpânit-o cu sânge rece când se află inopinat în prezenţa doamnei Branican. Acest fapt, de altfel, servea de minune planurilor lui Len Burker, deoarece Dolly nu trebuia să bănuiască nimic.

Len Burker avea atunci patruzeci şi cinci de ani. Chiar dacă îmbătrânise puţin, rămăsese un bărbat viguros, cu aceeaşi privire alunecoasă şi falsă, cu acea fizionomie pe care se putea citi disimularea şi inspira neîncredere. Cât despre Jane, ea părea să aibă mai mult cu zece ani decât vârsta reală, se ofilise, părul îi albise, corpul i se încovoiase. Şi totuşi, în privirea ei, stinsă din cauza lipsurilor, i se zări un licăr viu când se îndreptă spre Dolly.

După ce o cuprinse în braţe, doamna Branican o duse pe Jane în una dintre camerele puse la dispoziţie de proprietarul domeniului Waldek Hill. Acolo, cele două femei îşi dădură frâu liber sentimentelor. Doly nu-şi amintea decât de grija şi afecţiunea cu care o înconjurase la Prospect House. Nu avea să-i reproşeze nimic şi era gata să-i ierte soţul dacă va consimţi să nu le mai separe vreodată.

Amândouă vorbiră multă vreme. Jane povesti despre trecutul ei atât cât să nu-l compromită pe Len Burker, iar doamna

Branican se arătă foarte rezervată chestionând-o în privinţa acestui subiect. Ea simţi cât de mult suferise verişoara ei şi încă mai suferea. Oare asta nu era de ajuns ca Jane să fie demnă de toată mila ei, de întreaga sa afecţiune? Dolly vorbi mai ales despre John, despre nestrămutata convingere că-l va găsi curând, despre eforturile pe care le va face ca să reuşească în acest demers, apoi despre micul ei Wat… Iar atunci când ea îi evocă amintirea mereu vie în sufletul său, Jane deveni atât de palidă, faţa i se schimbă brusc, încât Dolly crezu că biata femeie se simţea rău.

Jane reuşi să-şi revină în fire şi povesti la rândul ei despre viaţa pe care o trăise, de la funesta zi în care verişoara ei înnebunise până la perioada în care Len Burker o constrânsese să părăsească San Diego.

— Este posibil, biata mea Jane, spuse atunci Dolly, ca, vreme de paisprezece luni, în timp ce mă îngrijeai, să nu se fi manifestat niciun licăr de conştienţă în mintea mea?… Este posibil să nu fi avut nicio amintire despre sărmanul meu John?… Este posibil să nu-i fi pronunţat deloc numele… nici pe cel al micului nostru Wat?…

— Niciodată, Dolly, niciodată! murmură Jane, care nu-şi putu reţine câteva lacrimi.

— Şi tu, Jane, tu, prietena mea, tu, care eşti din sângele meu, n-ai citit nimic în sufletul meu?… Nu ai simţit, nici în cuvintele, nici în privirile mele, că aş fi fost conştientă de trecut?…

— Nu, Dolly!

— Ei bine, Jane, am să-ţi spun ceea ce n-am spus la nimeni. Da… atunci când mi-am recăpătat facultăţile mintale… da… am avut presentimentul că John era în viaţă, că nu eram văduvă… Şi mi s-a părut, de asemenea…

— Ce anume?… o întrerupse nerăbdătoare Jane.

Cu ochii în care se citea o teroare inexplicabilă, cu privirea buimăcită, ea aştepta ca Dolly să continue.

— Da! Jane, reluă Dolly, am avut sentimentul că eram încă mamă!

Jane se ridică brusc, îşi agită braţele ca şi cum ar fi vrut să alunge cine ştie ce imagine îngrozitoare, buzele i se mişcară, dar fără să reuşească să pronunţe vreun cuvânt. Absorbită de gânduri, Dolly nu remarcă agitaţia aceasta stranie, iar Jane îşi recăpătă calmul, cel puţin în exterior, tocmai în momentul în

care se pregătea să intre în cameră soţul ei.

Rămas în prag, Len Burker îşi privea soţia şi părea să întrebe:

— Ce-ai spus?

Jane recăzu pe scaun, pierdută în faţa acestui om. Printr-o invincibilă dominare a unui spirit puternic asupra unuia slab, Jane era anihilată sub privirea lui Len Burker.

Doamna Branican înţelese. Privirea lui Len Burker îi reaminti trecutul ei, şi ceea ce Jane îndurase lângă el. Dar această revoltă a inimii nu dură decât o clipă. Dolly era hotărâtă să evite să pronunţe vreun reproş, să-şi stăpânească aversiunea, tocmai pentru a nu mai fi separată de biata Jane.

— Len Burker, spuse ea, ştii de ce am venit în Australia. Este o datorie căreia mă voi dedica până în ziua în care am să-l revăd pe John, deoarece John este în viaţă. Întrucât hazardul mi te-a scos în cale, şi am regăsit-o pe Jane, singura rudă ce mi-a mai rămas, las-o la mine şi dă-i voie să mă însoţească, aşa cum doreşte şi ea…

Len Burker îşi întârzie puţin răspunsul. Simţind ce prejudecăţi existau împotriva lui, voia ca doamna Branican să-şi completeze propoziţia rugându-l să se alăture caravanei. Totuşi, în faţa tăcerii pe care o păstra Dolly, el zise:

— Dolly, voi răspunde fără ocolişuri cererii tale, şi aş adăuga că mă aşteptam la asta. Nu voi refuza şi consimt bucuros ca soţia mea să rămână lângă tine. Ah! Am avut împreună o viaţă grea de când şansa ne-a părăsit după ce am plecat din San Diego! Am suferit mult amândoi în ultimii paisprezece ani şi, după cum vezi, nu am făcut avere pe pământ australian, deoarece abia dacă îmi câştig existenţa de pe o zi pe alta. Când se va încheia operaţiunea de tundere a oilor la Waldek Hill, nu ştiu unde îmi voi mai găsi de lucru. Astfel, cum, în acelaşi timp, mi-ar fi greu să mă separ de Jane, îţi solicit la rândul meu permisiunea de a mă alătura activ expediţiei. Îi cunosc pe indigenii din interior, cu care am avut deja unele legături, şi voi fi în măsură să vă aduc bune servicii. Ştii asta, Dolly, voi fi fericit să-mi unesc eforturile cu cele pe care tu şi însoţitorii tăi le faceţi pentru eliberarea lui John Branican…

Dolly înţelese foarte bine că Len Burker punea o condiţie categorică pentru a i-o lăsa pe Jane. Nu era nimic de discutat cu un asemenea om. De altfel, dacă era de bună credinţă, prezenţa lui nu putea fi inutilă, deoarece, timp de mulţi ani, viaţa lui

rătăcitoare îl adusese în regiunile centrale ale continentului. Doamna Branican se mărgini deci să răspundă, destul de rece, este adevărat:

— De acord, Len Burker, vei fi de-al nostru şi fii gata de plecare, întrucât mâine, la prima oră, vom părăsi staţia Lady Charlotte…

— Voi fi gata, răspunse Len Burker, care apoi se retrase fără să îndrăznească să întindă mâna doamnei Branican.

Când Zach Fren află că Len Burker face parte dintre membrii expediţiei, el nu a părut prea mulţumit. Îl cunoştea pe acest om, ştia prin intermediul lui William Andrew cum abuzase acest trist personaj de funcţiile lui pentru a risipi patrimoniul lui Dolly. Cunoscând, de asemenea, în ce condiţii fugise din San Diego acest om tuturor infidel, acest misit veros, el intui cam ce existenţă dusese vreme de paisprezece ani în Australia… Totuşi, nu a făcut nicio observaţie, privind, într-adevăr, ca o împrejurare fericită faptul că Jane se afla, după multă vreme, din nou lângă Dolly. Dar, în sinea lui, îşi promise că nu-l va scăpa o clipă din ochi pe Len Burker.

Ziua se încheie fără vreun alt incident. Len Burker nu a mai fost văzut, el se ocupa de pregătirile de plecare, după ce-şi reglase situaţia cu proprietarul domeniului Waldek Hill. Amajamentul în cauză se făcu fără dificultate, iar proprietarul îi făcu rost chiar de un cal fostului său angajat, pentru a putea urma caravana până la staţia Alice Spring, unde trebuia reorganizată.

Dolly şi Jane rămaseră împreună după-amiaza şi seara, în casa din Waldek Hill. Dolly evită să discute cu Len Burker şi nu-şi făcea nicio iluzie în privinţa a ceea ce făcuse el de la plecarea sa din San Diego, intuind că se întâmplaseră multe lucruri despre care Jane nu putea să vorbească.

În timpul serii, nici Tom Marix, nici Godfrey, însărcinaţi cu obţinerea de informaţii de la indigenii sedentari, ale căror corturi erau în apropierea staţiei Lady Charlotte, nu veniră la Waldek Hill. Doar a doua zi avu ocazia doamna Branican de a-l prezenta pe Godfrey lui Jane, spunându-i că era copilul ei adoptat.

Jane a fost şi ea foarte uimită de asemănarea dintre căpitanul John şi tânărul novice. Era atât de tulburată, încât abia îndrăznea să-l privească. Şi cum am putea reda ceea ce simţea, atunci când Dolly îi povesti despre Godfrey, despre împrejurările

în care l-a întâlnit la bordul navei Brisbane… Era un copil găsit pe străzile din San Diego… Fusese crescut la Wat House… Avea aproximativ paisprezece ani…

Cu o paloare cadaverică şi cu inima bătându-i puternic din cauza angoasei, Jane ascultă povestea, nemişcată, mută…

Iar după ce Dolly o lăsă singură, ea căzu în genunchi, cu mâinile împreunate. Apoi, trăsăturile i se animară… fizionomia îi era ca transfigurată…

— El!… El! strigă ea cu o voce puternică. El… aproape de ea! … Dumnezeu l-a vrut deci!…

O clipă după aceea, Jane părăsi casa din Waldek Hill şi, traversând curtea interioară, se îndreptă zorită spre locuinţa ei, pentru a-i relata totul lui Len.

Soţul ei era acolo, aranjând câteva haine şi alte obiecte necesare călătoriei. Sosirea lui Jane, foarte tulburată, îl făcu să tresară.

— Ce este? întrebă el brusc. Vorbeşte odată!… N-auzi?… Ce s-a întâmplat?…

— Trăieşte, strigă Jane… este aici… aproape de mama lui… el, despre care noi am crezut…

— Aproape de mama lui… viu… el?… întrebă Len Burker mirat, care rămase apoi trăsnit de această dezvăluire.

El nu înţelesese prea bine ce putea însemna cuvântul „El!”

— El… repetă Jane, el… al doilea copil al lui John şi al lui Dolly Branican!

O scurtă explicaţie ar putea lămuri ce s-a petrecut cu cincisprezece ani înainte la Prospect House.

La o lună după instalarea lor la vila din San Diego, soţii Burker aflaseră că Dolly, lipsită de facultăţile mintale în urma groaznicului eveniment, trăia fără să conştientizeze unde se află, cine este, fără amintiri, pur şi simplu vegeta. Supravegheată atent de mulatra No, în pofida rugăminţilor lui Jane, doamna Branican a fost, cum s-ar spune, sechestrată, ferită de vederea prietenilor şi a vecinilor sub pretextul că este bolnavă. Şapte luni mai târziu, încă nebună şi fără să i se întipărească în memorie acest eveniment major din viaţa unei femei, ea aduse pe lume un al doilea copil. Moartea căpitanului John fiind, în general, admisă la acea vreme, naşterea copilului încurca planurile lui Len Burker referitoare la averea viitoare a lui Dolly. Ca atare, el hotărî să ţină secretă această naştere.

Tocmai în vederea acestei eventualităţi, servitorii fuseseră concediaţi de câteva luni şi vizitatorii îndepărtaţi, fără ca Jane, constrânsă să accepte exigenţele criminale ale soţului ei, să se opună acestora. Născut de câteva ore şi abandonat de mulatra No pe o stradă lăturalnică, pruncul a fost găsit, din fericire, de un trecător, apoi dus la un orfelinat. Mai târziu, după înfiinţarea ospiciului Wat House, copilul crescu acolo şi, la ieşire, pe când avea opt ani, se îmbarcă pe o navă ca mus. Şi astfel se explică, la vremea relatării noastre, asemănarea lui Godfrey cu căpitanul John, tatăl lui, aceste presentimente instinctive resimţite mereu de Dolly, mamă fără să o ştie!

— Da, Len, strigă Jane, este el!… E fiul ei!… Şi trebuie să mărturisim totul…

Dar, la gândul că recunoaşterea unui fapt ce i-ar fi compromis planul pe care se sprijinea viitorul său, Len Burker făcu un gest ameninţător şi câteva înjurături îi scăpară printre dinţi. Luând-o pe biata Jane de mână şi privind-o direct în ochi, el îi ordonă cu o voce surdă:

— În interesul lui Dolly… cât şi al lui Godfrey, te sfătuiesc să taci!

Capitolul VII
Călătorind spre nord

Nu putea fi vorba de nicio eroare, Godfrey era, într-adevăr, al doilea copil al lui John şi al lui Dolly Branican. Afecţiunea pe care o simţea Dolly pentru el venea doar din instinctul matern. Dar ea nu ştia că tânărul novice era fiul ei, şi cum ar fi putut afla vreodată, de vreme ce Jane, înspăimântată de ameninţările lui Len Burker, trebuia să tacă pentru a-l salva pe Godfrey. Vorbind, însemna să-l lase pe copil la mila lui Len Burker, iar nenorocitul, care-l abandonase deja o dată, putea să o mai facă încă o dată în cursul acestei expediţii periculoase… Era important deci ca mama şi fiul să nu afle niciodată legătura de sânge care îi unea.

În rest, văzându-l pe Godfrey, comparând faptele referitoare la naşterea sa, constatând asemănarea uimitoare cu John, Len Burker nu a mai avut niciun dubiu în privinţa identităţii băiatului.

Astfel, în vreme ce considera pierderea lui John Branican definitivă, iată că adevărul despre naşterea celui de-al doilea fiu al lui tocmai ieşise la suprafaţă. Ei bine! O mare nenorocire îl pândea pe copil, dacă Jane se decidea să vorbească! Dar Len Burker era liniştit; Jane nu va vorbi.

La 11 octombrie, caravana pomi la drum, după douăzeci şi patru de ore de odihnă. Jane se urcă în cabrioleta ocupată de doamna Branican. Len Burker, călare pe un cal destul de bun, călărea când înainte, când înapoi, într-un du-te-vino permanent, discutând cu Tom Marix în privinţa teritoriilor pe care el le mai străbătuse de-a lungul liniei telegrafice. Nu căuta deloc compania lui Zach Fren, care simţea pentru soţul lui Jane o antipatie foarte accentuată. Pe de altă parte, evita să-l întâlnească pe Godfrey, a cărui privire îl stânjenea.

Când tânărul novice se amesteca în conversaţia dintre Dolly şi Jane, Len Burker se retrăgea, pentru a nu se afla în preajma lui.

Pe măsură ce expediţia înainta tot mai mult spre interiorul continentului, aspectul ţinutului se modifica treptat. Ici şi colo se zăreau câteva ferme, unde principala activitate se reducea la creşterea oilor, câmpii mari întinzându-se hăt departe, pâlcuri de arbori, în special cei producători de gumă, şi eucalipţi, în grupuri izolate, neamintind cu nimic de pădurile Australiei Meridionale.

La 12 octombrie, ora şase seara, după o lungă etapă foarte obositoare din cauza căldurii, Tom Marix instală tabăra pe malul râului Finke, nu departe de Muntele Daniel, al cărui vârf se profila la vest.

Geografii căzuseră de acord, la acea vreme, în a estima râul Finke.

— Numit Larra-Larra de indigeni – drept principalul curs de apă din centrul Australiei. În timpul serii, Tom Marix atrase atenţia doamnei Branican în privinţa acestui subiect, în vreme ce Zach Fren, Len şi Jane Burker îi ţineau companie într-unul dintre corturi.

— Era vorba, spuse Tom Marix, de a şti dacă râul Finke îşi varsă apele în acest vast lac Eyre, pe care l-am ocolit dincolo de Farina Town. Or, tocmai pentru a rezolva această chestiune, exploratorul David Lindsay îi consacră sfârşitul anului 1885. După ce ajunse la staţia The Peak, pe care am depăşit-o noi, el urmă cursul râului până în locul unde se pierde sub nisipuri, la

nord-est de Dalhousie. Dar a fost determinat să creadă că, în timpul marilor revărsări din sezonul ploios, curgerea apelor lui ajunge până la Lacul Eyre.

— Şi ce întindere ar putea avea râul Finke? întrebă doamna Branican.

— Este estimată la nu mai puţin de nouă sute de mile, răspunse Tom Marix.

— Ne va lua mult timp să-i urmăm cursul?...

— Doar câteva zile, deoarece face numeroase coturi şi apoi se îndreaptă spre vest prin faţa masivului James Ranges.

— Dar îl cunosc pe David Lindsay de care vorbeşti, zise atunci Len Burker.

— L-ai cunoscut?... repetă Zach Fren, cu un ton ce denota o anumită neîncredere.

— Ce este uimitor în asta? zise Len Burker. L-am întâlnit pe Lindsay în perioada în care tocmai sosise la staţia Dalhousie. El se îndrepta spre frontiera de vest a statului Queensland, pe care-l vizitam în contul unei agenţii din Brisbane.

— Într-adevăr, reluă Tom Marix, este exact itinerarul pe care l-a ales. Apoi, ajungând la Alice Spring şi ocolind poalele Muntelui Mac Donnell Ranges, el a efectuat o recunoaştere destul de completă a râului Herbert şi a urcat spre Golful Carpentaria, unde şi-a încheiat a doua explorare, de la sud la nord, a continentului australian.

— Aş adăuga, spuse Len Burker, că David Lindsay era însoţit de un botanist german pe nume Dietrich. Caravana lor era compusă doar din cămile de transport. Prin urmare, Dolly, cred că şi intenţia ta este de a o alcătui pe a voastră dincolo de Alice Spring, şi sunt sigur că vei reuşi ca şi David Lindsay...

— Da, vom izbuti, Len! zise doamna Branican.

— Şi nimeni nu se îndoieşte de asta! adăugă Zach Fren.

De fapt, părea adeverit faptul că Len Burker îl întâlnise pe David Lindsay în împrejurările pe care le menţionase, ceea ce Jane confirmă ulterior. Dar dacă Dolly l-ar fi întrebat pentru ce agenţie din Brisbane călătorea atunci, poate că întrebarea ar fi stânjenit-o.

În timpul celor câteva ore petrecute împreună de doamna Branican şi însoţitorii ei, pe malul râului Finke, ei aflară indirect veşti despre englezul Jos Meritt şi Gin Ghin, servitorul lui chinez. Amândoi se aflau încă înaintea caravanei cu douăsprezece

etape; totuşi ea se apropia în fiecare zi de ei urmând acelaşi itinerar.

Oricum, prin intermediul indigenilor se află ce se mai întâmplase cu acest faimos colecţionar de pălării. Cu cinci zile înainte, Jos Meritt şi servitorul său poposiră în satul Kilna, situat la o milă de staţie.

Kilna numără câteva sute de negri – bărbaţi, femei şi copii – care locuiesc în nişte corturi cu o formă nedefinită, făcute din scoarţă de copac. Se numesc „villums” în limbaj australian, şi trebuie remarcată analogia aparte a acestui cuvânt indigen cu termenii „oraşe” şi „sate” din limbile de origine latină.

Aceşti aborigeni, dintre care unii arată foarte bine, merită observaţi: sunt înalţi, proporţionaţi sculptural, robuşti şi supli, cu un temperament energic. În majoritate, ei sunt caracterizaţi de o conformaţie, specială la rasele sălbatice, a unghiului facial uniform; ei au sprâncene groase, părul ondulat şi scurt, o frunte îngustă, nasul turtit şi nări largi, gura enormă şi cu o dantură puternică, asemănătoare cu cea a animalelor sălbatice. Cât despre burţile mari şi membrele subţiri, această diformitate nu se observă la aborigenii descrişi mai sus, ceea ce constituie o excepţie destul de rară printre negrii australieni.

De unde au apărut indigenii pe acest al cincilea continent al lumii? A existat odinioară – aşa cum mai mulţi savanţi, prea savanţi, probabil, au pretins – un continent în Pacific, din care nu au mai rămas decât nişte fragmente sub formă de insule, împrăştiate la suprafaţa acestui vast bazin? Aceşti australieni sunt descendenţii unor rase numeroase, ce au populat acest continent în vremuri imemoriale? Asemenea teorii vor rămâne multă vreme, după toate aparenţele, nişte ipoteze. Dar dacă este admisă explicaţia în cauză, ar trebui să tragem de aici concluzia că rasa autohtonă a degenerat în mod deosebit din punct de vedere moral şi fizic. Australianul a rămas sălbatic la nivel de moravuri şi de gust şi, prin obişnuinţele de nedezrădăcinat ale canibalismului – cel puţin la unele triburi – se află pe ultimul nivel al scării omeneşti, aproape în rândul carnivorelor, într-o ţară în care nu sunt întâlniţi lei, tigri sau pantere, am putea afirma că el le înlocuieşte din punct de vedere antropofagie. Necultivând solul care este arid, abia acoperit de o vegetaţie sărăcăcioasă, lipsit de cele mai simple ustensile de menaj, neavând decât arme rudimentare, lancea cu

vârf întărit, toporul din piatră, „nolla-nolla”, un fel de bâtă din lemn foarte tare, cât şi faimosul bumerang, care, odată lansat, revine înapoi din cauza formei lui elicoidale, negrul australian, repetăm, este un sălbatic în toată puterea cuvântului.

Unor asemenea fiinţe natura le-a dat femeia potrivită, „lubra”, destul de viguroasă pentru a rezista asprimii vieţii nomade, muncilor cele mai grele, căratul copiilor mici şi al materialului de campare. Aceste biete creaturi sunt deja bătrâne la douăzeci şi cinci de ani, şi nu numai bătrâne, ci şi hidoase, mestecând frunze de „pituri”, o plantă cu efecte halucinogene, stimulante, analgezice şi antispasmodice, în timpul interminabilelor marşuri sau ajutându-le uneori să suporte abstinenţe îndelungate.

Ei bine, să le credem? Cele care sunt în unele relaţii cu colonii europeni din cătune încep să fie în tandem cu moda europeană. Da! Au nevoie de rochii şi de trene la aceste rochii! De pălării şi de pene la aceste pălării! Bărbaţii nu rămân nici ei indiferenţi la alegerea hainelor şi, pentru a-şi satisface acest gust, epuizează stocurile negustorilor.

Fără nicio îndoială, Jos Meritt cunoştea câte ceva despre călătoria remarcabilă făcută de Cari Lumholtz în Australia. Şi cum să nu fi reţinut detaliile voiajului acestui călător norvegian îndrăzneţ, al cărui sejur s-a prelungit mai mult de şase luni la sălbaticii canibali din nord-est?

„Am întâlnit la jumătatea drumului doi indigeni… Se făcuseră foarte frumoşi: unul îmbrăcase o cămaşă, celălalt îşi pusese pe cap o pălărie de femeie. Aceste veşminte, foarte apreciate de negrii australieni, trec de la un trib la altul, de la cele mai civilizate, care trăiesc în apropierea colonilor, la cele care n-au intrat niciodată în contact cu albii. Câţiva dintre oamenii mei (indigeni) au început să poarte pălării şi afişează un fel de mândrie împodobindu-se astfel. Unul dintre cei care mă precedau, in puris naturalibus, transpirând sub greutatea puştii mele, era, într-adevăr, nostim, purtând pe cap o pălărie de femeie, pusă invers. Câte peripeţii trebuie să fi întâmpinat această pălărie în timpul lungii ei călătorii din ţara albilor până în munţii sălbaticilor!”

Era adevărat ceea ce ştia Jos Meritt, şi probabil că în mijlocul unui trib australian, pe capul unei căpetenii din teritoriile de nord sau nord-vest va întâlni această pălărie de negăsit, a cărei cucerire l-a adus deja, primejduindu-şi viaţa, la antropofagii

continentului australian. Ceea ce trebuie, de altfel, observat, este că ceea ce n-a reuşit la populaţiile din Queensland nu a reuşit, se pare, nici printre indigenii din Kilna, deoarece şi-a continuat aventuroasa peregrinare spre deşerturile din centrul continentului.

La 13 octombrie, în zori, Tom Marix a dat semnalul de plecare. Caravana îşi reluă mersul obişnuit. Pentru Dolly, era o adevărată încântare s-o aibă pe Jane alături de ea, iar pentru Jane, o mare consolare de a fi regăsit-o pe doamna Branican. Cabrioleta care le transporta, şi în care nu le deranja nimeni, le permitea să discute în voie, să-şi facă unele confidenţe. De ce trebuia ca Jane să nu îndrăznească să meargă până la capăt pe această cale, să spună ce avea pe inimă, chiar dacă era constrânsă să tacă? Uneori, observând această dublă afecţiune maternă şi filială, care se manifesta în orice moment printr-o privire, un gest, un cuvânt, între Dolly şi Godfrey, i se părea că nu mai putea ţine secretul… Dar ameninţările lui Len Burker îi reveneau în minte şi, temându-se să nu-l ducă la pierzanie pe tânărul novice, ea afişa chiar şi faţă de el o cvasiindiferenţă, pe care doamna Branican o remarca nu fără o oarecare supărare.

Şi ne putem imagina uşor ce a simţit ea, când Dolly i-a spus într-o zi:

— Trebuie să mă înţelegi, Jane, cu această asemănare care m-a tulburat atât de mult, cu aceste instincte pe care le simt răscolindu-mă permanent, am crezut că Wat a scăpat de la moarte, că nici William Andrew, nici altcineva dintre prietenii mei nu a ştiut… Şi astfel m-am gândit că Godfrey este fiul nostru, al lui John şi al meu… Dar nu!… Bietul Wat se odihneşte în cimitirul din San Diego!

— Da!… Acolo l-am îngropat, dragă Dolly, răspunse Jane. Acolo este mormântul lui… în mijlocul florilor!

— Jane!… Jane!… strigă Dolly, întrucât Dumnezeu nu mi-a înapoiat copilul, să mi-l dea înapoi pe tatăl lui, John!

La 15 octombrie, la ora şase seara, după ce lăsă în urmă Muntele Humphries, caravana se opri pe malul râului Palmer, unul dintre afluenţii lui Finke. Acest râu era aproape secat, nefiind alimentat, la fel ca majoritatea râurilor din aceste regiuni, decât de apele pluviale. A fost deci trecut foarte uşor, şi tot aşa era posibil să se întâmple şi-n cazul râului Hughes, aflat la o distanţă de trei zile, treizeci-patruzeci de mile spre nord.

În acea direcţie, se zăreau în continuare deasupra solului liniile aeriene ale Overland Telegraf Line, adevărate fire ale Ariadnei, care erau de ajuns să fie urmate din staţie în staţie. Puteau fi întâlnite ici şi colo grupuri de case, mai rar decât fermele, unde Tom Marix, plătind bine, cumpăra came proaspătă. În schimb, Godfrey şi Zach Fren plecau să caute informaţii. Proprietarii se grăbeau să le ofere detalii despre triburile nomade, ce parcurgeau aceste teritorii. Nu auziseră, oare, vorbindu-se despre un alb, reţinut prizonier de tribul Inda din nord sau din vest? Ştiau ei dacă unii călători se aventuraseră recent până la aceste districte îndepărtate? Răspunsuri negative. Niciun indiciu obţinut, oricât de vag, nu a putut să-i pună pe urmele căpitanului John. De aici, necesitatea de a se grăbi, în scopul de a ajunge la Alice Spring, faţă de care caravana se afla la cel puţin optzeci de mile.

De la râul Hughes, drumul deveni mai dificil, iar media milelor parcurse zilnic scăzu simţitor. Ţinutul era foarte muntos. Se succedau defilee strâmte, tăiate de râpe greu de trecut, şerpuind printre ramificaţiile Water House Ranges. Mergând în fruntea caravanei, Tom Marix şi Godfrey căutau cele mai accesibile trecători. Cei ce mergeau pe jos şi cei călare găseau uşor locuri de trecere, chiar şi cabrioletele, trase lejer de cai, şi nu existau griji în privinţa acestora; dar în cazul căruţelor cu încărcături grele, boii le trăgeau cu mari eforturi. Esenţial era de a fi evitate accidentele, ruperea unei roţi ori a unei osii, ce ar fi necesitat reparaţii îndelungate, ba chiar abandonarea definitivă a vehiculului.

Era în ziua de 19 octombrie, dimineaţa, când caravana intrase pe aceste teritorii, unde firele telegrafice nu mai puteau păstra o direcţie rectilinie. Din cauza configuraţiei solului, ele au fost obligate să o ia spre vest. Prin urmare, Tom Marix impuse caravanei aceeaşi direcţie.

între timp, deşi regiunea prezenta capricioase denivelări de teren, improprii unui mers regulat şi rapid, ea redevenise foarte păduroasă, graţie învecinării cu masivi muntoşi. Trebuia ocolite permanent aceste „brigalows-scrubs”, un fel de tufărişuri impenetrabile, unde domină prolifica familie acacia. Pe malurile râuleţelor se înălţau pâlcuri de casuarina, atât de lipsiţi de frunze, ca şi cum vântul de iarnă le-ar fi scuturat ramurile. La intrarea defileurilor creşteau acei arbori-tigvă, ale căror

trunchiuri se lărgesc sub forma unei sticle, şi pe care australienii îi numesc „bottle-trees”. Întocmai eucalipţilor, care golesc un puţ atunci când rădăcinile pătrund până la el, arborele-tigvă pompează toată umiditatea din sol, iar lemnul său spongios este atât de impregnat, încât amidonul pe care îl conţine poate servi ca hrană fiarelor.

Marsupialii trăiesc în număr destul de mare prin aceste tufărişuri, printre altele specia de cangur wallaby, care aleargă foarte repede. Cel mai adesea, când indigenii vor să captureze un astfel de exemplar, ei sunt constrânşi să-l închidă într-un cerc de flăcări, dând foc ierburilor. În unele locuri abundă cangurii-şobolan şi cangurii-gigant, pe care albii îi urmăresc doar pentru plăcerea cinegetică, deoarece trebuie să fii negru – şi negru australian – pentru a putea consuma carnea lor tare. Tom Marix şi Godfrey nu reuşiră să împuşte decât două sau trei perechi din animalele acestea, a căror viteză o egalează pe cea a unui cal în galop. Trebuie menţionat următorul aspect: din coada acestor canguri se face o supă excelentă, pe care o apreciară toţi membrii caravanei la masa de seară.

În acea noapte, se dădu alarma. Tabăra a fost trezită de o invazie de şobolani, aşa cum există doar în Australia, în perioada în care migrează aceste rozătoare. Nimeni n-a mai putut să doarmă, de teamă să nu fie sfâşiat.

Doamna Branican şi însoţitorii ei îşi continuară drumul a doua zi, 22 octombrie, blestemând aceste animale hidoase. La asfinţit, caravana a atins ultimele ramificaţii ale Muntelui Mac Donnell Ranges, călătoria urmând să fie efectuată de acum înainte în condiţii mult mai favorabile. Încă vreo patruzeci de mile şi prima parte a campaniei se va încheia la staţia Alice Spring.

În ziua de 23, expediţia avea de parcurs imensele câmpii desfăşurându-se până hăt departe. Câteva ondulaţii de teren le vălureau ici şi colo. Pâlcuri de arbori mai atenuau puţin monotonia peisajului. Căruţele urmau fără dificultate drumul îngust, şerpuind lângă stâlpii telegrafici şi deservind staţiile, clădite destul de departe una de alta. Era de necrezut, cu siguranţă, că linia, puţin supravegheată în aceste ţinuturi pustii, fusese menajată de indigeni.

Iar la observaţiile care i se făcură în această privinţă, Tom Marix răspunse:

— Aceşti nomazi, aşa cum am mai spus, fiind scurtcircuitaţi electric de inginerul nostru, îşi imaginează că prin fire trece fulgerul şi se feresc să le atingă. Ei cred chiar că cele două extremităţi ale lor sunt unite cu Soarele şi cu Luna şi că planetele în cauză, pe care le consideră nişte sfere mari, le-ar cădea în cap dacă ar trage cu arcul în ele.

La ora unsprezece, conform obiceiului, se făcu o haltă mai mare ca durată decât celelalte din timpul unei zile de mers. Caravana a poposit lângă un pâlc de eucalipţi, ale căror frunze, atârnând precum ciucurii de cristal ai unui policandru, nu dădeau decât puţină sau chiar deloc umbră. Acolo curgea un râu, sau mai degrabă un fir de apă, care abia uda pietrele din albia lui. Pe malul opus, solul era ridicat printr-o coamă bruscă de pământ, care bara suprafaţa câmpiei pe o lungime de mai multe mile de la est la vest. În spate, încă se zărea conturul îndepărtat al Muntelui Mac Donnell Ranges deasupra orizontului.

Acest răgaz de odihnă dura, de obicei, până la două ore, evitându-se astfel să se meargă în timpul celei mai călduroase perioade a zilei. Într-un fel, era doar o haltă şi nu o tabără. Tom Marix nu desjuga boii, nu deshăma caii. Animalele mâncau aşa, pe loc. Nu erau înălţate corturile, nu se aprindeau focuri. Precedată de un mic dejun în zori, masa de prânz era compusă din hrană rece şi conserve.

Ca de obicei, fiecare se aşeză sau se întinse pe iarbă. După o jumătate de oră, boarii şi oamenii din escortă, negri sau albi, cu foamea potolită, traseră un pui de somn înainte de plecare.

Doamna Branican, Jane şi Godfrey formau un grup aparte. Harriett, servitoarea indigenă, le adusese un coş conţinând câteva provizii. În timp ce mâncau, ei discutară despre apropiata lor sosire la staţia Alice Spring. Tânărul novice împărtăşea aceeaşi speranţă nestrămutată, la care nu renunţase niciodată Dolly, şi chiar dacă nu ar mai fi existat niciun motiv de a spera, nimic nu le-ar fi zdruncinat convingerile. De altfel, toţi erau foarte încrezători în succesul campaniei, hotărârea lor categorică fiind de a nu părăsi pământul australian atât timp cât nu vor fi siguri în privinţa soartei căpitanului John.

Se înţelege de la sine că Len Burker, mânat de aceleaşi idei, nu se zgârcea la încurajări, atunci când găsea ocazia potrivită. Acest subterfugiu făcea parte din jocul lui; deoarece avea tot interesul ca doamna Branican să nu se întoarcă în America, nu

trebuia deci, îi era chiar interzis. Iar Dolly nu bănuia nimic despre odioasele lui sforării.

În timpul acestei halte, Zach Fren şi Tom Marix începură la un moment dat să vorbească despre reorganizarea ce trebuia făcută în privinţa caravanei, înainte de a părăsi staţia Alice Spring. Chestiune gravă. Nu începeau, oare, atunci adevăratele dificultăţi ale unei expediţii prin Australia Centrală?

Era aproape ora unu şi jumătate, când un zgomot surd se auzi în direcţia nord. Semăna cu un vuiet prelung, un uruit continuu, ale cărui ecouri îndepărate se propagau până la locul unde făcuse haltă caravana.

Ridicându-se în picioare, doamna Branican, Jane şi Godfrey ciuliră urechile.

Tom Marix şi Zach Fren se apropiară grăbiţi şi, cu privirile aţintite în direcţia zgomotului, ascultară cu atenţie.

— De unde poate proveni acest zgomot? întrebă Dolly.

— De la o furtună, fără îndoială, răspunse şeful de echipaj.

— Seamănă mai degrabă cu resacul talazurilor pe o plajă, observă Godfrey.

Cu toate acestea, nu era niciun semn de furtună, iar în atmosferă nu se observau descărcări electrice. Cât despre unele dezlănţuiri furioase de ape, nu puteau avea loc decât în urma unei inundaţii bruşte, cauzate de umflarea râurilor. Dar atunci când Zach Fren a vrut să dea o explicaţie acestui fenomen, Tom Marix zise întrebător:

— O inundaţie în această parte a continentului, în perioada asta şi după o asemenea secetă? Fii sigur că este imposibil!

Şi avea dreptate.

Că în urma unor furtuni violente se produc uneori revărsări provocate de abundenţa excesivă a apelor pluviale, că pânzele lichide se răspândesc la suprafaţa terenurilor la un nivel inferior, aceste fenomene au loc deseori în timpul sezonului urât. Dar la sfârşitul lunii octombrie, explicaţia era inadmisibilă.

Tom Marix, Zach Fren şi Godfrey se ascunseseră înapoia coamei de pământ şi priveau îngrijoraţi spre nord şi spre est.

Nu se zărea nimic pe toată imensitatea câmpiilor mohorâte şi pustii. Totuşi, deasupra orizontului, se vedea un nor cu o formă ciudată, ce nu putea fi confundat cu aburii acumulaţi în urma căldurii la nivelul liniei periferice a pământului cu cerul. Nu era nicidecum o masă compactă de ceaţă în stare veziculară, ci mai

degrabă o aglomerare de forme spiralate, vălătucite, cu contururi clare, produse, de obicei, în urma unor salve de artilerie. Cât despre zgomotul provenit de la acest ansamblu prăfos – cum să nu te temi, dacă era chiar o perdea enormă de praf? — el creştea rapid în intensitate şi semăna cu un răpăit cadenţat, un fel de tropăit colosal, repercutat de solul elastic al imensei prerii. De unde venea el?

— Ştiu… am fost deja martor… Sunt nişte oi! strigă Tom Marix.

— Nişte oi?… replică Godfrey râzând. Dacă sunt doar nişte oi…

— Nu râde, Godfrey! îl atenţionă şeful escortei. Probabil că există acolo mii şi mii de oi, cuprinse, poate, de panică… Dacă nu mă înşel, vor trece ca o avalanşă, distrugând totul în calea lor!

Tom Marix nu exagera. Atunci când aceste animale sunt înnebunite de spaimă dintr-o cauză sau alta – ceea ce se întâmplă uneori pe unele domenii împrejmuite – nimic nu le poate stăvili, ele dărâmă gardurile şi scapă. Într-un dicton vechi se arată că „în faţa oilor se opreşte caleaşca regelui…”, şi este adevărat că o turmă din aceste animale stupide mai bine se lasă strivită decât să cedeze trecerea; dar dacă ele se lasă strivite, tot la fel pot să strivească la rândul lor, atunci când aleargă orbeşte, într-o masă enormă şi compactă. Şi tocmai asta se vedea în depărtare. După norul de praf, care se întindea pe o distanţă de două-trei leghe, putea fi estimat un număr de cel puţin o sută de mii de oi orbite de panică, îndreptându-se direct spre caravană. Venind de la nord la sud, ele semănau cu un mascaret la suprafaţa câmpiei şi nu se vor opri decât în momentul în care se vor prăbuşi, epuizate de această cursă nebunească.

— Ce este de făcut? întrebă Zach Fren.

— Să ne adăpostim cât mai bine la poalele coamei, răspunse Tom Marix.

Nu era altă soluţie mai bună şi toţi trei coborâră panta uşoară. Oricât de insuficiente puteau fi precauţiile indicate de Tom Marix, ele au fost puse imediat în aplicare. Avalanşa vie a oilor era la doar două mile de caravană. Norul urca în aer sub forma unor vălătuci mari, iar din el răzbătea un tumult asurzitor de behăituri.

Căruţele au fost puse la adăpost în spatele terenului în pantă. Cât despre cai şi boi, conducătorii lor le obligară să se culce pe sol, pentru a rezista mai bine asaltului care va trece, poate, peste ele fără să le atingă. Oamenii se lipiră de taluz. Godfrey se aşeză lângă Dolly, în scopul de a o proteja mai bine, şi apoi aşteptară.

Totuşi, Tom Marix nu a avut stare şi s-a căţărat până la buza terenului în pantă, vrând să observe încă o dată câmpia, care vibra aşa cum face marea sub o briză puternică. Turma se apropia într-un zgomot asurzitor şi în mare viteză, acoperind un sfert din orizont. Aşa cum spusese Tom Marix, oile trebuie să fi fost în număr de peste o sută de mii. În mai puţin de două minute, ele aveau să ajungă la caravană.

— Atenţie! Iată-le! strigă Tom Marix.

Şi se lăsă rapid să alunece de-a lungul taluzului până la locul în care doamna Branican, Jane, Godfrey şi Zach Fren erau ghemuiţi unii într-alţii.

Aproape imediat, primul rând de oi a apărut pe creastă. Nu se opriră, nu aveau cum să se oprească. Câteva sute de animale, din frunte, căzură, îngrămădindu-se una peste alta, când solul le fugi de sub picioare. Behăiturile lor se amestecau cu nechezatul cailor, cu mugetul boilor, cuprinşi de spaimă. Într-un nor gros de praf, avalanşa se dezlănţuia peste coama de pământ cu un vaier irezistibil, un adevărat torent de animale.

Totul dură cinci minute, iar primii care se ridicară, Tom Marix, Godfrey, Zach Fren, zăriră masa înspăimântătoare, ale cărei ultime contururi ondulau spre sud.

— În picioare!... în picioare! strigă şeful escortei.

Toţi îl ascultară. Graţie adăpostului oferit de taluz, prejudiciile suferite de personal şi de material se rezumau la câteva contuzii, unele căruţe avariate uşor.

Tom Marix, Godfrey şi Zach Fren urcară imediat pe creasta coamei de pământ.

Spre sud, turma de oi dispărea în spatele unei perdele de praf amestecat cu nisip. Înspre nord, se întindea cât putea cuprinde privirea câmpia, răscolită profund la suprafaţă de trecerea avalanşei vii.

Brusc, Godfrey strigă:

— Acolo!... acolo... priviţi!

La cincizeci de paşi de taluz, două trupuri zăceau pe pământ,

doi indigeni, fără îndoială prinşi de avalanşă, răsturnaţi şi, probabil, striviţi de năvala oilor…

Tom Marix şi Godfrey alergară spre aceste corpuri…

Ce mare le-a fost surpriza! Jos Meritt şi servitorul său, Gin Ghi, erau acolo, nemişcaţi, fără suflare…

Dar respirau totuşi şi, după acordarea primelor îngrijiri, îşi revenirǎ de pe urma contactului cu asaltul nemilos. Abia deschiseră ochii şi, cu toate contuziile de care sufereau, amândoi se ridicară In picioare.

— Bine!… Oh!… Foarte bine! exclamă Jos Meritt în stilul său obişnuit şi apoi, întorcând u-se, întrebă: Şi Gin Ghi?

— Gin Ghi este acolo… sau cel puţin ce a rămas din el! răspunse chinezul masându-şi rinichii. Hotărât, prea multe oi, stăpâne Jos, mii, poate zeci de mii!

— Niciodată nu sunt prea multe ciozvârte, niciodată prea multe cotlete, Gin Ghi, deci niciodată nu sunt prea multe oi! răspunse gentlemanul. Ceea ce este jenant e că n-am prins nici măcar o oaie…

— Consolaţi-vă, domnule Meritt, interveni Zach Fren. La poalele taluzului sunt câteva sute la dispoziţia dumneavoastră.

— Foarte bine!… Oh!… Foarte bine! concluzionă grav flegmaticul personaj.

Apoi se adresă servitorului său, care, după ce-şi masase rinichii, începu să-şi frece umerii:

— Gin Ghi?…

— Da, stăpâne Jos!…

— Două cotlete pentru seara aceasta, spuse el, două cotlete… în sânge!

Jos Meritt şi Gin Ghi povestiră apoi ce s-a întâmplat. Mergeau pe drum, cu trei mile înaintea caravanei, când fuseseră surprinşi de turma de ovine cuprinsă de panică. Brusc, caii lor o luară la fugă, în pofida tuturor eforturilor lor de a-i reţine. Răsturnaţi, călcaţi în picioare, a fost totuşi un miracol că nu au fost striviţi, dar au avut şi noroc că doamna Branican şi însoţitorii ei au sosit la timp pentru a le acorda primul ajutor.

Toată lumea scăpase cu bine de acest pericol grav şi caravana reporni la drum. Spre orele şase seara, ea ajunse la staţia Alice Spring.

Capitolul VIII
Dincolo de staţia Alice Spring

A doua zi, 24 octombrie, doamna Branican se ocupă de reorganizarea expediţiei în vederea unei campanii care va fi, probabil, lungă, grea, periculoasă, întrucât va stră bate regiuni aproape necunoscute din Australia centrală.

Alice Spring nu este decât o staţie înfiinţată de Overland Telegraf Line, vreo douăzeci de case, un ansamblu care abia ar merita numele orăşel.

În primul rând, doamna Branican se duse la şeful staţiei, Flint. Avea, oare, informaţii despre Inda?… Oare tribul acesta, care-l ţinea prizonier pe căpitanul John, nu venea uneori din Australia Occidentală până în regiunile din centru?

Flint nu spuse nimic precis în această privinţă, ci doar că membrii Inda străbăteau din când în când partea de vest a ţinutului Terre Alexandra. Nu auzise vorbindu-se niciodată despre John Branican. Cât depsre Harry Felton, ceea ce ştia era că secundul de pe Franklin fusese găsit la optzeci de mile est de linia telegrafică, la graniţa statului Queensland. În opinia lui, cel mai bine era să se ia în considerare informaţiile destul de precise furnizate de bietul om înainte să moară; el o sfătui pe Dolly să-şi continue campania luând-o drept spre districtele Australiei Occidentale. Şeful staţiei spera, de altfel, că expediţia va fi încununată de succes şi că doamna Branican va reuşi acolo unde el, Flint, eşuase în urmă cu şase ani, când plecase în căutarea lui Leichardt, proiect pe care a fost constrâns să-l abandoneze, din cauza războaielor dintre triburile indigene. El se puse la dispoziţia doamnei Branican pentru a-i furniza toate resursele pe care le oferea staţia.

Aşa făcuse, a adăugat el, şi pentru David Lindsay, când acest călător s-a oprit la Alice Spring, în anul 1886, înainte de a se îndrepta spre Nash şi masivul oriental al lanţului Mac Donnell Ranges.

Iată cum era, în acea perioadă, partea continentului australian, pe care expediţia se pregătea s-o exploreze mergând spre nord-vest.

La două sute şaizeci de mile de staţia Alice Spring, pe meridianul 127, se află frontiera rectilinie, care, de la sud la nord, separă Australia Meridională, Terre Alexandra şi Australia

Septentrională de provincia desemnată sub numele Australia Occidentală, a cărei capitală este Perth. Ea este cea mai vastă, cea mai puţin cunoscută şi populată dintre cele şapte mari diviziuni ale continentului. În realitate, nu este determinată geografic decât pe perimetrul coastelor ei, care cuprinde ţinuturile Nuyts, Lieuwin, Wlaming, Endrack, Witt şi Tasmania.

Cartografii moderni indică în interiorul acestui teritoriu, ale cărui deşerturi întinse sunt străbătute doar de indigenii nomazi, trei asemenea pustiuri distincte:

La sud, situat între gradele treizeci şi douăzeci şi opt latitudine, deşertul explorat de Forrest, în 1869, de la litoral până la meridianul 123, şi traversat în întregime de Giles, în anul 1875.

Deşertul Gibson, cuprins între gradele douăzeci şi opt şi douăzeci şi trei, ale cărui câmpii imense au fost parcurse tot de Giles, în timpul anului 1876.

Deşertul Great Sandy, cuprins între gradul douăzeci şi trei şi coasta septentrională, pe care colonelul Warburton a reuşit să-l parcurgă de la est la nord-vest, în anul 1873, şi cu preţul a multor pericole, după cum se ştie.

Or, exact pe acest teritoriu urma să fie întreprinse cercetări in cadrul expediţiei doamnei Branican. Se stabili să fie urmat itinerarul colonelului Warburton, conform informaţiilor date de Harry Felton. Călătoria acestui explorator îndrăzneţ, de la staţia Alice Spring până la ţărmul Oceanului Indian, durase cincisprezece luni, între septembrie 1872 şi ianuarie 1874. Cât va dura cea pe care se pregăteau s-o întreprindă doamna Branican şi însoţitorii ei?…

Dolly le recomandă lui Zach Fren şi Tom Marix să nu piardă nicio zi, iar aceştia, secondaţi foarte activ de Flint, reuşiră să se conformeze ordinelor ei.

La staţia Alice Spring aşteptau, de vreo cincisprezece zile, treizeci de cămile, cumpărate cu un preţ bun pentru doamna Branican, şi aflate sub conducerea unor cămilari afgani.

Introducerea cămilelor în Australia avusese loc cu treizeci de ani în urmă. În anul 1860, Elder importă din India un anumit număr de exemplare. Aceste animale foarte utile în zone deşertice, puternice şi rezistente la foame şi la sete, sunt capabile să poarte o încărcătură de o sută cincizeci de kilograme şi să parcurgă patruzeci de kilometri pe zi, „mergând

mereu cu aceiaşi paşi mari, cu acea elasticitate a genunchiului, care este arta marilor mărşăluitori", cum scria Eugene Fromentin în lucrarea O vară în Sahara (1857). În plus, ele pot să stea o săptămână fără să mănânce, iar fără să bea, şase zile iama şi trei vara. De asemenea, sunt de acelaşi ajutor oamenilor atât pe acest continent arid, cât şi în regiunile toride din Africa. Aici şi acolo sunt prezente aproape fără riscuri privaţiunile cauzate de lipsa apei şi de temperaturile ridicate. Deşertul Sahara şi deşertul Great Sandy nu sunt, oare, traversate de meridianele corespunzătoaree celor două emisfere?

Doamna Branican dispunea de treizeci de cămile, douăzeci de transport persoane şi zece de povară, numărul masculilor fiind mult mai mare decât al femelelor. Majoritatea erau tinere, dar puternice şi sănătoase. La fel cum escorta îl avea ca şef pe Tom Marix, tot aşa aceste animale aveau ca şef o cămilă mascul, cel mai în vârstă, căruia i se supuneau de bunăvoie celelalte. El le conducea, le ţinea laolaltă în timpul haltelor, îi împiedica pe masculi să fugă cu femelele. Dacă murea sau cădea bolnav, turma risca să se împrăştie şi conducătorii ei s-ar fi dovedit neputincioşi să menţină ordinea. Se înţelege de la sine că dromaderul acesta preţios a fost atribuit lui Tom Marix, şi aceşti doi şefi îşi aveau locul în fruntea caravanei.

Se mai stabili ca boii şi caii, ce transportaseră oamenii de la staţia Farina Town până la staţia Alice Spring, să fie lăsaţi în grija lui Flint, urmând ca la întoarcere să fie înjugaţi şi, respectiv, înhămaţi la căruţe şi la cabriolete. Într-adevăr, toate probabilităţile erau ca expediţia să urmeze la drumul de întoarcere spre Adelaide calea jalonată de stâlpii companiei Overland Telegraf Line.

Dolly şi Jane aveau să stea împreună într-o chibitcă, un fel de trăsură aproape similară cu cele arăbeşti, trasă de una dintre cele mai robuste cămile ale turmei. Ele se vor putea adăposti acolo, în spatele unor perdele groase, de razele soarelui şi chiar să se protejeze împotriva acelor ploi provocate de furtuni violente – extrem de rare, e adevărat – pe câmpiile centrale ale continentului.

Obişnuită cu marşurile lungi ale nomazilor, Harriett, servitoarea doamnei Branican, prefera să meargă pe jos. Aceste animale mari cu două cocoaşe îi păreau mai degrabă destinate transportului unor pachete decât creaturilor omeneşti.

Trei cămile de transport persoane erau rezervate lui Len Burker, lui Godfrey şi lui Zach Fren, care aveau să se obişnuiască repede cu mersul lor greoi şi zdruncinându-te la tot pasul. De altfel, din cauza mersului lor lent şi regulat, acelaşi ritm se impunea şi personalului care mergea pe jos. Iar trapul nu va fi necesar decât atunci când va trebui devansată caravana, pentru a se găsi un puţ sau o sursă de apă în timpul străbaterii deşertului Great Sandy.

Cât despre albii din escortă, lor le erau destinate celelalte cincisprezece cămile de transport persoane. Negrii ce urmau să conducă, pe durata acestei faze finale a expediţiei, cămilele de povară trebuiau să meargă pe jos în timpul celor douăsprezece-patrusprezece mile, distanţă estimată în cazul celor două etape zilnice; şi ea putea fi parcursă fără eforturi excesive.

Astfel a fost reorganizată caravana în vederea unor încercări inerente celei de-a doua perioade a călătoriei. Totul a fost calculat, cu aprobarea doamnei Branican, pentru a se face faţă exigenţelor campaniei, oricât de lungă s-ar fi dovedit, menajând animalele şi oamenii. Având în dotare mijloace de transport mai bune, provizii mai îndestulătoare de hrană şi materiale de campare adecvate, la care se adaugă nişte condiţii mai favorabile decât cele de care s-au bucurat precedenţii exploratori ai continentului australian, existau speranţe ca, în cele din urmă, campania să fie încununată de succes.

Mai rămâne de spus ce se va întâmpla în continuare cu Jos Meritt. Aceste gentleman şi servitorul său, Gin Ghi, aveau să rămână la staţia Alice Spring? Dacă o părăseau, o vor face pentru a urma linia telegrafică în direcţia nord? Nu se vor îndrepta mai degrabă spre est, fie spre vest, în căutarea triburilor indigene? Acolo colecţionarul nostru ar avea şansa să descopere, într-adevăr, pălăria imposibil de găsit, pe care o căuta de multă vreme. Dar, deocamdată, lipsit de cal, fără bagaje, fără hrană, cum va reuşi să-şi continue drumul?

De când se împrieteniseră, Zach Fren l-a întrebat de câteva ori pe Gin Ghi în această privinţă. Însă chinezul a răspuns că nu ştia niciodată ce hotărâri avea să ia stăpânul său, de vreme ce nici gentlemanul însuşi nu ştia. Ceea ce a putut afirma totuşi a fost că Jos Meritt nu ar fi consimţit în niciun chip să facă drum întors, atât timp cât monomania lui nu va fi satisfăcută, şi că el, Gin Ghin, originar din Hong Kong, nu era pregătit să revadă ţara

„unde tinerii chinezi, îmbrăcaţi în mătase, culeg cu degetele lor subţiri floarea de nufăr”.

Totuşi, se aştepta semnalul de plecare şi Jos Meritt nu dezvăluise încă nimic despre intenţiile lui, când doamna Branican a fost înştiinţată de Gin Ghi că gentlemanul îi solicita favoarea unei discuţii private.

Foarte bucuroasă să-i facă un serviciu, în măsura posibilităţilor, acestui excentric, răspunse că îl ruga pe onorabilul Jos Meritt să binevoiască a merge la casa lui Flint, undea ea locuia de la sosirea în staţie.

Jos Meritt se duse imediat acolo – era în după-amiaza de 25 octombrie – şi, imediat ce se aflǎ faţă în faţă cu Dolly, el începu să vorbească in termenii următori:

— Doamnă Branican… Bine!… Oh… Foarte bine! Nu mă îndoiesc, nu… nu mă îndoiesc nicio clipă că nu-l veţi găsi pe căpitanul John… Şi eu aş vrea să fiu la fel de sigur că voi pune mâna pe această pălărie spre descoperirea căreia tind toate eforturile unei existenţe deja foarte agitate… Bine!… Oh!… Foarte bine! Vreţi să ştiţi de ce am venit să scotocesc cele mai secrete regiuni ale Australiei?

— Ştiu, domnule Meritt, răspunse doamna Branican, şi, la rândul meu, nu mă îndoiesc că nu veţi fi răsplătit într-o zi pentru atâta perseverenţă.

— Perseverenţă… Bine!… Oh!… Foarte bine!… Vedeţi, doamnă, această pălărie este unică în lume!

— Vă lipseşte din colecţie?…

— Este regretabil… şi aş face orice ca s-o obţin!

— Este o pălărie de bărbat? întrebă Dolly, care se interesa mai degrabă din bunăvoinţă decât din curiozitate de inocentele fantezii ale acestui maniac.

— Nu, doamnă, nu… O pălărie de femeie… Dar ce femeie!… Vă rog să mă scuzaţi dacă ţin secrete numele şi calitatea ei… de teamă să nu stârnesc concurenţa… Gândiţi-vă deci, doamnă… dacă altcineva…

— În sfârşit, aveţi vreun indiciu?…

— Un indiciu?… Bine!… Oh!… Foarte bine!… Ceea ce am aflat, ajutat mult de corespondenţă, anchete, peregrinări, este că pălăria în cauză a emigrat în Australia după o serie de vicisitudini emoţionante şi că, plecată de sus… da, foarte de sus!… ea trebuie să omeze acum capul unui suveran dintr-un

trib indigen…
— Ce trib?…
— Unul dintre acelea care parcurg teritoriile din nord şi din vest ale continentului. Bine!… Oh!… Foarte bine!… Dacă trebuie, le voi vizita pe toate… Şi, întrucât mi-e indiferent dacă încep cu unul sau cu altul, vă cer permisiunea să vă urmez caravana până la tribul Inda.
— Foarte bucuroasă, domnule Meritt, răspunse Dolly, şi voi da ordin chiar acum să fie procurate, dacă este posibil, două cămile suplimentare…
— Una singură va fi de ajuns, doamnă, pentru mine şi servitorul meu… cu atât mai mult, cu cât intenţionez să urc pe dromader, iar Gin Ghin se va mulţumi să meargă pe jos.
— Ştiţi că trebuie să plecăm mâine dimineaţă, domnule Meritt?
— Mâine?… Bine!… Oh!… Foarte bine!… Nu eu vă voi întârzia, doamnă Branican. Dar se înţelege, nu-i aşa, că nu mă voi ocupa în niciun fel de căpitanul John… Asta e problema dumneavoastră… Mă voi ocupa numai de pălăria mea…
— De acord, de pălăria dumneavoastră, domnule Meritt! preciză Dolly.
Acestea fiind zise, Jos Meritt se retrase, spunându-şi în sine că femeia aceasta inteligentă, dârză şi generoasă merită să-şi găsească soţul, tot la fel cum şi el, un pasionat colecţionar, merită să pună mâna pe giuvaer, a cărui găsire îi va completa colecţia de pălării istorice.
Informat să fie gata pentru a doua zi, Gin Ghi a trebuit să se ocupe cu aranjarea celor câteva obiecte ce scăpaseră de dezastru, după năvala oilor. Cât despre cămila pe care gentlemanul trebuia s-o împartă cu servitorul lui – aşa cum am arătat mai sus – Flint a reuşit să găsească una. Iar Jos Meritt i-a fost foarte recunoscător prin clasicul: „Bine!… Oh!… Foarte bine!…”
A doua zi, 26 octombrie, a fost dat semnalul de plecare, după ce doamna Branican îşi luă rămas bun de la şeful staţiei. Tom Marix şi Godfrey mergeau înaintea albilor din escortă, care erau călări. Dolly şi Jane se instalară în chibitcă, având-ul într-o parte pe Len Burker şi de cealaltă parte pe Zach Fren. Apoi venea, aşezat maiestuos între cele două cocoaşe ale cămilei lui, Jos Meritt, urmat pe jos de Gin Ghi. După ei urmau cămilele de

povară şi negrii formând a doua jumătate a escortei.

La ora şase dimineaţa, lăsând în dreapta sa Overland Telegraf Line şi staţia Alice Spring, expediţia dispăru înapoia unuia dintre munţii care mărginesc lanţul principal Mac Donnell Ranges.

în luna octombrie, în Australia, temperatura este deja excesivă. Ca atare, Tom Marix recomandă să nu se meargă decât în primele ore ale zilei – de la patru la nouă dimineaţa – şi după-amiaza – de la patru la opt seara. Chiar şi nopţile începuseră să fie sufocante şi erau necesare halte lungi pentru a obişnui caravana cu temperaturile mari din regiunile centrale.

Nu era încă deşertul, cu ariditatea interminabilelor lui câmpii, cu râurile secate în întregime, cu puţurile conţinând doar o apă sălcie, înainte ca seceta din sol să le sece complet. La poalele munţilor se întindea această regiune unde se întretaie ramificaţiile lanţurilor muntoase Mac Donnell şi Strangways Ranges, străbătută de linia telegrafică pierzându-se, într-o curbă unduitoare, spre nord-vest. Caravana a trebuit să abandoneze această direcţie, pentru a se îndrepta direct spre vest, aproape pe paralela care se confundă cu tropicul Capricornului. Era aproape acelaşi drum parcurs de Giles, în anul 1872, şi care îl intersecta pe cel al lui Stuart la douăzeci şi cinci de mile, nord, de Alice Spring.

Cămilele mergeau foarte încet pe aceste terenuri extrem de accidentate, udate ici şi colo de rare firicele de apă. Oamenii puteau găsi aici, la adăpostul arborilor, apă destul de proaspătă şi din care animalele se adăpau de ajuns pentru mai multe ore.

Trecând prin apropierea unor tufărişuri dese şi răzleţite, vânătorii caravanei, însărcinaţi cu aprovizionarea cu vânat, doborâră câteva specii cu carne comestibilă, între altele iepuri.

Se ştie că iepurele este pentru Australia ceea ce e lăcusta pentru Africa. Aceste prea prolifice insecte rozătoare devoră tot dacă nu eşti atent. Până atunci, personalul caravanei nu prea le-a acordat atenţie din punct de vedere alimentar, deoarece ceea ce constituie adevăratul vânat abundă în câmpiile şi în pădurile Australiei Meridionale. Dar când iepurii, potârnichile, dropiile, raţele, porumbeii şi alt vânat cu pene sau cu blană lipseşte, carnea puţin fadă şi plăcută la gust a lăcustei poate reprezenta oricând un adaos culinar. Dar, în această regiune riverană cu lanţul muntos Mac Donnell Ranges, membrii expediţiei trebuiau să se mulţumească astfel cu ceea ce găseau, adică iepuri

mişunând la tot pasul.

Şi apropo de asta, in seara de 31 octombrie, Godfrey, Jos Meritt şi Zach Fren stăteau de vorbă şi discuţia lor ajunse la această stirpă ce trebuie nimicită urgent. Şi când Godfrey întrebă dacă au existat dintotdeauna iepuri în Australia, Tom Marix răspunse:

— Nu, băiete, au fost importaţi doar de treizeci de ani. Ni s-a făcut un cadou frumos aici! Aceste animale s-au înmulţit atât de mult, încât ne devastează ogoarele. Unele districte sunt invadate în aşa măsură, că nu mai putem creşte nici oi, nici vite sau alte animale domestice. Câmpurile sunt găurite de vizuini ca un ciur, iar iarba este mâncată până la rădăcină. Este o ruină totală, şi am ajuns că cred că nu colonii mănâncă iepurii, ci invers.

— Nu au fost folosite modalităţi mai eficace de a scăpa de ei? observă Zach Fren.

— Să spunem nişte mijloace ineficace, reluă Tom Marix, deoarece numărul iepurilor creşte în loc să scadă. Cunosc un proprietar care a trebuit să plătească patruzeci de mii de lire pentru stârpirea iepurilor care-i devastau domeniul. Guvernul a pus un preţ pe capul lor, aşa cum se procedează cu tigrii şi cu şerpii în India engleză. Aş! Aceste animale sunt asemănătoare cu capetele hydrei, cresc pe măsură ce sunt tăiate, ba chiar din ce în ce mai multe. A fost folosită stricnina, care a otrăvit sute de mii de urecheaţi şi a izbucnit ciuma în ţară. Nu s-a reuşit nimic.

— Nu este aşa, întrebă Godfrey, că un savant francez, Louis Pasteur, a propus distrugerea acestor rozătoare răspândind printre ei virusul holerei de la găini?

— Da, şi probabil că mijlocul acesta s-ar fi dovedit eficace dacă ar fi fost utilizat. Nu s-a auzit nimic, deşi s-a propus o primă de douăzeci de mii de lire în acest scop. În schimb, Queensland şi Noua Galie de Sud au aprobat instalarea unui grilaj lung de opt sute de mile, pentru a proteja estul continentului de invazia iepurilor. Este o adevărată calamitate.

— Bine!... Oh!... Foarte bine!... O adevărată calamitate! interveni Jos Meritt, la fel ca tipii din rasa galbenă, care vor invada până la urmă cele cinci continente ale lumii. Chinezii sunt iepurii viitorului.

Din fericire, Gin Ghi nu era acolo, întrucât ar fi protestat,

negreşit, împotriva acestei comparaţii ofensatoare la adresa chinezilor. Sau, cel puţin, ar fi ridicat din umeri râzând cu râsul specific rasei lui: o aspirare lungă şi zgomotoasă.

— Prin urmare, spuse Zach Fren, australienii vor renunţa la luptă?…

— Şi ce ar trebui făcut pentru a o continua?… zise Tom Marix.

— Mi se pare totuşi, spuse Jos Meritt, că ar exista o modalitate sigură de a nimici aceşti iepuri.

— Care anume? întrebă Godfrey.

— Parlamentul britanic să voteze un decret care să sune aşa: „Nu vor mai fi purtate decât pălării din blană de castor în tot Regatul Unit şi în coloniile ce depind de acesta. Or, cum pălăria de castor este confecţionată tot din blană de iepure… Bine!… Oh!… Foarte bine!…”

Astfel îşi încheie fraza Jos Meritt, prin exclamaţia lui obişnuită.

Oricum, până la trimiterea în Parlament a aşa-zisului decret, cel mai bine era să fie consumată carnea iepurilor ucişi pe drum. Cât despre celelalte animale, ele nu erau bune de mâncat; dar au fost zărite câteva mamifere dintr-o specie aparte, mult mai interesante pentru naturalişti. Unul era o echidnă din familia monotremelor, cu nas în formă de cioc şi cu buze cornoase, cu corpul acoperit de ţepi ca un arici, a cărui principală hrană se compune din insecte pe care le hăpăie cu limba sa filiformă, întinzându-se dincolo de vizuină. Celălalt era un ornitorinc, cu cioc de raţă, cu o blană de culoare brun-roşcat, acoperind un corp lung de un picior. Femelele acestor două specii prezintă particularitatea de a fi ovipare: nu nasc pui vii, ci depun ouă, dar puii ieşiţi din ouă sunt hrăniţi cu laptele produs de glande mamare individuale, ce se deschid separat pe o anumită parte a abdomenului. Astfel, ele se reproduc la fel ca reptilele, dar îşi hrănesc puii cu lapte, la fel ca mamiferele.

Într-o zi, Godfrey, care se distingea printre vânătorii caravanei, a fost destul de fericit când zări şi trase într-un „iarri”, un fel de cangur cu o formă foarte sălbatică. Uşor rănit, acesta reuşi să fugă în tufărişurile din apropiere. Tânărul novice nu a fost deloc supărat, deoarece, dacă e să-l credem pe Tom Marix, mamiferul în cauză nu are valoare decât prin dificultatea ce este resimţită atunci când vrei să-l prinzi, şi nu prin proprietăţile lui comestibile. La fel se întâmplă şi cu un „bungari”, animal destul de mare, cu pielea negricioasă, care se

strecoară printre ramurile înalte întocmai marsupialilor, se agaţă de ele cu ghearele lui de pisică, balansându-şi coada lungă. Această fiinţă, în special nocturnă, se ascunde atât de îndemânatic între ramurile arborilor, încât e foarte greu să o zăreşti.

De exemplu, Tom Marix a făcut observaţia că un bungari este un vânat excelent, a cărui came, pregătită la proţap, este net superioară celei a cangurului. Şi că aveau de ce să regrete, deoarece era probabil ca exemplare bungari să nu mai fie întâlnite în apropierea deşertului. Evident, îndreptându-se spre vest, caravana va fi nevoită să se limiteze la propriile resurse.

Totuşi, în pofida dificultăţilor solului, Tom Marix a reuşit să menţină media regulamentară de douăsprezece-patrusprezece mile pe zi, medie stabilită de conducătorii expediţiei. Deşi temperatura era foarte ridicată – 30-35°C la umbră – oamenii o suportau destul de convenabil. În timpul zilei, este adevărat, se mai întâlneau câteva pâlcuri de arbori la poalele cărora se putea face tabără în condiţii acceptabile. De altfel, apa nu lipsea, cu toate că nu existau decât câteva firişoare în albia râurilor. Pe durata haltelor, care aveau loc regulat în intervalul ora nouă şi patru după-amiaza, oamenii şi animalele se odihneau suficient de pe urma marşurilor.

Ţinutul era nelocuit. Ultimele domenii fuseseră lăsate în urmă. Nici urmă de „paddocks” sau de ţarcuri, nici de numeroasele oi, pe care o iarbă scurtă şi uscată nu le-ar fi putut hrăni. Au fost întâlniţi, arareori, câţiva indigeni care se îndreptau spre staţiile ţinând de Overland Telegraf Line.

La 7 noiembrie, după-amiaza, Godfrey, care avansase cu o jumătate de milă înainte, reveni semnalând prezenţa unui om călare. Acesta mergea pe o potecă îngustă la poalele lanţului muntos Mac Donnell Ranges, a cărui bază este formată din cuarţ şi din gresie metamorfice. Zărind caravana, el se îndreptă în galop spre ea şi o ajunse într-un răstimp scurt.

Membrii expediţiei tocmai se aşezaseră sub un pâlc compus din câţiva eucalipţi piperniciţi, care abia dădeau umbră. În apropiere curgea un râuleţ, alimentat de izvoarele din lanţul central şi a căror apă fusese băută de rădăcinile eucalipţilor.

Godfrey îl conduse pe călăreţ la doamna Branican, care îi oferi mai întâi un pahar plin cu whisky, iar el se arătă foarte recunoscător de acest chilipir.

Era un alb australian, de aproape treizeci şi cinci de ani, unul dintre acei excelenţi călăreţi, obişnuiţi cu picăturile de ploaie, care alunecă pe pielea lor strălucitoare ca pe o tafta ceruită, cu soarele care nu mai are ce arde pe tenul lor foarte bronzat. Era un curier care-şi îndeplinea funcţia cu zel şi cu un umor deosebit, parcurgând districtele provinciei, distribuind scrisori, răspândind veştile de la o staţie la alta, cât şi în orăşelele împrăştiate la est sau la vest de linia telegrafică. Bărbatul revenea de la Emu Spring, post aflat pe panta meridională a Muntelui Bluff Ranges, după ce traversase regiunea ce se întinde până la masivul Mac Donnell.

Curierul, care aparţinea clasei „roughmen”, adică a oamenilor aspri, putea fi comparat cu genul băiat bun din vechiul serviciu poştal francez. Era deprins să rabde de foame şi de sete. Sigur pe sine, ştiind că va fi întâmpinat cordial peste tot unde s-ar opri, chiar şi atunci când nu ar fi avut nicio scrisoare în tolbă, hotărât, viguros, curajos, cu revolverul la centură, puşca în bandulieră, cu un cal rapid şi robust, el mergea zi şi noapte, fără să se teamă de întâlniri periculoase.

Doamnei Branican îi făcu plăcere să discute cu el, să-i ceară informaţii despre triburile aborigene, cu care intra des în contact.

Acest brav curier răspunse simplu şi cu amabilitate. El auzise vorbindu-se, ca toată lumea, despre catastrofa navei Franklin; totuşi, nu ştia că o expediţie, organizată de soţia lui John Branican, părăsise Adelaide pentru a explora regiunile centrale ale continentului australian. Doamna Branican îi mai spuse că, potrivit informaţiilor lui Harry Felton, căpitanul John era ţinut prizonier de paisprezece ani de membrii tribului Inda.

— Şi, în cursele dumneavoastră, aţi intrat vreodată în contact cu indigenii acestui trib?

— Nu, doamnă, deşi aceşti Inda s-au apropiat uneori de Terre Alexandra, răspunse curierul, şi am auzit adesea vorbindu-se despre ei.

— Puteţi să ne spuneţi unde se găsesc ei la ora actuală? întrebă Zach Fren.

— Cu aceşti nomazi, ar fi dificil… Un sezon, sunt aici, în altul, în altă parte…

— Dar ultimul loc în care au fost văzuţi?… reluă doamna Branican, insistând asupra acestei chestiuni.

— Pot să afirm, doamnă, răspunse curierul, că Inda erau, în urmă cu şase luni, în nord-vestul Australiei Orientale, pe malurile fluviului Fitzroy. Sunt teritoriile frecventate în mod obişnuit de populaţiile Tasmaniei. Mii de draci! Ştiţi că, pentru a ajunge pe aceste teritorii, trebuie să traversaţi deşerturile din centru şi din vest? Şi nu pot să vă spun la ce pericole vă expuneţi!… Oricum, cu energie şi curaj, se ajunge departe… Deci, asiguraţi-vă proviziile necesare şi drum bun, doamnă Branican!

Curierul acceptă încă un pahar mare cu whisky, şi chiar câteva cutii de conserve, pe care le strecură în desagă. Apoi, urcând pe cal, dispăru ocolind ultimul vârf al lanţului Mac Donnell Ranges.

După două zile, caravana depăşea marginea munţilor mai mici de înălţime ai acestui lanţ, dominat de piscul Muntelui Liebig. Ajunsese, în sfârşit, la limita deşertului, la o sută treizeci de mile, nord-vest, de Alice Spring.

Capitolul IX
Jurnalul doamnei Branican

Ceea ce ne vine în primul rând în minte, când spunem „deşert”, este Sahara, cu imensele ei întinderi de nisip, presărate ici şi colo cu oaze verzi şi răcoroase. Totuşi, regiunile centrale ale continentului australian nu au nimic în comun cu cele septentrionale din Africa, în afară de raritatea apei. „Apa stă la umbră”, spun indigenii, iar călătorul trebuie să rătăcească de la un puţ la altul, situate în majoritate la distanţe foarte mari unul de altul. Cu toate acestea, deşi nisipul, fie că se întinde în straturi, fie sub forma unor dune, acoperă în mare parte solul australian, care nu este total arid. Un peisaj compus din copăcei, tufe, la care se adaugă diverse floricele, sau din câţiva arbori ici şi colo, arbori de gumă, acacia sau eucalipţi, este mai puţin decepţionant decât nuditatea Saharei. Dar aceşti arbori, aceşti copăcei şi tufe nu furnizează nici fructe, nici frunze comestibile caravanelor, care sunt obligate să care propriile provizii de hrană, iar în mijlocul acestor zone pustii viaţa animală abia e reprezentată de zborul păsărilor în trecere.

Doamna Branican ţinea cu o regularitate şi o exactitate

perfecte un jurnal de călătorie. Câteva pasaje din acest jurnal ne vor dezvălui, mai clar decât o simplă relatare, incidentele acestei călătorii atât de grele. Ele vor ilustra mai bine, de asemenea, starea sufletească impetuoasă a lui Dolly, hotărârea ei în mijlocul atâtor încercări, tenacitatea sa de nezdruncinat în a nu-şi pierde speranţa, chiar şi atunci când va sosi momentul în care însoţitorii ei îşi vor pierde nădejdea. Vom vedea, în sfârşit, de ce este capabilă o femeie, când se dedică împlinirii unei datorii.

10 noiembrie – La ora patru dimineaţa, am părăsit tabăra ridicată la poalele Muntelui Liebig. Curierul ne-a dat nişte informaţii preţioase. Ele concordă cu cele ale bietului Felton. Da, tribul Inda trebuie căutat în nord-vest, şi mai ales pe malurile fluviului Fitzroy. Aproape opt sute de mile de parcurs!… Le vom străbate. Voi ajunge, chiar de-ar fi să ajung singură şi să devin prizoniera acestui trib. Cel puţin, voi fi alături de John!

Ne îndreptăm spre nord-vest, aproape pe aceeaşi rută a colonelului Warburton. Itinerarul nostru va fi puţin asemănător cu al său până la fluviul Fitzroy. Putem, oare, să nu trecem prin aceleaşi încercări ca şi el, să nu lăsăm în urmă câţiva dintre însoţitorii noştri, morţi de extenuare? Din nefericire, circumstanţele sunt mai puţin favorabile. Colonelul Warburton a părăsit Alice Spring în luna aprilie, ceea ce ar însemna luna octombrie în America de Nord, adică spre sfârşitul sezonului cald. În schimb, caravana noastră a plecat din Alice Spring la sfârşitul lui octombrie, şi suntem în noiembrie, mai exact la începutul verii australiene. Astfel, temperatura este deja excesivă, 35°C la umbră, când există umbră. Şi aşteptăm cu speranţă ca un nor să acopere soarele, ca un pâlc de arbori să ne ofere un adăpost…

Ritmul de mers adoptat de Tom Marix este foarte practic. Durata şi orele etapelor sunt, de asemenea, bine stabilite. Între patru şi opt ore dimineaţa, prima etapă, apoi haltă până la ora patru. A doua etapă de patru-opt ore seara, şi odihnă întreaga noapte. Evităm astfel să mergem în miezul zilei, foarte torid. Dar cât timp pierdut! Câte întârzieri! Admiţând că nu vom da peste niciun obstacol, abia în trei luni vom ajunge pe malurile fluviului Fitzroy…

Sunt foarte mulţumită de serviciile lui Tom Marix. Zach Fren şi el sunt doi oameni hotărâţi, pe care pot conta în toate

împrejurările.

Godfrey mă înspăimântă prin firea lui pasională. Este mereu înaintea caravanei şi adesea îl pierdem din vedere. Îl ţin cu greu lângă mine şi totuşi copilul acesta mă iubeşte ca şi cum ar fi fiul meu. Tom Marix i-a făcut observaţii despre îndrăzneala lui. Sper că va ţine cont de ele.

Aflat aproape întotdeauna înapoia caravanei, Len Burker pare să caute mai degrabă compania negrilor din escortă decât pe cea a albilor. El le cunoaşte de mult – primilor – gusturile, instinctele, obişnuinţele. Când întâlnim indigeni, ne este foarte folositor, deoarece le vorbeşte destul de bine limba pentru a-i înţelege şi a fi înţeles. Poate că soţul sărmanei mele Jane s-a schimbat mult, dar mi-e teamă!… Privirea i-a rămas aceeaşi, una dintre acele priviri nesincere, care îţi ocolesc ochii…

noiembrie – Nu s-a întâmplat nimic nou în timpul ultimelor trei zile. Ce îmbărbătare şi consolare simt văzând-o pe Jane aproape de mine! Cât de mult vorbim în chibitca noastră, unde ne-am închis amândouă! I-am împărtăşit credinţa mea lui Jane şi ea nu se mai îndoieşte că-l voi găsi pe John! Dar săraca femeie este mereu tristă. Nu o mai presez deloc cu întrebări despre trecutul ei, din ziua în care Len Burker a forţat-o să-l urmeze în Australia. Înţeleg că ea nu poate să se dezvăluie în întregime. Uneori mi se pare că va face nişte mărturisiri… Bănuiesc că Len Burker o urmăreşte… Când îl zăreşte, când se apropie, atitudinea ei se schimbă, trăsăturile feţei i se înăspresc… Lui Jane îi este frică… Am convingerea că omul acesta o domină şi că, la un gest al lui, ea l-ar însoţi la capătul lumii.

Jane pare să simtă o afecţiune pentru Godfrey; şi totuşi, atunci când acest copil drag vine în apropierea chibitcei noastre pentru a ne vorbi, ea nu îndrăzneşte să-i adreseze vreun cuvânt, nici măcar să-i răspundă… Ochii ei privesc în altă parte, îşi coboară capul… Ca şi cum ar suferi în prezenţa lui.

Astăzi, traversăm o câmpie întinsă şi mlăştinoasă în timpul etapei de dimineaţă. Pot fi observate aici câteva băltoace, cu o apă sălcie, aproape sărată. Tom Marix ne spune că mlaştinile în cauză sunt rămăşiţele unor lacuri vechi, care comunicau odinioară cu lacurile Eyre şi Torrens pentru a forma o mare, divizând în două continentul. Din fericire, am reuşit să ne facem provizii de apă la halta din ajun, iar cămilele noastre şi-au potolit setea din plin.

Se pare că multe dintre aceste lagune există nu numai în zonele accidentate ale solului, dar şi în mijlocul regiunilor mai înalte.

Terenul este umed, iar picioarele cămilelor lasă să se întrevadă pe alocuri un noroi vâscos, după ce au zdrobit stratul salin, care acoperă băltoacele. Uneori, crusta rezistă mai mult la presiune şi, atunci când piciorul se înfundă brusc în ea, ţâşneşte un jet de nămol lichid.

Străbatem cu greu aceste mlaştini, care se întind pe o distanţă de zeci de mile spre nord-vest.

Am întâlnit deja şerpi de la plecarea noastră din Adelaide. Sunt destul de răspândiţi în Australia, şi în număr foarte mare la suprafaţa acestor lagune, presărate cu tufăriş şi arbuşti. Unul dintre oamenii noştri din escortă chiar a fost muşcat de o astfel de reptilă veninoasă, lungă de cel puţin trei picioare, de culoare brună şi al cărei nume ştiinţific este, mi s-a spus, Trimesurus ikaheca. Tom Marix a cauterizat imediat rana cu un vârf de pudră presărată pe braţul inflamat al acestui om. El – este un alb – n-a scos nici măcar un strigăt. I-am ţinut braţul în timpul operaţiei. Mi-a mulţumit. I-am oferit un supliment de whisky. Cred că rana i se va vindeca şi nu vor exista probleme.

Trebuie să fim atenţi unde punem piciorul. A fi cocoţat pe o cămilă nu înseamnă că eşti la adăpost de aceşti şerpi. Mi-e teamă mereu ca Godfrey să nu comită vreo imprudenţă şi tremur de îngrijorare, atunci când îi aud pe negri strigând: „Vin'dohe!”, cuvânt din limba indigenă, ce poate fi tradus prin „şarpe”.

La venirea serii, când am instalat corturile pentru noapte, doi dintre indigenii noştri au ucis încă o reptilă, cu o lungime destul de mare. Tom Marix spune că dintre cele două sferturi de şerpi veninoşi, care mişună în Australia, doar în cazul a cinci specii veninul este periculos pentru om. Şarpele care tocmai a fost ucis măsoară douăsprezece picioare lungime. Este un fel de boa. Australienii noştri au vrut să-l pregătească pentru masa de seară, l-am lăsat să o facă.

Iată cum l-au gătit:

După ce a fost făcută o gaură în nisip, un indigen a băgat înăuntru nişte pietre, încălzite în prealabil, în mijlocul unui jar, peste ele fiind întinse frunze frumos mirositoare. Cu capul şi coada tăiate, şarpele a fost aşezat pe aceste pietre şi acoperit

cu frunze de acelaşi gen, apoi totul fiind astupat cu un strat de pământ tasat, destul de gros pentru ca vaporii emanaţi de căldura pietrelor încinse să nu răzbată afară.

Asistăm la această operaţie culinară, nu fără un anumit dezgust; dar atunci când şarpele, gătit suficient, a fost scos din acest cuptor improvizat, trebuie să spun că aroma cărnii era destul de delicioasă. Nici Jane, nici eu nu am vrut să gustăm, deşi Tom Marix ne-a asigurat că în cazul acestor reptile carnea este destul de insipidă, dar că ficatul lor e considerat a fi dintre cele mai savuroase.

— Îl putem compara, zise el, cu ce poate fi mai fin, de fapt, la un vânat şi în special cu găinuşa-de-alun sau ierunca.

— Ierunca!… Bine… Oh!… Foarte bine!… E delicioasă ierunca! strigă Jos Meritt.

Şi după ce a fost servit cu o bucată mică de ficat, el a cerut una mai mare, pe care o devoră apoi în întregime. Ce aţi vrea? O lipsă de fasoane tipic britanică.

Cât despre Gin Ghi, el nu se lăsă rugat. După ce a degustat cu lăcomie o halcă mare şi fumegândă din carnea de şarpe, a exclamat plin de încântare, nu fără un lung suspin de regret:

— Ai-ia! Cu câteva stridii Ning Po şi o sticlă cu vin Tao Ching, te-ai crede la hotelul Tai Chung Yuan!

Şi Gin Ghi a vrut să-mi spună că la Pekin se afla faimoasa prăvălie de ceai Arcul de fier.

învingându-şi dezgustul, Godfrey şi Zach luară şi ei câteva bucăţele din carnea de şarpe. După părerea lor, era foarte comestibilă. Am preferat să-i cred pe cuvânt.

Trebuie spus că reptila a fost devorată în întregime de indigenii escortei. Nu lăsară să se piardă nici măcar puţina grăsime rămasă în urma preparării nevertebratului.

Pe durata nopţii, somnul ne-a fost tulburat de urlete sinistre, care se auzeau de la o anumită distanţă. Era o haită de câini Dingo, care pot fi numiţi şi şacalii din Australia, deoarece sunt o corcitură între câine şi lup. Un Dingo are o blană de culoare gălbuie sau roşie spre cafeniu-închis, şi o coadă lungă, foarte stufoasă. Din fericire, aceste sălbăticiuni se mărginiră doar să urle şi nu atacară tabăra. În număr foarte mare, ar putea fi primejdioşi.

19 noiembrie – Căldura este din ce în ce mai copleşitoare, iar râurile pe care le întâlnim încă sunt aproape secate în întregime.

Este nevoie să săpăm în albia lor, dacă vrem să găsim apă cu care să ne umplem butoaiele. Încă puţin, şi nu vom mai putea conta decât pe puţuri; râurile aproape că au dispărut.

Sunt obligată să recunosc că există o antipatie cu adevărat inexplicabilă, am putea spune chiar instinctivă, între Len Burker şi Godfrey. Nu şi-au adresat niciodată vreun cuvânt. Este sigur că se evită amândoi cu obstinaţie.

Într-o zi, am discutat despre asta cu Godfrey.

— Nu-ţi prea place Len Burker? l-am întrebat eu.

— Nu, doamnă Dolly, mi-a răspuns el, şi nu-mi cereţi să o fac…

— Dar este aliat cu familia mea, am reluat eu. E ruda mea, Godfrey, şi fiindcă mă iubeşti…

— Doamnă Dolly, vă iubesc, dar pe el nu-l voi agrea niciodată.

Dragul Godfrey, care este deci presentimentul, motivul secret, care îl determină să vorbească aşa?

27 noiembrie – Astăzi se întinde în faţa noastră spaţii vaste, imense câmpii monotone, acoperite cu ierburi din genul Spinifex. Este o iarbă spinoasă, numită pe bună dreptate „iarbă porc-spinos”. Uneori trebuie să circulăm printre tufe care se ridică până la cinci picioare deasupra solului, şi ale căror ţepi riscă să ne rănească animalele. Deja, vlăstarii ierburilor Spinifex au început să capete acea culoare specifică, fapt ce ne arată că ei sunt improprii alimentaţiei animalelor. Atunci când aceste mlădiţe sunt încă verzi sau galbene, cămilele nu refuză să le consume. Dar acum nu mai este cazul şi ele se feresc să nu le atingă în timpul mersului.

În aceste condiţii, mersul devine extrem de greoi. Este un adevărat test de răbdare, întrucât trebuie să străbatem sute de mile în mijlocul acestor câmpii cu Spinifex. Este arbustul deşertului, singurul care poate vegeta în teritoriile aride din centrul Australiei.

Temperatura creşte neîncetat, umbra lipseşte peste tot. Oamenii care merg pe jos suferă de pe urma temperaturii excesive. S-ar putea crede, oare, că, aşa cum a constatat colonelul Warburton, cu cinci luni mai devreme, termometrul cobora uneori mult sub zero grade şi că râurile erau captive sub un strat de gheaţă gros de un deget?

Râurile se înmulţesc în această perioadă; dar, în prezent, oricât de mare ar fi adâncimea la care se sapă în albia lor, nu se

va găsi niciun strop de apă.
Tom Marix a dat ordin oamenilor călări din escortă să facă din când în când schimb cu cei care merg pe jos. Această măsură a fost luată în scopul de a da satisfacţie cererilor venite din partea negrilor. Văd cu regret că Len Burker a devenit purtătorul lor de cuvânt în această împrejurare. Cu siguranţă, aceşti oameni sunt de plâns: le este foarte greu să meargă desculţi prin mijlocul tufelor spinoase, sub o temperatură dificil de suportat, chiar şi seara, chiar şi dimineaţa. În orice caz, nu din cauza lui Len Burker sunt invidioşi negrii pe escuada albilor. El se amestecă în ce nu-l priveşte. Îl rog să ia în seamă asta.
— Ceea ce fac, Dolly, îmi spune el, este în interesul comun.
— Vreau să cred asta, replic eu.
— Este important să repartizăm corect sarcinile…
— Lasă-mi mie această grijă, domnule Burker, interveni în discuţie Tom Marix. Voi lua măsurile necesare.
Văd bine că Len Burker se retrage cu un dispreţ inabil deghizat, aruncându-ne o privire piezişă. Jane a zărit-o, în momentul în care ochii soţului s-au fixat asupra ei, iar biata femeie şi-a întors capul.
Tom Marix îmi promite că va face tot ceea ce depinde de el, astfel încât oamenii din escortă, albi sau negri, să nu mai aibă de ce se plânge.
5 decembrie – în timpul haltelor noastre, avem mult de furcă din cauza furnicilor albe. Aceste insecte ne asaltează cu zecile de mii.
Invizibile sub nisipul fin, este de ajuns o presiune exercitată de picior pentru a ieşi la suprafaţă.
— Am pielea dură şi tare ca talpa, îmi spune Zach Fren, o adevărată piele de rechin, şi totuşi aceste bestii blestemate i-au venit de hac!
Adevărul este că pielea animalelor nu este destul de groasă pentru a rezista la muşcătura mandibulelor furnicilor albe. Nu mai putem să ne întindem pe pământ, fără a fi imediat acoperiţi de ele. Pentru a scăpa de aceste insecte, ar trebui să ne expunem razelor soarelui, a căror arşiţă nu o pot suporta. Dar nu ar însemna decât să schimbăm un rău cu un altul.
Cel dintre noi, care pare să fie mai puţin maltratat de aceste furnici, este chinezul. Este prea leneş pentru ca supărătoarele pişcături să triumfe asupra indolenţei sale? Nu ştiu. Dar în timp

ce noi schimbăm locul, scuturându-ne, pe jumătate furioşi, privilegiatul Gin Ghi, întins la umbra unei tufe de Spinifex, rămâne nemişcat şi doarme liniştit, ca şi cum aceste insecte malefice s-ar feri de pielea lui galbenă.

În plus, Jos Meritt se arată la fel de răbdător ca servitorul lui. Deşi corpul său lung oferă acestor asediatori un vast câmp de devorat, el nu se plânge. Cu o mişcare regulată şi reflexă, braţele lui se ridică, apoi cad şi zdrobesc maşinal mii de furnici, mulţumindu-se să-şi spună, privindu-şi servitorul nepăsător la muşcături: „Aceşti chinezi sunt într-adevăr nişte fiinţe excepţionale, favorizate de natură.”

— Gin Ghi?…

— Da, stăpâne Jos.

— Ar trebui să facem schimb de piele?…

— Bucuros, răspunse chinezul, dacă, în acelaşi timp, ne-am schimba şi condiţia.

— Bine!… Oh!… Foarte bine! Dar pentru a face această schimbare a pielii, ar trebui mai întâi să fie jupuit unul dintre noi, şi tu vei fi primul…

— Vom mai discuta despre asta la a treia Lună, răspunse Gin Ghi.

Şi adormi iar până la a cincea trezie, pentru a folosi poeticul său limbaj, adică până în momentul în care caravana repomi la drum.

10 decembrie – Acest supliciu nu încetă decât după ce Tom Marix dădu semnalul de plecare. Bine că furnicile nu au intenţionat să se caţere pe picioarele cămilelor. Cât despre cei ce merg pe jos, ei nu au scăpat total de aceste insuportabile insecte.

Mai mult, în timpul mersului nu ne expunem atacurilor unor inamici de alt gen, şi nu mai puţin dezagreabili, ţânţarii, care constituie unul dintre cele mai de temut flageluri din Australia. Din cauza înţepăturilor lor, mai ales în sezonul ploios, animalele, ca şi cum ar fi atinse de o epidemie, slăbesc, se sting încet, chiar mor, fără să poată fi salvate.

Şi totuşi, cât n-am da noi să fim acum în sezonul ploilor? Nu reprezintă nimic, într-adevăr, acest flagel al furnicilor şi al ţânţarilor, pe lângă torturile setei, provocate de căldurile din luna decembrie australiană. Lipsa apei duce, în cele din urmă, la pierderea tuturor facultăţilor mintale, a forţei fizice. Şi iată că

rezervele noastre sunt pe cale să se epuizeze, şi butoaiele să sune a gol! După ce au fost umplute la ultimul râu, ceea ce mai conţin acum nu este decât un lichid încălzit, gros, tulburat de zdruncinături, insuficient pentru a potoli setea. Situaţia noastră va semăna curând cu cea a cazangiilor arabi la bordul steamer-elor ce traversează Marea Roşie: nefericiţii cad pe jumătate leşinaţi în faţa cazanelor încinse.

Ceea ce nu este mai puţin alarmant e că bietele cămile încep să se târască, în loc să păstreze acel ritm de mers specific lor. Gâturile li se întind spre orizontul conturat în latul şi în lungul câmpiei netede, fără denivelări ale solului, fără ondulări de teren. Mereu imensa stepă, acoperită de arida iarbă Spinifex, ale cărei rădăcini adânci sunt înfipte în nisip. Nu se zăreşte niciun arbore, niciun indiciu prin intermediul căruia să recunoaştem prezenţa unui puţ sau al unui izvor.

16 decembrie – în două etape, caravana noastră nu a depăşit astăzi nouă mile. În rest, de câteva zile am constatat că media noastră de mers a scăzut simţitor. În pofida robusteţii lor, animalele avansează lent, mai ales cele care transportă materialul.

Tom Marix devine furios, atunci când vede oamenii oprindu-se brusc, înainte ca el să fi dat semnalul pentru haltă. Se apropie de cămilele de povară şi le loveşte cu cravaşa, însă asta nu are niciun efect asupra pielei acestor animale rustice.

Fapt ce-l determină pe Jos Meritt să spună, cu calmul său specific, care-l caracterizeză în orice împrejurare:

— Bine!… Oh!… Foarte bine, domnule Marix. Dar vă dau un sfat bun: nu cămila trebuie lovită, ci cămilarul.

Şi, desigur, Tom Marix era gata să-i urmeze sfatul, dacă nu aş fi intervenit eu să-l împiedic. Trebuie să avem grijă ca, pe lângă oboseala resimţită de oamenii noştri, să nu alăturăm rele tratamente. Unii dintre ei ar dezerta până la urmă. Mi-e teamă să nu se întâmple asta, mai ales dacă ideea le-ar veni negrilor din escortă, deşi Tom Marix mă linişteşte mereu în această privinţă.

17-27 decembrie – Călătoria continuă în aceste condiţii, în timpul primelor zile ale săptămânii, vremea se schimbă cu vântul care începe să bată mai tare. Câţiva nori s-au arătat la nord, sub forma unor volute rotunjite. Seamănă cu nişte bombe mari, pe care o scânteie ar fi de ajuns să le facă să explodeze.

În ziua de 23, scânteia a ţâşnit şi un fulger a traversat cerul. Bubuiturile stridente ale trăsnetului s-au produs cu o intensitate rară, dar fără să fie urmate de un uruit prelung, pe care ecoul să-l trimită înapoi în acest ţinut muntos. În acelaşi timp, curenţii atmosferici s-au dezlănţuit cu o asemenea violenţă, încât abia am putut să stăpânim animalele. A trebuit chiar să coborâm de pe ele şi să ne întindem pe sol. Zach Fren, Godfrey, Tom Marix şi Len Burker s-au străduit din răsputeri să ne protejeze chibitca împotriva rafalelor puternice. Cât de a campa sub astfel de asalturi, să ne înălţăm corturile între tufele de Spinifex, a fost imposibil să ne gândim la asta. Într-o clipă, tot materialul ar fi fost împrăştiat, deteriorat.

— Asta nu e nimic, spuse Zach Fren frecându-şi mâinile. E doar începutul furtunii.

— Trăiască furtuna, dacă aduce apă! strigă Godfrey.

Godfrey avea dreptate: apă! apă! este strigătul nostru… Dar va ploua?… Totul stătea în acest verb?… Da, în el se afla nodul strâns, deoarece o ploaie abundentă ar fi fost pentru noi mana deşertului. Din nefericire, aerul era atât de uscat – recunoşteam asta după intervalul scurt dintre trăsnete – încât apa din nori putea rămâne în stare de vapori şi să nu se transforme în ploaie. Şi totuşi, ne era greu să ne imaginăm o furtună şi mai violentă, un schimb mai asurzitor de detunături şi de fulgere.

Am putut observa atunci ceea ce mi se spusese despre comportamentul aborigenilor australieni în prezenţa acestor meteori. Ei nu se tem că ar putea fi trăsniţi, nu închid ochii în faţa fulgerului, nu tremură la bubuitul trăsnetelor. Într-adevăr, negrii din escortă scoteau nişte exclamaţii de bucurie. Nu păreau deloc impresionaţi fizic aşa cum sunt celelalte fiinţe vii, atunci când atmosfera este încărcată de electricitate, în momentul în care acest fluid se manifestă sfâşiind norii în tăriile cerului înflăcărat.

Negreşit, sistemul nervos este puţin sensibil la aceste fiinţe primitive. În fond, probabil că ei văd în această furtună un posibil potop, supliciul lui Tantal în toată asprimea lui.

— Doamnă Dolly… doamnă Dolly, îmi zicea Godfrey, deasupra capului nostru se află totuşi apă, apă pură, apă din cer! Iată cum străpung fulgerele norii, şi nu cade nimic!

— Puţină răbdare, copilul meu, i-am răspuns eu, să nu ne pierdem speranţa…

— Da, spuse Zach Fren, norii se măresc şi în acelaşi timp scad în volum. Ah! dacă vântul ar înceta, tot acest vacarm s-ar transforma în cataracte!

De fapt, ceea ce ne inducea cel mai mult teamă era faptul ca uraganul să nu ducă toată această masă de vapori spre sud, fără să verse asupra noastră nicio picătură de apă…

Spre ora trei după-amiază, se părea că orizontul începea să se degajeze spre nord, că furtuna urma să înceteze în curând. Avea să fie o cruntă decepţie pentru noi!

— Bine!… Oh!… Foarte bine!

Jos Meritt tocmai îşi lansase exclamaţia lui obişnuită. Niciodată locuţiunea aceasta aprobativă nu a fost mai justificată. Cu mâna întinsă, englezul nostru constată că ea se udase cu câteva picături mari de apă.

Potopul nu se lăsă aşteptat. A trebuit să ne adăpostim sub mantalele de piele. Apoi, fără să pierdem un minut, toate recipientele pe care le aveam în dotare au fost puse pe pământ, astfel încât să primească binemeritata aversă. Au fost întinse chiar şi cuverturi, pături, rufărie, tot ce putea fi stors după ce era îmbibat cu apă, fapt ce va ajuta animalele să-şi potolească setea.

De altfel, nu trecu o oră şi cămilele au fost primele care şi-au potolit setea. Se formaseră rapid râuleţe şi mici torente între tufele de Spinifex. Câmpia ameninţa să se transforme într-o mlaştină vastă. Era apă, chiar pentru toată lumea. Ne-am delectat fericiţi cu această sursă abundentă, pe care pământul uscat avea să o absoarbă întocmai unui burete şi pe care soarele, ce reapărea la orizont, avea să-i vaporizeze curând ultimele lacrimi.

În sfârşit, ne asigurasem pentru câteva zile cu o rezervă de apă importantă şi binevenită. Puteam să ne reluăm etapele zilnice, cu oamenii întremaţi şi cu animalele gata de pornit la drum. Butoaiele fuseseră umplute până la buză. Tot ceea ce era etanş fusese folosit ca recipient. Cât despre cămile, au avut grijă să-şi umple buzunarul interior, cu care le-a înzestrat natura şi din care aveau să-şi procure apă o anumită perioadă. Şi am putea fi chiar surprinşi, deoarece acest buzunar conţine aproape cincisprezece galoane.

Din nefericire, furtunile care udă suprafaţa continentului australian sunt rare, cel puţin în această perioadă a anului, când

căldura estivală este în toi. Este deci o eventualitate favorabilă, pe care ar fi imprudent să se conteze pentru viitor. Furtuna durase mai puţin de trei ore, iar albia încinsă a râurilor avea să absoarbă curând apa căzută din cer. Este adevărat, puţurile vor profita într-o măsură mai mare de lichidul preţios şi nutream speranţa ca furtuna să nu fi fost doar locală, să fi udat măcar câteva sute de mile din câmpia australiană.

decembrie – în aceste împrejurări, şi urmând îndeaproape itinerarul colonelului Warburton, am ajuns, fără noi incidente, la Waterloo Spring, la o sută patruzeci de mile de Muntele Liebig. Expediţia noastră atingea astfel gradul douăzeci şi şase longitudine, relevat pe hartă de Tom Marix şi Godfrey. Ea tocmai trecuse dincolo de limita convenţională, stabilită printr-o direcţie rectilinie, trasată de la sud la nord, între provinciile învecinate şi această vastă porţiune a continentului care poartă numele Australia Occidentală.

Capitolul X
Alte câteva extrase

Waterloo Spring nu este câtuşi de puţin un cătun, nici măcar un orăşel. Câteva corturi de indigeni, abandonate în acest moment, nimic mai mult. Nomazii nu se opresc aici decât în perioada în care sezonul ploios alimentează cursurile de apă din regiune, fapt ce le permite să se stabilească în zonă un anumit timp. Waterloo nu-şi justifică în niciun fel adăugarea cuvântului „spring”, comun tuturor staţiilor din deşert. La suprafaţa solului nu ţâşneşte niciun izvor şi, aşa cum s-a spus, dacă în Sahara pot fi întâlnite oaze răcoroase, la adăpostul arborilor, unde se găseşte apă curentă, în van le-am căuta în deşertul australian.

Aceasta este observaţia consemnată în jurnalul doamnei Branican, din care vor mai fi reproduse câteva extrase. Mai mult decât cea mai precisă descriere, ele înlesnesc cunoaşterea ţinutului, arată în toată grozăvia lor încercările rezervate îndrăzneţilor care se aventurează aici. Permit, de asemenea, să fie apreciate forţa morală, dârzenia deosebită a autorului lor, hotărârea nestrămutată de a-şi atinge scopul, cu preţul oricăror sacrificii.

decembrie – Trebuie să rămânem două zile la Waterloo

Spring. Aceste întârzieri mă descumpănesc, când mă gândesc la distanţa ce ne separă de valea în care curge fluviul Fitzroy. Şi putem şti, oare, dacă nu va fi nevoie să căutăm dincolo de această vale tribul Inda? Din ziua în care Harry Felton l-a părăsit, ce existenţă a dus bietul meu John?… Indigenii nu s-au răzbunat pe el, din cauza fugii însoţitorului său?… Nu trebuie să mă gândesc la asta… Acest gând m-ar ucide!…

Zach Fren încearcă să mă liniştească.

„întrucât căpitanul John şi Harry Felton au fost atâţia ani prizonierii acestor Inda, îmi spunea el, înseamnă că indigenii în cauză au avut interes să-i păstreze. Harry Felton v-a făcut să înţelegeţi asta, doamnă. Aceşti indigeni au recunoscut în căpitan un şef alb de mare valoare şi aşteaptă în continuare ocazia de a-l preda în schimbul unei răscumpărări conforme cu importanţa lui. În opinia mea, fuga însoţitorului său nu trebuie să fi înrăutăţit situaţia căpitanului John.”

Să dea Dumnezeu să fie aşa!

decembrie – Astăzi se încheie anul 1890. În urmă cu cincisprezece ani, nava Franklin pleca din portul San Diego… Cincisprezece ani!… Şi caravana noastră a părăsit Adelaide doar de patru luni şi cinci zile! Cum se va sfârşi, oare, anul acesta, care debutează pentru noi în deşert?

ianuarie – însoţitorii mei nu au vrut să treacă această zi fără să-mi ureze toate cele bune odată cu intrarea în noul an. Draga mea Jane m-a îmbrăţişat, cuprinsă de cea mai vie emoţie, şi am ţinut-o îndelung în braţe. Zach Fren şi Tom Marix au dorit să-mi strângă mâna. Ştiu că am în ei doi prieteni care şi-ar da şi viaţa pentru mine. Toţi oamenii noştri m-au înconjurat cu simpatie, adresându-mi calde felicitări. Spun toţi, totuşi cu excepţia negrilor din escortă, a căror nemulţumire se manifestă cu fiecare ocazie. Este clar că Tom Marix îi stăpâneşte cu greutate.

Len Burker mi-a vorbit cu răceala lui obişnuită, asigurându-mă de succesul expediţiei. Este sigur că ne vom atinge ţelul. Totuşi, el se întreabă dacă e bine să ne îndreptăm spre fluviul Fitzroy. După părerea lui, Inda sunt nişte nomazi ce pot fi întâlniţi cel mai frecvent în regiunile vecine cu statul Queensland, adică în estul continentului. Este adevărat, a adăugat el, că ne îndreptăm spre locul unde Harry Felton l-a lăsat pe căpitanul său… dar cine ne poate asigura că tribul Inda nu a plecat spre alte zone… etc.

Toate acestea le-a spus pe acel ton care nu inspiră încredere, acel ton pe care unii oameni îl folosesc când vorbesc fără să te privească.

Dar Godfrey a fost cel care mi-a atras cel mai mult atenţia. El a făcut un buchet din acele mici flori ce cresc între tufele de Spiniflex. Mi le-a oferit cu atâta graţie, mi-a spus nişte cuvinte atât de tandre, că mi-au dat lacrimile. Cum l-am mai îmbrăţişat, pe Godfrey al meu, şi cum sărutările lui răspundeau alor mele… De ce mă gândesc mereu că micul meu Wat ar putea avea vârsta lui… că ar putea fi bun la fel ca el…

Jane se afla acolo… Era atât de emoţionată şi devenise foarte palidă în prezenţa lui Godfrey… Am crezut că-şi va pierde cunoştinţa. Dar s-a stăpânit, şi soţul ei a luat-o cu el… N-am îndrăznit să o reţin.

Apoi, în acea zi, am pornit iar la drum, la ora patru seara, pe un cer acoperit de nori. Căldura era puţin mai suportabilă. Cămilele de transport şi de povară, odihnite suficient după oboseala acumulată, au mers cu un pas mai vioi. Ba chiar a trebuit să fie moderate, astfel încât oamenii care mergeau pe jos să le poată urma.

15 ianuarie – Timp de câteva zile, am păstrat acest ritm de mers rapid. De două sau de trei ori, au mai căzut câteva ploi abundente. Nu am suferit de sete, iar rezerva noastră a fost refăcută complet. Problema apei este cea mai grea dintre toate, dar şi cea cea mai înspăimântătoare, atunci când este vorba de o călătorie prin mijlocul acestor deşeturi. Solicită o preocupare constantă. Într-adevăr, puţurile par să fie rare pe itinerarul pe care-l urmăm. Colonelul Warburton l-a cunoscut foarte bine în timpul călătoriei lui, care s-a încheiat pe coasta de vest a Tasmaniei.

De acum înainte ne bazăm doar pe proviziile noastre. Nu trebuie să contăm pe randamentul vânătorii. Vânatul lipseşte în aceste zone pustii şi aride. Abia zărim câteva stoluri de porumbei, de care nu ne putem apropia. Ei nu se odihnesc între tufele de Spinifex decât după un zbor lung, când aripile nu mai au forţa să-i susţină în aer. Totuşi, alimentaţia noastră este asigurată pentru câteva luni şi, în această privinţă, sunt liniştită. Zach Fren veghează scrupulos ca hrana – conserve, făină, ceai, cafea – să fie distribuită metodic şi cu regularitate. Chiar şi noi urmăm acelaşi regim, nu există nicio excepţie, pentru nimeni.

Negrii din escortă nu se pot plânge că suntem mai bine trataţi decât ei.

Ici şi colo zboară, de asemenea, câteva vrăbii, rătăcite la suprafaţa acestor regiuni; dar nu merită să ne obosim în a le urmări.

Şi mereu aceleaşi furnici albe, cu zecile de mii, care ne fac atât de dureroase haltele. Cât despre ţânţari, ţinutul este prea secetos pentru a fi jenaţi de înţepăturile lor. „îi vom reîntâlni în zonele mai umede”, a precizat Tom Marix. Ei bine, va mai trebui să le suportăm o vreme pişcăturile. Şi să plătim scump apa care îi atrage.

Am ajuns la Mary Spring, optzeci de mile de Waterloo, în ziua de 23 ianuarie.

Un pâlc de arbori piperniciţi se înalţă în acest loc. Sunt nişte eucalipţi care au epuizat tot lichidul din sol şi sunt pe jumătate ofiliţi.

— Frunzele lor atârnă ca nişte limbi uscate de sete, spune Godfrey.

Şi comparaţia este foarte adevărată.

Observ că tânărul acesta, energic şi hotărât, nu a pierdut nimic din veselia vârstei lui. Sănătatea nu îi este afectată de vreo disfuncţie, cel puţin aşa cred, deoarece se află în perioada în care adolescentul e în formare. Şi această asemănare uimitoare, care mă tulbură… Este aceeaşi privire, când ochii lui mă privesc; aceleaşi intonaţii, când îmi vorbeşte… Şi are un fel de a rosti cuvintele, de a-şi exprima gândurile, care îmi aminteşte de bietul meu John!

Într-o zi, am vrut să-i atrag atenţia lui Len Burker asupra acestei particularităţi.

— Dar nu, Dolly, mi-a răspuns el, e o simplă închipuire din partea ta. Îţi mărturisesc sincer că nu sunt uimit deloc de această asemănare. În opinia mea, ea nu există decât în imaginaţia ta. În fond, prea puţin contează, şi dacă din acest motiv eşti interesată de el…

— Nu, Len, am replicat eu, dacă am simţit o afecţiune aparte pentru Godfrey, este din cauză că l-am văzut preocupat de ceea ce reprezintă unicul scop al vieţii mele… să-l găsesc şi să-l salvez pe John. M-a rugat stăruitor să-l iau cu mine şi, mişcată de insistenţele lui, am fost de acord. Şi apoi, este unul dintre copiii mei din San Diego, unul dintre acele sărmane fiinţe fără

familie, care au fost crescute la Wat House… Godfrey e ca un frate al micului meu Wat…

— Ştiu… ştiu, Dolly, a replicat Len Burker, şi te înţeleg într-o anumită măsură. Să dea Dumnezeu să nu regreţi un act în urma căruia sensibilitatea ta să fie afectată mai mult decât raţiunea.

— Nu-mi place să te aud vorbind aşa, Len Burker, am continuat eu caustic. Asemenea observaţii mă rănesc. Ce ai să-i reproşezi lui Godfrey?…

— Oh! Nimic… nimic deocamdată. Dar, cine ştie… mai târziu, nu va abuza de afecţiunea ta puţin prea pronunţată în privinţa lui?… Un copil găsit… nu se ştie de unde vine… cine este… ce sânge îi curge prin vene…

— Este sângele unor oameni demni şi oneşti! i-am răspuns eu, aproape strigând. La bordul pachebotului Brisbane, era iubit de toţi, de şefii şi de camarazii lui, şi, aşa cum mi-a spus căpitanul, lui Godfrey nu i s-a reproşat niciodată nimic! Zach Fren, care-l cunoaşte, îl apreciază la fel ca mine! Dar spune-mi, Len Burker, de ce nu îţi place acest copil?

— Eu… Dolly!… îmi place şi nu-mi place… Mi-e indiferent, asta-i tot. Cât despre prietenia mea, nu o ofer primului venit, şi nu mă gândesc decât la John, cum să-l smulgem din mâna indigenilor…

Dacă Len Burker a vrut să-mi dea o lecţie, nu o pot accepta; mi se pare falsă. Nu-mi uit soţul pentru acest copil; dar sunt fericită gândindu-mă că Godfrey îşi uneşte eforturile cu ale mele. Sunt sigură de asta, şi anume că John va aproba ceea ce am făcut şi ceea ce intenţionez să fac pentru viitorul acestui copil.

Atunci când i-am relatat lui Jane această conversaţie, sărmana femeie a coborât capul şi n-a răspuns nimic.

Pe viitor, nu voi mai insista. Jane nu vrea, nu poate să-l învinuiască pe Len Burker. Înţeleg această reţinere; este datoria ei.

29 ianuarie – Am ajuns la malul unui mic lac, un fel de lagună, despre care Tom Marix crede că este White Lake. Îşi justifică numele „Lacul Alb”, deoarece, în locul apei care s-a evaporat, a rămas pe fundul acestui bazin un strat de sare. Încă o rămăşiţă a acestei mări interioare, ce separa odinioară Australia în două insule mari.

Zach Fren a reînnoit provizia noastră de sare; am fi preferat să

găsim apă potabilă.
în împrejurimi există un număr mare de şobolani, mai mici decât cei obişnuiţi. Trebuie să ne ferim de atacurile lor. Sunt nişte animale atât de vorace, încât rod tot ce le cade la îndemână.
În rest, negrii au considerat că vânatul acesta nu trebuie evitat şi, după ce au prins vreo douăzeci de rozătoare, le-au pregătit şi gătit, apoi s-au delectat cu carnea lor destul de respingătoare. Ar trebui să avem proviziile pe terminate pentru a ne resemna cu o astfel de hrană. Să ne ajute Dumnezeu să nu ajungem la opţiunea aceasta! Iată-ne acum la marginea deşertului numit Great Sandy. În timpul ultimelor douăzeci de mile, aspectul terenului s-a modificat treptat. Tufele de Spinifex sunt mai rare şi această vegetaţie plăpândă tinde să dispară. Solul este deci aşa de arid, încât nu se mai pretează vegetaţiei în cauză atât de exigentă? Tot ce este posibil, văzând imensa câmpie, ondulată de dune de nisip roşu, şi lipsa oricăror urme ale unor albii de râuri. Ceea ce lasă să se înţeleagă faptul că în aceste teritorii devorate de soare nu plouă niciodată, nici măcar în sezonul de iarnă.
În faţa acestei aridităţi lamentabile, a acestei uscăciuni îngrijorătoare, nu e niciunul dintre noi care să nu fie cuprins de cele mai triste presentimente. Tom Marix îmi arată pe hartă aceste pustiuri dezolante: este un spaţiu lăsat în alb, străbătut de itinerarele lui Giles şi ale lui Gibson. Spre nord, cel al colonelului Warburton reliefează clar incertitudinile mersului său prin multiplele parcursuri şi ocoluri cauzate de căutarea puţurilor. Aici, oamenii lui bolnavi, înfometaţi, sunt la capătul puterilor… Colo, animalele îi sunt decimate, fiul îi e pe moarte… Cel mai bine ar fi să nu-i citim relatarea călătoriei sale, dacă am vrea să facem alta, pe urmele lui… cei mai îndrăzneţi ar da înapoi… Dar eu am citit-o, şi o recitesc… Nu mă voi lăsa cuprinsă de teamă… Curajul acestui explorator, de a studia regiunile necunoscute ale continentului australian, il am şi eu, pentru a-l găsi pe John… Singurul scop al vieţii mele este aici, şi îl voi atinge!
3 februarie – De cinci zile, a trebuit să mai reducem puţin media etapelor noastre. Drumul de parcurs este dificil. Nimic mai regretabil. Întârziată de terenul accidentat, caravana noastră este incapabilă să urmeze o linie dreaptă. Solul este

foarte denivelat, fapt ce ne obligă să urcăm şi să coborâm pante adesea extrem de abrupte. În unele locuri, dăm peste dune, între care cămilele sunt obligate să meargă, deoarece nu pot să le treacă. Există, de asemenea, coline nisipoase, înalte de până la cinci picioare şi separate unele de altele de o distanţă cuprinsă între şase-şapte sute de metri. Picioarele oamenilor care merg pe jos se înfundă în nisip şi astfel înaintarea devine din ce în ce mai greoaie.

Căldura este copleşitoare. Nu am putea spune cu ce intensitate îşi trimite soarele razele spre pământ. Sunt nişte săgeţi de foc, ce ne străpung în mii de locuri. Jane şi cu mine abia dacă putem sta la adăpostul chibitcei noastre. Nu mai spun cât trebuie să sufere însoţitorii noştri în timpul etapelor de dimineaţă şi din timpul serii! Oricât de robust ar fi, Zach Fren este foarte obosit; dar nu se plânge, acest prieten devotat, a cărui existenţă e legată de a mea, nu şi-a pierdut buna dispoziţie!

Jos Meritt suportă aceste încercări cu un curaj calm, cu o rezistenţă la privaţiuni, pe care suntem tentaţi s-o invidiem. Gin Ghi, mai puţin răbdător, se plânge, fără să reuşească să-şi emoţioneze stăpânul. Şi când ne gândim că excentricul acesta se supune unor asemenea încercări pentru a găsi o pălărie!

— Bine!… Oh!… Foarte bine! răspunde el atunci când i se aduce vorba despre asta. Dar ce pălărie rarisimă!…

— O pălărie veche de saltimbanc! murmură Zach Fren ridicând din umeri.

— O zdreanţă fără valoare! replică Gin Ghi.

În timpul zilei, între orele opt şi patru, ne este aproape imposibil să facem un pas. Campăm oriunde, ridicăm două sau trei corturi.

Oamenii din escortă, albi şi negri, se întind, care cum pot, la umbra cămilelor. Ceea ce este alarmant e că în curând vom rămâne fără apă. Ce se va întâmpla dacă nu vom întâlni decât puţuri secate? Simt că Tom Marix este extrem de îngrijorat, oricât încearcă să-şi ascundă anxietatea faţă de mine. Greşeşte, ar face mai bine să nu-mi ascundă nimic. Pot înţelege tot, şi nu-mi voi pierde capul…

februarie – S-au scurs unsprezece zile, în timpul cărora nu am avut decât două ore de ploaie. Abia ne-am umplut butoaiele, oamenii şi-au mai potolit setea, iar animalele şi-au refăcut

câtuşi de puţin proviziile de apă. Am ajuns la Emily Spring, unde izvorul este absolut secat. Animalele noastre sunt epuizate. Jos Meritt nu mai ştie ce să facă pentru a-şi convinge cămila să meargă. Nu o loveşte, totuşi, şi încearcă să o ia la sentiment. Îl aud cum îi spune:

— Aşadar, dacă ţi-e greu să mergi, cel puţin nu eşti supărată, biata mea cămilă!

Sărmanul dromader nu pare să înţeleagă această deosebire.

Ne reluăm drumul, mai îngrijoraţi ca niciodată.

Două animale sunt bolnave. Ele de-abia se târâsc şi nu vor putea continua călătoria. Alimentele pe care le purta cămila de povară a trebuit să fie mutate pe spinarea unei cămile de transport persoane, luată de la unul dintre oamenii escortei.

Putem fi fericiţi, deoarece cămila mascul, pe care o călăreşte Tom Marix, şi-a păstrat până acum toate forţele. Fără ea, celelalte, în special cămilele femelă, s-ar răzleţi şi nimic nu le-ar putea reţine.

Trebuie să curmăm suferinţa bietelor animale bolnave. Ar fi inuman să le lăsăm să moară de foame, de sete, în prada unei lungi agonii, şi cel mai indicat ar fi câte un foc de revolver pentru fiecare.

Caravana se îndepărtează şi ocoleşte o colină de nisip… Răsună două detunături… Tom Marix ni se alătură şi călătoria continuă.

Ceea ce este mai alarmant e că sănătatea a doi dintre oamenii noştri îmi provoacă vii nelinişti. Au febră şi nu facem economie de sulfat de chinină, care se găseşte din plin în farmacia noastră portabilă. Şi totuşi, sunt chinuiţi de o sete ucigătoare. Proviziile noastre de apă sunt terminate şi nimic nu indică faptul că am fi în apropierea unui puţ.

Bolnavii sunt întinşi pe spatele unei cămile, pe care însoţitorii lor o conduc ţinând-o de hăţuri. Nu putem abandona oamenii ca pe nişte animale. Le vom acorda toate îngrijirile, este de datoria noastră, şi nu vom da înapoi… Dar această temperatură necruţătoare îi mistuie puţin câte puţin…

Oricât de obişnuit ar fi cu aceste încercări ale deşertului şi cu toate că şi-a folosit experienţa pentru a-şi trata însoţitorii din poliţia provincială, Tom Marix nu mai ştie ce să facă… Apă… apă!… Asta cerem norilor, întrucât solul este incapabil să ne-o furnizeze.

Cei care rezistă cel mai bine oboselii, care suportă fără să sufere prea mult de pe urma acestor călduri excesive, sunt negrii din escortă.

Totuşi, chiar dacă sunt mai puţin afectaţi, nemulţumirea lor creşte din zi în zi. Tom Marix încearcă în van să-i tempereze. Cei mai înverşunaţi stau cu orele departe de locul de popas, pun ceva la cale, sunt furioşi, iar simptomele unei revolte iminente sunt evidente.

În ziua de 21, toţi, de comun acord, au refuzat să continue călătoria în direcţia nord-vest, sub pretextul că mureau de sete. Vai! pretextul era foarte serios! de douăsprezece ore, în butoaiele noastre nu mai este niciun strop de apă! Am recurs la băuturile alcoolice, al căror efect este deplorabil, întrucât ni se urcă la cap.

A trebuit să intervin personal în mijlocul acestor indigeni stăpâniţi de un singur gând, cel al revoltei. Am vrut să-i fac să înţeleagă că o oprire în asemenea împrejurări nu era modalitatea cea mai bună de a pune capăt suferinţelor lor.

— De fapt, răspunse unul dintre ei, ceea ce vrem este să o luăm înapoi.

— Înapoi?... Unde?...

— La Mary Spring.

— La Mary Spring nu mai este apă, am precizat eu, şi ştiţi foarte bine asta.

— Dacă nu mai este apă la Spring Mary, replică indigenul, vom găsi puţină lângă Muntele Wilson, în direcţia râului Sturt.

Îl privesc pe Tom Marix. Se duce să caute harta specială, pe care figurează Deşertul Great Sandy. O consultăm. Într-adevăr, la nord de Mary Spring, există un curs de apă destul de important, care este posibil să nu fie secat de tot. Dar cum de ştia indigenul de existenţa unui curs de apă? îl chestionez în această privinţă. Mai întâi ezită şi, în cele din urmă, îmi răspunde că Len Burker le-a vorbit despre râul respectiv. Şi tot din partea lui a venit propunerea de a ne îndrepta spre Sturt.

Sunt cât se poate de supărată de faptul că Len Burker a avut imprudenţa – doar imprudenţă? — de a stârni o parte din escortă şi de a o determina să se întoarcă spre est. Din asta ar rezulta nu numai întârzieri, ci şi o serioasă modificare a itinerarului nostru, care ne va îndepărta de fluviul Fitzroy.

Am o discuţie clară cu el.

— Ce vrei, Dolly! îmi zice el. Mai bine să avem întârzieri sau să ocolim, decât să ne încăpăţânăm să urmăm o rută pe care nu se află puţuri.

— În orice caz, domnule Burker, spune cu vioiciune Zach Fren, doamnei Branican trebuia să-i spuneţi şi nu indigenilor.

— Vă purtaţi în aşa fel cu negrii, adaugă Tom Marix, că nu-i mai pot stăpâni. Oare dumneavoastră le sunteţi şef, sau eu?…

— Consider nefondate observaţiile dumneavoastră, Tom Marix! replică Len Burker.

— Nefondate sau nu, ele sunt justificate de comportamentul dumneavoastră, domnule, şi ar trebui să ţineţi cont de ele!

— Nu primesc ordine de la nimeni aici, cu excepţia doamnei Branican…

— Fie, Len Burker, am răspuns eu. De acum înainte, dacă ai unele critici de făcut, te rog să mi le adresezi mie şi nu altora.

— Doamnă Dolly, spuse atunci Godfrey, vreţi să o iau înaintea caravanei pentru a găsi un puţ?… Poate voi găsi până la urmă…

— Nişte puţuri fără apă! murmură Len Burker, care se îndepărtează ridicând din umeri.

Îmi imaginez uşor cât trebuie să fi suferit Jane, care asista la această discuţie. Modul de a acţiona al soţului ei, atât de nefast pentru buna înţelegere ce trebuie să existe în rândurile oamenilor noştri, ne poate crea cele mai grave probleme. A trebuit să mă alătur lui Tom Marix pentru a obţine de la negri promisiunea de a renunţa să o ia înapoi, smulsă nu fără oarecare greutate. Totuşi, ei declarară că, dacă nu vom găsi un puţ în două zile, se vor întoarce la Mary Spring, pentru a ajunge la râul Sturt.

23 februarie – Câteva suferinţe de nespus în timpul celor două zile care urmară! Starea celor doi însoţitori ai noştri s-a înrăutăţit. Au căzut încă trei cămile pentru a nu se mai ridica, incapabile să se mişte, cu capul pe nisip, cu rinichii umflaţi. A trebuit să le împuşcăm. Erau două animale de transport şi una de povară. În prezent, patru albi din escortă sunt nevoiţi să meargă pe jos pe durata acestei călătorii deja atât de obositoare chiar şi pentru oamenii călare.

Şi nicio fiinţă omenească în Deşertul Great Sandy! Niciun australian în aceste regiuni ale Tasmaniei, care ar putea să ne ofere vreo informaţie despre starea puţurilor! Evident, caravana noastră s-a îndepărtat de itinerarul lui Warburton, deoarece

colonelul nu a parcurs niciodată etape atât de lungi, fără să-şi refacă proviziile de apă. Prea adesea, este adevărat, puţurile pe jumătate secate nu conţineau decât un lichid gros, încălzit, puţin potabil. Dar ne vom mulţumi şi cu acesta…

Astăzi, în sfârşit, la capătul primei etape, am putut să ne potolim setea… Godfrey a descoperit un puţ la o distanţă mică.

Începând cu dimineaţa zilei de 23, bravul copil a mers câteva mile înainte şi, după două ore, l-am văzut revenind în graba mare.

— Un puţ!… un puţ! a strigat el nu prea de departe, atât cât să-l auzim.

La acest strigăt, mica noastră lume s-a înviorat. Cămilele s-au ridicat în picioare. Se pare că dromaderul pe care călărea Godfrey le-a transmis cuvintele:

— Apă… apă!

După o oră, caravana se oprea sub un pâlc de arbori cu ramuri uscate, umbrind puţul. Din fericire, sunt nişte arbori de gumă şi nu eucalipţi, care l-ar fi secat până la ultima picătură!

Dar trebuie să recunoaştem că un grup de oameni puţin numeros ar goli într-o clipită rarele puţuri, săpate la suprafaţa continentului australian. Apa nu este aici abundentă, şi trebuie chiar să o scoatem de sub straturile de nisip. Puţurile acestea nu sunt făcute de mâna omului; sunt doar nişte cavităţi naturale, care se formează în perioada ploilor de iarnă. Abia au o adâncime de cinci-şase picioare, suficient ca apa, ferită de razele soarelui, să nu se evapore şi să se păstreze chiar şi pe durata lungii veri călduroase.

Uneori, aceste rezervoare nu sunt semnalate la suprafaţa câmpiei de un grup de arbori şi poţi trece foarte uşor prin apropierea lor, fără să le zăreşti. Contează deci să observi regiunea cu mare atenţie: este o recomandare făcută, şi pe bună dreptate, de colonelul Warburton. Şi avem grijă să ţinem cont de ea pe viitor.

De data aceasta, Godfrey a avut noroc. Puţul, lângă care am făcut tabăra la ora unsprezece dimineaţa, conţinea mai multă apă decât ne era necesară pentru a adăpa cămilele şi a ne reface complet rezerva noastră. Apa rămăsese limpede, deoarece era filtrată de nisip, îşi păstrase prospeţimea, cavitatea, situată la baza unei dune, neprimind direct razele soarelui.

Pot spune că a fost un deliciu pentru fiecare să bea apă din această, să zicem, cisternă, ba chiar a trebuit să-i sfătuim pe însoţitorii noştri să bea cu moderaţie; altfel, s-ar fi îmbolnăvit.

Nu ne putem imagina efectele binefăcătoare ale apei, cel puţin dacă nu am fost torturaţi multă vreme de sete. Rezultatul este imediat; cei mai dărâmaţi îşi revin, forţele sunt recăpătate instantaneu, şi odată cu ele curajul. Este mai mult decât o înviorare; e o renaştere!

A doua zi, la ora patru dimineaţa, ne reluăm marşul îndreptându-ne spre nord-vest, pentru a ajunge pe drumul cel mai scurt la Joanna Spring, la aproximativ o sută patruzeci de mile de Mary Spring.

Aceste câteva note, extrase din jurnalul doamnei Branican, sunt grăitoare în a demonstra că energia nu a abandonat-o o clipă. În continuare, să reluăm relatarea acestei călătorii, căreia viitorul îi rezervă încă atâtea eventualităţi, imposibil de prevăzut şi atât de grave prin consecinţele lor.

Capitolul XI
Indicii şi incidente

Aşa cum am văzut din ultimele pasaje ale jurnalului doamnei Branican, curajul şi încrederea reveniseră în sufletele oamenilor caravanei. Hrana nu fusese niciodată o pro blemă şi era asigurată pentru câteva luni. Doar apa lipsise timp de câteva etape; însă puţul descoperit de Godfrey a furnizat mai mult decât era nevoie din preţiosul lichid.

Este adevărat, era vorba să fie înfruntată permanent o căldură copleşitoare, să se respire un aer sufocant la suprafaţa acestor interminabile câmpii, fără arbori şi fără umbră. Şi sunt foarte puţini călătorii care pot suporta fără risc aceste temperaturi ridicate, când nu sunt autohtoni ai ţinutului australian. Acolo unde indigenul rezistă, străinul sucombă. Trebuie să fii obişnuit cu această climă ucigaşă.

Aceeaşi regiune cu dune şi nisipuri roşii, cu ondulaţiile lor, şerpuitoare şi simetrice. S-ar părea că solul este incendiat şi coloritul său intens, accentuat de razele solare, arde neîncetat ochii. Solul era aşa de cald, încât albii nu puteau umbla desculţi. Cât despre negri, epiderma lor tare de pe tălpi le oferea o

protecţie optimă şi nu se puteau plânge de solul încins. Şi totuşi, se plângeau; nemulţumirea lor se manifesta permanent la un mod făţiş. Dacă Tom Marix nu ar fi insistat să-şi păstreze completă escorta, pentru cazul în care ar fi trebuit să se apere împotriva vreunui trib nomad, ar fi rugat-o, cu siguranţă, pe doamna Branican să renunţe la australienii angajaţi în serviciul ei.

În rest, Tom Marix vedea cum sporesc dificultăţile inerente unei asemenea expediţii şi, când îşi zicea că extenuarea şi pericolele pot fi depăşite, trebuie să se fi stăpânit foarte bine, de vreme ce nu lăsa să i se citească adevăratele gânduri. Doar Zach Fren l-a ghicit şi-l admira pentru încrederea lui.

— Într-adevăr, Tom, îi zice el într-o zi, nu te-aş fi crezut omul care să se descurajeze!

— Să mă descurajez?... Te înşeli, Zach, cel puţin în acest sens, curajul nu-mi va lipsi pentru a-mi duce misiunea până la capăt. Nu de traversarea acestor deşerturi mă tem, ci de faptul că, după ce le-am străbătut, să fiu contrâns să mă întorc fără să fi reuşit să-mi ating scopul.

— Crezi deci, Tom, că a murit căpitanul John după plecarea lui Harry Felton?

— Nu ştiu nimic în această privinţă, Zach, şi nici tu nu ştii mai mult.

— Ba da, ştiu, la fel cum ştiu că o navă se înclină la tribord când este pusă cârma la babord!

— Vorbeşti în acest caz cum vorbeşte doamna Branican sau Godfrey, şi iei speranţele drept certitudini. Sper să ai dreptate. Dar căpitanul John, dacă este în viaţă, se află în mâinile tribului Inda, şi unde se află aceşti indigeni?

— Sunt acolo unde sunt, Tom, şi într-acolo merge caravana, şi cu vântul în faţă, o să fim acolo peste şase luni! Ce naiba! Când nu putem vira cu vântul în faţă, virăm cu el în spate, şi tot ne continuăm drumul...

— Pe mare, Zach, când nu ştim spre ce port să ne îndreptăm. Dar prin aceste teritorii, ştim încotro mergem?

— Nu disperând vom afla asta.

— Nu disper, Zach!

— Ba da, Tom, şi ceea ce este mai grav e că, până la urmă, vei lăsa să se vadă asta. Cel care nu-şi ascunde îngrijorarea e un căpitan prost şi îşi incită echipajul la proteste. Fii atent la

expresia feţei tale, Tom, nu pentru doamna Branican, pe care nu o poate clătina nimic, ci pentru albii din escortă! Dacă se dau de partea negrilor…

— Răspund de ei ca de mine…

— Iar eu, Tom, răspund de tine! Prin urmare, să nu coborâm pavilionul atât timp cât catargele sunt în picioare!

— Asta o spune cumva Len Burker, Zach?…

— Oh! Dacă eram eu comandant, Tom, acela ar fi fost de mult în fundul calei, cu câte un lanţ la fiecare picior! Dar trebuie să fie atent, deoarece nu-l pierd din vedere o clipă!

Zach Fren avea dreptate să-l supravegheze pe Len Burker. Dacă s-ar produce derută în sânul expediţiei, putem fi siguri că el a provocat-o. Aceşti negri, pe care Tom Marix credea că se putea baza pe ei, soţul lui Jane îi incita la dezordine. În asta consta una dintre cauzele care riscau să împiedice succesul campaniei. Dar ea putea muri în faşă, întrucât Tom Marix avea convingerea că va găsi tribul Inda şi îl va scăpa astfel pe căpitanul John.

Totuşi, deşi caravana nu mergea la întâmplare, îndreptându-se spre regiunile vecine cu fluviul Fitzroy, era posibil ca o împrejurare neaşteptată să-i fi obligat pe indigenii Inda să părăsească Tasmania; probabil în urma unor eventuale războaie. Pacea domneşte rar între triburi, care pot număra între două sute cincizeci şi trei sute de suflete. Există duşmănii evidente, rivalităţi care cer sânge, şi acestea sunt exercitate cu atât mai multă pasiune, cu cât, la aceşti canibali, războiul este vânătoarea. Pe drept cuvânt, inamicul nu este doar inamicul, e vânatul, iar învingătorul îl mănâncă pe învins. De aici lupte, urmăriri, deplasări, care îi duc uneori pe indigeni la mari distanţe. Exista deci un interes să se ştie dacă Inda îşi abandonaseră teritoriile, şi asta se putea afla doar de la un australian venit dinspre nord-vest.

înspre asta tindeau eforturile lui Tom Marix, secondat asiduu de Godfrey, care, în pofida sfaturilor şi chiar a rugăminţilor doamnei Branican, o lua adesea cu multe mile înaintea caravanei. Când nu căuta vreun puţ, el îşi axa căutările pentru a descoperi un indigen, dar lucrul acesta a rămas până atunci fără rezultat. Ţinutul era pustiu. Şi, într-adevăr, ce fiinţă omenească, oricât de rezistentă constituţie ar fi avut, ar fi putut face faţă celor mai stricte necesităţi ale existenţei?

A te aventura în împrejurimile liniei telegrafice, asta se putea face în cel mai rău caz, şi am văzut la câte încercări se pot expune nişte călători, şi chiar membrii expediţiei doamnei Branican.

În sfârşit, la 9 martie, spre ora nouă şi jumătate dimineaţa, se auzi răsunând un strigăt la mică distanţă, strigăt compus din aceste două cuvinte: coo-eeh!

— Există indigeni prin împrejurimi, spuse Tom Marix.

— Indigeni?… întrebă Dolly.

— Da, doamnă, este modul lor de a se chema.

— Să încercăm să ajungem la ei, zise Zach Fren.

Caravana înaintă o sută de paşi şi Godfrey semnală doi negri între dune. Capturarea lor nu era uşoară, deoarece australienii fug de albi cât îi ţin picioarele. Aceştia însă încercau să se ascundă în spatele unei dune înalte de culoare roşiatică, printre nişte tufe de Spinifex. Totuşi, oamenii escortei reuşiră să-i înconjoare şi fură aduşi în faţa doamnei Branican.

Unul avea cincizeci de ani; celălalt, fiul lui, era în vârstă de aproximativ douăzeci de ani. Amândoi mergeau spre staţia de lângă Lacul Woods, care aparţine serviciului reţelei telegrafice. Câteva daruri din stofă, şi în principal câteva livre de tabac, le fură oferite curând şi ei se arătară dispuşi să răspundă întrebărilor adresate de Tom Marix, care traduse apoi imediat răspunsurile pentru doamna Branican, Godfrey, Zach Fren şi însoţitorii lor.

Australienii spuseră mai întâi de unde sunt, fapt ce interesa mai puţin. Dar Tom Marix îi întrebă pe urmă de unde veneau, ceea ce merita mai multă atenţie.

— Venim de acolo… de departe… foarte departe, răspunse tatăl arătând înspre nord-vest.

— Dinspre coastă?…

— Nu, din interior.

— Adică dinspre Tasmania?

— Da… de la fluviul Fitzroy.

Tocmai spre acest râu, după cum ştim, se îndrepta caravana.

— Din ce trib sunteţi? mai întrebă Tom Marix.

— Din tribul Gursi.

— Sunt nişte nomazi?…

Indigenul nu păru că a înţeles ce voia să spună şeful escortei.

— Vreau să zic, un trib care merge de la o tabără la alta, reluă

Tom Marix, un trib care nu locuieşte permanent într-un sat?…
— Locuieşte în satul Gursi, răspunse fiul, care părea destul de inteligent.
— Şi acest sat se află aproape de Fitzroy?…
— Da, la zece zile de locul unde se varsă în mare.
Fitzroy se varsă în Golful Regelui, exact unde se încheiase, în 1883, a doua campanie a navei Dolly Hope. Cele zece zile, indicate de tânăr, demonstrau că satul Gursi trebuia să fie situat la o sută de mile de litoral.
Ceea ce fu, de altfel, relevat de către Godfrey pe harta Australiei Occidentale, hartă pe care era trasată linia fluviului Fitzroy pe un parcurs de două sute cincizeci de mile, de la izvorâre până în mijlocul regiunilor pustii ale Tasmaniei.
— Cunoaşteţi tribul Inda? îi întrebă atunci Tom Marix pe indigeni.
Privirile tatălui şi ale fiului parcă se aprinseră, când fu pronunţat acest nume în faţa lor.
— Evident, sunt două triburi duşmane, Inda şi Gursi, două triburi aflate în război, remarcă Tom Marix, adresându-se doamnei Branican.
— Este posibil, răspunse Dolly, şi, foarte probabil, aceşti Gursi ştiu unde se află în prezent membrii tribului Inda. Întreabă-i în privinţa acestui subiect, Tom Marix, şi încearcă să obţii un răspuns cât mai precis posibil. De el depinde, poate, succesul căutărilor noastre.
Tom Marix puse întrebarea, iar cel mai în vârstă dintre indigeni afirmă, fără să ezite, că tribul Inda se găsea atunci pe cursul superior al fluviului Fitzroy.
— La ce distanţă se află ei de satul Gursi? întrebă Tom Marix.
— La douăzeci de zile, dacă se merge spre răsărit, răspunse tânărul.
Raportată la hartă, distanţa în speţă indica tabăra Inda la două sute optzeci de mile, cu aproximaţie, de locul unde se găsea atunci caravana. Cât despre aceste informaţii, ele concordau cu cele oferite anterior de Harry Felton.
— Tribul vostru, reluă Tom Marix, se războieşte des cu tribul Inda?
— Dintotdeauna! răspunse fiul.
Iar accentul, gestul său indicau violenţa acestor duşmănii canibale.

— Şi îi vom urmări, adăugă tatăl, ale cărui maxilare trosneau de dorinţe senzuale, şi vor fi învinşi, atunci când şeful lor alb nu va mai fi acolo pentru a-i sfătui.

Ne putem imagina emoţia doamnei Branican şi a însoţitorilor ei, imediat ce Tom Marix traduse răspunsul indigenului mai în vârstă. Mai exista vreo îndoială că şeful acesta alb, prizonier de atâţia ani al tribului Inda, era căpitanul John?

La insistenţele lui Dolly, Tom Marix îi presă cu întrebări pe cei doi indigeni, dar ei nu oferiră decât informaţii foarte vagi despre şeful alb. Spuseră totuşi că, în urmă cu trei luni, în timpul ultimei lupte dintre Gursi şi Inda, el era încă la conducerea acestora din urmă.

— Şi fără el, strigă tânărul australian, Inda nu ar fi decât nişte femei!

Nu conta faptul că indigenii aceştia exagerau. Se ştia despre ei tot ce se voise să se afle. John Branican şi Inda se găseau la mai puţin de trei sute de mile în direcţia nord-vest… Trebuia să se ajungă la ei, pe malurile fluviului Fitzroy.

în momentul în care s-a ridicat tabăra, Jos Meritt îi reţinu o clipă pe cei doi oameni, pe care doamna Branican îi lăsă să plece, după ce le dădu noi cadouri. Şi atunci, englezul îl rugă pe Tom Marix să le pună o întrebare referitoare la pălăriile de ceremonie, pe care le poartă şefii triburilor Gursi şi Inda.

într-adevăr, în timp ce el aştepta răspunsul lor, Jos Meritt era la fel de emoţionat ca Dolly, în timpul interogatoriului indigenilor.

Demnul colecţionar fu foarte satisfăcut şi de pe buze îi scăpă celebra frază „Bine!… Oh!… Foarte bine!”, când află că pălăriile de fabricaţie străină nu erau deloc rare la populaţiile din nord-vest. În timpul marilor ceremonii, principalii şefi australieni purtau în mod obişnuit astfel de pălării.

— Înţelegeţi, doamnă Branican, observă Jos Meritt, că este foarte bine dacă-l găsim pe căpitanul John!… Dar punând mâna pe comoara istorică, pe care o caut de mult prin cele cinci părţi ale lumii, este încă şi mai bine…

— Evident! răspunse doamna Branican.

Oricum, Dolly se obişnuise cu monomaniile ciudatului ei însoţitor de călătorie.

— Ai auzit, Gin Ghi? adăugă Jos Meritt, întorcându-se spre servitorul lui.

— Am auzit, stăpâne Jos, răspunse chinezul. Şi când vom găsi această pălărie…

— Ne vom întoarce în Anglia, vom merge la Liverpool şi acolo, Gin Ghi, purtând pe cap o elegantă pălărie neagră, îmbrăcat cu o rochie de mătase roşie, împăunată cu o eşarfă din mătase galbenă, nu vei avea altă sarcină decât aceea de a-mi arăta colecţia amatorilor. Eşti satisfăcut?…

— Ca floarea Haitang, care va înflori sub adierea brizei, atunci când iepurele de Jad se îndreaptă spre Occident, răspunse poetic Gin Ghi.

Totuşi, el dădu din cap cu un aer puţin convingător în privinţa bucuriei lui viitoare, ca şi cum stăpânul său i-ar fi spus că va fi numit într-o funcţie înaltă de mandarin.

Len Burker asistase la conversaţia lui Tom Marix cu cei doi indigeni, cărora la înţelegea limba, dar fără să ia parte la discuţie. Nu rosti nicio întrebare referitoare la căpitanul John. Asculta cu atenţie, notându-şi în memorie detaliile care se raportau la situaţia actuală a tribului Inda. Privea pe hartă locul pe care-l ocupa atunci, probabil, tribul, spre cursul superior al fluviului Fitzroy. Calcula distanţa pe care o avea de parcurs caravana pentru a ajunge acolo, cât şi timpul pe care urma să-l petreacă străbătând aceste regiuni ale Tasmaniei.

În realitate, drumul putea dura câteva săptămâni, dacă nu ar apărea niciun obstacol, nu ar lipsi vreun mijloc de locomoţie, dacă ar fi depăşite cu bine oboseala, inconvenientele legate de temperatura ridicată. Astfel, simţind că exactitatea acestor informaţii va reda curajul tuturor, Len Burker încerca o furie surdă. Cum adică! Eliberarea căpitanului John va avea loc şi, graţie răscumpărării pe care o va plăti, Dolly va reuşi să-l smulgă din mâna membrilor Inda?

În timp ce Len Burker medita la această înlănţuire de eventualităţi, Jane îi vedea fruntea încruntată, ochii injectaţi, fizionomia lui reflectând detestabilele gânduri care-l măcinau. Fu înspăimântată de asta, avu presentimentul unei catastrofe viitoare şi, în momentul în care privirile soţului se fixară asupra ei, simţi că leşină…

Biata femeie înţelegea ce se petrecea în sufletul acestui om, capabil de toate crimele pentru a pune mâna pe averea doamnei Branican.

Într-adevăr, Len Burker îşi spunea că dacă John şi Dolly se vor

regăsi, tot viitorul lui se va nărui. Şi, mai devreme sau mai târziu, va ieşi la iveală adevărul despre Godfrey şi faptul că era fiul lor. Acest secret va fi dezvăluit, până la urmă, de soţia lui, cel puţin dacă nu o va pune în imposibilitatea de a vorbi, şi totuşi, existenţa lui Jane îi era necesară pentru ca averea să-i parvină prin intermediul ei, după moartea doamnei Branican.

Deci, Jane trebuia separată de Dolly, apoi, pentru a-l face să dispară pe John Branican, Len să o ia înaintea caravanei spre tribul Inda.

Cu un om fără conştiinţă şi hotărât precum Len Burker, acest plan era realizabil şi, de altfel, împrejurările nu vor întârzia să-i vină în ajutor.

În acea zi, la ora patru seara, Tom Marix dădu semnalul de plecare şi exepediţia îşi urmă drumul în condiţiile obişnuite. Oboseala şi încercările din trecut fuseseră uitate. Dolly transferase însoţitorilor ei energia care o însufleţea. Ţinta călătoriei era aproape… Succesul părea sigur… Negrii escortei păreau mai supuşi şi, probabil, Tom Marix ar fi putut conta pe sprijinul lor până la încheierea expediţiei, dacă Len Burker nu ar fi fost acolo pentru a-i îndemna la trădare şi la revoltă.

Caravana a reluat îndeaproape itinerarul colonelului Warburton. Totuşi, căldura crescuse în intensitate, iar nopţile erau sufocante. Pe această câmpie fără un singur pâlc de arbori, nu se găsea umbră decât înapoia dunelor înalte, şi una foarte redusă, din cauza verticalităţii aproximative a razelor soarelui.

Şi totuşi, sub această latitudine mai mică decât cea de la Tropice, adică în plină zonă toridă, oamenii nu aveau de suferit cel mai mult de pe urma climei excesive. Cealaltă chestiune încă şi mai gravă, a apei, se făcea simţită zilnic. Trebuiau căutate puţuri la distanţe mari, iar numeroasele ocoluri prelungeau itinerarul. Cel mai adesea, cei care îndeplineau această sarcină erau Godfrey, mereu gata, şi Tom Marix, la fel de neobosit. Doamna Branican îi vedea îndepărtându-se şi i se strângea inima de fiecare dată când plecau. Şi nu existau speranţe în privinţa unor furtuni, extrem de rare în această perioadă a anului. Pe cerul înseninat de la un orizont la altul nu se vedea niciun nor. Apa nu putea fi găsită decât în sol.

Când Tom Marix şi Godfrey descopereau vreun puţ, caravana se îndrepta spre acel loc. Se zoreau paşii animalelor, se urma o altă etapă, toţi se grăbeau îndurând chinurile setei, şi ce găseau

cel mai adesea?… Un lichid noroios, pe fundul unei cavităţi în care mişunau şobolanii. Deşi negrii şi albii escortei nu ezitau să-şi potolească setea, Dolly, Jane, Godfrey, Zach Fren şi Len Burker aveau prudenţa să aştepte ca Tom Marix să cureţe puţurile, să arunce stratul murdar de la suprafaţă, să înlăture nisipul pentru a extrage o apă mai puţin impură. Şi abia atunci beau şi ei. Apoi erau umplute butoaiele, a căror apă trebuia să ajungă până la puţul următor.

Aşa se desfăşură călătoria timp de opt zile – din 10 până pe 17 martie – fără alt incident, dar cu o oboseală accentuată, care nu mai putea continua în acest ritm. Starea celor doi bolnavi nu se ameliora deloc, dimpotrivă, şi existau temeri în privinţa unui sfârşit fatal. Lipsit de cinci cămile, Tom Marix făcea faţă cu greu necesităţilor de transport.

Şeful escortei începea să fie extrem de îngrijorat. Doamna Branican trecea prin aceeaşi stare, deşi nu lăsa să se vadă asta. Prima la mers, ultima la haltă, ea dădea un exemplu de cel mai extraordinar curaj, unit cu o încredere pe care nimic nu i-ar fi zdruncinat-o.

Şi câte sacrificii nu a făcut pentru a evita aceste întârzieri permanente, pentru a scurta această interminabilă călătorie!

Într-o zi, ea îl întrebă pe Tom Marix de ce nu urma direct cursul superior al fluviului Fitzroy, unde informaţiile indigenilor plasau ultima tabără a tribului Inda.

— M-am gândit la asta, răspunse Tom Marix, dar mă reţine şi mă preocupă mereu problema apei, doamnă Branican. Îndreptându-ne spre Joanna Spring, putem întâlni un anumit număr dintre aceste puţuri semnalate de colonelul Warburton.

— Nu se găsesc în teritoriile din nord? mai întrebă Dolly.

— Poate, dar nu sunt sigur de asta, spuse Tom Marix. Şi, de altfel, trebuie să admitem posibilitatea ca puţurile în cauză să fie secate, în timp ce, continuându-ne mersul spre vest, suntem asiguraţi că ajungem la pârâul Okaover, unde colonelul Warburton a făcut haltă. Or, acest pârâu înseamnă apă potabilă, şi acolo ne putem reface uşor proviziile înainte de a ne îndrepta spre valea fluviului Fitzroy.

— De acord, Tom Marix, spuse doamna Branican; deoarece trebuie, să ne îndreptăm deci spre Joanna Spring.

Ceea ce se şi făcu, iar oboseala acestei etape a călătoriei o depăşi pe cea pe care caravana o suportase până atunci. Deşi

era deja a treia lună a sezonului de vară, temperatura păstra o medie intolerabilă de 40° la umbră, iar prin acest cuvânt trebuie să înţelegem umbra din timpul nopţii. Într-adevăr, în van s-ar fi căutat un nor în straturile înalte ale cerului, un arbore la suprafaţa câmpiei. Călătoria continua în mijlocul unei atmosfere sufocante. Puţurile nu conţineau apa necesară nevoilor oamenilor. Abia dacă erau parcurse zece mile într-o etapă. Cei ce mergeau pe jos se târau. Îngrijirile pe care Dolly, ajutată de Jane şi de Harriett, ele înseşi slăbite, le dădeau celor doi bolnavi nu reuşeau să-i întremeze. Trebuia să fie oprită caravana, să se facă tabără în vreun sat, oamenii să aibă parte de o odihnă pe o durată mare, iar temperatura să fie mai blândă… Şi nimic din toate acestea nu era posibil.

În după-amiaza de 17 martie, pieriră încă două cămile de povară, mai precis cele ce transportau obiectele de schimb, destinate tribului Inda. Tom Marix a trebuit să mute încărcătura lor pe cămilele de transport persoane, astfel încât doi oameni din escortă fură nevoiţi să meargă pe jos. Săracii de ei! Nu se plânseră şi acceptară fără să crâcnească surplusul de suferinţă. Câtă diferenţă în comparaţie cu negrii, care aveau în permanenţă ceva de reclamat şi îi provocau lui Tom Marix cele mai serioase probleme! Nu existau, oare, temeri că, într-o zi sau alta, aceşti negri nu vor fi tentaţi să abandoneze caravana, probabil după vreun act de jaf?…

În sfârşit, în seara de 19 martie, în apropierea unui puţ în care apa se afla la o adâncime de şase picioare sub nisip, caravana se opri la aproximativ cinci mile de staţia Joanna Spring. Nu mai putea fi continuată etapa dincolo de aceasta.

Timpul se scurgea cu o încetineală extraordinară. Aerul încins ardea plămânii, ca şi cum ar fi ieşit dintr-un cuptor. Foarte pur, de un albastru crud, aşa cum apărea în anumite regiuni mediteraneene în momentul declanşării mistralului, oferea un aspect ciudat şi ameninţător.

Tom Marix privea această stare a atmosferei cu un aer neliniştit, care nu-i scăpă lui Zach Fren.

— Presimţi ceva, îi spuse şeful de echipaj, şi intuiesc că e ceva ce nu-ţi convine?…

— Da, Zach, răspunse Tom Marix. Mă aştept la un simun, în genul celor care fac ravagii în deşerturile Africii…

— Bine… vânt… deci va aduce, fără îndoială, apă? remarcă

întrebător Zach Fren.

— Deloc, Zach, va fi o secetă încă şi mai înfiorătoare, iar în privinţa acestui vânt, în centrul Australiei, nu ştim de ce e capabil!

Această observaţie, venind de la un om atât de experimentat, era de natură să provoace o vie nelinişte doamnei Branican şi însoţitorilor ei.

Fură luate deci precauţii în vederea unei schimbări bruşte a vremii. Era ora nouă seara. Corturile nu fuseseră înălţate – lucru de prisos în asemenea nopţi sufocante – în mijlocul dunelor de nisip ale câmpiei. După ce îşi potoli setea cu apa din butoaie, fiecare îşi luă raţia de hrană, pe care Tom Marix tocmai o distribuia. Însă oamenii abia se gândeau la mâncare. Ceea ce le trebuia era un aer proaspăt; stomacul suferea mai puţin decât organele respiratorii. Câteva ore de somn bun ar fi însemnat mai mult pentru aceşti bieţi oameni decât câteva guri de hrană. Dar nu prea se putea dormi în mijlocul unei atmosfere atât de sufocante, oricât de rarefiată ar fi fost.

Până la miezul nopţii, nu se produse nimic anormal. Tom Marix, Zach Fren şi Godfrey vegheau cu rândul. Când unul, când altul se ridicau, pentru a observa orizontul spre nord, de o claritate şi chiar o puritate sinistră. Asfinţită odată cu soarele, luna dispăruse înapoia dunelor dinspre vest. Sute de stele străluceau în jurul Crucii Sudului, ce licăreşte la polul antarctic al globului.

Cu puţin înainte de ora trei dimineaţa, strălucirea de pe firmament se estompă. Deodată, un întuneric total învălui câmpia de la un orizont la altul.

— Alertă!… Alertă!… strigă Tom Marix.

— Ce se întâmplă? întrebă doamna Branican, trezită brusc.

— Simunul! răspunse Tom Marix.

Şi acestea fură ultimele cuvinte ce putură fi auzite. Spaţiul se umpluse cu un asemenea tumult, încât urechea nu mai reuşea să perceapă vreun sunet, iar ochii să zărească o lumină în mijlocul tenebrelor.

Era, într-adevăr, simunul, aşa cum spusese Tom Marix, unul dintre acele uragane subite, ce mătură deşerturile australiene pe vaste întinderi. Un nor enorm se ridicase la sud şi se abătea asupra câmpiei, nor format nu numai din nisip, ci şi din praf smuls acestor soluri calcinate de căldură.

În jurul taberei, mişcându-se întocmai hulei pe mare, dunele se spărgeau rostogolind u-se, nu sub forma unor stropi de val lichizi duşi de vânt, dar mai ales sub cea a unui praf impalpabil, care te orbea, te asurzea, te sufoca. S-ar fi zis că, într-un fel, câmpia urma să fie nivelată sub această rafală, dezlănţuită la rasul solului. Dacă ar fi fost întinse corturile, n-ar mai fi rămas nici fâşie din ele.

Toţi oamenii caravanei simţeau irezistibilul torent de aer şi de nisip izbindu-i asemeni răpăitului unei mitralii. Godfrey o ţinea strâns pe Dolly, nedorind să fie separat de ea, în cazul în care acest formidabil asalt ar fi măturat caravana spre nord.

Exact asta se şi întâmplă, şi nu fu posibilă nicio rezistenţă.

În timpul acestei dezlănţuiri de o oră – o oră care ar fi fost suficientă pentru a schimba aspectul ţinutului, deplasând dunele, modificând nivelul general al solului – doamna Branican şi însoţitorii ei, inclusiv cei doi bolnavi din escortă, fură târâţi pe o distanţă de patru-cinci mile, ridicând u-se şi căzând mereu, rostogoliţi uneori ca nişte paie în mijlocul unui vârtej. Ei nu puteau nici să se vadă, nici să se audă şi riscau să se piardă unii de alţii. Şi aşa ajunseră în împrejurimile staţiei Joanna Spring, în apropierea malurilor pârâului Okaover, în momentul în care, degajată de ultimele ceţuri, ziua debuta sub mângâierea răsăritului de soare.

Erau toţi prezenţi la apel?… Toţi?… Nu.

Doamna Branican, Harriett, Jos Meritt, Gin Ghi, Zach Fren, Tom Marix şi albii rămăseseră la postul lor, erau acolo, şi împreună cu ei patru cămile de transport. Dar negrii dispăruseră!… La fel şi celelalte douăzeci de cămile, cele care purtau alimentele şi cele ce transportau răscumpărarea căpitanului John!…

Iar atunci când Dolly o strigă pe Jane, aceasta nu răspunse.

Len şi Jane Burker nu mai erau acolo.

Capitolul XII
Ultimele eforturi

Dispariţia negrilor, a animalelor de transport şi de povară constituia pentru doamna Branican, cât şi pentru cei ce-i rămăseseră credincioşi o situaţie aproape disperată.

Zach Fren pronunţă mai întâi cuvântul trădare, cuvânt repetat

şi de Godfrey. Trădarea era cât se poate de evidentă, date fiind circumstanţele, mai ales că dispăruse o parte a personalului. Aceasta fu şi părerea lui Tom Marix, care nu ştia nimic despre influenţa funestă, exercitată de Len Burker asupra indigenilor din escortă…

Dolly nu putea crede în atâta duplicitate şi infamie!

— Len Burker, cum de a dispărut!?

— Pur şi simplu, cu negrii, remarcă Zach Fren, în acelaşi timp cu cămilele care transportau alimentele noastre!…

— Şi biata mea Jane! murmură Dolly. Separată de mine, fără să-mi dau seama de asta!

— Len Burker nu a vrut, evident, ca ea să rămână lângă tine, spuse Zach Fren. Mizerabilul!…

— Mizerabil?… Bine!… Oh!… Foarte bine! adăugă Jos Meritt. Dacă toată afacerea asta este o mizerie, nu voi mai găsi niciodată pălăria… istorică…

Apoi, întorcându-se spre chinez:

— Şi ce crezi despre afacerea asta, Gin Ghi?

— Ai-ya, stăpâne Jos! Cred că ar fi trebuit să mă gândesc de mii şi chiar de zeci de mii de ori înainte de a pune piciorul într-o ţară atât de puţin confortabilă!

— Poate! replică Jos Meritt.

Trădarea fiind, în definitiv, astfel caracterizată, doamna Branican trebui să se retragă.

— Dar de ce m-a înşelat? se întreba ea. Ce i-am făcut lui Len Burker?… Nu am uitat, oare, trecutul?… Nu i-am primit ca pe părinţii mei, pe sărmana lui soţie şi pe el?… Şi el ne abandonează, ne lasă fără resurse şi îmi fură preţul libertăţii lui John!… De ce?

Nimeni nu cunoştea secretul lui Len Burker şi nu i-ar fi putut răspunde doamnei Branican. Doar Jane ar fi putut dezvălui ce cunoştea despre abominabilele proiecte ale soţului ei, dar Jane nu era acolo.

Şi era foarte adevărat totuşi că Len Burker tocmai pusese în execuţie un plan pregătit minuţios, un plan ce părea să aibă toate şansele de reuşită. După ce li s-a promis că vor fi bine plătiţi, negrii din escortă s-au lăsat convinşi de a-i urma planul. În toiul furtunii, în timp ce doi indigeni au luat-o pe Jane, fără să fie posibil de a-i fi auzite strigătele, ceilalţi au împins spre nord cămilele împrăştiate în jurul taberei.

Nu i-a zărit nimeni în mijlocul unei bezne totale, la care s-au adăugat vârtejurile de praf ca o cortină groasă, şi, înainte de apariţia zorilor, Len Burker şi complicii lui erau deja la câteva mile spre est de Joanna Spring.

Fiind separată de Dolly, soţul ei nu avea de ce să se mai teamă că Jane, cuprinsă de remuşcări, ar fi putut trăda secretul naşterii lui Godfrey. De altfel, lipsiţi de alimente şi de mijloace de transport, el avea convingerea că doamna Branican şi însoţitorii ei urmau să piară în mijlocul deşertului Great Sandy.

Într-adevăr, la Joanna Spring, caravana se atla la mai puţin de trei sute de mile de Fitzroy. În cursul acestei traseu lung, cum va reuşi Tom Marix să asigure existenţa oamenilor lui, cu resurse atât de reduse?

Pârâul Okaover este unul dintre principalii afluenţi ai fluviului Grey, care se varsă în Oceanul Indian prin unul dintre estuarele ţinutului Terre de Witt.

Pe malurile acestui pârâu, pe care temperaturile ridicate nu îl seacă niciodată, Tom Marix regăsi aceleaşi locuri umbroase, pe care colonelul Warburton le elogia cu o explozie de bucurie atât de intensă.

Verdeaţă, apă curentă, după interminabilele câmpii nisipoase cu dune şi Spiniflex, ce fericită schimbare de decor! Dar dacă ajuns în acest loc, colonelul Warburton era aproape asigurat că-şi atinsese scopul, deoarece nu mai trebuia decât să coboare râul până la stabilimentele din Rockbonne pe litoral, nu aşa era şi pentru doamna Branican. Dimpotrivă, situaţia avea să se înrăutăţească traversând aridele regiuni ce separă Okaover de fluviul Fitzroy.

Caravana mai era compusă doar din douăzeci şi două de persoane din patruzeci şi trei cât număra la plecarea din staţia Alice Spring: Dolly şi femeia indigenă, Harriett, Zach Fren, Tom Marix, Godfrey, Jos Meritt, Gin Ghi, plus cei cincisprezece albi din escortă, dintre care doi erau grav bolnavi. La care se adaugă patru cămile, celelalte fiind luate de Len Burker, inclusiv cămila mascul, care le servea drept ghid, şi cea care trăgea chibitca. Dromaderul, căruia Jos Meritt îi aprecia nespus calităţile, dispăruse şi el, fapt ce-l va obliga pe englez, de acum înainte, să meargă pe jos ca şi servitorul lui. Cât despre hrană, mai rămăsese un număr foarte mic de conserve, găsite într-o ladă căzută de pe una dintre cămile. Nu mai era făină, cafea, ceai,

zahăr şi sare; nici băuturi alcoolice; nimic din farmacia de voiaj! Cum mai putea deci Dolly să-i îngrijească pe cei doi oameni devoraţi de febră? Era o penurie absolută, în mijlocul unei regiuni ce nu oferea nicio resursă.

La primele licăriri ale zorilor, doamna Branican îşi adună oamenii. Această femeie curajoasă nu pierduse nimic din energia sa, cu adevărat supraomenească, şi, prin cuvintele sale încurajatoare, reuşi să redea încrederea însoţitorilor ei. Le arătă că mai aveau puţin şi călătoria avea să-şi atingă scopul.

Ca atare, caravana îşi reluă mersul în condiţii atât de grele, încât şi cel mai încrezător dintre oameni nu ar fi sperat să ajungă la capăt. Dintre cele patru cămile rămase, două fură rezervate bolnavilor ce nu puteau fi lăsaţi la Joanna Spring, una dintre staţiile nelocuite, după cum le semnalase de mai multe ori colonelul Warburton pe itinerarul său. Dar aceşti sărmani oameni vor avea, oare, forţa să suporte dificultăţile drumului până la Fitzroy, de unde va fi posibil să fie expediaţi spre vreun orăşel de pe coastă?… Era îndoielnic, iar inima doamnei Branican se frângea de durere la ideea că noi victime se vor adăuga celor rezultate de pe urma catastrofei navei Franklin…

Şi totuşi, Dolly nu avea de gând să renunţe la proiectele sale! Nu! Ea nu-şi va înceta cercetările! Nimic nu o va opri să-şi facă datoria până la capăt, chiar dacă ar fi să rămână singură!

Părăsind malul drept al pârâului Okaover, a cărui albie fusese trecută printr-un vad aflat la o milă în amonte de Joanna Spring, caravana se îndreptă spre nord-nord-vest. Luând-o în această direcţie, Tom Marix spera să ajungă la Fitzroy, în punctul cel mai apropiat de curbura neregulată, pe care o face fluviul, înainte de a curge spre Golful Regelui.

Căldura era mai suportabilă. Fu nevoie de cele mai vii insistenţe – aproape nişte porunci – din partea lui Tom Marix şi a lui Zach Fren pentru ca Dolly să accepte una dintre cămile ca animal de povară. Godfrey şi Zach Fren mergeau cu pas vioi. Întocmai lui Jos Meritt, ale cărui picioare lungi aveau rigiditatea unor picioroange. Iar atunci când doamna Branican îi oferea prilejul să meargă călare, el îi refuza oferta, spunând:

— Bine!… Oh!… Foarte bine! Un englez este un englez, doamnă, dar un chinez nu e decât un chinez, şi nu văd niciun inconvenient dacă îi faceţi propunerea aceasta lui Gin Ghi… Doar că îi interzic s-o accepte.

Astfel, Gin Ghi mergea pe jos, nu insă fără a bombăni gândindu-se la îndepărtatele delicii ale cetăţii Su Ceu, cetatea ambarcaţiilor-flori, oraşul adorat al chinezilor.

A patra cămilă era folosită cu rândul, fie de Tom Marix, fie de Godfrey, când era vorba să o ia înaintea caravanei. Provizia de apă, reîmprospătată la pârâul Okaover, urma să se termine curând şi chestiunea apei avea să devină iar foarte gravă.

Părăsind malurile pârâului, caravana se îndreptă spre nord pe o câmpie ondulată uşor, presărată rar cu dune de nisip, ce se întindeau până la marginea orizontului. Tufele de Spinifex formau aici pâlcuri mai strânse, iar diverşi copăcei, îngălbeniţi de toamnă, confereau regiunii un aspect mai puţin monoton. Poate că o şansă favorabilă va scoate în calea caravanei puţin vânat. Tom Marix, Godfrey şi Zach Fren, care nu se despărţeau niciodată de armele lor, îşi păstraseră, din fericire, puştile şi revolverele şi ştiau să le folosească, dacă s-ar fi ivit ocazia. Este adevărat, muniţia, foarte puţină, nu trebuia întrebuinţată decât cu prudenţă.

Se merse astfel câteva zile, o etapă dimineaţa, una seara. Albia râurilor care străbăteau aceste teritorii era presărată doar cu pietre calcinoase între ierburile decolorate de secetă. Nisipul nu lăsa să se vadă nici cea mai mică urmă de umiditate. Era deci necesar să fie descoperite puţuri, cel puţin unul pe zi, deoarece Tom Marix nu mai avea la dispoziţie butoaie.

Ca urmare, Godfrey o lua când la dreapta, când la stânga itinerarului, atunci când simţea că urma o pistă bună.

— Copile, îl sfătuia doamna Branican, fii prudent!… Nu te expune…

— Să nu mă expun, când este vorba de dumneavoastră, doamnă Dolly, şi de căpitanul John! răspundea Godfrey.

Graţie devotamentului său, cât şi unui fel de instinct care îl ghida, tânărul descoperi câteva puţuri, îndepărtându-se uneori la mai multe mile spre nord sau spre sud.

Deci, dacă suferinţele cauzate de sete nu fuseseră curmate total, cel puţin ele nu s-au dovedit acute în această zonă a Tasmaniei, cuprinsă între pârâul Okaover şi fluviul Fitzroy. Însă oboseala drumului era accentuată de insuficienţa mijloacelor de transport, de raţionalizarea hranei, redusă la un număr mic de conserve, de lipsa ceaiului şi a cafelei, a tutunului – atât de necesar oamenilor din escortă – de imposibilitatea amestecării

apei sălcii măcar cu o picătură de alcool. După două ore de mers, cei mai energici cădeau extenuaţi, epuizaţi.

Şi apoi, animalele abia găseau ce să mănânce în mijlocul acestei câmpii, care nu le oferea nicio tulpină sau frunză comestibilă. Nu se mai vedeau nici acei acacia pitici, a căror răşină, destul de hrănitoare, este căutată de indigeni în perioadele de foamete. Doar ţepii plăpândelor mimoze, amestecate cu tufele de Spinifex. Cu capul greu şi cu rinichii umflaţi, abia târându-se, cămilele cădeau în genunchi şi erau ridicate iar în picioare, dar cu mari eforturi.

În după-amiaza zilei de 25, Tom Marix, Godfrey şi Zach Fren reuşiră să facă rost de puţină carne proaspătă. Deasupra caravanei trecu în zbor un stol de porumbei sălbatici. Foarte temători şi rapizi, nu te puteai apropia uşor de ei. Totuşi, în cele din urmă fură împuşcaţi câţiva. Chiar dacă nu avea un gust excelent, carnea lor fu apreciată de bieţii oameni înfometaţi, care, după ce o pregătiră pe un foc din rădăcini uscate, o găsiră foarte savuroasă. Astfel, timp de două zile, Tom Marix putu să facă economie la conserve.

Dar ceea ce era de ajuns să hrănească oamenii nu era suficient şi pentru animale. Astfel, în dimineaţa zilei de 26, una dintre cămilele de transport pentru bolnavi căzu greoaie pe sol. A trebuit abandonată pe loc, deoarece nu mai putea fi aptă de mers.

Lui Tom Marix îi reveni sarcina de a-i curma suferinţele cu un glonte în cap. Apoi, nevoind să piardă nimic din carnea ei, ce reprezenta câteva zile de hrană, deşi dromaderul slăbise foarte mult din cauza privaţiunilor, el o tranşă, după moda australiană.

Tom Marix ştia că respectiva cămilă putea fi folosită în întregime şi să servească la alimentaţie. Cu oasele şi o parte a pielii, pe care le puse la fiert în unicul recipient rămas, el făcu un fel de supă, primită foarte bine de stomacurile înfometate ale oamenilor. Cât despre creier, limbă şi fălcile animalului, aceste bucăţi, preparate convenabil, furnizară o hrană mai solidă. La fel, carnea, tăiată felii subţiri şi uscată rapid la soare, fu conservată, precum şi picioarele, care formează cea mai bună parte a cămilei. Era regretabil faptul că lipsea sarea, întrucât sărată, carnea putea fi conservată mai uşor.

Călătoria continuă în aceste condiţii, parcurgându-se câteva mile pe zi. Din nefericire, starea bolnavilor nu se ameliora, din

lipsa unui tratament adecvat sau a îngrijirilor necesare în cazul lor. Se părea că nu vor ajunge toţi la destinaţia spre care tindeau eforturile doamnei Branican, mai exact la fluviul Fitzroy, unde ar fi, poate, atenuate într-o oarecare măsură privaţiunile.

Şi, într-adevăr, la 28 martie, apoi a doua zi, 29, cei doi albi îşi dădură sfârşitul în urma unei epuizări prelungite prea mult. Ei erau originari din Adelaide, unul având abia douăzeci şi cinci de ani, iar celălalt fiind mai în vârstă cu cincisprezece ani, ambii decedând pe acest drum din deşertul australian.

Bieţii oameni! Erau primii care pieriseră la datorie, iar însoţitorii lor fură afectaţi nespus de dispariţia lor. Nu era, oare, soarta care îi aştepta pe toţi, după trădarea lui Len Burker, acum abandonaţi în mijlocul acestor regiuni în care înseşi animalele nu găsesc nimic de mâncat?

Şi ce ar fi putut răspunde Zach Fren, atunci când Tom Marix i-a spus:

— Doi oameni morţi pentru a salva unul, fără a-i lua în calcul pe cei care vor mai muri!…

Doamna Branican dădu frâu liber durerii, pe care o împărtăşiră toţi. Ea se rugă pentru cele două victime, iar la căpătâiul mormântului lor fu pusă o cruce mică, pe care austeritatea climei o va transforma curând în praf şi pulbere.

Caravana porni iar la drum.

Cele trei cămile rămase fură folosite cu rândul de oamenii cei mai obosiţi, pentru a nu-i întârzia pe însoţitorii lor, iar doamna Branican refuză să ia unul dintre aceste animale pentru folosul ei. În timpul haltelor, dromaderii erau întrebuinţaţi pentru căutarea puţurilor, când de Godfrey, când de Tom Marix, deoarece nu se întâlnise niciun indigen care să ofere informaţii în acest sens. Ceea ce părea să însemne că triburile o luaseră spre nord-estul Tasmaniei. În acest caz, trebuia mers pe urmele Inda până la valea fluviului Fitzroy, circumstanţă foarte nepotrivită, întrucât itinerarul se prelungea cu câteva sute de mile.

La începutul lui aprilie, Tom Marix îşi dădu seama că provizia de conserve era pe cale să fie epuizată şi se întrevedea necesitatea sacrificării uneia dintre cele trei cămile. Cu câteva zile de hrană asigurată, se putea ajunge, fără îndoială, la fluviul Fitzroy, de care caravana era separată de cincisprezece etape.

Sacrificiul era indispensabil şi oamenii trebuiră să se

resemneze în acest sens. Fu aleasă cămila cel mai puţin aptă de a-şi continua drumul, apoi ucisă, tranşată în bucăţi. Feliile obţinute fură fierte îndelung, apoi uscate la soare, astfel încât, la sfârşit, întruneau calităţi destul de nutritive. Cât despre celelalte porţiuni ale animalului, fără a uita inima şi ficatul, ele fură puse la păstrare, cu grijă, ca rezervă.

Între timp, Godfrey reuşi să împuşte mai multe perechi de porumbei, slab contingent, este adevărat, fiind vorba de alimentaţia unui număr de douăzeci de persoane. Tom Marix îşi mai dădu seama că tufele de acacia începeau să reapară pe câmpie şi odată cu ele o nouă sursă de hrană, seminţele lor, în prealabil coapte pe jar.

Da! Era timpul să fie atinsă ţinta finală a călătoriei, respectiv valea Fitzroy, ale cărei resurse erau căutate în van în acest ţinut blestemat. O întârziere de câteva zile, şi majoritatea sărmanilor oameni nu vor mai avea forţa să ajungă acolo.

La data de 5 aprilie, se terminară şi conservele, cât şi carnea obţinută în urma tranşării cămilelor. Un pumn de seminţe de acacia, iată ce mai rămăsese pentru doamna Branican şi însoţitorii ei.

însă Tom Marix ezita să sacrifice ultimele două cămile care su pravieţuiseră. Gândindu-se la drumul rămas de parcurs, nu se putea hotărî să treacă la fapte. Şi totuşi, trebuia s-o facă, neapărat, chiar în seara aceea, deoarece nimeni nu mai mâncase de cincisprezece ore.

În timpul unei halte, unul dintre oameni veni alergând şi strigă:

— Tom Marix… Tom Marix… cele două cămile tocmai au căzut.

— Încercaţi să le ridicaţi…

— Este imposibil.

— Atunci, să nu mai aşteptăm şi să le ucidem…

— Să le ucidem?… se miră omul. Dar vor muri oricum, dacă nu au pierit deja!

— Sunt moarte! strigă Tom Marix.

Şi nu-şi putu reţine un gest de disperare, întrucât, odată moarte, carnea acestor animale nu va mai fi comestibilă.

Urmat de doamna Branican, de Zach Fren, de Godfrey şi de Jos Meritt, şeful escortei se duse spre locul unde căzuseră cele două cămile.

Acolo, culcate pe sol, ele erau cuprinse de convulsii, având

spume la gură, membrele contractate şi respiraţia întretăiată. Aşteptau să moară, şi nu de moarte naturală.

— Ce li s-a întâmplat? întrebă Dolly. Nu e vorba de oboseală… nici de epuizare…

— Da, răspunse Tom Marix, mă tem că este efectul ingerării unor ierburi nocive!

— Bine!… Oh!… Foarte bine! Ştiu ce este! preciză Jos Meritt. Am mai văzut aşa ceva în provinciile din est… în statul Queensland! Aceste cămile au fost otrăvite…

— Otrăvite?… repetă Dolly.

— Da, spuse Tom Marix, este vorba de otravă!

— Ei bine, reluă Jos Meritt, întrucât nu mai avem alte resurse, nu ne mai rămâne altceva decât să urmăm exemplul canibalilor… cel puţin nu vom muri de foame!… Ce-aţi vrea?… Fiecare ţară are tradiţiile ei, şi cel mai bine este să ne conformăm lor!

Gentlemanul zicea aceste lucruri cu un asemenea accent ironic, cu ochii holbaţi de foame, mai slab decât fusese vreodată, încât inspira teamă.

Aşadar, cele două cămile tocmai muriseră otrăvite. Şi otrăvirea – Jos Meritt nu se înşelase – fusese cauzată de o specie de urzică veninoasă, destul de rară totuşi pe aceste câmpii din nord-vest: este vorba de tnoroides laportea, care produce un fel de zmeură şi ale cărei frunze sunt înţepătoare. Iar contactul cu ele generează dureri foarte acute şi durabile. Cât despre fruct, este mortal, dacă nu se recurge imediat la un antidot, un suc al unei alte plante, colocasia macrohiza, ce creşte cel mai adesea pe aceleaşi terenuri ca urzica veninoasă.

Instincul, care împiedică animalele să atingă substanţele dăunătoare, fusese învins de data aceasta, iar bietele animale, lihnite de foame, neputând rezista ispitei de a devora urzicile respective, sucombaseră în chinuri groaznice.

Nici doamna Branican, nici însoţitorii ei nu şi-au mai amintit ulterior cum au trecut următoarele două zile. A trebuit să fie abandonate cele două animale moarte, deoarece, la o oră după aceea, erau în stare completă de descompunere, atât de rapid este efectul acestei otrave vegetale. Pe urmă, târându-se în direcţia fluviului Fitzroy, membrii caravanei încercară să descopere configuraţiile de teren, care încadrează valea… Vor putea ajunge, oare, toţi acolo?… S-ar putea răspunde negativ,

întrucât câţiva cereau deja să fie ucişi pe loc, să li se scurteze astfel agonia…

Doamna Branican mergea de la unul la altul… încerca să le redea încrederea, să-i îmbărbăteze… îi ruga să facă un ultim efort… Capătul drumului nu era departe… Câteva etape, ultimele… şi apoi salvarea… Dar ce putea obţine de la aceşti nefericiţi!

în seara de 8 aprilie, nimeni nu a mai avut forţa să ridice tabăra. Bieţii oamenii îngenuncheau lângă tufele Spinifex pentru a le mesteca frunzele pline de praf. Nici nu mai puteau vorbi… nu se mai puteau mişca, darămite să meargă mai departe… Căzură toţi la această ultimă haltă.

Doamna Branican încă mai rezista. Îngenuncheat lângă ea, Godfrey o învăluia cu o privire supremă… îi spunea „mamă!… mamă!…”, ca un copil care o roagă pe cea care l-a născut să nu-l lase să moară…

Iar Dolly, stând în picioare în mijlocul însoţitorilor ei, parcurgea cu privirea orizontul, strigând:

— John!… John!…

Ca şi cum de la căpitanul John i-ar fi putut veni un ultim ajutor!

Capitolul XIII
La tribul Inda

Tribul Inda, compus din câteva sute de indigeni, bărbaţi, femei, copii, trăia în acea perioadă pe malurile lui Fitzroy, la aproape o sută patruzeci de mile de gura sa de vărsare. Aceşti indigeni reveniseră din regiunile Tasmaniei, udate de cursul superior al fluviului. De câteva zile, hazardul vieţii lor nomade îi aduseseră mai exact la douăzeci şi cinci de mile de această parte a deşertului Great Sandy, unde caravana tocmai îşi încheiase ultima haltă, după o înlănţuire de încercări care depăşiseră limita forţelor omeneşti.

Alături de aceşti Inda trăiseră timp de nouă ani căpitanul John şi secundul lui, Harry Felton. Ca o completare la evenimentele ce vor urma, iată rezumată pe scurt istoria lor pe durata acestei lungi perioade, o continuare a relatării făcute de Harry Felton pe patul de moarte.

Între aceşti doi ani, 1875-l881 – nu am uitat, desigur – echipajul navei Franklin se refugiase pe Insula Browse, din Oceanul Indian, situată la aproape două sute cincizeci de mile de York Sund, limbul cel mai apropiat de acest litoral care se întinde în nord-vestul continentului australian. După ce doi dintre mateloţi au pierit în timpul furtunii, naufragiaţii, în număr de doisprezece, au trăit şase ani pe insulă, fără niciun mijloc de a putea fi repatriaţi, când o şalupă în derivă a acostat la ţărm.

Vrând să o folosească pentru salvarea tuturor, căpitanul John o aduse în stare de funcţionare, cu intenţia de a putea ajunge pe coastele australiene, şi o aprovizionă pentru o călătorie de câteva săptămâni. Dar cum pe şalupă se puteau îmbarca doar şapte pasageri, căpitanul John şi Harry Felton urcară în ea cu cinci dintre membrii echipajului, lăsându-i pe ceilalţi cinci pe Insula Browse, unde trebuia să aştepte să fie luaţi de o navă expediată spre ei. Se ştie cum au murit aceşti nefericiţi înainte de a fi luaţi, şi în ce condiţii le-a găsit rămăşiţele căpitanul Ellis, în timpul celei de-a doua campanii a navei Dolly Hope, în 1883.

După o traversare periculoasă prin mijlocul acestor detestabile regiuni de ţărm din Oceanul Indian, şalupa acostă pe litoralul continentului la înălţimea capului L£vâque şi reuşi să intre în golful cu acelaşi nume, unde se varsă fluviul Fitzroy. Dar căpitanul John avu neşansa să fie atacat de indigeni, atac în timpul căruia patru dintre oamenii lui fură ucişi în timp ce se apărau.

Aparţinând tribului Inda, indigenii îi luară cu ei pe căpitanul John, pe Harry Felton şi pe ultimul marinar scăpat din masacru. Rănit, acest marinar muri câteva săptămâni mai târziu, în urma rănilor, astfel că John Branican şi Harry Felton erau singurii supravieţuitori ai catastrofei navei Franklin.

Atunci începu pentru ei o existenţă care, în primele zile, fu serios ameninţată. Aşa cum s-a menţionat, aceşti Inda, precum şi toate triburile nomade sau sedentare din Australia Septentrională, sunt sălbatice şi sângeroase. Prizonierii războaielor permanente dintre triburi sunt ucişi fără milă şi mâncaţi. Nu există obicei mai profund înrădăcinat precum canibalismul la aborigeni, adevărate fiare sălbatice.

De ce au fost cruţaţi căpitanul John şi Harry Felton? Din cauza circumstanţelor.

Se ştie că, printre indigenii din interior şi de pe litoral, starea

de război este perpetuată din generaţie în generaţie. Sedentarii se atacă din sat în sat, se ucid întrei ei şi îşi mănâncă prizonierii. Aceleaşi obiceiuri la nomazi: se urmăresc din tabără în tabără, iar victoria se încheie întotdeauna cu înspăimântătoare scene de antropofagie. Aceste masacre vor conduce, inevitabil, la distrugerea rasei australiene, şi este la fel de sigur că procedeele anglo-saxone – desigur, doar în unele împrejurări – au fost de o barbarie de nedescris. Cum ar putea fi calificate altfel asemenea acte – negrii vânaţi de albi ca un vânat, cu toate emoţiile rafinate, procurate de acest gen de sport; incendiile practicate pe larg, astfel încât locuitorii să nu mai stea decât în acele „gunyo”, colibe din scoarţă de copac, ce le servesc drept locuinţă? Cuceritorii au mers până într-acolo, încât au practicat otrăvirea în masă cu stricnină, pentru a se ajunge la o distrugere mai rapidă. Poate fi citată în acest sens următoarea frază, ieşită de sub pana unui colon australian: „Pe toţi bărbaţii pe care i-am întâlnit pe păşunile mele i-am împuşcat, deoarece sunt nişte ucigători de vite; toate femeile, întrucât aduc pe lume ucigători de vite, şi toţi copiii, fiindcă vor deveni ucigători de vite!”

Se înţelege deci ura australienilor pentru călăii lor, ură păstrată pe calea atavismului. Este rar ca albii căzuţi în mâinile lor să nu fie masacraţi fără milă. De ce însă naufragiaţii de pe nava Franklin au fost cruţaţi de tribul Inda?

Foarte probabil, dacă nu ar fi murit la scurt timp după ce a căzut prizonier, matelotul ar fi sfârşit devorat în urma unui act canibalic. Dar şeful tribului, un indigen numit Willi, fiind în legătură cu colonii de pe litoral, îi cunoştea destul de bine pe cei doi prizonieri şi şi-a dat seama că Harry Felton şi căpitanul John erau ofiţeri, de pe urma cărora putea obţine un profit. Ca războinic, Willi putea să le folosească aptitudinile în luptele lui cu triburile rivale; ca negociator, care viza domeniul negoţului, el întrevedea o afacere bună, adică o recompensă frumuşică în schimbul eliberării celor doi prizonieri. Viaţa acestora fusese deci cruţată, dar au fost nevoiţi să se conformeze vieţii nomade care se dovedi şi mai grea, din cauză că Inda îi supravegheau neîncetat. Păziţi zi şi noapte, neputând să se îndepărteze de taberele ridicate în timpul peregrinărilor tribului, ei au încercat zadarnic să evadeze de trei ori, tentative în urma cărora a fost cât pe-aci să-şi piardă viaţa.

Apoi, în timpul ciocnirilor frecvente dintre triburi, ei erau folosiţi drept consilieri de război, iar sfaturile lor, cu adevărat preţioase, îl avantajară foarte mult pe Willi, deoarece a obţinut victorii după victorii. Graţie acestor succese, tribul Inda a devenit la vremea povestirii noastre unul dintre cele mai puternice, ce frecventa diversele teritorii din Australia Occidentală.

Aceste populaţii din nord-vest aparţin, după toate aparenţele, raselor amestecate ale australienilor şi ale indigenilor din Papuasia. După exemplul confraţilor lor, Inda au părul lung şi buclat; tenul le este mai puţin închis decât al indigenilor din provinciile meridionale, care par să formeze o rasă mai viguroasă; înălţimea lor, mai modestă, are o medie de 1,30 metri. Bărbaţii sunt mai bine constituiţi fizic decât femeile; dacă fruntea le este puţin teşită, domină în schimb sprâncenele foarte proeminente, fapt ce denotă un semn al inteligenţei, conform etnologilor; ochii, al căror iris este închis la culoare, au pupile în care licăreşte un foc viu; părul, de culoare foarte brună, nu este scurt şi creţ ca al negrilor africani; totuşi, craniul este mic, iar natura nu a fost prea generoasă cu materia cerebrală. Sunt numiţi „negri”, deşi nu au culoarea neagră specifică Nubienilor: sunt „ciocolatii”, dacă ne e permis să folosim această licenţă de cuvânt, ce redă exact nuanţa culorii lor generale.

Negrul australian este dotat cu un extraordinar simţ al mirosului, ce rivalizează cu al celor mai buni câini de vânătoare. El recunoaşte urmele unei fiinţe omeneşti sau ale unui animal doar mirosind solul, adulmecând ierburile şi tufişurile. Nervul său auditiv este, de asemenea, foarte sensibil, putând percepe, se pare, zgomotul produs de furnicile care lucrează într-un muşuroi. Cât despre a include aceşti indigeni în ordinul căţărătorilor, această clasificare nu ar fi lipsită de justeţe, deoarece nu e niciun arbore de gumă, oricât de înalt şi de neted, în care să nu se caţăre până la vârf, folosindu-se de o trestie flexibilă, pe care o numesc „kamin”, şi graţie formei de cârlig a degetelor de la picioare.

După cum a mai fost menţionat deja referitor la indigenii de pe malul râului Finke, femeia australiană îmbătrâneşte repede şi nu ajunge la vârsta de patruzeci de ani, pe care bărbaţii o depăşesc în mod obişnuit cu zece ani într-o anumită zonă a

statului Queensland. Aceste biete creaturi au ca funcţie îndeplinirea celor mai aspre munci ale menajului; sunt nişte sclave, încovoiate sub jugul stăpânilor lor, de o duritate necruţătoare, constrânse să care poveri, ustensile, arme, să caute rădăcini comestibile, şopârle, şerpi, ce servesc la subzistenţa tribului. Dar dacă repetăm acestea aici, este pentru a spune că ele îşi îngrijesc cu afecţiune copiii, ai căror taţi le acordă o atenţie mediocră, şi astfel un copil este o povară pentru mama sa, care nu se mai poate ocupa exclusiv de treburile inerente existenţei nomade, a cărei responsabilitate cade pe umerii ei. Prin urmare, la anumite populaţii, au fost văzuţi negri obligându-şi femeile să-şi taie sânii, pentru a le pune în imposibilitatea de a alăpta. Şi totuşi – obicei oribil şi părând în dezacord cu precauţia aceasta luată pentru a le diminua numărul – aceste fiinţe micuţe, pe timp de foamete, sunt mâncate în cadrul unor diverse triburi indigene, unde canibalismul este practicat încă excesiv.

Aşadar, la aceşti negri australieni – demni într-o foarte mică măsură să aparţină speciei omeneşti – viaţa este concentrată asupra unui singur act. „Ammeri!… Ammeri!” este un cuvânt rostit neîncetat în limbajul indigen, şi el înseamnă: foame. Gestul cel mai frecvent al acestor sălbatici constă în a-şi lovi pântecele, întrucât le este prea des gol. În această ţară fără vânat şi fără culturi agricole, se mănâncă la orice oră din zi şi din noapte, atunci când se iveşte ocazia, fiecare indigen fiind obsedat de această preocupare constantă a unei mese viitoare şi consistente. Şi, într-adevăr, cu ce se pot hrăni aceşti indigeni, neîndoielnic, cei mai mizerabili dintre toţi cei pe care natura i-a împrăştiat pe suprafaţa continentelor? Cu un fel de pesmet grosolan, numit „damper”, făcut din puţin grâu, fără drojdie, copt nu în cuptor, ci pe cenuşă fierbinte sau pe jar, cu miere, pe care o recoltează uneori, cu condiţia să doboare arborele în vârful căruia şi-au făcut albinele stupul, cu „kadjerah”, un fel de suc alb, obţinut prin stoarcerea fructelor palmierului veninos, a cărui otravă a fost extrasă în urma unei operaţii delicate, cu ouă de găini de junglă, ouă îngropate în sol şi în căldura căruia ele fierb artificial, cu porumbei specifici Australiei, care-şi fac cuiburile la extremitatea ramurilor arborilor. În sfârşit, ei consumă şi anumite larve coleoptere, unele culese dintre ramurile de acacia, altele dezgropate din resturile de lemn

putrezit, din solul aflat sub desişuri... Şi asta e tot.

Iată de ce, în această luptă de fiecare oră pentru existenţă, canibalismul poate fi explicat cu toate monstruozităţile sale oribile. Nu este chiar semnul unei ferocităţi înnăscute, ci sunt consecinţele unei nevoi imperioase, pe care natura îl împinge pe negrul australian să şi-o satisfacă, deoarece el moare de foame. Aşadar, în asemenea condiţii, ce se întâmplă?

Pe cursul inferior al fluviului Murray şi la populaţiile din regiunea de nord, există obiceiul de a fi ucişi copiii pentru a fi mâncaţi, şi chiar i se taie unei mame un deget pentru fiecare copil pe care este constrânsă să-l ofere acestor festinuri antropofage. Detaliu înspăimântător: când nu mai are ce mânca, mama merge până într-acolo, încât îşi devoră pruncul abia născut, iar unii călători au auzit aceste nefericite vorbind de un asemenea fapt abominabil ca de un act firesc!

Totuşi, nu doar foamea îi împinge pe australieni spre canibalism: ei au o predilecţie pentru carnea de om, pe care o numesc „talgoro” sau „carnea care vorbeşte”, conform uneia dintre expresiile lor de un realism groaznic. Indigenii în cauză dau frâu liber acestei dorinţe în cadrul tribului, dar şi în afara lui. Graţie acestor războaie permanente, expediţiile în speţă nu au alt scop decât de a fi procurată talgoro. Iată ce afirma doctorul Cari Lumholtz: în timpul curajoasei lui călătorii prin provinciile din nord-vest, negrii din escorta lui vorbeau neîncetat despre chestiunea hranei, zicând: „Pentru australieni, nimic nu este mai valoros decât carnea de om.” Şi trebuie adăugat că nu este vorba de carnea albilor, deoarece indigenii o consideră ca având un gust sărat, foarte neplăcut.

De altfel, există un alt motiv care predispune aceste triburi să se ucidă între ele. Australienii sunt extrem de creduli. Ei se sperie de vocea spiritului rău, «kvin'gan'», care aleargă pe câmpii şi străbate defileurile ţinuturilor muntoase, deşi vocea în cauză nu este decât cântecul melancolic al unei păsări încântătoare, una dintre cele mai curioase din ornitologia australiană. Totuşi, chiar dacă ei admit existenţa unei fiinţe superioare şi malefice, un indigen nu se roagă niciodată şi nu au fost găsite nicăieri urmele unor practici religioase, potrivit călătorilor autorizaţi.

În realitate, australienii sunt foarte superstiţioşi şi, cum au credinţa nestrămutată că inamicii lor îi pot ucide prin farmece şi

blesteme, ei se grăbesc să-i omoare, fapt care, adăugat obişnuinţelor canibalismului, supune aceste ţinuturi unui regim de distrugere fără limite.

Vom mai nota, în trecere, că australienii au respect pentru morţi. Ei nu-i pun în contact direct cu solul, ci le înfăşoară corpurile cu fâşii din frunze sau din scoarţă şi le depun în gropi puţin adânci, cu picioarele spre răsărit, sau chiar în picioare, practică întâlnită la anumite triburi. Mormântul unei căpetenii este acoperit cu un cort, a cărui intrare e orientată spre est. Trebuie adăugat, de asemenea, că, la cei mai puţin sălbatici, există următoarea credinţă ciudată: şi anume că morţii trebuie să reînvie sub aspectul oamenilor albi, şi, potrivit observaţiei lui Cari Lumholtz, limba ţării foloseşte acelaşi cuvânt pentru a desemna „spiritul şi omul de culoare albă”. Conform unei alte superstiţii indigene, animalele ar fi fost anterior nişte creaturi omeneşti, ceea ce este o metempsihoză inversă.

Aşa sunt aceste triburi ale continentului australian, destinate, fără îndoială, să dispară într-o zi cum au dispărut locuitorii Tasmaniei. Şi tot aşa erau şi aceşti Inda, în mâinile cărora căzuseră John Branican şi Harry Felton.

După moartea matelotului, John Branican şi Harry Felton au trebuit să-i urmeze pe Inda în peregrinările lor continue prin mijlocul regiunilor din centru şi din nord-vest. Când atacând triburile ostile, când atacaţi de ele, ei aveau o incontestabilă superioritate asupra inamicilor lor, graţie sfaturilor celor doi prizonieri, urmate conştiincios de Willi. Fuseseră parcurse sute de mile de la Golful Regelui până la Golful Van Diemen, între valea fluviului Fitzroy şi valea Victoria, şi până la câmpiile ţinutului Terre Alexandra. Astfel au străbătut căpitanul John şi secundul său aceste regiuni necunoscute de geografi, rămase în alb pe hărţile modeme, la est de Tasmania, Terre Amheim şi de teritoriile din zona deşertului Great Sandy.

Deşi aceste interminabile călătorii le păreau foarte grele, Inda nici nu se sinchiseau de asta. Erau obişnuiţi să trăiască aşa, fără să-i preocupe distanţele, nici măcar timpul, despre care abia dacă au o noţiune exactă. Într-adevăr, în privinţa unui eveniment care urmează să aibă loc în cinci sau şase luni, de exemplu, indigenul este foarte încrezător că se va întâmpla în două, trei zile… sau săptămâna viitoare. Nu-şi cunoaşte vârsta; cu atât mai mult, nu ştie nici ce oră este într-un anume moment

din zi sau din noapte. Se pare că australianul este o specie aparte pe scara evoluţiei oamenilor, întocmai mai multor animale din ţara sa.

La asemenea moravuri fuseseră constrânşi să se conformeze John Branican şi Harry Felton. Şi asta, fără a mai vorbi despre înspăimântătoarele scene de canibalism, ale căror orori nu au putut niciodată să le împiedice, după bătăliile în care inamicii cădeau cu sutele.

Supunându-se astfel, intenţia evidentă a căpitanului John şi a lui Harry Felton era de a slăbi vigilenţa tribului, pentru a fugi la prima ocazie favorabilă. Şi totuşi, o evadare în mijlocul deşerturilor din nord-vest are şanse mici de reuşită, după cum am văzut în cazul secundului navei Franklin. Dar cei doi prizonieri erau supravegheaţi atât de strict, încât ocaziile de a fugi fură extrem de rare. În cei nouă ani de prizonierat, evadarea lui John şi a lui Felton ar fi putut reuşi o singură dată, mai exact în acelaşi an ce precedase expediţia doamnei Branican în Australia. Iată în ce împrejurări:

În urma luptelor cu triburile din interior, membrii Inda ocupau atunci o tabără pe malurile Lacului Am6d6e, la sud-vest de Terre Alexandra. Pătrunseseră rar atât de adânc în centrul continentului. Ştiind că nu se aflau decât la trei sute de mile de Overland Telegraf Line, căpitanul John şi Harry Felton crezură că se ivise ocazia favorabilă şi se deciseră să profite de ea. După ce se sfătuiră, li se păru convenabil să evadeze separat, iar apoi să se întâlnească într-un loc la câteva mile dincolo de tabără. După ce scăpă de sub supravegherea indigenilor, Harry Felton fu destul de norocos să ajungă în locul unde trebuia să-l aştepte pe însoţitorul său. Din nefericire, John tocmai fusese chemat de Willi, care îi cerea să-i acorde unele îngrijiri în urma unei răni căpătate în timpul ultimei confruntări cu un trib inamic. Aşadar, John nu reuşi să fugă, iar Harry Felton îl aşteptă în zadar câteva zile… Atunci, gândindu-se că va reuşi să ajungă la unul dintre cătunele din interior sau de pe litoral, şi sperând să organizeze o expediţie în vederea eliberării căpitanului său, Harry Felton o luă în direcţia sud-est. Dar, după un mers epuizant şi din cauza lipsurilor şi a încercărilor grele, vreme de patru luni, el se prăbuşi aproape mort pe malul râului Parru, districtul Ulakarara din Noua Galie de Sud. Transportat la spitalul din Sydney, a zăcut câteva săptămâni, apoi a murit, după ce a reuşit să-i

transmită doamnei Branican, prin semne, neputând vorbi, tot ce ştia despre căpitanul John.

John trebuie să fi trecut printr-un moment greu neavându-l lângă el pe Felton, şi este de crezut că tăria lui morală fu la înălţimea celei psihice, de vreme ce nu a fost cuprins de disperare. Cui avea să mai vorbească el despre ce îi era atât de drag, despre ţara lui, San Diego, despre fiinţele adorate, lăsate acolo, despre curajoasa lui soţie, despre fiul lui, Wat, care creştea departe de el şi pe care nu-l va vedea, poate, niciodată, despre William Andrew, în sfârşit, despre toţi prietenii lui?… John era prizonier de nouă ani şi câţi ani aveau să mai treacă până când să-i fie redată libertatea? Totuşi, el nu şi-a pierdut speranţa, fiind îmbărbătat de gândul că dacă va reuşi să ajungă la unul dintre oraşele de pe litoralul australian, Harry Felton va face tot ce este omeneşte posibil pentru a-şi elibera căpitanul…

În timpul captivităţii sale, John a învăţat să vorbească limba indigenă, care, prin logica gramaticii ei, precizia termenilor, delicateţea expresiilor sale, pare să dovedească faptul că indigenul australian s-ar fi bucurat odinioară de o reală civilizaţie. Astfel, a discutat adesea cu Willi avantajele pe care le-ar putea avea permiţându-le prizonierilor să revină la Queensland sau în Australia Meridională, de unde ei vor fi în măsură să-i trimită recompensa pe care ar fi cerut-o. Dar fiind prin firea sa foarte neîncrezător, Willi nici nu a vrut să audă de aşa ceva. Dacă era trimisă răscumpărarea, atunci reda şi el libertatea căpitanului John şi a secundului său.

Cât despre promisiunile lor, n-a vrut niciodată să consimtă.

Rezultă deci că evadarea lui Harry Felton, care i-a cauzat o mare supărare, l-a făcut pe Willi încă şi mai sever faţă de căpitanul John. A luat măsuri să fie singur în timpul haltelor sau al marşurilor, fiind păzit permanent de un indigen care răspundea de el cu capul.

Se scurseră astfel luni lungi fără ca prizonierul să fi primit vreo veste de la însoţitorul lui. Şi nu era posibil ca Harry Felton să fi murit pe drum? Dacă fugarul a reuşit să ajungă în statul Queensland sau în provincia Adelaide, el nu ar fi făcut deja o tentativă pentru a-l smulge din mâinile indigenilor Inda?

În timpul primului trimestru al anului 1891 – adică la începutul verii australiene – tribul revenise în valea fluviului Fitzroy, unde Willi îşi petrecea, de obicei, partea cea mai mare a sezonului

cald, când găsea resursele necesare tribului său.

Acolo se aflau membrii Inda în primele zile ale lunii aprilie, iar tabăra lor era instalată pe un cot al fluviului, într-un loc unde se vărsa un mic afluent, ce cobora dinspre câmpiile din nord.

După ce tribul se fixă în acest loc şi ştiind că trebuia să fie aproape de litoral, căpitanul John s-a gândit să ajungă acolo. Dacă ar fi reuşit, nu i-ar fi fost, poate, imposibil să se refugieze în cătunele situate mai la sud, acolo unde colonelul Warburton îşi încheiase călătoria.

John era decis să rişte tot pentru a termina o dată cu această existenţă intolerabilă, chiar şi dacă trebuia să moară.

Din nefericire o modificare în proiectele tribului Inda puse capăt speranţelor prizonierului. Într-adevăr, în a doua parte a lunii aprilie, deveni evident faptul că Willi se pregătea de plecare, pentru a-şi stabili tabăra de iarnă în zona cursului superior al fluviului.

Ce se întâmplase şi ca urmare a căror cauze se produsese acea schimbare în obişnuinţele tribului?

Căpitanul John reuşi să afle, nu însă fără o oarecare greutate; tribul încerca să urce pe cursul de apă mai spre est, din cauză că poliţia neagră tocmai fusese semnalată pe cursul inferior al fluviului Fitzroy.

Nu am uitat ce spusese Tom Marix despre poliţia neagră, care, de la mărturisirile făcute de Harry Felton despre căpitanul John, primise ordin să ajungă în teritoriile de nord-vest.

Foarte de temut pentru indigeni, poliţia neagră dă dovadă de o înverşunare acerbă atunci când trebuie să-i urmărească. Ea este comandată de un căpitan, numit „mani”, având în subordine un sergent, treizeci de agenţi de rasă albă şi douăzeci şi patru de agenţi de rasă neagră, călare pe cai buni, înarmaţi cu puşti, săbii şi pistoale.

Această instituţie, cunoscută sub numele de „poliţie nativă”, asigură securitatea locuitorilor în regiunile pe care le parcurge în diferite perioade. Necruţătoare în timpul represiunilor pe care le exercită asupra indigenilor şi chiar dacă este blamată de unii în numele umanităţii, ea e aprobată de ceilalţi în numele securităţii publice. Serviciul pe care îl desfăşoară este foarte activ, iar personalul său se deplasează cu o rapiditate incredibilă dintr-o zonă a teritoriului în alta. Astfel, triburile nomade se tem să o întâlnească, şi iată de ce Willi, aflând că ea se afla în apropiere,

hotărâse să urce pe cursul superior al fluviului Fitzroy.

Dar ceea ce constituia un pericol pentru Inda putea fi salvarea pentru căpitanul John. Dacă reuşea să întâlnească un detaşament al acestei poliţii, asta însemna că îi era asigurată eliberarea şi repatrierea. Or, în timpul ridicării taberei, nu era, oare, posibil, să înşele vigilenţa indigenilor?

Willi se temea de intenţiile prizonierului său, am putea crede, deoarece, în dimineaţa zilei de 20 aprilie, uşa colibei în care era închis John nu fu deschisă la ora obişnuită. Un indigen stătea de pază lângă colibă. La întrebările pe care le adresă John, nu primi niciun răspuns. Atunci când ceru să fie dus la Willi, i se refuză cererea, iar şeful nici măcar nu veni să-l vadă.

Ce se întâmplase deci? Inda se grăbeau cu pregătirile lor pentru a părăsi tabăra? Era probabil, iar John auzea un du-te-vino zorit şi zgomotos în jurul colibei, la care Willi se mulţumi să-i trimită câteva alimente.

Se scurse o zi întreagă, apoi alta. Nu se produse nicio schimbare în situaţia dată. Prizonierul era supravegheat în continuare cu stricteţe. Dar, în timpul nopţii dintre 22 şi 23 aprilie, constată că zgomotele de afară încetaseră subit şi se întrebă dacă Inda nu părăsiseră definitiv tabăra de pe malul fluviului Fitzroy.

A doua zi, în zori, uşa colibei fu deschisă brusc.

Un om – mai exact un alb – apăru în faţa căpitanului John. Era Len Burker.

Capitolul XIV
Jocul lui Len Burker

Trecuseră treizeci şi două de zile – din noaptea de 22 spre 23 mai – de când Len Burker se separase de doamna Branican şi de însoţitorii ei. Acest simun, atât de fatal caravanei, îi oferise ocazia să-şi pună în aplicare proiectele. Luând-o pe Jane şi urmat de negrii din escortă, el mână cămilele în putere şi printre altele pe cele care transportau răscumpărarea căpitanului John.

Len Burker se afla atunci în condiţii mai favorabile decât Dolly pentru a ajunge la tribul Inda în valea udată de Fitzroy. În timpul existenţei lui rătăcitoare, el mai avusese raporturi frecvente cu australienii nomazi, cărora le cunoştea limba şi obiceiurile.

Răscumpărarea furată îi asigura o primire bună din partea lui Willi. Odată eliberat, căpitanul John avea să fie în puterea lui şi, de data aceasta…

După ce abandonase caravana, Len Burker se îndreptă cu grabă în direcţia nord-vest, iar în zori, însoţitorii lui şi el se aflau la o distanţă de câteva mile.

Atunci, Jane îşi imploră soţul, îl rugă să nu o abandoneze pe Dolly şi ai ei în mijlocul acestui deşert, îi aminti că era o crimă adăugată la cea comisă la naşterea lui Godfrey, ii ceru cu insistenţă să-şi schimbe comportamentul abominabil înapoind acest copil mamei lui, unindu-şi eforturile cu ale ei, pentru găsirea căpitanului John…

Jane nu obţinu nimic. A fost în zadar. Nu avea forţa să-l împiedice pe Len Burker de a merge până la capăt cu planurile lui. Doar câteva zile, şi avea să-şi atingă scopul. Cu Dolly şi Godfrey morţi în urma privaţiunilor, cu John Branican dispărut, moştenirea lui Edward Starter urma să-i revină lui Jane, adică lui, şi cu atâtea milioane de dolari ştia ce avea să facă!

Nu era nimic de aşteptat din partea acestui ticălos. El îi ceru soţiei sale să tacă, iar ea trebui să se conformeze şi să accepte, mai ales sub influenţa ameninţărilor lui, ştiind bine că, dacă n-ar fi avut nevoie de ea pentru a intra în posesia averii lui Dolly, ar fi abandonat-o de mult, şi poate mai rău decât atât. Cât despre a fugi, a încerca să revină la caravană, cum s-ar fi putut gândi ea la asta? Singură, ce s-ar fi întâmplat cu ea? De altfel, doi dintre negri n-o scăpau deloc din priviri.

Nu mai trebuie să insistăm asupra incidentelor care au marcat călătoria lui Len Burker. Nici animalele de povară, nici alimentele nu îi lipseau. În aceste condiţii, el parcurse multe etape şi se apropiase de Fitzroy, cu oameni obişnuiţi cu această existenţă şi care fuseseră mai puţin încercaţi decât albii de la plecarea din Adelaide.

După şaptesprezce zile, la data de 8 aprilie, Len Burker ajunse la malul stâng al fluviului, exact în ziua în care doamna Branican şi însoţitorii ei făceau ultima haltă.

În acest loc, Len Burker întâlni câţiva indigeni şi obţinu de la ei nişte informaţii despre situaţia actuală a tribului Inda. Aflând că Inda străbătuse valea mai spre vest, el hotărî să plece în întâmpinarea sa, pentru a intra în legătură cu Willi.

Drumul nu era greu. În timpul acestei luni, aprilie, în provincia

Australiei Septentrionale, clima din aceste regiuni este mai blândă, oricât de joasă este latitudinea sub care e aflată. Era evident că dacă ar fi ajuns la Fitzroy, caravana doamnei Branican ar fi pus capăt tuturor lipsurilor. După câteva zile, ea ar fi intrat în legătură cu Inda, deoarece Dolly şi John erau separaţi atunci doar de optzeci şi cinci de mile.

Când Len Burker avu certitudinea că nu mai era vorba decât de două sau trei zile de mers, decise să se oprească. Ducând-o pe Jane la Inda, punând-o în prezenţa căpitanului John, risca să fie denunţat de ea, şi asta nu-i convenea. Din ordinul său, fu organizată o haltă pe malul stâng şi, în pofida rugăminţilor ei, biata femeie fu lăsată acolo sub paza a doi negri.

După asta, urmat de însoţitorii lui, Len Burker continuă să se îndrepte spre vest, cu cămilele de transport şi cu cele două încărcate cu obiectele de schimb.

El se întâlni cu tribul la 20 aprilie, atunci când Inda era îngrijorat de apropierea poliţiei negre, a cărei prezenţă fusese semnalată la zece mile în aval. Deja, Willi se pregătea să părăsească tabăra, cu scopul de a se refugia în regiunile înalte ale ţinutului Terre Amheim, aparţinând provinciei din Australia Septentrională.

În acel moment, la ordinul lui Willi şi pentru a preveni orice tentativă de evadare din partea prizonierului, John era închis într-o colibă. Astfel, el nu trebuia să afle nimic despre negocierile ce urmau să aibă loc, în prealabil, între Len Burker şi şeful Inda.

Aceste negocieri se desfăşurară fără nicio dificultate. Anterior, Len Burker fusese în legătură cu aceşti indigeni. Îl cunoştea pe şeful lor şi nu trebuia decât să discute despre problema răscumpărării căpitanului John.

Willi se arătă foarte dispus să-şi dea prizonierul în schimbul răscumpărării. Stofele pe care i le prezentă Len Burker, jucărioarele şi mai ales proviziile de tabac oferite, l-au impresionat plăcut. Totuşi, ca negustor avizat, căpetenia dădu de înţeles că nu se despărţea fără regret de un om important precum căpitanul John, care trăia de atâţia ani în mijlocul tribului şi îi făcuse reale servicii etc., etc. De altfel, el ştia că John era american şi că fusese organizată o expediţie pentru eliberarea lui, ceea ce Len Burker confirmă zicând că el însuşi era mai exact şeful acestei expediţii. Apoi, când Len află că Willi era

îngrijorat din cauza prezenţei poliţiei negre pe cursul inferior al fluviului Fitzroy, profită de această împrejurare pentru a-l determina să negocieze fără întârziere. Într-adevăr, pentru interesul lui Burker, era important ca eliberarea căpitanului să rămână secretă şi, îndepărtându-i pe membrii Inda, existau toate probabilităţile să nu-i fie cunoscute mişcările. Dispariţia definitivă a lui John Branican nu-i putea fi atribuită niciodată, dacă oamenii din escorta lui tăceau în această privinţă, şi el ştia să asigure tăcerea lor.

De aici rezultă că Willi acceptă răscumpărarea şi negocierea se încheie în ziua de 22 aprilie. În aceeaşi seară, tribul Inda îşi părăsi tabăra şi reurcă pe cursul fluviului Fitzroy.

Iată ce a făcut Len Burker, iată cum şi-a atins scopul şi, acum, vom vedea ce profit va trage din această situaţie.

Era spre orele opt dimineaţa, în 23, când uşa colibei fu deschisă. John Branican se afla în faţa lui Len Burker.

Se scurseseră cincisprezece ani din ziua în care căpitanul îi strânsese pentru ultima dată mâna la plecarea navei Franklin din portul San Diego. El nu-l recunoscu, dar Len Burker fu uimit de faptul că John se schimbase, relativ, puţin. Îmbătrânise, fără îndoială – avea patruzeci şi trei de ani atunci – dar mai puţin decât am putea crede după o şedere atât de lungă la indigeni; avea aceleaşi trăsături accentuate, acea privire hotărâtă, din care focul nu se stinsese, părul des, este adevărat, alb. Din cauză că-şi păstrase robusteţea şi vigoarea, mult mai bine, poate, ca Harry Felton, John ar fi suportat oboseala unei evadări prin deşerturile australiene, oboseală accentuată, chiar epuizare în urma căreia sucombase însoţitorul lui.

Zărindu-l pe Len Burker, la început, căpitanul John se dădu un pas înapoi.

Era prima dată când se afla în faţa unui alb de când fusese luat prizonier de Inda. Şi tot prima dată când un străin urma să-i adreseze un cuvânt.

— Cine eşti? întrebă el.

— Un american din San Diego.

— Din San Diego?…

— Sunt Len Burker…

—Tu!

Căpitanul John se îndreptă spre Len Burker, îi luă mâinile, îl cuprinse cu braţele… Cum?… Acel om era Len Burker… Nu!…

Era imposibil… Nu era decât o iluzie… John nu auzise bine… Se afla sub influenţa unei halucinaţii… Len Burker… soţul lui Jane…

Şi, în acel moment, căpitanul John nu se gândi deloc la antipatia pe care i-o inspirase odinioară Len Burker, la omul pe care-l suspectase pe bună dreptate!

— Len Burker! repetă el.

— Eu însumi, John.

— Aici… în această regiune!… Ah!… şi tu, Len… ai fost luat prizonier…

Cum şi-ar fi putut explica altfel John prezenţa lui Len Burker în tabăra Inda?

— Nu, se grăbi să răspundă Len Burker, nu, John, şi nu am venit decât ca să te răscumpăr de la şeful acestui trib… pentru a te elibera…

— Să mă eliberezi!

Căpitanul John reuşi să se stăpânească doar cu preţul unui efort mare. I se părea că va înnebuni, că-şi va pierde minţile…

în sfârşit, când îşi recăpătă stăpânirea de sine, îl fulgeră gândul să se năpustească afară din colibă… Nu îndrăzni… Len Burker îi vorbise de eliberarea sa!… Dar era, într-adevăr, liber?… Şi Willi!… Şi Inda?…

— Vorbeşte, Len, vorbeşte! spuse el, după ce-şi încrucişă braţele, ca şi cum ar fi vrut să-şi reţină respiraţia ce părea să-i spargă pieptul.

Atunci, Len Burker, credincios planului pe care şi-l făcuse, de a nu spune decât o parte din adevăr şi să-şi atribuie tot meritul campaniei, se pregătea să relateze faptele denaturat, în felul său, când John, cu o voce sugrumată de emoţie, strigă:

— Şi Dolly?… Dolly?…

— Trăieşte, John.

— Şi Wat… copilul meu?…

— Trăiesc… amândoi… în San Diego.

— Soţia mea… fiul meu!… murmură John, ai cărui ochi erau înecaţi de lacrimi.

Apoi adăugă:

— Acum vorbeşte… Len… vorbeşte!… Am forţa să te ascult!

Şi Len Burker, împingând obrăznicia până la a-l privi în faţă, îi spuse:

— John, în urmă cu câţiva ani, când nimeni nu mai putea pune la îndoială pierderea navei Franklin, soţia mea şi cu mine a

trebuit să părăsim San Diego şi America. Probleme urgente mă chemau în Australia, şi am venit la Sydney, unde am înfiinţat o agenţie. De la plecarea noastră, Jane şi Dolly au întreţinut permanent o corespondenţă, deoarece ştii cât de legate erau, şi a căror afecţiune nu o putea diminua nici distanţa, nici timpul.

— Da… ştiu! răspunse John. Dolly şi Jane erau două prietene, iar separarea trebuie să fi fost crudă!

— Foarte dureroasă, John, reluă Len Burker, dar, după câţiva ani, sosise vremea ca separarea aceasta să se încheie. În urmă cu aproape unsprezece luni, ne pregăteam să părăsim Australia pentru a reveni în San Diego, când o veste neaşteptată suspendă pregătirile noastre de plecare. Tocmai se aflase ce se întâmplase cu nava Franklin, în ce regiuni de ţărm se pierduse, şi, în acelaşi timp, se răspândi zvonul că singurul supravieţuitor al naufragiului era prizonier al unui trib australian, mai exact tu, John…

— Dar cum s-a aflat, Len?… Oare prin Harry Felton?…

— Da, vestea fusese adusă de Harry Felton. Aproape de destinaţia la care îşi propusese să ajungă, însoţitorul tău a fost găsit pe malurile râului Parru, la sud de Queensland, şi transportat la Sydney…

— Harry… bravul meu Harry!… strigă căpitanul John. Ah! ştiam bine că nu mă va uita!… Imediat ce a ajuns la Sydney, el a organizat o expediţie…

— A murit, răspunse Len Burker, mort de oboseală, de epuizare!

— Mort!… repetă John. Dumnezeule… mort!… Harry Felton… Harry!

Şi lacrimile începură să-i curgă pe obraji.

— Dar, înainte de a muri, continuă Len Burker, Harry Felton a reuşit să povestească evenimentele care au urmat catastrofei navei Franklin, naufragiul pe recifurile Insulei Browse, a spus cum aţi ajuns pe coasta vestică a continentului… La căpătâiul lui am… aflat totul din gura lui… tot!… Apoi, ochii i s-au închis, John, în timp ce-ţi rostea numele…

— Harry!… sărmanul meu Harry!… murmura John, la gândul acelor îngrozitoare încercări prin care trecuse şi apoi murise credinciosul său însoţitor, pe care nu avea să-l mai revadă niciodată.

— John, reluă Len Burker, pierderea navei Franklin, despre

care nu se mai ştia nimic de paisprezece ani, a avut un răsunet considerabil, îţi imaginezi, cred, efectul produs, când se răspândi vestea că tu eşti în viaţă… Harry Felton te-a lăsat, cu câteva luni înainte, prizonier al unui trib din nord… I-am trimis imediat o telegramă lui Dolly, prevenind-o că voi pleca la drum pentru a te scoate din mâinile indigenilor Inda, deoarece era vorba doar de o răscumpărare, aşa cum relatase Harry Felton. Apoi, organizând o caravană sub conducerea mea, Jane şi cu mine am părăsit Sydney. Iată că au trecut şapte luni de atunci… Ne-a luat mai mult timp decât ne aşteptam ca să ajungem la Fitzroy… în sfârşit, cu ajutorul lui Dumnezeu, am sosit la tabăra Inda…

— Mulţumesc, Len, mulţumesc!… exclamă căpitanul John. Ceea ce ai făcut pentru mine…

— … ai fi făcut şi tu pentru mine în împrejurări asemănătoare, răspunse Len Burker.

— Cu siguranţă!… Şi soţia ta, Len, această curajoasă Jane, care nu s-a temut să înfrunte atâtea încercări, unde este?…

— La trei zile de mers în amonte, cu doi dintre oamenii mei, preciză Len Burker.

— O voi vedea deci…

— Da, John, şi ea nu este aici, deoarece nu am vrut să mă însoţească, neştiind cum o să întâmpine indigenii mica noastră caravană…

— Dar nu ai venit singur? întrebă căpitanul John.

— Nu, am afară escorta, compusă din doisprezece negri. Am sosit în această vale în urmă cu două zile…

— Două zile?…

— Da, şi i-am folosit ca să ne încheiem cu bine călătoria. Acest Willi ţinea la tine, dragul meu John… îţi cunoştea importanţa… sau mai degrabă valoarea. A trebuit să negociez îndelung cu el pentru a fi de acord să te elibereze în schimbul răscumpărării…

— Atunci, sunt liber?…

— La fel de liber cum sunt şi eu.

— Dar indigenii?…

— Au plecat cu şeful lor şi nu mai suntem decât noi în tabără.

— Au plecat?… strigă John.

— După cum poţi vedea şi singur!

Căpitanul John făcu un salt şi ieşi din colibă.

În acel moment, pe malul fluviului, nu erau decât negrii din escorta lui Len Burker: membrii Inda nu se mai aflau acolo.

Observăm ce era adevărat şi minciună în relatarea lui Len Burker. Despre nebunia lui Dolly nu pomenise nimic. Nu vorbise despre averea ce-i revenise lui Dolly prin moartea lui Edward Starter. Nici despre tentativele făcute de echipajul navei Dolly Hope în campania sa din regiunile de ţărm ale Mării Fiiipine şi Strâmtoarea Torres, între anii 1879-l882. Nimic despre convorbirea dintre doamna Branican şi Harry Felton la spital. În sfârşit, nimic despre expediţia organizată de această femeie curajoasă, între timp abandonată în mijlocul deşertului Great Sandy, şi în cazul căreia el, indigenul Burker, îşi atribuia meritul. El făcuse totul, el, cu preţul vieţii lui, îl eliberase pe căpitanul John!

Şi cum ar fi putut pune John la îndoială veridicitatea acestei relatări? Cum să nu-i fi mulţumit din inimă celui care, după atâtea pericole, tocmai îl smulsese din mâinile tribului Inda, cel care urma să-i redea soţia şi copilul?

Exact asta şi făcuse, şi într-un fel în care ar fi emoţionat şi o fiinţă mai puţin denaturată. Dar remuşcările nu aveau loc în conştiinţa lui Len Burker, şi nimic nu-l va împiedica să-şi ducă la îndeplinire proiectele criminale. Astfel că John Branican se va grăbi să-l urmeze până la tabăra unde-l aştepta Jane… De ce ar fi ezitat?… Şi, pe drum, Len Burker va găsi ocazia să-l facă dispărut, fără să fie bănuit de negrii din escorta sa, care nu vor putea depune ulterior mărturie împotriva lui…

Întrucât căpitanul John era nerăbdător să plece, se stabili să se pornească la drum în aceeaşi zi. Dorinţa lui cea mai puternică era s-o revadă pe Jane, prietena devotată a soţiei lui, să-i vorbească despre Dolly şi despre copilul lor, despre William Andrew, despre toţi cei pe care-i va reîntâlni la San Diego după atâta vreme…

Se porni la drum în după-amiaza zilei de 23 aprilie. Len Burker avea provizii de alimente pentru câteva zile. În timpul călătoriei, Fitzroy trebuia să le furnizeze apa necesară micii caravane. Cămilele pe care călăreau John şi Len le vor permite să devanseze escorta cu câteva etape, fapt ce va uşura scopurile lui Len Burker… Căpitanul John nu trebuia să ajungă la tabără… şi nu va ajune.

La ora opt seara, Len Burker făcu popas pe malul stâng al

fluviului pentru a petrece acolo noaptea. Se afla încă prea departe pentru a-şi pune în aplicare proiectul de a o lua înaintea escortei, în mijlocul acestor regiuni unde unele întâlniri neaşteptate puteau zădărnici planurile lui Len.

Astfel, a doua zi, în zori, el îşi reluă drumul cu însoţitorii săi.

Ziua următoare fu împărţită în două etape, întrerupte doar de o haltă la două ore. Nu era uşor să se urmeze cursul fluviului Fitzroy, ale cărui maluri când erau tăiate de scobituri adânci, când barate de pâlcuri dese de arbori de gumă şi de eucalipţi, care impuneau ocolişuri lungi.

Ziua fusese foarte grea şi, după cină, negrii se culcară.

Câteva clipe mai târziu, căpitanul John dormea un somn profund.

Era, poate, ocazia de care ar fi putut profita Len Burker, deoarece el nu dormea. Să-l omoare pe John, să târască apoi cadavrul său douăzeci de paşi, să-l arunce în fluviu… Părea chiar că erau favorabile împrejurările pentru a uşura comiterea acestei crime. După aceea, a doua zi, în momentul plecării, căpitanul John ar fi fost căutat zadarnic…

Spre orele două dimineaţa, trezindu-se fără zgomot, Len Burker se furişă lângă victima sa, cu un pumnal în mână, şi se pregăti să-l lovească, dar John se trezi.

— Am crezut că te-am auzit chemându-mă, se scuză Len Burker.

— Nu, dragul meu Len, răspunse John. În momentul în care m-am trezit, o visam pe draga mea Dolly şi pe copilul nostru!

La ora şase, căpitanul John şi Len Burker, decis să termine o dată cu asta, deoarece urma să ajungă chiar în acea seară la tabără, îi propuse lui John să o ia împreună înaintea escortei.

John acceptă, întrucât voia să fie cât mai curând aproape de Jane, să-i poată vorbi mai intim decât o făcuse cu Len Burker.

Amândoi se pregăteau să plece, când unul dintre negri semnală, la câteva sute de paşi, un om care înainta, nu fără oarecare precauţii. Len Burker scoase un strigăt… îl recunoscuse pe Godfrey.

Capitolul XV
Ultima tabără

Împins de un fel de instinct, aproape fără să-şi dea seama ce / face, căpitanul John se grăbi să vină în întâmpinarea tânărului.
Len Burker rămăsese nemişcat, ca şi cum picioarele sale erau înfipte în pământ.
Godfrey în faţa lui… Godfrey, fiul lui Dolly şi al lui John! Dar caravana doamnei Branican nu pierise deci?… Ea se afla, aşadar, acolo… la câteva mile… la câteva sute de paşi… cel puţin dacă Godfrey nu era singurul supravieţuitor dintre cei abandonaţi de acest ticălos, Len Burker?
Oricum, întâlnirea atât de neaşteptată putea da peste cap planul lui Len. Dacă tânărul novice vorbea, va spune că doamna Branican conducea, de fapt, expediţia… va spune că Dolly făcuse faţă unor grele încercări, înfruntase mii de pericole în mijlocul acestor deşerturi australiene pentru a-şi salva soţul… Va spune că ea era acolo… că ea îl urma urcând cursul fluviului Fitzroy…
Şi chiar aşa era, în definitiv.
În dimineaţa de 22 martie, după abandonul lui Len Burker, caravana mică porni la drum în direcţia nord-vest. La 8 aprilie, se ştie, aceşti sărmani oameni, epuizaţi de foame, torturaţi de sete, căzuseră aproape morţi de oboseală.
Susţinută de o forţă supraomenească, doamna Branican încercase să-şi îmbărbăteze oamenii, rugându-i să reia mersul, să facă un ultim efort pentru a ajunge la fluviul unde puteau găsi câteva resurse… Era ca şi cum ea se adresa unor cadavre, şi chiar Godfrey leşinase la un moment dat.
Dar sufletul expediţiei supravieţuia în Dolly, şi Dolly făcu ceea ce însoţitorii ei nu puteau face. Ea trebuia să meargă spre nord-vest, înspre acea direcţie îşi îndreptaseră braţele lor tremurătoare Tom Marix şi Zach Fren… Dolly pomi singură în direcţia respectivă.
Traversând câmpia care se întindea departe spre răsărit, fără alimente, fără mijloace de transport, ce spera această femeie energică?… Scopul ei era să ajungă la Fitzroy, să găsească ajutor fie la albii de pe litoral, fie la indigenii nomazi?… Ea nu ştia, dar străbătu astfel douăzeci de mile, în trei zile. Totuşi, forţele o părăsiră, căzu la rândul ei, şi ar fi murit, dacă nu i-ar fi venit un ajutor, providenţial, am putea spune.
În acea perioadă, poliţia neagră străbătea regiunea de la

marginea deşertului Great Sandy. După ce lăsase o escuadă în apropiere de Fitzroy, şeful ei, mani, începu o recunoaştere în această parte a provinciei, cu şaizeci de oameni.

Pe el îl întâlni doamna Branican. Imediat ce-şi recăpătă cunoştinţa, ea spuse unde se aflau însoţitorii ei şi fu dusă către aceştia. Mani şi oamenii lui reuşiră să-i reanime pe bieţii oameni, dintre care n-ar fi supravieţuit niciunul o zi mai târziu.

Tom Marix, care-l cunoscuse mai de mult pe mani în provincia Queensland, îi relată ce se întâmplase de la plecarea din Adelaide. Acest ofiţer ştia în ce scop caravana, condusă de doamna Branican, străbătea regiunile îndepărtate din nord-vest şi, întrucât Providenţa a vrut ca el s-o ajute, aceasta îi oferi prilejul să o întâlnească. Iar atunci când Tom Marix vorbi despre Inda, mani răspunse că tribul respectiv ocupa în acele momente malurile fluviului Fitzroy, la mai puţin de şaizeci de mile depărtare.

Nu era timp de pierdut, dacă se dorea să fie dejucate planurile lui Len Burker, pe care mani avusese deja misiunea să-l urmărească, pe când soţul lui Jane se afla cu o bandă de bushrangers în provincia Queensland. Dacă Len Burker reuşea să-l elibereze pe căpitanul John, care nu avea niciun motiv să se teamă de el, atunci era posibil să i se dea de urmă?

Doamna Branican putea conta pe mani şi pe oamenii lui, care îşi împărţiră alimentele cu însoţitorii lor şi le împrumutară caii. Trupa plecă în aceeaşi seară, iar în după-amiaza de 21 aprilie, înălţimile văii se arătară în apropierea limitei paralelei a şaptesprezecea.

În acest loc, mani îi găsi pe agenţii săi, care rămăseseră să supravegheze cursul lui Fitzroy. Ei îl informară că tribul Inda îşi ridicase tabăra la o sută de mile pe cursul inferior al fluviului. Ceea ce conta era să se ajungă cât mai curând la indigeni, deşi doamna Branican nu mai avea nimic din obiectele de schimb destinate răscumpărării căpitanului. De altfel, mani, cu ajutor de la brigada sa, de la Tom Marix, Zach Fren, Godfrey, Jos Meritt şi de la însoţitorii lor, nu ar fi ezitat să folosească forţa pentru a-l smulge pe John din mâinile Inda. Dar atunci când urcară valea până la tabăra indigenilor, aceştia o abandonaseră deja. Mani îi urmări din etapă în etapă şi astfel, în după-amiaza de 25 aprilie, Godfrey, care o luase cu o jumătate de milă înainte, se găsi deodată în faţa căpitanului John.

Totuşi, Len Burker reuşi să-şi recapete sângele rece, privindu-l pe Godfrey fără să pronunţe un cuvânt, aşteptând ca tânărul novice să facă sau să spună ceva.

Godfrey însă nici nu-l zări. Privirile lui nu se puteau dezlipi de căpitan. Deşi nu-l văzuse niciodată, îi cunoştea trăsăturile după fotografia pe care i-o dăduse doamna Branican. Nu era nicio îndoială… Acest om era căpitanul John.

La rândul său, John îl privea pe Godfrey cu o emoţie nu mai puţin extraordinară. Cu toate că nu putea ghici cine era tânărul, îl sorbea din ochi… îi întindea mâinile… îl chema cu o voce tremurătoare… da! îl chema ca şi cum ar fi fost fiul lui!

Godfrey i se aruncă în braţe, strigând:

— Căpitane John!

— Da… eu… eu sunt! răspunse căpitanul John. Dar… tu… copilul meu… cine eşti?… de unde vii?… Cum de-mi ştii numele?…

Godfrey nu-i răspunse. Devenise extrem de palid observându-l pe Len Burker şi, neputând să-şi stăpânească oroarea ce-l cuprinse la vederea acestui ticălos, strigă:

— Len Burker!

După ce se gândi la urmările acestei întâlniri, Len Burker nu se putea decât felicita. Nu era o întâmplare dintre cele mai fericite, care i-l oferea atât pe John, cât şi pe Godfrey? Nu era o şansă incredibilă de a-i avea la mână pe tată şi pe copil? Astfel, întorcându-se spre negri, le făcu semn să-l separe pe Godfrey de John, de a-i lua…

— Len Burker!… repetă Godfrey!

— Da, copilul meu, este Len Burker… cel care m-a salvat…

— Salvat! exclamă Godfrey. Nu, căpitane John, nu, Len Burker nu v-a salvat!… A vrut să vă piardă, ne-a abandonat, a furat răscumpărarea dumneavoastră de la doamna Branican…

La acest nume, John răspunse printr-un strigăt şi, apucând mâna lui Godfrey, repetă:

— Dolly?… Dolly?…

— Da… doamna Branican, căpitane John, soţia dumneavoastră… care este aproape de aici!…

— Dolly?… strigă John.

— Acest băiat este nebun!… spuse Len Burker, apropiindu-se de Godfrey.

— Da!… Nebun!… murmură căpitanul John. Bietul băiat este

nebun!

— Len Burker, reluă Godfrey, care tremura de furie, eşti un trădător… un asasin!… Şi dacă asasinul acesta este aici, căpitane John, înseamnă că vrea să vă piardă, după ce a abandonat-o pe doamna Branican şi pe însoţitorii ei…

— DolyL. Dolly!… strigă căpitanul John. Nu… Nu eşti nebun, copilul meu!… Te cred… te cred!… Vino!… vino!

Len Burker şi oamenii lui se aruncară asupra lui John şi a lui Godfrey, care, scoţând un revolver de la centură, îl împuşcă în piept pe unul dintre negri. Dar John şi el fură înhăţaţi şi duşi spre fluviu de către negri.

Din fericire, detunătura fusese auzită. Îi răspunseră câteva strigăte la o sută de paşi în aval şi, aproape imediat, mani şi agenţii lui, Tom Marix şi însoţitorii săi, doamna Branican, Zach Fren, Jos Meritt şi Gin Ghi se îndreptară spre acest loc.

Len Burker şi negrii nu avură forţa să riposteze şi, după o clipă, John era în braţele lui Dolly.

Partida era pierdută pentru Len Burker. Dacă era prins, nu se putea aştepta să fie iertat şi de aceea, urmat de negri, o luă la fugă urcând cursul apei.

Mani, Zach Fren, Tom Marix, Jos Meritt şi doisprezece agenţi se lansară pe urma lui.

Cum pot fi descrise sentimentele, emoţia ce se revărsa din inimile lui Dolly şi John? Ei plângeau, iar Godfrey se contopea cu îmbrăţişările, cu sărutările, cu lacrimile lor.

După o astfel de bucurie fără margini şi din cauza atâtor încercări prin care trecuse, forţele o părăsiră pe Dolly şi ea căzu fără cunoştinţă.

îngenuncheat lângă ea, ajutat de Harriett, Godfrey se strădui să o aducă în simţiri. John nu ştia, dar ei ştiau că Dolly îşi pierduse facultăţile mintale în urma unui exces de durere… Avea să şi le piardă de data aceasta dintr-un exces contrar?

— Dolly… Dolly! repeta John.

Şi, luând mâinile doamnei Branican, Godfrey striga:

— Mama mea… mama mea!

Ochii lui Dolly se redeschiseră, mâna ei o strângea pe a lui John, a cărui bucurie era fără margini, şi el îşi întinse braţele spre Godfrey, spunând:

— Vino… Wat!… Vino, fiul meu!

Dar Dolly nu putea să-l lase în această confuzie, să creadă că

Godfrey era copilul lui…

— Nu, John, zise ea, nu… Godfrey nu este fiul nostru!… Bietul nostru Wat e mort… a murit la puţin timp după plecarea ta!…

— Mort! strigă John, care nu înceta totuşi să-l privească pe Godfrey.

Dolly vru să-i spună ce nenorocire îl lovise cu cincisprezece ani înainte, când răsună o împuşcătură din direcţia în care mani şi însoţitorii lui plecaseră în urmărirea lui Len Burker.

Se făcuse dreptate în privinţa ticălosului sau era o nouă crimă pe care Len Burker avusese timpul s-o comită?

Aproape imediat, tot grupul reapăru pe malul fluviului Fitzroy. Doi agenţi însoţeau o femeie, din a cărei rană largă curgea o dâră de sânge, înroşind solul.

Era Jane.

Iată ce se întâmplase.

În pofida rapidităţii cu care fugea, cei care-l urmăreau pe Len Burker nu l-au pierdut din vedere şi erau separaţi doar de câteva sute de paşi, când el se opri zărind-o pe Jane.

Reuşind să scape în ajun, nefericita cobora de-a lungul fluviului Fitzroy. Mergea la întâmplare şi, când se auziră primele împuşcături, ea nu se afla decât la un sfert de milă de locul în care John şi Godfrey tocmai se întâlniseră.

Grăbi pasul şi ajunse curând în calea soţului ei, care fugea în acea parte.

Apucând-o de braţ, Len Burker vru să o ia cu el. Gândindu-se că Jane o va întâlni pe Dolly, că îi va dezvălui secretul naşterii lui Godfrey, furia lui Len Burker atinse paroxismul. Şi cum Jane se împotrivea, o înjunghie cu o lovitură de cuţit.

în acel moment, răsună o împuşcătură, însoţită de aceste cuvinte, de data aceasta potrivite situaţiei:

— Bine!… Oh!… Foarte bine!

Era Jos Meritt, care, după ce-l împuşcă pe Len Burker cu un calm englezesc, îi aruncă trupul în apele fluviului Fitzroy.

Acesta fu sfârşitul ticălosului, lovit de un glonţ în inimă, tras de un gentleman.

Tom Marix se îndreptă spre Jane, care încă mai respira, deşi slab. Doi agenţi o luară pe nefericita femeie în braţele lor şi o duseră lângă doamna Branican.

Văzând-o pe Jane în acea stare, Dolly scoase un ţipăt sfâşietor. Aplecată asupra muribundei, ea încerca să-i audă

bătăile inimii, să vadă dacă respiră. Dar rana lui Jane era mortală, lama pumnalului îi străpunsese pieptul.

— Jane… Jane!… repetă Dolly cu o voce puternică.

La auzul acestei voci, care îi amintea de singurele afecţiuni pe care le cunoscuse vreodată, Jane redeschise ochii, o privi pe Dolly şi îi surâse, murmurând:

— Dolly!… Dragă Dolly!

Brusc, privirea i se aprinse, zărindu-l pe căpitanul John.

— John… tu… John! spuse ea, dar atât de încet, că abia putu fi auzită.

— Da… Jane, răspunse căpitanul, eu sunt… şi Dolly a venit să mă salveze…

— John… John este aici!… murmură ea.

— Da… lângă noi, Jane a mea! zise Dolly. Nu ne va mai părăsi… îl vom lua împreună cu tine de aici… acasă…

Jane nu mai asculta. Ochii ei păreau să caute pe cineva… şi pronunţă acest nume:

— Godfrey!… Godfrey!

Şi neliniştea i se aşternu peste trăsăturile ei desfigurate de agonie.

Doamna Branican îi făcu semn lui Godfrey, care se apropie.

— El!… el… în sfârşit! strigă Jane, cu un ultim efort.

Apoi, apucând mâna lui Dolly, şopti:

— Apropie-te… apropie-te, Dolly. Şi tu, John. Ascultaţi, mai am să vă spun ceva.

Amândoi se plecară asupra lui Jane, astfel încât să nu piardă niciun cuvânt.

— John, Dolly, spuse ea, Godfrey… Godfrey care este aici… Godfrey este copilul vostru…

— Copilul nostru! murmură Dolly.

Şi ea deveni, de asemenea, la fel de palidă ca muribunda.

— Nu mai avem niciun fiu! zise John. Este mort…

— Da, răspunse Jane, micul Wat… acolo… în golful din San Diego… dar aţi avut un al doilea copil, iar acest copil… este Godfrey!

În câteva fraze, întretăiate de horcăituri, Jane putu să spună ce se întâmplase după plecarea căpitanului John, naşterea lui Godfrey la Prospect House, Dolly, lipsită de facultăţile mintale, devenită mamă fără să ştie, mica fiinţă abandonată la ordinul lui Len Burker, găsită după câteva ore, apoi crescută mai târziu la

ospiciul Wat House sub numele Godfrey…
Şi Jane adăugă:
— Dacă sunt vinovată că nu am avut curajul să mărturisesc tot adevărul, iartă-mă, Dolly, şi tu, John!
— Ai nevoie de iertare, Jane?… Tu, care tocmai ne-ai redat copilul?…
— Da… Copilul vostru! strigă Jane. În faţa lui Dumnezeu… John, Dolly, jur… Godfrey este copilul vostru!
Şi în timp ce amândoi îl strângeau în braţe pe Godfrey, pe buzele lui Jane se ivi un surâs de bucurie, care se stinse odată cu ultima ei suflare.

Capitolul XVI
Deznodământ

Este inutil să mai întârziem asupra incidentelor care au încheiat această călătorie aventuroasă de-a lungul continentului australian, şi în ce condiţii, atât de diferite, a fost efectuat drumul de întoarcere spre provincia Adelaide.
Mai întâi s-a abordat următoarea chestiune: trebuia să se ajungă la cătunele de pe litoral, coborând fluviul Fitzroy – între altele cele de la Rockbonne – sau să se îndrepte spre portul Prince Frederik, în York Sund? Dar ar fi durat multă vreme până să fie trimisă o navă spre litoral, şi se preferă să se reia drumul deja parcurs. Escortată de agenţii poliţiei negre, având la dispoziţie hrană şi apă din belşug prin grija lui mani, şi la dispoziţie cămilele de transport şi de povară luate de la Len Burker, caravana nu se putea teme în privinţa unor întâlniri nefaste.
Înainte de plecare, trupul lui Jane Burker fu depus într-un mormânt, săpat la poalele unui pâlc de arbori de gumă. Dolly îngenunche lângă mormânt şi se rugă pentru sufletul bietei femei.
Căpitanul John, soţia lui şi ceilalţi oameni ai caravanei părăsiră tabăra de pe malul fluviului Fitzroy la data de 25 aprilie, sub conducerea lui mani, care se oferi să-i însoţească până la cea mai apropiată staţie aparţinând lui Overland Telegraf Line.
Toţi erau atât de fericiţi, încât nici nu mai simţeau oboseala călătoriei, iar Zach Fren, bucuros, îi repeta lui Tom Marix:

— Ei bine, Tom, l-am găsit pe căpitan!

— Da, Zach, dar cui ar trebui să mulţumim?

— Providenţei, Tom, întotdeauna trebuie să contăm pe Providenţă!…

Totuşi, exista un punct negru pe orizontul lui Jos Meritt. Dacă doamna Branican îl găsise pe căpitanul John, celebrul colecţionar nu avusese acelaşi noroc în privinţa pălăriei, a cărei căutare îl costase atâta trudă şi atâtea sacrificii. Ce neşansă, să ajungă la tribul Inda şi să nu discute cu acest Willi, care, probabil, purta uneori pe cap acest acoperământ istoric! Este adevărat, ceea ce îl consola puţin pe Jos Meritt fu faptul că aflase de la mani că moda pălăriilor europene nu ajunsese la populaţiile din nord-vest, contrar faţă de ce observase Jos Meritt la populaţiile din nord-est. Deci, dezideratul său nu s-ar fi putut realiza printre indigenii Australiei septentrionale. În schimb, se putea felicita de împuşcătura măiastră, care scăpase familia Branican de „abominabilul Len Burker!”, cum spunea Zach Fren.

Drumul de întoarcere se făcu cât mai rapid posibil. Caravana nu avu de suferit de sete, deoarece puţurile erau deja umplute în urma averselor de toamnă, iar temperatura se menţinea la un grad suportabil. De altfel, la sfatul lui mani, se străbătură în linie dreaptă regiunile traversate de Overland Telegraf Line, unde nu lipseau nici staţiile bine aprovizionate, nici mijloacele de comunicaţie cu capitala Australiei Meridionale. Graţie telegrafului, se află curând în lumea întreagă că doamna Branican îşi încheiase cu succes îndrăzneaţa expediţie.

John, Dolly şi însoţitorii lor ajunseră la una dintre staţiile Overland Telegraf Line la înălţimea Lacului Wood. Acolo, mani şi agenţii poliţiei negre îşi luară rămas-bun de la John şi de la Dolly Branican. Ei nu se despărţiră înainte de a primi cele mai călduroase mulţumiri pe care le meritau, aşteptând recompensa pe care căpitanul le-o va trimite odată ajuns la Adelaide.

Caravana nu mai trebuia decât să se îndrepte spre districtele ţinutului Terre Alexandra până la staţia Alice Spring, unde se opri în seara de 19 iunie, după o călătorie de şapte săptămâni.

Acolo, sub supravegherea lui Flint, şeful staţiei, Tom Marix regăsi materialul lăsat, boii, căruţele, cabrioletele, caii destinaţi etapelor ce rămăseseră de parcurs.

Astfel, la 3 iulie, tot personalul ajunse la calea ferată de la Farina Town, iar a doua zi la gara din Adelaide.

Ce întâmpinare li se făcură căpitanului John şi curajoasei sale soţii! Tot oraşul se afla acolo pentru a-i primi, iar atunci când căpitanul John Branican apăru între soţia lui şi fiul lor la balconul hotelului de pe strada King William, strigătele de „Ura!” izbucniră cu o asemenea intensitate, încât, potrivit lui Gin Ghi, s-ar fi zis că puteau fi auzite până în cele mai îndepărtate regiuni ale Chinei.

Şederea în Adelaide nu fu de lungă durată. John şi Dolly Branican se grăbeau să revină în San Diego, să-şi revadă prietenii, să-şi regăsească vila lor, Prospect House, unde bucuria avea să intre odată cu ei. Se despărţiră de Tom Marix şi de oamenii lui, care fură recompensaţi generos şi ale căror servicii nu trebuiau uitate niciodată.

Nu va fi uitat nici excentricul Jos Meritt, care se decise, şi el, să părăsească Australia, urmat tot de credinciosul său servitor.

Dar, în sfârşit, dacă „pălăria lui” nu era de găsit, unde se afla deci?

Unde?… într-o locuinţă regală, păstrată cu tot respectul cuvenit. Da! Jos Meritt, rătăcind pe piste false, parcursese inutil cele cinci părţi ale lumii, pentru a descoperi această pălărie… care se găsea la castelul Windsor, aşa cum se aflǎ şase luni mai târziu. Era pălăria pe care o purtase Graţioasa Sa Majestate în timpul vizitei ei la regele Ludovic-Filip, în 1845, şi trebuia să fie nebun, cel puţin, pentru a-şi imagina că o astfel de capodoperă a unei modiste pariziene şi-ar fi putut încheia cariera pe capul acoperit de un păr scurt şi creţ al unui sălbatic din Australia!

Rezultă de aici că peregrinările lui Jos Meritt se încheiară, în sfârşit, spre marea bucurie a lui Gin Ghi, dar spre marea dezamăgire a celebrului bibeloman, care reveni la Liverpool, foarte decepţionat de faptul că nu reuşise să-şi completeze colecţia prin achiziţionarea acestei pălării unice în lume.

La trei săptămâni după ce părăsiseră Adelaide, unde se îmbarcaseră pe nava Abraham Lincoln, John, Dolly şi Godfrey Branican, însoţiţi de Zach Fren şi de Harriett, sosiră la San Diego.

Acolo fură întâmpinaţi de William Andrew şi de căpitanul Ellis în mijlocul locuitorilor acestui generos oraş, mândru de a-l fi regăsit pe căpitanul John şi de a-l saluta ca pe unul dintre cei mai glorioşi fii ai lui.